

Gifbelt

Coupépolder

Uitgegeven in eigen beheer
Copyright ©2019 Herman Gerritsma
Isbn:978-94-6345-804-7

Voorwoord

Dit boek gaat over 40 jaar corruptie. Het is fictie . Maar het is wel fictie die beter is onderbouwt dan de rapportages van dik betaalde onderzoeksbureaus. De onderzoeksbureau onderbouwen hun rapporten met aanames. Grondslag voor dit boek zijn harde feiten.

Om het begrijpelijk te maken heb ik slechts voor een klein deel met gefingeerde namen gewerkt.

Daar waar historische bedrijven of personen voorkomen zijn de situatie, gebeurtenissen en dialogen, waarin deze bedrijven en personen een rol spelen, deels fictief. Als u geïnteresseerd bent in de gebeurtenissen, processen-verbaal van politie verhoren, getuigen, uitspraken Raad van State, onderzoeksrapporten en dergelijke die de mij hebben aangespoord dit boek te schrijven, kunt u deze inzien op

www.gifbelt-coupepolder.nl

Met dank aan alle familieleden en vrienden die mij met de totstandkoming van dit boek terzijde hebben gestaan. In het bijzonder mijn vrouw die het allemaal als klankbord heeft moeten verdragen. Ook bedank ik Roelf Scholma die mij wat beginselen van het schrijversvak heeft bijgebracht. Uiteraard bedank ik ook mijn vrienden Cecile van laar, Piet Rijnberg, Paul Uljé en wijlen Jelle Bosma die mij met steun en goede raad hebben geholpen. Verder wil ik ook nog mijn buurman Peter Berbee, mijn zwager Pieter en Lex Ros voor de nodige taalcorrecties bedanken.

Maandag 24 september 2018

Gertruda Boekanier, 62 jaar geleden geboren als Truus IJdo, tikt ongeduldig op het stuur van haar Mercedes.

'Altijd weer die file op de Oostkanaalweg' moppert ze in haarzelf. 'Eens kijken, ja hoor die brug staat weer open.'

Vluchtig inspecteert ze haar gezicht in de achteruitkijkspiegel. Haar make-up zit nog perfect. Niemand zou aan haar kunnen zien dat ze zich zorgen maakt en een beetje in de war is. De oorzaak van haar zorgen is Leontien.

Leontien is na haar verjaardagsfeestje op de golfclub niet meer komen opdagen. Dat is heel ongebruikelijk. Normaal komt ze haar golfafspraken altijd na.

Gertruda had Leontien gebeld. Snikkend had die een heel verhaal over kanker en uitzaaiingen gehouden. Gertruda had beloofd dat ze zo spoedig mogelijk langs zou komen, maar daar was nog niets van gekomen. Ze had het ook veel te druk en eerlijk gezegd vond ze het doodeng om op ziekenbezoek te gaan. Als je met een vast clubje vriendinnen over de golfbaan loopt, klets je over van alles en nog wat. Maar wat moet je zeggen tegen een vrouw, van net zestig, die gehoord heeft dat ze het niet meer lang zal maken?

Gisteravond terwijl ze in de keuken TV zat te kijken, had ze bij zich zelf een bultje onder haar tong ontdekt. Een beetje angstig had ze de rest van haar lijf onderzocht. En ja, ook aan de onderkant van haar linkerborst zat een harde knobbel. Ze had richting de woonkamer haar man geroepen: 'Jaap, wat denk je, ik heb overal bulten, ik zal toch niet..?'

Jaap had nauwelijks gereageerd: 'Weet ik veel, wat moet ik ervan zeggen, ik heb daar geen verstand van. Ga morgenochtend maar naar de dokter.'

Dat was alles wat hij te zeggen had. Ze zijn dan wel getrouwd maar dat is ook alles. Gertruda had nog heel even TV gekeken en was vroeg naar bed gegaan waar ze moeilijk in slaap kon komen.

Vanmorgen had ze de huisarts gebeld. Ondanks al haar pogingen kreeg ze die niet zelf aan de lijn en kon ze er pas op donderdagmiddag terecht. Kwaad had ze de telefoon neergesmeten: 'Had verdikkeme die

linkse trut van Borst maar nooit iets te zeggen gehad. Door die trut missen we de voordelen van de particuliere verzekering.'

Doordat ze zo hard de telefoon neer had gesmeten, vielen er wat losse papieren op de grond. Een van die papieren is de ledenlijst van de golfclub. Toen ze zich bukte om die op te rapen viel haar oog op Wim Laros. Misschien moet ze die eens bellen.

Zij kende Wim Laros van de golfclub. Minstens eens per week komt hij daar lunchen. Vroeger golfde hij ook nog wel eens maar nu komt hij alleen in het clubhuis. Gertruda dagdroomde wel eens over dokter Laros. Hij is een grote knappe man, charmant en dokter, dat heeft toch wel wat. En dan nog vrijgezel ook. Heel wat anders dan die suffe vent van haar. Even twijfelde ze, maar uit een soort van wanhoop had ze hem toch maar gebeld. Ze was aangenaam verrast dat ze nog diezelfde dag kon komen.

'Ik maak om een uur of drie wel een gaatje voor je vrij en hou op met dat dokter Laros, ik ben Wim, op de club ben ik Wim en hier ook.'

Na dat telefoontje ging ze zoals gebruikelijk met haar vriendinnen op de golfclub lunchen. Ze voelde zich een stuk beter. Ze had het maar mooi geregeld.

Terloops vertelde ze haar vriendinnen dat zij een afspraak met Wim had. Als oorzaak noemde ze migraine. Je gaat ten slotte toch niet vertellen dat je bang bent dat je kanker hebt. Gelijk hield Linda een heel verhaal dat het komt omdat zij als enige van de vijf zonder zonneklep de baan op gaat. Dat geleuter van Linda liet ze maar over haar heen komen. Het is een beetje haar eigen schuld. Had ze een paar weken geleden maar haar mond moeten dichthouden. Ze had toen fel op Linda gereageerd. Linda die op een bewolkte dag zelfs in het clubgebouw, dat achterlijke wel tien centimeter brede ding nog op haar kop liet staan.

'Eindelijk,' zucht ze, er komt beweging in de file.

Vanmiddag had Wim haar onderzocht en beloofd met spoed verder onderzoek te regelen in een privékliniek van een zijn vrienden. Volgens hem is het niets. Voor alle zekerheid wil hij toch een afspraak maken voor een scan. Hij zou daar nog over terugbellen.

Bijna in Nieuwkoop ziet ze op haar dashboard dat de telefoon gaat. Het is Wim: 'Kan jij morgenavond? Ik kom je ophalen, dan rijden we naar Marseveen. Naar de privékliniek waarover ik je vertelde. Daar kunnen de foto's gemaakt worden. En dan krijg je gelijk de uitslag. Dat

gaat heel wat sneller dan in een gewoon ziekenhuis. Hoe korter je in de onzekerheid zit, hoe beter. Oké. Dan ben ik morgenavond rond kwart over zeven bij je.'

Gertruda mompelt een paar maal instemmend. Terwijl ze de oprit oprijdt heeft ze een beetje een dubbel gevoel. Angst en trots, trots omdat Wim dat toch maar allemaal voor haar doet en angst? Ze weet het niet.

Na het gesprek met Gertruda belt Wim, Henk Ruijs de eigenaar van een privékliniek: 'Ben je thuis vanavond? Oké, dan kom ik er aan. Liever niet over de telefoon.'

Als Henk Ruijs de deur voor Wim opendoet ziet hij aan Wim zijn gezicht dat het weer mis is. Iets wat hij al verwachtte toen Wim zei dat het liever niet over de telefoon kon.

'Wim heb je er weer zo eentje? Verdomme begint het alweer?'

'Ja' knikt Wim 'Ik kon alleen maar oppervlakkig voelen, maar ik weet genoeg dus ja.... Ik kom morgenavond half acht..acht uur met haar naar je toe om wat foto's te maken. Pas dan hebben we zekerheid.'

'Ik vind het niet prettig hier weer bij betrokken te raken. Waarom kom je hier? Je had haar toch ook gewoon kunnen door verwijzen.'

'Nee, je weet best waarom ik bij jou kom. Het is net als acht jaar geleden, teveel rare gevallen in een te korte periode. Je weet toch dat Eric geen paniek wil.'

Henk wordt wat nerveus als Wim het over Eric heeft. Wim vertelt hem dat bij de golfclub Gertruda al het derde kankergeval in drie weken tijd is. Nog meer leden binnen korte tijd, dat zou teveel opvallen. In 2008 hadden ze ook zoiets dergelijks gehad. Wim had er toen, met medewerking van Henk Ruijs vier gevallen tussen uit kunnen rangeren. Vier vrouwen die ze in een kliniek in Noorwegen hadden kunnen onderbrengen. Kankergevallen bij de leden die niet frequent op de club komen, geven geen problemen. Niemand brengt dan de kanker in verband met de golfclub. Meestal is de kanker nogal agressief zodat het probleem snel is opgelost. Het probleem zit bij de groep vaste spelers. Er mag af en toe wel eens iemand kanker krijgen. De meeste zijn ten slotte veelal wat oudere mensen.

Maar nu ligt het anders Gertruda en Leontien maken deel uit van de club van vijf golfvriendinnen die beetje gekscherend de Tena-ladies worden genoemd. Die naam hebben ze omdat een paar van hun het niet kunnen laten om hun broeken en paar maten te klein te kopen. Daardoor worden er allerlei bandages duidelijk zichtbaar. De Tena-ladies behoren bij de vaste groep spelers, net als de heer van Sassen die een week geleden in de club vertelde dat hij kanker heeft.

'Hoe wil je haar in Noorwegen laten op nemen,' vraagt Henk.

Wim haalt zijn schouders op: 'Ze zal waarschijnlijk wel vrijwillig willen gaan, zeker als ze hoort dat het met een privé-ambulance en een privé-vliegtuig is en dat ik mee ga. Ze is al gelukkig als ze me 'Wim' mag noemen.'

'Ga je echt met haar mee?,' vraagt Henk verbaasd.

'Nee, natuurlijk niet. Ik verdoof haar in de ambulance, zorg dat ze veilig en diep slapend aan boord komt, dat is genoeg.'

'Wat een kapsones,' denkt Henk, maar hij vraagt zo neutraal mogelijk: 'En haar man?'

'Misschien vindt hij het prachtig dat hem de zorg uit handen wordt genomen. En zo niet, Eric praat wel met hem. Jaap Boekanier heeft zich een poosje terug voor een SOA in een kliniek laten behandelen. Dat heeft hij niet bij zijn vrouwtje opgelopen.'

Henk is wel nieuwsgierig hoe Wim van die SOA weet, maar hij vraagt er niet naar. Hoe minder ik weet, hoe beter, denkt hij.

Opname in een dure privékliniek in Noorwegen wordt onder het mom van uitproberen van dure nieuwe medicijnen gedaan. Er is altijd haast bij zodat er geen tijd voor afscheid nemen is. Henk kent de reputatie van die Noorse kliniek wel. Een kliniek voor zwaar dementerende en/of psychotische kankerpatiënten. Allemaal hun eigen kamer zonder telefoon en de deur op slot. Henk heeft er wel eens nachtmerries over. 'Hebben die mensen wel allemaal kanker? Zijn ze echt psychotisch? Als je rijk bent en je familie wil je kwijt...?'

Dinsdag 25 september 2018

Om acht uur in de ochtend belt Wim Eric van Heijkoop. Eric heeft zich van loopjongen bij de IRT-affaire tot een hoge ambtenaar bij

justitie omhooggewerkt. In de loop van de jaren heeft hij allerlei functies vervuld. Maar in feite is hij al die tijd bij de BVD en later bij de AIVD in dienst.

Wim vindt dat hij wel genoeg geregeld heeft. Eric moet die man van Gertruda maar rustig houden. Dat hij vreemd gaat is wel duidelijk. Eventueel kunnen die jongens van Eric binnen een paar uur allerlei belastende informatie op tafel brengen. Ze kunnen wie dan ook chanteren. Misschien hoeven ze helemaal niet zoveel druk uit te oefenen. Misschien is Jaap wel blij als zijn vrouw ergens ver weg wordt opgenomen.

Terloops had Wim, terwijl hij Gertruda onderzocht, gevraagd hoe het met haar familie gaat. Gertruda had daarop geantwoord dat ze niet zo veel meer met haar familie te maken heeft. De golfclub is haar familie geworden.

Eric hoort het nieuws van Wim onbewogen aan en zegt alleen: 'Ik bel je.'

Na een paar uur belt Eric: 'De transportpapieren zijn gereed, vanavond om half negen komt een ambulance haar bij de kliniek in Maarseveen ophalen. Die brengt haar naar Groningen. Daarna gaat ze met een privétoestel, deze nacht nog, naar Noorwegen. Jij zorgt dat ze de eerste 24 uur rustig is en ik bekommer me wel over haar man. We hebben hem al een beetje gecheckt, het komt wel in orde.'

Wim weet wat dat betekent als Eric zoiets zegt. Of je schuldig of onschuldig bent maakt geen verschil. Eric weet het wel zo te maken dat je voor lange tijd de gevangenis in kan gaan.

Bijna 40 jaar eerder. Maandag 21 april 1980

's Maandags is het altijd rustig in het kantoor van Biesterfeld. Ida Spaargaren staart uit het raam naar buiten. Nu er niets te doen is zit ze maar te piekeren. Ze voelt zich ongelukkig. Ze is nu negen jaar gehuwd maar het is een grote mislukking. In het tweede jaar van het huwelijk had ze een doodgeboren kindje gekregen. Als extra dreun had de dokter haar verteld dat ze voor altijd kinderloos zou blijven. Ze was er goed kapot van geweest. Alle pijn en verdriet had ze alleen moeten dragen.

Aan die vent van haar had ze niets. Hij is nu een jaar of vier werkloos. Niet omdat hij geen werk kan krijgen, maar gewoon om dat hij te beroerd is om te werken. Zelfs nadat zijn uitkering is gestopt heeft hij nog steeds geen werk gezocht. Als ze erover wil praten doet hij dat lacherig af: 'Als ik ga werken kunnen we alles aan de belasting afdragen. Jij verdient toch genoeg. Met af en toe een zwart klusje houden we hetzelfde over.'

Maar zelfs voor die zwarte klusjes is hij nog te lui. Ze kan er niet meer tegen. Ze is die vent zó zat. Zij maar werken en hij werkeloos thuiszitten en niets maar dan ook totaal niets doen. Als zij 's avonds van haar werk thuiskomt moet zij ook nog het eten koken. Zelfs is die zak nog te lui om de ontbijttafel af te ruimen. Ze is het meer dan zat. Ze wil leven! Niet het sloofje zijn voor die lul. Al een poosje zit ze aan scheiden te denken, maar hoe? Ze heeft geen rode cent op de bank. Waar moet ze naar toe? Naar haar moeder in Deventer? Maar dan moet ze ook ander werk zoeken en juist hier op haar werk heeft ze het naar haar zin.

Ze is ooit aangenomen als secretaresse. Maar dat secretaressewerk stelt eigenlijk niets voor. In werkelijkheid is haar werk het op papier wegwerken van chemicaliën. Deze worden door het moederbedrijf uit Duitsland aangeleverd. Waarschijnlijk was ze ooit aangenomen omdat haar vorige werkgever Wim Verkaik was. Wim Verkaik is een grote afvalverwerker. Dankzij hem heeft ze goede contacten in de afvalbranche en die zijn belangrijk in haar werk. Ida kent het belang van goede contacten, intern en extern.

Ida kan binnen het bedrijf met iedereen goed omgaan. Ze spreekt vaak met de mannen op de werkvloer. Ook behandelt ze iedereen met respect en zit ook vaak onder het koffiedrinken tussen de

mannen in hun smerige overals. Het goede maatjes zijn met de jongens helpt haar om problemen op te lossen. Als er net voor vijf uur nog een vrachtwagen gelost moest worden komt ze met: 'Sorry jongens, het is al bijna vijf uur, maar...'

En dat, plus een lieve glimlach en een net iets te bloot jurkje, doet wonderen. Ze weet veel van de werkvloer. Ze weet ook dat die paar Turken die daar werken het niet gemakkelijk hebben. Er wordt volop gediscrimineerd. Als het aan die jongens daar ligt, kunnen die Turken al het vuile- en zware werk doen. Ze veroordeelt niemand. Maar met een paar rake opmerkingen zorgt ze er wel voor dat het niet de spuigaten uitloopt.

Een van de eerste Turkse gastarbeiders bij Biesterfeld is Ali. Een slimme vent die al heel snel goed Nederlands spreekt. Vrijdags werkt hij niet in de fabriek maar maakt hij het kantoor en de kantine schoon. Als het niet zo druk is maakt Ida wel eens een praatje met hem. Hij heeft het altijd over zijn dochttertjes. Ida luistert graag naar zijn verhalen. Wellicht troost het haar omdat haar doodgeboren kindje nu ongeveer net zo oud zou zijn als Sarina, Ali's jongste.

Ooit heeft Ali haar verteld over hoe Sarina in Turkije ziek was geworden. Het meisje hield van zwemmen en ging graag naar het zwembad. Ook toen ze op vakantie bij zijn moeder in Turkije waren. Nadat ze een hele middag gezwommen had was ze 's avonds doodziek. Ze moest zelfs in het ziekenhuis worden opgenomen. Volgens de artsen kwam dat door het zwemwater. Direct van uit het ziekenhuis was Ali naar het zwembad gegaan. Daar bleek dat dat niet alleen Sarina maar ook nog andere kinderen waren ziek geworden. Ze verontschuldigde zich, ze hadden beter, toen het te warm werd, het zwembad moeten sluiten. Het zwemwater was wel gechloreerd, maar vanwege de hoge watertemperatuur werkte dat niet zoals het zou moeten. Eigenlijk zouden ze liever bromide hiervoor hebben. De kosten zijn geen probleem, maar het is in Turkije nauwelijks te koop en in het buitenland bestellen is erg ingewikkeld vanwege het gebrek aan een goed banksysteem. Na een paar dagen mocht Sarina uit het ziekenhuis. Maar voor de lange autoreis naar huis, moest ze eerst aansterken. Ali had daarvoor een extra week vakantie opgenomen.

Twee jaar geleden had de firma Biesterfeld een aantal contracten afgesloten om zwemwaterresidu te reinigen. Via een slimme filtermethode kan bromide, een belangrijke zwembadzuiveringsstof, teruggewonnen worden. Haar baas had haar gevraagd om de oplopende voorraden te verkopen. Direct had ze Ali aangesproken. Ze herinnerde hem aan het zwemavontuur en vertelde hem van haar opdracht de bromide te verkopen. Of Ali haar wil helpen met contacten leggen in zijn geboorteland? Ali was blij met die opdracht. Met zijn ploegbaas hadden ze afgesproken dat Ali een week voor haar op kantoor komt werken.

Ali en zijn neef Jassar, als tussenpersoon in Turkije, blijken een gouden greep te zijn. In een mum van tijd hebben Jassar en Ali de nodige afnemers van zwembad chemicaliën gevonden. Het grootste probleem was de betaling. Betalen per bank was praktisch niet mogelijk. Dit komt niet omdat er geen geld is. Er is geld genoeg, maar niet op de bank. In het Ottomaanse rijk waren alleen in de grote steden een paar buitenlandse banken. De conservatieve Islam staat de manier van bankieren, zoals men die in het westen gewoon is, niet toe. De omwenteling van Atatürk had daar dan wel een eind aan gemaakt maar in veel kleinere steden en op het platteland waren nog steeds geen banken. Voor de betalingen moest een alternatieve manier worden gezocht. Na enig zoeken komen ze bij het Hawala netwerk. Een Amsterdamse belwinkel functioneert als betaalmeester. Zodra een bestelling is aangekomen wordt eerst de factuur opgemaakt. Dan komt Ali in actie, belt naar Turkije en de belwinkel en een paar dagen later komt een keurig geklede Turkse man de rekening contant betalen.

Ali en Jassar leggen op die manier een totaal nieuwe markt bloot. De voordelen van bromide hoeven ze niet uit te leggen, dat weten de kopers beter dan wie ook. Kennelijk gaat het bericht van de bromide als een lopend vuurtje door Turkije. Handelaren uit het diepe binnenland nemen zelf via de telefoon contact op. Ali moet vaak, om de orders in ontvangst te nemen, van de werkvloer gehaald worden. De verkoop loopt zo goed dat er al snel bijna elke maand een vrachtwagen met bromide die kant op gaat. Als de voorraad is weggewerkt, moeten ze bijkopen. Dat kan gemakkelijk want de marge is erg ruim.

Ook bij het hoofdkantoor in Hamburg is de aankoop van bromide bij Philips Duphar in Amsterdam opgevallen. Dit komt goed uit. Des te beter dat Biesterfeld Alphen op een normale groothandel gaat lijken. Zij besluiten dat voortaan Biesterfeld Alphen de bromide verkoop aan Oost Europa en het Midden Oosten zal doen. Voor Ida is dit een leuke opsteker. Zij regelt alle transporten.

In Europa gelden per land verschillende regels voor het transport van chemicaliën. Ida heeft al gauw door dat veel chauffeurs wel weten hoe je lastige regels kan omzeilen. Vaak is een andere benaming of omschrijving genoeg. Ook hier haalt ze haar kennis van de werkvloer. Ze zorgt ervoor dat in de kantine de gehele dag koffie voor de chauffeurs klaarstaat. En voordat ze aan de papierwinkel van internationale transporten begint, gaat ze toevallig eerst even koffie drinken. Voor snel een praatje en een paar vragen. De chauffeurs vinden het maar wat leuk als een goed uitziende jonge vrouw hun om raad vraagt. Ida steekt hier veel van op, ze heeft veel goede tips aan dat kantinebezoek te danken.

Die middag om twee uur zit Jos Verbeek bij Biesterfeld op kantoor. Hans van Berkel, de directeur, heeft hem net ontvangen. Als Ida de koffie brengt, begrijpt ze dat het over iets buitengewoons gaat. Er hangt een zekere spanning in het vertrek. Als ze het kantoor uitloopt, zorgt ze ervoor dat de deur op een kiertje open blijft. Jammer genoeg waait die weer dicht. Ze kan niet alles letterlijk verstaan wat er wordt gezegd. Maar als Hans kwaad reageert hoort ze door de deur heen: 'Wij zijn een nette firma, wij gaan voor jou geen gifgas uit Spanje halen, hoe kom je daarbij.'

Even daarna gaat de deur open, Jos Verbeek komt naar buiten terwijl Hans schreeuwt: 'laat je hier nooit meer zien anders doe ik je wat.'

Terneergeslagen snelt Jos langs Ida naar buiten. Nu Jos buiten is staat Ida op en gaat het kantoor van haar baas binnen: 'Goh wat was dat? Is er iets gebeurd?'

'O niets,' zegt de van kwaadheid rood geworden Hans: 'een stuk schorem die denkt dat hij met geld alles kan kopen. Stel je voor hij bood me zelfs smeergeld aan.'

Ida's interesse is gewekt. Even later gaat Hans naar achter in de zaak. Ida haalt gauw het in vieren verscheurde visitekaartje van Jos Verbeek uit de prullenbak. Misschien is dit haar kans om van haar man af te komen?

Woensdag 23 april 1980

Om half acht 's avonds meldt Ida zich bij het kantoor van Jos Verbeek in Hoofddorp. Na de begroeting begint Jos een uitgebreid gesprek over het zaken doen in Irak. Hij had daar contact gemaakt met een zekere Ali Hassan al-Majid die zo later bleek een volle neef van de grote Saddam Hoessein te zijn. Eerst was die man jarenlang de vaste chauffeur van Saddam geweest en toen Saddam vorig jaar president geworden was had die Ali Hassan de leiding gekregen over een groot chemisch project voor het bereiden van diverse soorten kunstmest.

'Mijnheer Verbeek ik kom hier voor een open gesprek. Die chemische fabriek en mijnheer Alie Hassan-en-nog-wat interesseren mij niet. Laten we het beestje bij de naam noemen. Het gaat toch niet om kunstmest dacht ik.'

'Wat bedoelt u.'

'U zoekt toch yperiet of op zijn Hollands gezegd gifgas?

'Jij bent wel direct zeg!'

'Mijnheer Verbeek, ik slaap niet achterin.'

'Hoe bedoelt u?'

'Een opmerking uit de streek waar ik vandaan kom, die aangeeft dat ik niet onnozel ben.'

'Sorry, ik had niet de bedoeling...' begint Jos.

'Nee, laat maar,' lacht Ida: 'Vertel me wat het probleem is.'

'Het gaat over een transport van chemicaliën vanuit Spanje naar Irak.'

'Ik begrijp het probleem,' zegt Ida: 'Toen mijn baas u, pardon mag ik jij zeggen..?'

Jos knikt en Ida vervolgt: 'jou het kantoor uitsmeet, begreep ik gelijk waarover het ging. Ik heb mijn huiswerk gedaan en kan je misschien een oplossing aanbieden. Wat levert mij dat op?'

Jos doet of hij nadenkt: 'Dan zal je ook wel gehoord hebben dat ik jouw baas 10.000 gulden heb aangeboden.'

'Verdubbel het, dan los ik het probleem voor jou op.'

Ida, gaat wat achter in haar stoel zitten. Ze ziet dit als haar kans om in een keer genoeg geld bij elkaar te krijgen. Genoeg om zonder zorgen van haar man te scheiden en naar een mooi flatje in Alphen Noord te verhuizen.

'Waarom zou ik dat doen?' Zegt Jos.

'Zoek maar iemand anders die zoveel ervaring heeft met transport van chemicaliën. Ik weet precies hoe ik moet omgaan met de diverse export- en importbepalingen. Een ander vind je niet zo makkelijk'.

Jos schuift wat onrustig met zijn stoel heen en weer: 'Nou ja goed veel keus heb ik niet, maar hoe ga je dit aanpakken?'

'Je weet dat in 1972 er een internationaal verdrag tegen biologische- en toxische wapens is gekomen. Aan de hand van dat verdrag zijn allerlei invoer- en uitvoerbeperkingen in werking gesteld. Verkoop van chemicaliën, die kunnen worden gebruikt om gif- en zenuwgassen te produceren, moet zoveel mogelijk worden voorkomen. Spanje heeft dat nog niet ondertekend maar komt dat verdrag wel na.'

'Ja dat weet ik. Vandaar dat we niet rechtstreeks in Spanje bestellen. Tussen de NAVO landen onderling zijn geen beperkingen. Op dit moment is Spanje aspirant lid en ik verwacht niet dat ze voor export naar Nederland beperkingen hebben.'

'Voor de Spanjaarden geen probleem, alleen krijg je dat spul Nederland niet in.'

'Hoezo niet?'

'Wij, dat wil zeggen Nederland, hebben dat verdrag uit 1972 wel ondertekend en om controle te vereenvoudigen heeft slechts één bedrijf van Economische zaken hiervoor een im- en exportonthefing en dat is de firma Johan Vos uit Alphen.'

'Hé! Wil je zeggen dat ik naar de verkeerde firma in Alphen aan den Rijn ben gegaan?'

'Eigenlijk wel ja, maar troost je, bij Johan Vos kunnen ze je niet helpen. Misschien over een paar jaar, maar op dit moment zijn de regels nog te vers. Ik heb wel gehoord dat er bij economische zaken gewerkt wordt om die regels te veranderen maar dat kan nog wel een tijdje duren voor dat het zo ver is.'

'Maar hoe krijg je dan...?'

Ida onderbreekt hem: 'Rustig maar, je weet dat België in Wallonië een grote defensie-industrie heeft. Die hebben wat orders uit Spanje binnengehaald. Als dank heeft België een aantal beperkingen tegenover invoer uit Spanje ingetrokken. Wij, dat wil zeggen, Biesterfeld, hebben een vestiging in Brasschaat en die kunnen we nu mooi daarvoor gebruiken.'

'Hoe wou je dat doen? Jouw baas voelt daar niets voor.'

'Die hoeft dat helemaal niet te weten.'

'Maar dat komt daar toch in de boeken te staan.'

'Hoezo? In de boeken komt alleen wat je er in zet. We kunnen die aankoop doen zonder dat er ook maar iets in de boekhouding is terug te vinden.'

'Hoe dan?'

'Ik zal je vertellen hoe. Hoe groot is die order? Hoeveel vrachtwagens zijn er nodig?'

'Ik denk drie.'

'Oké,' zegt Ida: 'Ik kan uit naam van Biesterfeld België die order plaatsen. Voor mij geen probleem. Alle inkomende post ook van de Belgische vestiging komt eerst bij mij op mijn bureau. Uitgaande post doe jij voor mij in België op de brievenbus. De betaling gaat door middel van een Letter of Credit. Dat laat je het best verzorgen door een beetje dubieuze Luxemburgse of Italiaanse bank. Voor een procentje meer krijg je daar wat minder vragen over de herkomst van het geld. Dan om het spul te laden moeten we drie vrachtwagens zonder TIR certificaat hebben. Onderweg maken we er een onschuldige lading van en sturen we het vanuit Biesterfeld België naar Biesterfeld Nederland. We hebben natuurlijk wel ervaren chauffeurs nodig. Het best kunnen dat eigen rijders zijn. Die kunnen wel een paar centen extra gebruiken en zijn in het algemeen slimmer dan de jongens die bij een baas werken. Lossen doen we in Waddinxveen. Daar ken ik ook nog wel iemand die voor een paar weken een lege loods wil verhuren.'

'Waarom geen TIR certificaat? dat begrijp ik niet?'

'Zonder zo een certificaat moeten ze bij binnenkomst in de EEG nieuwe papieren maken. Zo krijgen we de gelegenheid om de vrachtbrieven te veranderen.'

Goed doordacht,' zegt Jos,' maar hoe doe je dat dan precies?'

'Zal je wel zien. Zijn wij het eens? Je betaald mij FL 10.000 vooruit en als je wil kan ik ook de vrachtauto's en chauffeurs regelen.'

Jos denkt even na. 'Als je dat zou willen doen, graag!'

'Kost je wel nog eens FL 22.000 extra. Drie maal vijf voor het transport en een extra vijf voor de drie chauffeurs en twee voor de loods.'

Achteraf gezien denkt Ida dat het eigenlijk beter is dat zij alles regelt. Jos krijgt dan geen zicht op hoe ze dat doet en daarmee wordt ze onmisbaar.

Donderdag 8 mei 1980

Om tien uur staan de drie vrachtwagens met chemicaliën, op het militaire complex in het Spaanse Maranosa, klaar om te vertrekken. Het wachten is enkel nog op de papierkraam. De naar het complex toegekomen douane is er nog druk mee bezig.

Na een uurtje is het zover en komt een douaneambtenaar de vrachtauto's verzegelen. Als de nummers van de sluitloodjes op de CMR¹ zijn bijgeschreven krijgen de chauffeurs de enveloppen met papieren en kunnen ze gaan rijden. In elke enveloppe zitten naast de CMR ook een stuk of tien kopieën van de factuur. Voor elke grensovergang minstens drie facturen.

Op de CMR staat 428 (60 lts)vaten 55 kg Totaal 23540 kg Chemicaliën. De factuur is voor Biesterfeld Brasschaat. Op de factuur staan het product yperiet (C₄H₈Cl₂S) en de prijs \$ 54.000.

De douane in Maranosa behouden één factuur voor hun eigen administratie.

1 De CMR is een vervoersdocument in drievoud. Een deel voor de verzender, één voor de transporteur en één voor de ontvanger. Als de ontvanger van de goederen getekend heeft wordt, dat deel als bewijs dat de transporteur ook daadwerkelijk de spullen heeft afgeleverd, naar de verzender teruggestuurd. Op de CMR staat een vage omschrijving van de goederen (hier chemicaliën) maar wel exacte hoeveelheid verpakking en gewicht

Vrijdag 9 mei 1980

Om drie uur in de middag zijn de vrachtwagens in La Jonquera, de grensovergang tussen Spanje en Frankrijk. Hier wordt door de Spaanse douane gecontroleerd of de loodjes onbeschadigd zijn.

Een kopie van de factuur zal door de douane naar het douanekantoor in Maranosa worden teruggestuurd. En een afgestempelde factuur wordt aan het bureau dat de afhandeling doet meegegeven. Deze zal dat afgestempelde exemplaar, als bewijs van export, naar het militaire complex in Maranosa terug sturen.

Vervolgens gaan de vrachtauto's 500 meter door het zogenaamde stukje niemandsland naar het Franse deel van de grensovergang. Hier gaan de chauffeurs met andere dan de originele facturen naar het kantoor van een expediteur. In alles zijn deze facturen gelijk alleen in plaats van Yperiet staat er Bromide. C6H5CH2Br.

Frankrijk is in tegenstelling met Spanje een EEG land. Daarom maakt het expeditiebureau, op basis van de vernieuwde factuur, een T1 douanedocument voor vervoer binnen de EEG. Op het T1 document staat als product Bromide. Ook worden het gewicht, aantal verpakkingen en de nummers van de loodjes vermeld. Als adres om de lading in België in te klaren staat het douanekantoor in Antwerpen. Dit douanekantoor ligt het dichtst bij het adres van Biesterfeld Brasschaat. Als de Franse douane de loodjes heeft gecontroleerd, worden de CMR, het T1 document en een van de vernieuwde facturen van de benodigde stempels voorzien. Hierna rijden de trucks richting België.

Maandag 12 mei 1980

Bij de Frans-Belgische grens in Rekkum worden de aan beide zijden van de grens de loodjes gecontroleerd. Ook worden aan beide zijden nodige papieren afgestempeld.

De Franse douane is alleen geïnteresseerd in de door de Franse douane afgestempelde (bromide)factuur en het T1 document die ze vanaf Frans Spaanse grens hebben meegenomen.

Daarna nog een paar uur naar Antwerpen. Hier hetzelfde beeld. Douane kijkt alleen naar de papieren die door hun Belgische collega's aan de grens zijn afgestempeld. In Antwerpen is bij de douane-

post een douane-entrepot. Een stukje niemandsland. Zodra de vrachtauto's in dat entrepot komen kan de lading zonder dat er Belgische BTW en invoerrechten worden betaald naar Nederland worden doorgevoerd. De verzegeling van de auto's blijft intact. De chauffeurs krijgen een nieuwe CMR, een nieuwe T1 douanedocument en nieuwe facturen. Facturen met bromide van Biesterfeld Brasschaat naar Biesterfeld Alphen aan den Rijn.

Dinsdag 13 mei 1980

Vroeg in de morgen zijn de vrachtauto's aan de grens bij Hazeldonk aangekomen. Aan de Belgische kant halen ze hun stempel ter bevestiging van uitvoer. Daarna rijden ze door naar de Nederlandse kant, alwaar de vrachtwagens worden "vrijgemaakt", dat wil zeggen dat er BTW en invoerrechten moet worden betaald. Vervolgens kunnen ze zonder verzegeling Nederland inrijden. De betaling, van de douanerechten wordt door Frans Maas, het expeditiekantoor dat de papieren regelt, voorgeschoten. Normaal gesproken zou de rekening later naar Biesterfeld Alphen worden gestuurd. In dit geval had Jos Vergeer alles van tevoren contant bij het expeditiekantoor betaald. Na een oponthoud van nog geen anderhalf uur gaan de vrachtauto's naar Waddinxveen, waar ze worden gelost.

De douanepapieren die naar Biesterfeld Brasschaat en Biesterfeld Alphen zullen worden gestuurd zullen geen probleem opleveren. Alle post in Brasschaat wordt door een Antwerps advocatenkantoor ongeopend naar Alphen doorgezonden. Ida haalt elke morgen, onderweg vanuit huis naar haar werk, de post uit de postbus. Op die manier kan ze alle post, ook de post uit België, onderscheppen, laten verdwijnen of zodanig in de administratie verwerken dat het niet meer te traceren is.

Dinsdag 20 mei 1980

Kemal voelt zich niet prettig. Het is nog nooit voorgekomen dat hij van vrachtauto moest wisselen. Gistermiddag heeft hij op een afgelegen parkeerplaats bij Culemborg zijn 18 jaar oude Mack moeten omruilen voor een bijna splinternieuwe Volvo.

Waarom weet hij niet. Het heeft waarschijnlijk met de lading te maken. De vrachtauto was al geladen. Nadat de man van de ambassade hem instructies had gegeven werd hij aan zijn nieuwe bijrijder voorgesteld.

'Waarom? Andere auto, andere bijrijder. De vracht moet wel heel bijzonder zijn.'

En nu zit hij met die vent opgescheept. Hij mist Mirek, zijn vaste bijrijder. Mirek kon gezellig kletsen en geintjes maken. Hierdoor vond hij het niet erg om urenlang achter het stuur te zitten. Met die nieuwe is het niets, die doet bijna zijn mond niet open. Het enige dat hij van hem weet is dat hij Abdoel heet en uit Tikrit afkomstig is. Kemal vindt dat maar niets. Iemand, uit de geboortestreek van Saddam en met een goedgetraind lichaam, dat moet haast wel iemand van de geheime politie zijn.

Saddam Hoessein is nu ruim een jaar aan de macht. Sindsdien heeft Kemal vooral het laatste half jaar veel van zijn collega's zien verdwijnen. Hun plaatsen zijn ingenomen door net zulke jonge kerels als Abdoel.

Dat ze hem nog niet vervangen hebben? Komt waarschijnlijk omdat ze hem blijkbaar nodig hebben. Door zijn ervaring weet hij hoe het er op elke grens aan toe gaat en kan hij onderweg als geen ander de lading van andere papieren voorzien. Hij had nog niet meegemaakt dat ergens een douanebeambte daadwerkelijk de lading had gecontroleerd. Alleen in het geval dat de papieren niet van de nodige stempels en bijlagen zijn voorzien komt de douane in actie. Uitzondering hierop zijn chemische stoffen. Bij de grens van Joegoslavië en bij de Turkse grens worden van chemicaliën vaak monsters genomen. Daarom is nu de lading, een of andere chemische stof, met de naam bromide op papier veranderd in treoboma een soort cacaoboter.

Hij moet toegeven dat niet alles negatief is. De Volvo heeft 120 PK meer vermogen. Iets wat hij nu op de hellingen richting Frankfort duidelijk kan merken.

De borden verboden inhalen en maximum 50 km voor vrachtauto's geven aan dat er op de volgende parkeerplaats een vrachtwagencontrole is. De voor hem rijdende vrachtauto heeft vaart geminderd en wordt de parkeerplaats op gedirigeerd. Door een beet-

je kort op zijn voorganger te rijden, klein beetje naar links af te zwenken en vooral door het vermijden van oogcontact is het hem gelukt erlangs te rijden. Het is niet de eerste keer dat hij op deze manier een controle misloopt. Hij grijnst, het is hier vrij simpel. De Duitse politie stelt, vergeleken met de agenten in zijn vaderland, niets voor. Uit zijn ooghoek heeft hij die politiemotoren wel zien staan. Voor de zekerheid kijkt hij wat langer in zijn achteruitkijkspiegel.

'Verdomme, nu zit er toch één achter hem aan. In de spiegel ziet hij dat er snel een koplamp van een motor nadert. Dat kan alleen politie zijn.'

Kemal kijkt in het bed achter zich en ziet dat Abdoel ligt te slapen. 'Abdoel! Abdoel! Wakker worden. 'Motoragent! Jij blijft liggen! Als we aangehouden worden doe je net of je slaapt en als die agent je wat vraagt, versta je alleen maar Perzisch. Verder bemoei jij je nergens mee.'

Abdoel wordt met de schrik wakker en moet gelijk aan zijn opdracht denken. Ja, wat voor opdracht. Hij rilt als hij eraan denkt wat er met zijn vrouw en dochters van zes en negen kan gebeuren. Twee weken geleden was hij met zijn gezin op vakantie gestuurd. Een afgelegen landgoed 240 km ten noorden van Bagdad. Hij weet wat dat betekent. Hij zal een opdracht buiten Iran krijgen. Zijn gezin zal zolang als gijzelaars op het landgoed verblijven. Op het landgoed was hem verteld wat hij moest doen. Hij moet als tweede chauffeur een vrachtwagen van Nederland naar Irak rijden.

Zijn werkelijke taak is er om er voor te zorgen dat de autoriteiten niet ontdekken wat er echt geladen is. In het uiterste geval moet hij er voor zorgen dat de wagen vernietigd wordt. Daarvoor zit onder de bijrijdersstoel een hendel gemonteerd. Met het overhalen daarvan komt meer dan 30 kg Semtex tot ontploffing. Genoeg om alles op en rondom de vrachtauto, inclusief beide chauffeurs, weg te vagen.

Met een speciaal visum was hij naar Brussel gevlogen. Iemand van de ambassade had hem naar Culemborg gebracht waar Kemal hem stond op te wachten.

De motoragent rijdt nu ter hoogte van de cabine en maakt met enkele gebaren duidelijk dat ze hem moeten volgen. Een paar kilometer verder leidt de agent hun een kleine parkeerplaats op.

Kemal doet het raam omlaag. En in tegenstelling tot wat hij verwacht geeft de agent hem niet meteen een grote bek maar vraagt hij op normale toon naar de papieren. Kemal pakt de envelop met papieren. Hij wil daar het transitdocument met de nummers van de sluitloodjes uithalen. De agent gebaart dat hij de gehele envelop wil hebben.

De motoragent, Helmut Wirtz, loopt naar de achterkant van de oplegger. Haalt het transitdocument uit de envelop. Hij kijkt of de nummers van de loodjes overeenkomen met de nummers op het document. Terloops blikt Helmut over de rest van het document. 428 vaten met 'Treobroma.' En met de hand staat er bijgeschreven 'Cacaobutter.' De afzender is de firma Biesterfeld uit Alphen aan den Rijn in Nederland.

Helmut kent wel een chemisch concern Biesterfeld. Die zit in Hamburg. Daar moet hij altijd langs als hij naar zijn broer gaat. Is dat Hollandse bedrijf een soort dochteronderneming daarvan? Maar wat moeten die met 'Cacaobutter'? Nieuwsgierig geworden kijkt Helmut verder in de envelop naar de overige documenten. In de begeleidende factuur staat ook 'Treoboma.' Hij kijkt nog eens en ziet achter in de envelop nog een door de Hollandse douane afgestempelde rekening van Biesterfeld. Die rekening is exact hetzelfde als de voorliggende. Alleen staat er 'Bromide' op. Ook 428 vaten, ook 21828 kg. Ook netto waarde \$ 54.000.

Helmut begrijpt waarom het gaat. Omkatten van goederen en witwassen van geld. Het is een simpele truc. Bij doorvoer door een land controleert de douane alleen de afsluitloodjes en wat er in de wagen zit interesseert ze niet.

Hij is ooit bij de politie gegaan vanwege zijn rechtvaardigheidsgevoel. Hier wordt overduidelijk geknoeid. Als niet toevallig een kopie van de originele rekening in de envelop was gekomen, had hij dat nooit opgemerkt. Het vreemde is dat het niet om het geld gaat. De waarde van de vracht is niet veranderd. Dan moet er iets met de goederen aan de hand zijn. Hij besluit dat er verder onderzoek

moet komen. Zonder dat hij Kemal vertelt waarom, geeft hij de papieren terug en legt hij hem uit dat hij hem moet volgen.

Twintig minuten later rolt de Iraakse truck de parkeerplaats met de controlepost op. Kemal parkeert op aanwijzing van een agent de vrachtwagen aan de zijkant van de parkeerplaats. Hij wordt niet in de rij van de andere vrachtauto's gezet. Dat is niet zo best. Ze krijgen dus een speciale controle. Via zijn spiegel heeft hij zicht op de wagens die worden gecontroleerd. De een na de andere vrachtauto vertrekt en al gauw wordt er weer een nieuwe rij vanaf de autobaan de parkeerplaats op gedirigeerd. Kemal weet dat het mis is. De agent heeft iets verdachts opgemerkt en nu staan ze te wachten op extra politiepersoneel. Maar waarom? Wat kan er voor de agent verdacht zijn? Abdul heeft zich de hele tijd stil gehouden. Maar vraagt nu aan Kemal: 'Is er iets mis? wat is er aan de hand?'

Kemal pakt de envelop met papieren en kijkt ze zorgvuldig stuk voor stuk door. Tot hij de originele rekening van Biesterfeld ziet. Hij begrijpt direct wat er aan de hand is.

Verschrikt smijt hij de envelop terug op het dashboard. Het zweet staat hem in zijn nek. Hij overweegt zijn kansen. Zich eruit praten kan hij wel vergeten, de politie wacht duidelijk op een ploeg om de hele vracht uit te laden en te controleren. Wegrijden is ook geen optie, ze zullen hem zo van de weg plukken. Wat is er aan de hand? Wat zit er in godsnaam werkelijk in die auto? En welke rol speelt Abdul daarbij?

Naast de parkeerplaats ligt een veld met anderhalve meter hoge, deels uitgebloeid, koolzaad. Hij pakt de envelop en geeft hem aan Abdul die nog steeds achter hem op bed ligt. 'Hier, kijk zelf maar.'

Terwijl Abdoel de envelop aanpakt grist Kemal zijn leren jasje met portefeuille, geld en zijn paspoort. Snel laat hij zich uit de cabine glijden. Zonder dat de politie het in de gaten heeft verdwijnt hij in het koolzaadveld.

Abdul is door het plotselinge vertrek van Kemal een beetje overdonderd. Hij begrijpt uit Kemals actie dat de papieren niet in orde zijn. Hij kijkt eens in de envelop maar ziet niet wat er nu mis is.

Als hij even later een blik op de parkeerplaats werpt ziet hij dat er een busje met vier politieagenten is bijgekomen. Drie van die agen-

ten zijn bezig witte overals aan te doen en de vierde komt samen met de motoragent die hun had aangehouden zijn kant op.

Even twijfelt hij of hij Kemal zal volgen, maar hij besluit het niet te doen. Uit zijn binnenzak haalt hij de foto van zijn vrouw en beide dochters. Hij voelt zich heel kalm worden. Hij weet wat hem te doen staat. Kemal is gevlucht, makkelijk maar die heeft geen familie. Hij moet zijn plicht doen.

Er tikt iemand op het raam. Abdul kijkt nogmaals met een zachte blik naar de foto in zijn hand. Hij bukt zich en haalt met de andere hand de hendel over.

Woensdag 21 mei 1980

Ida Spaargaren zit nog even van haar thee te genieten. Ze heeft goede zin. Het is mooi zonnig weer. En geen gezeur van haar man. Die is gelukkig niet thuis. Zijn broer heeft hem al om vier uur opgehaald. Ze zijn gaan zeevissen.

Het is half negen. Het wordt tijd dat ze naar haar werk gaat. Om de zon overdag uit haar kamer te houden doet ze, voordat ze de deur uit gaat, de gordijnen dicht. Ze stapt de achterdeur uit. Draait zich om en wil de achterdeur op slot doen. Plots wordt ze door twee mannen van achteren vastgepakt. Een drukte gelijk een hand voor haar mond. Ze kan nauwelijks ademen laat staan geluid maken. Ook voelt ze iets metalig hards in haar zij. In een schuine blik naar beneden ziet ze dat het een soort pistool is.

'Ik haal mijn hand van je mond maar jij houd je stil, zo niet ga je eraan,' wordt er in haar oor gefluisterd.

Ze knikt en de mannen laten haar los.

'En nu naar binnen, we gaan naar de woonkamer, kan niemand ons zien,' sist de oudste van de twee tegen haar.

In de woonkamer wordt Ida naar de bank verwezen. De jongste van de twee gaat naast haar zitten. Ida weet niet wat haar overkomt. Instinctief heeft ze het idee dat het om die Iraakse vrachtwagen gaat. Wanhopig vraagt ze zich af wat er verkeerd is gegaan. Eergisteren was de Iraakse vrachtwagen met de door haar gemaakte papieren in Waddinxveen geladen.

De afhandeling was in het douanekantoor in Alphen. Zelf had ze zoals gebruikelijk de loodjes erop gedaan. De vrachtauto stond niet

op het terrein van Biesterfeld maar op de parkeerplaats aan de Rijnhaven. Ook dit was niet uitzonderlijk want als het druk is bij Biesterfeld staan daar wel eens meer vrachtwagens. Het douane-kantoor bevindt zich op ongeveer 100 meter schuin tegenover Biesterfeld. Ida komt bijna dagelijks op dat bureau en kan goed met de beambten daar overweg. Het is dan ook gewoon dat wanneer het een beetje druk is zij met de mededeling 'Je weet hoe het moet' twee loodjes en de tang om die loodjes te verzegelen krijgt aangereikt. Ze loopt dan terug naar het bedrijf of de parkeerplaats, verzegelt de vrachtauto's en brengt de verzegeltang weer terug. Inmiddels zijn de papieren dan van de nodige stempels voorzien. Tot zover is niets fout gegaan.

Ze kijkt nog eens naar de oudere man die voor haar op een eettafelstoel zit. In tegenstelling tot de man naast haar lijkt hij niet op een Irakees maar ziet hij er uit als een Europeaan. Hij spreekt perfect Nederlands hoewel met een Vlaams accent. Ineens herkent ze hem. Dat is de chauffeur van Jos Verbeek. Hij had, toen Jos bij haar baas binnen was, buiten in de auto zitten wachten. Een beetje overstuur vraagt ze: 'Wat willen jullie van me?'

'Rustig maar, luister goed. De vrachtwagen met de zogenaamde bromide is ontploft.'

Ida schrikt. Dat had ze niet verwacht: 'Wat bedoel je?'

'Jij weet best wat ik bedoel. Over een paar dagen barst het hier van de politie. Wij moeten nu de schade beperken. Er staan nog een heleboel vaten met dat spul in Waddinxveen, die moeten liefst vandaag maar uiterlijk morgen verdwenen zijn. Zie je daar kans toe?'

'Ontploft! Hoe kan..? En wat is dat met Waddinxveen?'

De man reageerde geërgerd, 'dat hoor je later wel. Hou op met toneelspelen. Nu de vraag. Ben jij in staat die boel te laten verdwijnen?'

Ida beseft maar al te goed dat als zij die vraag negatief beantwoord, het misschien niet goed met haar gaat aflopen. Koortsachtig denkt ze na.

'Ja,' zegt ze.

'Hoe?'

'Coupéfolder!'

'Coupépolder? Wat is dat? Leg dat eens uit. Maar je ging naar je werk. Of niet? Bel eerst je baas. Zeg dat je ziek bent. Daarna ga je me alles rustig uitleggen. Maar laten we eerst de beleefdheid in acht nemen. Ik ben Jaron en die jongeman is Selmir. Voordat je wegging zat je aan een kopje thee. Wij zouden het op prijs stellen als je ons dat nu aanbied.'

Ida heeft haar angst een beetje overwonnen. Het lijkt mee te vallen. Ze hebben haar in ieder geval nodig.

Ze zet het water voor de thee en belt de zaak dat ze vandaag niet kan komen. Nadat Ida de thee heeft gezet en ingeschonken vraagt Jaron: 'Hoe wil je dat doen op de Coupépolder. Is dat een soort vuilnisbelt? Kan daar iedereen terecht of heb je daar iemand voor?'

'Dan moeten we bij Verkaik zijn. Ik weet hoe het daar gaat want ik heb vroeger bij hem gewerkt. Hij heeft overal een oplossing voor. Als ik het goed begrijp moeten de vaten wel intact blijven?'

Jaron keek Ida doordringend aan, 'Natuurlijk wat denk je dan. Doe niet zo onnozel, dankzij de heer Verbeek weten we precies wat jouw rol in het gebeuren is.'

'Ja natuurlijk, meneer Verbeek...'

Jaron onderbreekt Ida: 'Op dit moment is de heer Jos Verbeek in het vliegtuig naar Bagdad, naar ik aanneem enkele reis.'

Ida huivert en begrijpt dat als ze niet meewerkt ze hetzelfde staat te wachten. Een beetje bang vertelt ze wat er op de Coupépolder allemaal wel niet mogelijk is. Volgens de chauffeurs van Verkaik staan er zelfs vaten onder een afdak van afgekeurde betonnen heipalen. Jaron moet er om lachen. Daarna wordt hij serieus en laat hij zich uitgebreid informeren.

Ook wil hij weten hoever Wim Verkaik te vertrouwen is en of ze iets weet over andere criminele activiteiten waarbij Wim Verkaik betrokken is.

Ida legt uit dat ze wel wat vermoed. Het was haar opgevallen dat er wekelijks duizenden guldens zwart aan chauffeurs en ambtenaren wordt uitbetaald. Terwijl aan de andere kant alleen maar wit geld binnen komt. Al die bedrijven betalen alleen maar per bank.

'Waar komt dan dat zwarte geld vandaan?' vraagt Jaron.

'Ik weet het niet zeker' zegt Ida: 'Ik denk bij Willem Zegwaard uit Delft. Daar doet Verkaik veel zaken mee en het is een publiek geheim dat die Zegwaard in de heroïne zit. Daar zit genoeg zwart geld.'

Jaron weet voldoende en zegt tegen Ida dat hij wel even met Verkaik kennis wil maken. Maar eerst wil hij zelf de Coupépolder zien.

Even later rijden ze over de Westkanaalweg de Kromme Aarweg op. Selmir parkeert de auto en blijft achter het stuur zitten terwijl Jaron en Ida nog een stukje tot het gemaal doorlopen. Daar op de achterkant van de Coupépolder hebben ze goed zicht op een helling vol activiteit. Overal afval stortende trucks en een zware bulldozer die als een wals over dat afval heen gaat.

Naast het gemaal staat de machinistenwoning van Van Tol. Hij staat de heg te knippen. Jaron loopt er heen en begint een praatje met hem. Al gauw gaat het over de Coupépolder, van Tol wil er niet veel over kwijt: 'Zij,' hij wijst naar Ida. 'Zij weet het wel. Zij werkte vroeger toch bij die Wim Verkaik? Je moet bij haar zijn niet en niet bij mij. Ik kijk wel uit. Het gemaal is van het waterschap, maar mijn huis is van de gemeente. Een paar jaar geleden kwam iemand van D66 hier vragen of ik wel eens wat op de belt gezien had. Ik heb hem een paar dingen verteld. Nou, daar heb ik me toch een tram-melant mee gehad. Ik wil mijn baantje en mijn huis niet kwijt. Wet-houder van Leeuwen is daar de baas en met hem wil ik geen ge-donder. Hij heeft overal zelfs bij de Belastingdienst en het Water-schap, zijn vrienden zitten. Van mij hoor je niets.'

Jaron kijkt nog eens rond en zegt tegen Ida 'Kom we gaan, ik heb genoeg gezien.'

Terwijl ze naar de auto lopen vervolgd Jaron, 'Jij vraagt jezelf af waarom ik zo goed Nederlands spreek? Ik zal het je vertellen, mijn vader werkte op de ambassade in Brussel. Vanaf mijn vierde tot mijn zestiende heb ik daar op school gezeten. Daardoor kan ik naast de taal ook de westerse mentaliteit beter begrijpen.'

Wim Verkaik zit naar buiten te staren. Daar stappen Ida en een onbekende man uit een auto. Gelijk is hij klaarwakker en nieuwsgierig. Ida zit op kantoor bij zijn grootste klant. Dus al het andere werk wordt aan de kant gezet. Bij binnenkomst begeleid Wim ze gelijk naar zijn privékantoor waar ze ongestoord kunnen praten.

Jason stelt zich voor als iemand die voor een onbekende opdrachtgever een paar zaken moet regelen.

'Ja en ik heb van mevrouw Spaargaren begrepen dat u van alles op de Coupépolder kunt laten verdwijnen.'

'Dat valt wel mee hoor.'

'U heeft toch een deel van de stortplaats onder controle? U wordt daar niet gecontroleerd. U kunt toch alles storten wat u wilt?'

Wim moest er een klein beetje schaapachtig om lachen: 'Alles? Nou ja, bijna alles! Als er groene rook of zo ontsnapt dan zijn wel de poppen aan het dansen,' grinnikt hij.

'Zou u daar een zeecontainer kunnen begraven?' Wil Jaron weten.

Wim kijkt verbaasd, maar herstelt zich en vraagt: 'Hoe groot? Twintig of veertig voeter?'

'Twee twintig voeters.'

'Geen probleem. Alleen, ik krijg die dingen niet zo makkelijk ongezien op de stort. Misschien op een zaterdagmorgen? We hebben er geen pottenkijkers bij nodig. Als ik ze nu aan de achterkant de stort optrek. Een klein stukje voor het gemaal is dat water maar een meter of acht breed.'

'Klopt,' zegt Jaron 'Wij zijn daar net nog geweest.'

Wim begint aarzelend: 'Aan twee de kanten een zware dragline, of we maken een soort brug met een paar stalen U-binten, dan moet het toch mogelijk zijn? Ik moet er alleen voor zorgen dat er op de stort van te voren een gat is gemaakt dat diep genoeg is om ze er in te verbergen.'

Wim stopte even en keek peinzend naar buiten: 'Het zou moeten kunnen. Alleen onder voorwaarde dat er niet meer dan één ton aan gewicht in zit. Één zo'n ding weegt leeg toch snel een ton of twee. Wat moet er in? Je wilt toch geen lege containers begraven?' vraagt Wim.

Jaron moest lachen: 'Nee natuurlijk niet, er moet veel meer dan één ton in, je zult ze, als ze daar eenmaal staan, ter plekke moeten beladen.'

Wim vraagt wat er dan in moet en Jaron zei dat hij moet rekenen op zo'n acht- á negenhonderd 60-literdrums. Over de inhoud laat hij zich niet uit. Wim vraagt niet verder naar de inhoud. Hij heeft in de gaten dat Jaron hem echt nodig heeft. Hier is wat te verdienen.

Na een paar uurtjes praten en onderhandelen zijn ze het met elkaar eens. Afgesproken is dat diezelfde avond de loods in Waddinxveen wordt leeggemaakt. De vaten zullen zolang bij Verkaik worden opgeslagen. Op de Coupépolder zal een gat van drie meter diep worden gegraven. Volgende week zaterdag 26 mei moeten de containers op de belt staan. De volgende dag, op zondagmorgen, zullen die met de vaten worden gevuld.

Daarna zal ter afscherming een laag leemaarde van minimaal een halve meter op en rondom de containers worden gestort. De locatie op de belt is zodanig gekozen dat er minimaal nog een viertal stortfronten over de containers heen zullen gaan. Uiteindelijk zullen ze op acht á tien meter diep komen te liggen.

Om even voor vier uur is het gesprek beëindigd en rijden ze terug. Onderweg vraagt Ida aan Jaron, 'Waarom doen ju...?'

Jaron onderbreekt haar: 'Ja waarom? Jij vraagt je natuurlijk af waarom wij zoveel moeite doen om hier de boel te verbergen. Het is niet omdat wij jou willen helpen. Het is puur eigenbelang. Wij hebben geen belang bij ruchtbaarheid. Nederland is voor ons een belangrijke leverancier van grondstoffen. Eén die wij niet kunnen missen. Als deze affaire in de openbaarheid komt, raken wij misschien belangrijke leveranciers kwijt en dat willen we niet.'

Hij kijkt Ida doordringend aan: 'Jij toch ook niet? Let goed op dat je alle verwijzingen naar België netjes wegwerkt!'

Gedwee knikt Ida: 'Ja, ja.'

Om niet op te vallen stapt Ida een paar straten voor haar huis uit. En net als ze wil uitstappen zegt Jaron: 'Moment..,' hij pakt een dikke envelop uit het dashboardkastje en geeft die aan Ida.

..er was iets afgesproken. Hierin zitten honderd briefjes van honderd, wij komen onze afspraken na.'

Jaron keek de verbaasde Ida nogmaals doordringend aan 'Jij toch ook of niet soms '

'Ja natuurlijk' stamelt Ida.

Jaron doet het portier dicht. Ida haalt opgelucht adem als de auto wegrijdt.

Blij dat ze weer alleen is loopt ze naar huis. Ze beseft maar al te goed dat, als ze niet nodig was geweest om de post uit Brasschaat op te vangen, het heel anders had kunnen aflopen.

Gelukkig is haar man nog niet thuis. Die zal, zoals gewoonlijk na het vissen pas laat op de avond bezopen thuiskomen. Dat komt nu goed uit want dan kan ze vanavond nog het een en ander regelen.

Donderdag 22 mei 1980

Hans van Berkel kijkt uit het raam van zijn directiekamer. Hij heeft er de pest in. Die klote-moffen doen maar wat ze willen. Ze behandelen hem als een kleine jongen. Goed zijn verdiensten zijn prima, echter de manier hoe ze met hem omgaan zit hem niet lekker.

Hij doet dit werk nu zo'n jaar of vijftien, maar het gaat hem steeds meer tegen staan. Het leek zo mooi toen hij de groothandel in drogisterijspullen kon inruilen voor een vaste baan. Geen werkweken van 70 á 80 uur. Plus van iets onder modaal naar drie maal modaal. Ze wilden in Alphen aan den Rijn een filiaal van hun onderneming openen. De Van Berkels stonden goed bekend en die konden ze daarbij goed gebruiken. Lang hoefde hij er niet over na te denken en was hij directeur van de Nederlandse vestiging van de firma Biesterfeld geworden. Een leuke baan zolang die gasten maar niet op het bedrijf komen. Hij ergert zich aan de hooghartige houding van zijn Duitse superieuren. Ze laten goed merken hoe de pikorde in elkaar zit.

Het werk op zich valt mee. Dat alles geen zuivere koffie is interesseert hem niet zoveel. Daar is hij voor aangenomen. Binnen de Nederlandse wetgeving wordt er niets crimineels gedaan.

De opzet is duidelijk. Wegwerken van de afvalproducten van de Duitse chemische industrie. Voorheen werd dit afval bij boeren in Duitsland over het veld uitgereden. Maar in Duitsland was wetgeving in de maak om dat te verbieden. Het alternatief om het afval in de zware stookolie te verwerken lost maar een klein deel van het probleem op. In Duitsland wordt slechts op beperkte wijze met zware stookolie gestookt.

In Nederland zijn in tegenstelling met Duitsland bijna geen wettelijke beperkingen om chemisch afval te lozen. Wel hebben de meeste vuilstortplaatsen (ook de Coupépolder) een Hinderwetvergunning. Het storten van chemicaliën is verboden. Maar als je dat met ander afval vermengt dan kan het zo op een stortplaats wor-

den gedeponoerd. Ook zijn er veel boeren waar volkomen legaal, allerlei spul op de weilanden kan worden geloosd.

Het verwerken van het chemisch afval is geen probleem. Het probleem is dat alleen met een vergunning chemisch afval vanuit Duitsland kan worden ingevoerd. Het is niet echt een probleem om aan vergunningen te komen. Maar grootschalige invoer van chemisch afval kan aanleiding zijn om de wet te gaan veranderen. Ervaring in Duitsland heeft geleerd dat als politici eenmaal begonnen zijn, ze steeds verder gaan. Daarom wordt het afval als halffabricaat ingevoerd. Om die invoer mogelijk te maken is er naast het bewerken van (on)gevaarlijke halffabricaten ook een chemicaliën-groothandel opgezet.

De Nederlandse en Engelse klanten van Biesterfeld Hamburg worden door de Nederlandse vestiging beleverd. Binnen die goederenstroom kunnen de tankwagens met "halffabricaat" zonder problemen over de grens. De halffabricaten worden meestal met onuitsprekelijke namen geïmporteerd. Dit om de controle door Douane en Belastingdienst te bemoeilijken.

De belangrijkste taak van Hans van Berkel is de zorg over de stof-enboekhouding. Alle inkoop, ook de tankauto's met afval moeten vanuit Duitsland gefactureerd over de grens. Hans bepaalt vooraf voor welke prijs het afval en de andere goederen door het Hamburgse moederbedrijf worden geleverd.

Afgesproken is dat hij moet streven om voor elke fl.100.000 invoer van afval en goederen er fl.143.000 aan goederen moet worden verkocht. In het geval dat die fl.143.000 niet werd gehaald kan er naar Biesterfeld Hamburg terug gefactureerd worden. Uiteindelijk moet er na aftrek van de kosten zo'n 15% winst voor belasting overblijven.

Het loopt nu al een paar jaar en alles gaat volgens plan. Op aanraden van Hans zijn er een aantal sorteer- en destilleermachines geplaatst. Niet dat die veel dienst doen, maar als camouflage voor eventuele controle zijn die installaties indrukwekkend genoeg.

Voor het daadwerkelijk wegwerken van de chemische afvalstromen gebruikt hij voornamelijk de plaatselijke afvaltransporteurs. Een van die bedrijven, Jannes Vos, doet veel in puin en sloopafval. Het puin wordt veel gebruikt bij slootdempingen. Onder dat puin

kan van alles worden gestort, ook vaten met chemicaliënafval. Jannes is een wat boerse, joviale man. Hij heeft het bedrijf helemaal vanaf de eerste vrachtwagen zelf opgebouwd. In plaats van achter het bureau te werken, zit hij liever achter het stuur van een vrachtauto. Het was ook zijn idee om een deel van de afvalstroom met water te verdunnen en per gierkar af te voeren. Tank II werd speciaal geplaatst om te verdunnen.

Bijna elke avond komen een paar boerenjongens van een jaar of zestien, zeventien uit Aarlanderveen met een tractor en gierkar. Deze wordt met afvalwater uit tank II volgetankt. Waar en wanneer ze geleegd worden bepalen die jongens zelf. Af en toe op het boerenland, maar meestal naar de plaatselijke stortplaats, de Coupépolder. Iedereen weet dat, maar er kraait geen haan naar. Over het algemeen gunt men die jongens hun extra zakcentje.

Ook Hans is daar van op de hoogte. Zover hij weet wordt er geen enkele wet overtreden. En als die al wordt overtreden, dan niet door hem of de firma Biesterfeld. Het is Jannes Vos die aan de jongens de opdracht heeft gegeven.

Het andere bedrijf, Wim Verkaik, gebruikt Hans alleen voor echt gevaarlijk spullen. Dit bedrijf heeft ook een kolkenzuiger, daarmee worden straatkolken en beerputten leeggezogen. De eerste rit is veelal langs Biesterfeld. Daar worden eerst een paar honderd liter echt link spul geladen. Later op de dag als het met allerlei beerputten rioolafval is gemengd, wordt het op de Coupépolder gelost. Niemand heeft dan het idee dat er ook nog chemicaliën in de drek zitten.

Hans doet graag zaken met Wim Verkaik. Het bedrijf heeft een maffia-achtige structuur. Niemand zal praten. De meeste chauffeurs hebben van de eigenaar Wim Verkaik een hypotheek gekregen. Op die manier is Verkaik van hun loyaliteit verzekerd. Ook heeft Verkaik diverse verbouwingen aan de woningen van de gemeente ambtenaren betaald. Resultaat is dat Verkaik bij de gemeente Alphen een goedkoper stort tarief heeft. Het tarief is vastgesteld per vrachtwagen, ongeacht lading of tonnage.

En de vrachtauto's van Verkaik worden alleen geteld, niet gecontroleerd. Als tegenprestatie moet Verkaik dat afval wel met een door hem betaalde bulldozer op de stort verwerken. Mooiere en

goedkopere wijze van verwerken van gevaarlijk afval is niet te bedenken.

Hans van Berkel heeft met deze gang van zaken totaal geen moeite. Zijn firma doet niets verkeerd door afval mee te geven aan de plaatselijke afvaltransporteurs. Wat die er mee doen, valt buiten zijn verantwoordelijkheid. Soms voelt hij zich een beetje Pontius Pilatus, maar ja hij krijgt een goed salaris en aan het eind van het jaar een hoge bonus. Natuurlijk zou hij liever bij een bedrijf met wat meer aanzien werken. Maar daar staat niet zo'n riante betaling tegenover.

Nu is hij niet meer zo zeker van zichzelf. Er is wat loos. Vanmorgen vroeg, om twee uur had Herr Jurgiens, de grote baas van Biesterfeld, hem uit bed gebeld. Hans heeft een hekel aan Jurgiens. Een arrogant mannetje die alleen met Herr Diplomingenieur Jurgiens wil worden aangesproken.

Het enige wat Jurgiens heeft gezegd is dat er drie man uit Duitsland onderweg zijn en dat hij die alle medewerking moet verlenen. Verder wilde hij niets zeggen.

Kwart voor zeven, een deel van het personeel is al binnen, komt een zware Mercedes 500 met een Hamburgs nummerbord het terrein oprijden.

Drie man stappen uit, twee van de drie zijn duidelijk beveiligers. Grote kleerkasten. Nummer drie is een schriel kereltje. In tegenstelling tot de twee beveiligers, die in een net pak zitten, ziet hij er meer uit als een hippie. Hans haast zich naar buiten en nodigt ze uit op zijn kantoor. Hij wil nu toch wel weten wat er aan de hand is.

Eén van de zware jongens gaat samen met de hippie mee naar binnen. De andere blijft op de gang staan zonder dat ze de kans hebben zich voor te stellen, begint Hans te vragen waarom zij hier zijn: 'Wat is er gebeurd?' Wil hij weten.

'Rustig aan,' zegt de hippie in Prins Bernard-Nederlands. 'Ik ben Herr Doktor Klein en u bent de heer Van Berkel neem ik aan?'

Hans knikt en voordat hij Herr Doktor Klein de hand kan schudden, haalt Klein een aantal papieren uit zijn binnenzak. Hij geeft de papieren aan Hans en zegt: 'Zoals u in die papieren kunt lezen neem ik de leiding van dit bedrijf voorlopig over. Voor uw verdere loopbaan is het verstandig dat u zoveel mogelijk meewerkt.'

'Wat.. wat is er aan de hand? Wat is er verdomme aan de hand?!'

'Er is in een vrachtwagen geëxplodeerd.'

'Nou en, wat heb ik daar mee te maken?'

'Daarvoor ben ik hier,' zegt Doktor Klein. 'Ik kom dat uitzoeken.'

'Uitzoeken?! Hoezo?'

'Het ging om een vracht die hier is geladen.'

'Wat en waar is dat dan gebeurd?'' Hans denkt koortsachtig na over bij welke afval transporteur er iets mis had kunnen gaan. De laatste dagen was wel veel water met benzeen afgevoerd maar de gehalten benzeen waren zo dat ze nooit konden ontploffen.

'Het gaat om een vrachtauto met bromide, onderweg naar Irak,' zegt Klein.

'Die komt niet hier vandaan,' Hans is zichtbaar opgelucht.

'Ik kom uitzoeken of dat echt zo is,' zegt Klein die ondertussen op de stoel achter het bureau van Hans is gaan zitten. Hans wil wat zeggen, maar houdt zich in en gaat ongemakkelijk op een stoel voor het bureau zitten. Doktor Klein leunt achterover en trekt een voor een de laden open. De onderste lade zit op slot.

'Mag ik de sleutel van die la?' Vraagt Klein quasi vriendelijk.

'Nu is het verdomme genoeg,' barst Hans los. 'Ga verdomme van mijn plaats af. Als je wat stukken in wilt zien, kan je het mij vragen. Hier heb ik het voor het zeggen!'

'Dacht het toch niet,' zegt Klein poeslief en geeft de kleerkast een seintje hem te helpen. Die haalt een soort uitklapbaar breekijzer uit zijn zak en breekt de la open.

'Nu is het genoeg,' schreeuwt Hans terwijl hij opstaat. 'Ik laat jullie er uit smijten! We zijn hier in Nederland en hier ben ik de baas!'

Hans doet een greep naar de telefoon maar de kleerkast is hem voor. Hij pakt met één hand het telefoonapparaat en met de andere hand drukt hij Hans terug in zijn stoel.

'Ruhe bitte Herr von Berkel,' zegt hij beleefd.

Terwijl hij in zijn stoel wordt neergedrukt ziet Hans dat de man een pistool in zijn broeksband heeft. Hij begrijpt dat hij niets in te brengen heeft en beter kan meewerken. Klein ziet dat Hans het pistool heeft gezien en zegt: 'Laten we rustig blijven meneer van Berkel, dan gebeuren er geen ongelukken.'

'Oké,' verzucht Hans, 'maar vertel me dan wat jullie komen doen.'

Klein vertelt hoe hij via bepaalde overheidskanalen weet dat een Iraakse vrachtauto met lading van Biesterfeld Alphen aan den Rijn is geëxplodeerd. Het is een kwestie van tijd totdat de politie langs zal komen. Terwijl hij dat vertelt haalt hij allerlei papieren uit de laden van Hans zijn bureau.

'Jullie verkopen nogal veel bromide naar Turkije en het Midden-Oosten. Waar zijn die papieren? En wanneer is het laatste transport daar naar toe gegaan?'

'Ik weet niet waar die papieren zijn. Dat regelt mijn secretaresse. En het laatste transport naar Turkije is al weer een week of drie geleden.'

Klein reageert beetje geprikkeld: 'Weet jij eigenlijk wel wat er in dit bedrijf gebeurt?'

Hans kijkt een beetje beschaamd weg. Klein vervolgt: 'Hoe laat komt die secretaresse?'

'Die komt normaal om negen uur, maar vandaag weet ik het niet want ze heeft zich gisteren ziek gemeld.'

Ondertussen heeft Klein onderin, tussen een paar seksboekjes, een aantal papieren uit de onderste lade gehaald. Hierbij is ook een blok met voorbedrukte rekeningen met het briefhoofd van Biesterfeld Alphen aan den Rijn. Klein bladert het blok even door en vraagt aan Hans: 'Wat is dit?' 'Wat zijn dit voor papieren? Wie heeft die gemaakt?'

'Wat bedoel je?' vraagt Hans 'Je ziet toch dat dat lege rekeningen zijn?'

'Meneer Van Berkel,' sist Klein, 'denkt u nu echt dat ik achterlijk ben? U weet toch dat wij, conform de Nederlandse wetgeving, alleen voorbedrukte rekeningen met doorlopende nummering gebruiken. Wat verkoopt u buiten de officiële boeken om?'

Hans krijgt een rood hoofd van deze zware beschuldiging: 'Ik begrijp echt niet hoe die hier komen, iemand anders moet ze in die la hebben gedaan...'

'Wie heeft er allemaal een sleutel van die la?'

'Eh.., niemand, ik heb hier de sleutel en de andere sleutel moet er in liggen.'

Klein kijkt nog eens in de la en haalt inderdaad de extra sleutel eruit. Het is voor hem overduidelijk dat Hans met de facturen sjoel-

melt. Hij moet Hans kwijt. Hem zonder meer ontslaan is geen optie. Waarschijnlijk zal vandaag of morgen de politie langskomen.

'Van Berkel, luister eens. Je begrijpt dat wij je niet kunnen handhaven. Wat je precies gedaan hebt interesseert me niet, ik wil het ook niet weten. Jij blijft nu in dienst enkel en alleen omdat direct ontslag door de politie als aanwijzing zou worden gezien dat hier wat verkeerd zit. Je zorgt ervoor dat de politie hier niets kan vinden en de Firma Biesterfeld niet in opspraak komt. Begrepen?'

Hans ziet in dat alles wat hij zal aanvoeren ongeloofwaardig is en dat verder verweer geen zin heeft. Klein kijkt op zijn horloge, half negen. Hij geeft zijn lijfwacht opdracht om koffie te gaan halen en wacht geduldig op de komst van Hans zijn secretaresse, mevrouw Ida Spaargaren.

Ida komt vijf over negen met haar fiets het terrein oprijden. Ze is vijf minuten te laat. Door alle toestanden met die Irakezen heeft ze slecht geslapen en daarboven op heeft ze ruzie met haar man gehad. Haar man was gisteravond om tien uur, half bezopen, van het visuitje met zijn broer thuis gekomen.

Op dat moment was ze even naar het kantoor van Biesterfeld geweest. Daar had ze het rekeningblok en een rol blauw typelint dat ze had gebruikt in de onderste la van het bureau van haar baas gelegd. Ze had er voor gezorgd dat er geen vingerafdrukken van haar op het rekeningblok zaten en zelfs had ze niet haar eigen typemachine gebruikt om die rekeningen te schrijven. Als er een politieonderzoek zou komen zal zij vrijuit gaan en krijgt haar baas alle schuld. Dat die la op slot zat was geen probleem. Haar eigen bureau kon ook worden afgesloten. Iets wat ze nooit deed, maar ze had wel ontdekt dat die sleutels ook op het bureau van haar baas pasten. Daarna was ze nog even langs het postkantoor gefietst waar ze de postbus van het bedrijf had leeggemaakt. Net op het moment dat ze haar straat in kwam fietsen zag ze de auto van haar zwager wegrijden.

Toen ze binnen kwam begon die vent van haar, haar gelijk voor alles en nog wat uit te schelden en op hoge toon te vragen waar ze geweest was. Ze had geen zin in een discussie met die half bezopen vent en was naar het toilet gegaan. Toen ze even later terug-

kwam lag hij te snurken op de bank. Ze had een deken van boven gehaald en over hem heen gelegd.

Vanmorgen, toen zij beneden kwam, lag hij nog steeds op de bank. Hij was direct klaarwakker en begon gelijk weer te schelden en haar van alles te beschuldigen. Toen hij ook nog een opmerking maakte dat ze zelfs niet in staat was om gezonde kinderen te krijgen. Was er wat geknapt. Ze was woedend de deur uitgegaan en huilend naar haar werk gefietst.

Het eerste wat zij zag is de Mercedes met Duits kenteken. Haar baas staat haar achter de deur op te wachten en leidt haar langs een kleerkast naar zijn bureau. Ida is verbaasd dat achter het bureau van haar baas een ander zit. Herr Klein stelt zich voor en vraagt aan Hans of er ergens een kamer is die hij onopvallend kan gebruiken.

'Boven op de tweede verdieping, de conferentiekamer,' zegt Hans.

'Prima, dan ga jij daar met mijn twee jongens zitten, totdat ik je laat halen.'

Geërgerd loopt Hans voor de twee lijfwachten de trap op. Klein ziet aan Ida haar ogen dat ze niet lang geleden heeft gehuild. Op vaderlijke toon gaat hij met haar in gesprek en na twintig minuten weet hij alles van haar huwelijk. Daarna ondervraagt Klein haar over de export van bromide naar Turkije en het Midden-Oosten. Na een uurtje weet Klein genoeg. Niet Hans van Berkel leidt dit bedrijf, maar in feite heeft Ida de leiding. Naast de export van bromide weet zij ook alles over hoe het bedrijf de afval verwerkt. De afvaltransporteurs kent ze ook goed. Voordat ze bij Biesterfeld ging werken, heeft ze zelfs bij één ervan gewerkt.

Klein besluit openheid van zaken te geven en vertelt haar van de Iraakse vrachtauto die op de Duitse Autobahn is ontploft.

'Volgens onze inlichtingen is die hier met bromide geladen.'

Ida laat niet merken dat ze het al weet en reageert vol ongeloof.

'Kan niet, er is al drie weken geen bromide geladen.'

'Weet je dat zeker?'

'Honderd procent' ze deed de la van haar bureau open en pakte een stapel papieren.

'Hier kijk maar na, dit is van de laatste twee weken en daar zit helemaal geen bromide tussen.'

'Rustig nou maar, doe die papieren maar weg ik wou je nog wat laten zien.'

Terwijl Ida haar papieren weer in de la stopt legt Klein het rekeningenblok uit de bureaula van Hans van Berkel voor Ida neer.

'Herken je dit.'

'Neen.'

'Weet je dat zeker, heb je dit nooit eerder gezien.'

'Absoluut.'

'Wat valt jou bij dit rekeningblok het eerst op?'

Ida pakte het blok en bladerde het even door. 'Het is niet doorgenummerd.'

'Mijn informant was nogal stellig dat de afzender Biesterfeld Alpen is. Hij kan dat alleen aan de hand van een factuur weten. Zou dat van dit blok af kunnen komen?'

'Ja maar dat moet er wel een factuurnummer opstaan, anders wordt die niet door de douane geaccepteerd.'

'Kan je er zo opzetten.'

'Moet dan wel in het blauw van het briefhoofd.'

'Momentje..', Klein bukt zich en grijpt een rol inktlint uit de onderste la en maakt het een klein stukje open. 'Blauw. Ik begrijp het. Heel simpel. Er is nog een ding dat ik moet weten. De afgestempelde factuur van de douane, het zogenaamde bewijs voor export, hoe krijgen jullie die?'

'Per post,' zei Ida.

'Ja ja, ik begrijp het,' zegt Klein. 'Maar jij haalt de post uit de postbus.'

'Ja, dat klopt. Nu heb ik ook de post gehaald. Die zit in die grote envelop die hier voor u ligt. Ik leg die altijd op het bureau van mijn baas. Die kijkt het even na, waarna hij het aan mij teruggeeft om alles wat erin zit te verwerken,' liegt Ida.

Alleen de eerste twee weken dat ze hier werkte ging dat zo. Daarna bemoeide Hans zich niet meer met de post en moest zij alles zelf afwerken. Gelukkig voor Ida denkt Klein ondanks zijn hippe uiterlijk toch nog ouderwets Duits genoeg. Hij vindt het logisch dat pas nadat de directeur de post heeft bekeken het door zijn secreta-

resse wordt verwerkt. Er is dus alle gelegenheid voor Hans om de door de douane afgestempelde factuur te onderscheppen. Klein gaat er ook van uit dat de Nederlandse Belastingdienst net als de Duitse geen controle uitoefenen of de afgestempelde facturen wel in de boekhouding worden verwerkt.

Je zou als bedrijf wel gek zijn om dat niet te doen. Niemand verzwijgt omzet waarover geen BTW hoeft te worden betaald. Ook van die kant heeft Hans dus geen gevaar te duchten.

Voor Herr Klein is het wel duidelijk. Hij moet Hans van Berkel zo snel mogelijk kwijt. Langzaam groeit bij hem het idee dat Ida Spaargaren wel een goede vervanger zou kunnen zijn.

Op een gegeven moment vraagt Klein haar of ze een nieuw leven wil. Een duidelijke salarisverbetering met zelfs uitzicht op een goede job op het hoofdkantoor in Hamburg. Ida voelt daar wel voor. Breken met die vent van haar en een nieuw leven beginnen, is precies wat ze wil. Klein en Ida zijn het snel eens, voorlopig wordt ze per direct voor twee maanden als interim directeur aangesteld. Salaris conform die functie. Bij geschiktheid krijgt zij een vaste aanstelling met doorgroeimogelijkheden binnen het concern.

Ida is zichtbaar opgetogen en dat straalt van haar af. Klein kijkt haar eens aan en denkt dat ze misschien ook nog wel voor andere activiteiten geschikt kan zijn.

Hans van Berkel zit boven op Klein te wachten. Hij heeft het helemaal gehad. Al die tijd dat hij daar met die beide kleerkasten zit heeft hij nagedacht of hij ergens anders terecht kan. Hij weet dat ook zijn vrouw hem liever bij een netter bedrijf wil hebben. Ze vindt dat hij maar met raar volk omgaat. Stel je voor, lieden die je bij nacht en ontij opbellen. Toen ook nog een keer een boerenjongen met een gierkar bij hun aan de deur belde vond ze het genoeg.

'Je moet maar een andere baan zoeken, dit gaat niet langer, zag je de burens kijken?'

Hans had hier en daar geïnformeerd en had wel interesse in een baan bij Marion, een farmaceutisch bedrijf dat zich in Alphen aan den Rijn wil vestigen. Hij had niet gelijk gereageerd want de salariering was een heel stuk lager. Gelukkig is de baan bij Marion nog vacant. Hij moet hier sowieso weg. Hij is ook niet van plan te blijven om de politie buiten de deur te houden. Ze kunnen wat dat be-

treft zijn rug op. Hij is al aardig opgefokt en zal die klote mof eens even zeggen wat hem dwars zit. Het kan hem niets meer schelen, hij gaat toch weg.

Als Klein de kamer binnen komt schiet Hans naar hem toe. Klein laat Hans razen. Pakt een stoel en laat met een stoïcijns gezicht de bui over zich heen gaan. Als Hans eindelijk is uitgeraasd kijkt Klein hem strak in zijn ogen. Hij zegt dat Hans per direct is ontslagen, een afkoopsom van 50.000 gulden kan ontvangen, tien minuten de tijd krijgt om persoonlijke dingen te pakken en binnen twee maanden zijn leaseauto naar de garage moet terugbrengen. Hans van Berkel slikt zijn kwaadheid in. 50.000 gulden als oprotpremie. Daar heeft hij niet op gerekend.

Klein ziet dat die halve ton indruk heeft gemaakt en vervolgt 'Voor die 50.000 gulden moet je nog wel iets doen.'

'Ja, dat begrijp ik,' zei Hans.

'Jij blijft op papier nog even in functie. Je bent ziek, overspannen, of op vakantie. Mevrouw Spaargaren neemt je taak hier over, als het nodig is in verband met politieonderzoek wordt je door haar gebeld. Wat er ook gebeurt, je zorgt ervoor dat Biesterfeld niet in opspraak komt.'

Hans knikt zichtbaar opgelucht. Maar Klein staat razendsnel op en pakt Hans bij de revers van zijn colbert, trekt hem met onverwachte kracht naar zich toe en sist: 'Als je één woord over de gang van zaken hier, over wat je weet van dit bedrijf, wat je gezien of gedaan hebt naar buiten brengt, we vinden je. Ik heb van mevrouw Spaargaren gehoord hoe ze hier op de Coupépolder allerlei vaten verwerken. Denk erom, binnen de kortste keren heeft één zo'n vat jouw naam. Je bent gewaarschuwd.'

Klein ziet dat zijn woorden het juiste effect hebben. Tien minuten later staat Hans buiten.

Klein besluit een paar dagen in Nederland te blijven, om Ida in te werken. Hij stuurt de kleerkasten met de Mercedes naar Duitsland en laat Ida een huurauto en een kamer bij Hotel Toor bespreken.

'Liefst een kamer en suite, want ik wil daar ook een beetje kantoor houden. Ik moet met jou nog het een en ander bespreken en als ik langer hier op bureau blijf gaan er dadelijk allerlei verhalen in de rondte.'

Terwijl hij dat zegt kijkt hij Ida aan, die bloost over de gedachte wat voor verhalen er rond zullen gaan als zij bij Klein op de hotelkamer gaat komen. Nota bene haar buurvrouw werkt bij Toor!

Klein ziet dat Ida bloost en glimlachend vervolgt hij 'Diner om acht uur, goed?'

Ida beseft dat het niet alleen bij diner zal blijven. Ze twijfelt nog even. Die Klein ziet er toch wel aardig uit en ze bedenkt dat het voor haar nieuwe carrière goed uit zal komen als ze zich tegenover Klein een beetje gewillig opstelt. Wat schuchter zegt ze: 'Ja, goed, ik zal er op tijd zijn.'

Woensdag 25 juni 1980

Willie Neuberg heeft er beetje de pest in. Volgens de politici is er een nauwe samenwerking tussen de Duitse en Hollandse politie. In de praktijk is daar weinig van te merken. Er is geen direct contact. Alle vragen moeten eerst voor goedkeuring naar het Bundesbüro afdeling buitenland in Wiesbaden. Vandaar naar Den Haag, waar ze ook zo'n soort bureau hebben. Daar wordt het ook weer bekeken en vervolgens gaat het naar de betreffende politiepost. Het antwoord uit Nederland gaat, zij het dan omgekeerd, ook weer langs die weg.

Vijf weken geleden was het enige bekende feit dat er een Iraakse vrachtauto is ontploft. Drie doden: één van de chauffeurs, een motoragent en een man van de bijzondere opsporingsdienst. En dan is er nog een chauffeur vermist. Totaal verbrand of niet aanwezig tijdens de ontploffing. Verder is van de bijzondere opsporingsdienst nog een man, door inademen van vrijgekomen gassen, zwaar gewond. Hij ligt nog steeds in coma.

Binnen drie dagen was het helder dat de vrachtauto uit Nederland kwam en twee dagen later kon worden vastgesteld dat er aan de grens met de papieren was geknoeid. Het is niet duidelijk wie die papieren heeft omgewisseld. Het personeel van het expeditie-bureau aan de grens wordt hiervan verdacht. Maar de bewijzen zijn niet hard genoeg om tot strafvervolging over te gaan.

Waarom er geknoeid was is ook niet duidelijk. Het geldbedrag en de tonnage zijn gelijk. Het enige argument zou kunnen zijn dat ze

dan geen speciaal bord achter op de vrachtauto hoeven te hebben. Zo'n bord dat aangeeft dat ze chemicaliën hebben geladen. In Nederland hoeft dat niet maar sinds een jaar is dat in Duitsland wel verplicht. Het lijkt erop dat ze wilden verbloemen dat er chemicaliën in die vrachtauto aanwezig waren.

Vooraf dat maakt Willie Neuberg juist zo ongerust. Wat zat er nu werkelijk in die vrachtauto? In ieder geval geen bromide of cacao-boter. Alles wijst erop dat het waarschijnlijk een soort explosief gas moet zijn geweest.

Nu eindelijk, na vijf weken, is er antwoord van de politie uit Alphen aan den Rijn. Die zijn bij Biesterfeld langs geweest. Biesterfeld heeft volop medewerking gegeven. Zonder gerechtelijk bevel hebben ze de boekhouding kunnen inzien en de medewerkers verhoord. Niets wijst er op dat de Iraakse vrachtwagen daar ook daadwerkelijk is geladen. De Alphense politie heeft ook het briefhoofd van de facturen zoals die door de Iraakse vrachtauto aan de grens waren gebruikt vergeleken met het origineel. Oppervlakkig zijn die gelijk maar bij nadere beschouwing blijkt dat niet alleen de papier-soort maar ook het lettertype anders is. Volgens het kantoorpersoneel worden de voorbedrukte facturen door het Hamburgse moederbedrijf aangeleverd. Het is niet duidelijk wie die neprekeningen heeft gemaakt.

Willie is niet tevreden. Niets is logisch en begrijpelijk. Onderzoek van het wrak van de vrachtauto had aangetoond dat de ontploffing waarschijnlijk door een mechanisme onder de bijrijdersstoel was veroorzaakt.

Waarom blaast iemand zichzelf met auto en al op? En dan de vracht, wat zat er allemaal in? Vragen allemaal vragen waar nog geen antwoorden op zijn gekomen.

Willie had zelfs in strijd met het protocol contact gezocht met de politie in Alphen aan den Rijn. Inspecteur Dijksma had hem verteld dat ze met meer dan normale aandacht het onderzoek hadden gedaan. Het bedrijf werd bij allerlei illegale lozingen genoemd maar iets strafbaars had dat tot nu toe niet opgeleverd. Ook de export van bromide naar Turkije en het Midden-Oosten was door Dijksma gecontroleerd. Die export was nog steeds groeiende door het gebruik van bromide voor ontsmetting in fonteinen en de zwemba-

den van de rijke oliesjeiks. Biesterfeld heeft daar een vaste voorraad van. De controle van de voorraadlijsten had niets opgeleverd. Uiteraard was er ook gecontroleerd of er ook daadwerkelijk bromide in de vaten zat. Hem was ook opgevallen dat er sprake is van grote sommen geld voor contante betaling. Maar uit navraag bij de Belastingdienst bleek dat, bij handel met die landen, niet abnormaal te zijn.

Het Duits van inspecteur Dijkstra mocht dan niet perfect zijn. Het was goed genoeg dat Willie tussen de regels door begreep dat zijn collega het gebeuren met de Irakese vrachtauto wilde gebruiken om Biesterfeld aan te pakken. Klaarblijkelijk konden ze tegen die lozingen niets doen en probeerde het Alphense korps nu langs een andere weg iets strafbaars tegen Biesterfeld te vinden. Maar het onderzoek had zelfs met die motivatie niets concreets opgeleverd. Willie is ervan overtuigd dat zijn Nederlandse collega's alles wat mogelijk was hadden gedaan.

Het onderzoek in Nederland had geen vragen beantwoord. Willie heeft er weinig vertrouwen in dat deze zaak ooit zal worden opgelost.

Januari 1981

Ida Spaargaren is een half jaar directeur van Biesterfeld Alphen. Al binnen een maand na haar aanstelling wordt ze met een groot probleem opgezadeld. De gemeente Alphen aan den Rijn gaat moeilijk doen over het storten op de Coupépolder. Jarenlang is het

goed gegaan. De transporteurs Jannes Vos en Wim Verkaik hadden de gemeentelijke en provinciale overheden in hun zak. Het is haar niet geheel duidelijk of dat het nu omgekochte politici waren die de ambtenaren aansturen of dat de ambtenaren waren omgekocht en de politici werden aangestuurd. Dat er omgekocht werd is haar duidelijk. Naast de illegale lozingen door de heren afvaltransporteurs werd er ook nog veel chemisch afval op verzoek van de provincie gestort.

De provincie was in haar zorgplicht voor de afvalverwijdering tekort geschoten. De verbrandingscentrales van de AVR konden hun taak niet aan en de rotzooi moest toch ergens naar toe. De provincie had aan de gemeente Alphen gevraagd om wat ruimhartiger om te gaan met het acceptatiebeleid. Dit om te voorkomen dat allerlei spullen bij boeren in de sloot terecht kwamen. Naast de algemene vraag waren er ook wat met naam genoemde stortingen bij het verzoek.

Zoals bierborstel en kiezelgoer uit de nieuwe brouwerij van Heineken Zoeterwoude en de autoshredder¹ van Paramex.

Alphen was geen groeikern. De VOA (Vereniging Ondernemers Alphen aan den Rijn) zag hier een kans om Alphen toch te laten groeien. Wethouder Van Leeuwen werd onder druk gezet. Er kwam een herenakkoord met de provincie. De gemeente Alphen zou het storten van problematisch afval op de Coupépolder toelaten. In ruil

¹Met de autoshredder werden vooral in Boskoop allerlei sloten dichtgegooid waarna deze als rijpad in gebruik werden genomen. De provincie had geen wettelijke middelen om dat tegen te gaan. Door het mogelijk te maken dit op de Coupépolder te storten had Paramex toegezegd geen dempingen meer in de sloten te doen.

De bierborstel en kiezelgoer van Heineken waren eigenlijk normale biologische producten. Kiezelgoer ofwel diatomeeënaarde werd gebruikt als laatste filter waardoor het bier helderder werd. Die stof hadden de boeren graag als meststof op het land gebruikt. Onbegrijpelijk als men weet dat juist die lozingen vele klachten van stankoverlast veroorzaakten. De werkelijke reden om toch op de Coupépolder te storten was dat men waarschijnlijk toen al wist dat er dioxines in het kiezelgoer zaten. Iets dat later in de jaren 90 door de universiteit van Amsterdam werd aangetoond.

daarvoor kreeg Alphen jaarlijks een groot contingent woningen toegewezen²

Dat bouwen ging snel. Tussen Alphen en de Coupépolder ontstond een nieuwe wijk. In eerste instantie ging het om woningwet- en goedkope, premie A, koopwoningen. Het probleem kwam met de duurdere woningen in de Grashof en Barnsteenstraat. Daar kwam een ander soort mensen op af. Die wilden rust en niet 's morgens vroeg lawaai van vrachtauto's die naar de belt gingen. Bovenal wilden ze van de stank af. Vooral de bierborstel van Heineken gaf een penetrante stank.

Om hun eisen te verwezenlijken hadden de bewoners zelfs een soort actiegroep opgericht. "De Vereniging van Eigenaren Waterand." Deze zette de gemeente onder druk. De gemeentebesturen moesten opletten dat er geen spullen die stank veroorzaken werden gelost. Ook veel van wat Biesterfeld liet storten gaf een enorme stank.

Ida gaat met ingenieur de Back van de gemeente praten. De Back was de gemeentelijk onderhandelaar bij het herenakkoord ge-

2 In de eerste nota voor Ruimtelijke Ordening van 1960 en vervolgens in de tweede nota in 1966, werden in Nederland 21 gemeenten aangewezen als groeikern. Doordat er nog steeds sprake was van woningnood was alles strak gereguleerd, de gemeente kregen door de provincie contingenten te bouwen woningen toegewezen. Buiten de gemeente die door het Rijk als groeikern waren aangewezen was bijna geen nieuwbouw mogelijk. In Zuid-Holland waren de groeikernen Zoetermeer, Capelle aan de IJssel, Spijkenisse en Hellevoetsluis. Toen Alphen dankzij de koehandel met de provincie toch mocht bouwen kwamen er tal van problemen, planologisch zou de toekomstige bouw in de polder Kerk en Zanen moeten plaatsvinden. Probleem was dat die aan de andere kant van het spoor lag en er dan eerst een tunnel onder het spoor moest komen, Op korte termijn kon dat niet worden gerealiseerd dus besloot men om ten Noorden van Alphen een nieuwe stadswijk te bouwen. Ridderveld 1. Deze locatie was in de jaren 50 al eens onderzocht maar werd door de afwisselende veen en kleilagen in de ondergrond niet geschikt geacht voor bebouwing. Wethouder Van Leeuwen zat daar niet mee en liet een nieuw onderzoek doen, volgens dat nieuwe onderzoek kon er wel worden gebouwd. Nu na bijna 50 jaar zakt nog van alles weg en moet regelmatig straat, stoep en tuinen worden opgehoogd. Ook veroorzaakte dat hapsnap bouwen het rare straten patroon in Alphen, bijvoorbeeld de Bruinslotsingel, een weg van niks naar nergens.

weest, maar haar missie is tevergeefs. Hij kan niets doen. Er zijn wat vragen in de gemeenteraad gesteld. En wethouder Van Leeuwen heeft toegezegd iets aan die stank te doen. Hij heeft dat de raad belooft en is niet voor rede vatbaar.

Ida weet dat de werkelijke macht in Alphen niet in handen is van wethouder Van Leeuwen of het college van B&W, maar bij Piet van der Neut. Piet is fractievoorzitter van het CDA en gedraagt zich als de onderkoning van Alphen. Het CDA is de grootste partij.

CDA wethouder Van Leeuwen is in feite een loopjongen van Piet. Piet heeft de wethouder in de tang. Om de paar maanden wordt er tegen de wethouder wel een motie van afkeuring ingediend. Maar dankzij Piet van der Neut kon Dirk van Leeuwen gewoon als wethouder aanblijven.

Ida weet dat op zaterdagmiddag Piet van der Neut met nog een paar heren bij Piet thuis zitten te kaarten. Jan Lagro van Lagro Advocaten, Harry Huls van het Tegelhuis en Arie Westmaas, makelaar en familie van de aannemer Westmaas. Het is een publiek geheim dat niet in het gemeentehuis, maar op zaterdagmiddag bij Piet van der Neut thuis de gemeentelijke besluiten worden genomen.

Ida haar zuster woont schuin tegenover Piet van der Neut. Van haar weet ze dat als je in Alphen iets wilt bereiken, je er voor moet zorgen dat je om vier uur middags daar toevallig net iets moet doen of brengen. Piet bestelt vaak allerlei zaken per telefoon en laat het dan thuisbrengen. Als je aan de deur bent moet je meekomen. De plek van Harrie Huls overnemen. Harrie Huls is de enige van dat viertal die niet tegen de drank kan. Om die tijd gaat hij even op de bank liggen. Als je een beetje kan kaarten en positief bij Piet overkomt, is Piet bereid je aan te horen.

Het antwoord van Piet is nooit voor tweeërlei uitleg vatbaar. Het is óf 'komt voor elkaar, regel ik..' óf 'praktiseer er niet over.,' verdere discussie over hoe of wat is niet nodig. Een man een man een woord een woord. Als Piet zegt, 'regel ik,' dan kan je op zijn woord vertrouwen.

Ida praktiseert zich suf over een smoes om daar op zaterdagmiddag aan te bellen. Ze kan niets bedenken. Met haar zuster heeft ze het er ook al over gehad maar die weet ook niets. Op een avond belt haar zuster.

'Ik heb het, over 14 dagen ga ik met de collectebus van de Hartstichting langs de deuren. Jij doet dat stukje straat bij mij aan de overkant. Dat stuk waar Piet van der Neut woont.'

'Mooi goed idee. Dank je. Dus zaterdag over een week?'

'Ja.'

'Oké, dan ben ik om half vier bij je, goed?'

'Ja, prima.'

Zaterdagmiddag 31 januari 1981

Ida belt aan bij Piet van der Neut. Piet doet zelf open 'Ha de mevrouw van de Hartstichting? Wacht even..., nee, kom binnen. Hier zitten er nog een paar die ook wel wat voor het goede doel kunnen missen.' lacht Piet van der Neut.

Piet gaat Ida voor naar de woonkamer. Daar zitten de drie heren met elkaar te praten. Piet neemt de collectebus van Ida over en maant de anderen tot betalen. Als Jan Lagro slechts één gulden in de bus wil doen zegt Piet: 'Hé! Kom op. Alleen papiergeld, anders wordt die bus voor die mevrouw veel te zwaar.'

Lachend stopt Jan Lagro een briefje van tien in de bus. Ook Arie Westmaas heeft een gulden in zijn hand maar stopt die weer snel terug en pakt ook een tientje. Harry Huls zit een beetje te knikbollen, hij heeft duidelijk een beetje teveel gedronken.

'Mevrouw,' zegt Piet en wijst naar Harrie: 'Als hij belooft er 25 gulden in te stoppen wilt u dan zijn plaats innemen? Ik neem tenminste aan dat u kunt klaverjassen?'

'Jawel, Amsterdams of Rotterdams?'

'Rotterdams, Ga maar zitten. Wat wilt u drinken? Bier, jenever, wijntje of citroen brandewijn?'

'Geeft u mij maar een citroen-brandewijn met een beetje suiker, als het kan.'

Ida kijkt ondertussen naar wat voor soort kerels het zijn. Die Harrie is een sul en een slappeling. Jan Lagro z'n lichaamstaal geeft aan dat hij zich een beetje geneert dat hij in zo'n boertige omgeving zit. Arie Westmaas zit haar met zijn ogen uit te kleden.

Piet van der Neut kan ze nog niet zo goed plaatsen. Ze stelt zich voor. Geeft de heren een hand en neemt de stoel van Harry Huls over.

Tussen het tweede en derde potje worden de glazen weer gevuld en vraagt Piet: 'Mevrouw Spaargaren, werkt u?'

'Ja,' antwoordde ze, 'bij Biesterfeld.'

'Biesterfeld?. Wat doet u daar precies?'

'Op dit moment zit ik in de directie.'

'Ja, ik dacht al dat ik u herkende van een foto in de krant.' knikt Piet.

Het kaarten gaat verder en na nog een potje vraagt Piet haar: 'Kan de gemeente nog wat voor u of Biesterfeld doen?'

'Hoezo?' vraagt Ida verbaasd en tegelijk opgelucht dat ze daar niet zelf over hoeft te beginnen.

'Daar komt u toch voor?'

Ida krijgt een vuurrood hoofd en weet niet wat ze moet zeggen. Alle drie de mannen zitten smakelijk te lachen, Ida kan wel door de grond zakken.

'Vertel het maar,' zegt Piet. 'Wij zijn het gewend. Als u wist hoeveel mensen er met allerlei smoesjes hier op zaterdagmiddag toevallig langs komen. U zou verstedd staan. Maar die collectebus is wel goed gevonden.'

'Het geld gaat echt naar de Hartstichting, de bus is echt,' verzekert Ida hem gauw.

'Ongetwijfeld. Vertelt u maar gerust wat uw wensen zijn. Hoewel..., ik denk dat ik het al een weet. De Coupépolder?'

'Ja, dat wil zeggen...' stottert ze 'Er mogen bepaalde spullen niet meer gestort worden.'

'Is dat het probleem?'

'Ja, dat wil zeggen, er is ooit een herenakkoord tussen de gemeente en de provincie hier over gesloten maar de gemeente...'

Arie Westmaas mengt zich in het gesprek: 'Je bedoelt over een groter contingent woningen?'

'Ja,' knikt Ida.

'Arie, ben je bang dat je minder werk krijgt?' vraagt Piet van der Neut.

'Nee, dat niet direct, maar afspraak is afspraak. Het zou vervelend zijn als dat contingent woningen niet loskomt omdat de gemeente haar woord breekt.' zegt Arie.

'Hou maar op. Ik zorg er wel voor dat het goed komt. Ik regel dat we.., maar mevrouw Spaargaren, of mag ik Ida zeggen?'

Ida knikte, 'Ja natuurlijk.'

'Ida, het is misschien wijs als uw bedrijf uitzoekt of het mogelijk is die spullen minder te laten stinken. Dan geeft het storten heel wat minder ophef.'

Piet bukt en pakt de fles citroen brandewijn; 'Wil je nog een borreltje? Je blijft toch nog wel een poosje meespelen?'

'Graag. En uh.. natuurlijk,' antwoordt Ida opgelucht.

Voorjaar 1981

Het storten op de Coupéolder kan dankzij haar middagje kaarten voorlopig weer ongehinderd doorgaan. Toch beseft Ida dat er op den duur veel zal gaan veranderen. Nu al ziet ze dat het storten buiten de vuilnisbelt bijna onmogelijk is geworden. Het is een kwestie van tijd en dan zal zelfs het storten op de Coupéolder niet meer mogelijk zijn. Langzamerhand verandert de houding van de overheid.

Iedereen heeft Lekkerkerk nog in gedachten. Daar zijn vorig jaar duizenden vaten met chemisch afval onder een woonwijk aangetroffen.

Nederland is ruw wakker geschud. In de Tweede Kamer zijn er vragen gesteld, hoe kan dat? Wie is er schuldig en wie gaat die sneringen betalen? Al heel snel wordt de kreet "De vervuiler betaalt" geboren.

Het resultaat is dat de vuiltransporteurs Vos en Verkaik steeds terughoudender worden. En als ze toch iets doen dan moet er een vermogen voor worden betaald. De enige die nog gewoon doorgaat is Simon Kemp. Een knoeiertje met wie ze eigenlijk niet zo graag zaken doet. Hij is nog steeds goedkoop maar zoals die man werkt is vragen om moeilijkheden. Zijn boekhouding en agenda staan op de achterkant van een sigarendoos. Zijn chauffeurs zijn meest mensen met een uitkering die zwart betaald worden. En als je hoort hoe hij met de meest gevaarlijke stoffen omgaat. Kan je er vergif op innemen dat het een keer mis zal gaan. Dat kan dan betekenen dat Biesterfeld in de spotlights komt te staan. Dat mag niet gebeuren. Alternatief is Zegwaard uit Delft. Maar als ze in de gaten

krijgt dat hij voor het echt vuile werk Kemp inhuurt, moet ze op zoek naar wat anders.

Ook bij het moederbedrijf in Hamburg blijft het niet ongemerkt dat de vestiging Alphen problemen met de afvalverwerking heeft.

Laatste week van juni 1981

Ida wordt in Hamburg ontboden. Haar zal worden gevraagd of zij bij Biesterfeld International GmbH kan komen werken.

Nu de afvalstroom in Nederland stagneert moet er gekeken worden naar andere oplossingen. Ze weten dat ze inventief is en met haar 36 jaar ziet ze er ook nog heel goed uit. Van Klein weten ze dat ze zelfs bereid is haar volle vrouwelijkheid te gebruiken om haar doel te bereiken.

Ze is van Schiphol naar Hamburg gevlogen. Klein komt haar zelf van het vliegveld ophalen. Na de eerste kennismaking met Klein in Alphen heeft ze twee wilde nachten met hem gehad. Daarna was hij nog een paar keer voor een paar dagen in Alphen geweest. En telkens had ze een smoesje paraat om niet met hem naar bed te hoeven gaan.

Als hij haar in Hamburg van het vliegveld ophaalt begint hij daarover te praten. Hij bewondert haar omdat zij hem wel uitdaagt zonder dat er iets gebeurt. De eerste keer was anders. Toen had zij hem nodig en was ze bereid haar lichaam daarvoor te gebruiken. Hij moet nog lachen over de laatste keer toen ze hem 's avonds in hotel Toor nog stukken moest brengen. Zij had het zo geregeld dat om half elf de receptie kwam melden dat een vriendin had gebeld met nieuws dat haar moeder niet goed was geworden. Nu terugkijkend moet Ida er ook wel om lachen.

In het hoofdkantoor aangekomen, hoeven ze niet lang te wachten. Na nog geen tien minuten komt de receptioniste hun melden dat ze op de bovenste verdieping worden verwacht.

Het gesprek met de hoofddirectie van Biesterfeld is kort. Als zij in Hamburg gaat werken moet zij er voor zorgen dat de afvalstroom sneller zal worden weggevoerd.

Tot dan toe is het de firma gelukt dat te doen voor minder dan 20 procent van de kosten van legale verwerking. De directie is zich bewust dat de tijden zijn veranderd en begrijpt dat het nu niet meer

zo gaat. Het mag gerust iets meer kosten. Niet alleen de kosten spelen een rol. Hoofdzak is dat het moet lijken of Biesterfeld Duitsland nauwelijks afval heeft. Biesterfeld profileert zich als een chemiebedrijf zonder een noemenswaardige afvalstroom.

In Duitsland zijn de lozingsvergunningen aan de fabricatie van bepaalde producten gekoppeld. Biesterfeld fabriceert een aantal producten waarbij aanvankelijk een bepaalde lozing was toegestaan. Door een aantal jaren deze lozingsvergunning niet te gebruiken worden landelijk de vergunningen daaraan aangepast. Bij concurrerende bedrijven wordt de lozingsvergunning ingetrokken.

Alleen daarom al is het nodig dat het chemisch afval als zogenaamde grondstoffen via Nederland, of via de Belgische vestiging in Brasschaat worden afgevoerd. En daar moeten ze dus "verwerkt" worden en als het even kan zo goedkoop mogelijk.

Zij krijgt voorlopig voor een jaar een aanstelling. Haar salaris zal worden verdubbeld en als ze na dat jaar niet voldoet zal ze nog drie jaar worden doorbetaald.

Directeur van Biesterfeld Alphen wordt Willem Baderwellen.

Willem werkt al zes jaar bij Biesterfeld als hoofd afdeling financiën. Hierdoor weet hij als geen ander wat het werkelijke doel van Biesterfeld Alphen is.

Diezelfde avond is Klein naar haar hotel in Hamburg gekomen. Terwijl ze samen aan de bar zitten zegt hij; 'Jammer hè, dat ik met je vlucht boeken een fout heb gemaakt. Nu kan je pas morgen terug.'

Als reactie streelt ze met haar hand de binnenkant van zijn dijbeen. Zachtjes vraagt ze: 'Kom je mijn bed dan opwarmen. Ik heb geen pyjama bij me.'

Woensdag 5 september 1984

Na ruim vier jaar is Fritz Bolz overleden. Bij de ontploffing van de Iraakse vrachtwagen was hij tijdens zijn werk als chemicus van de bijzondere opsporingsdienst gewond geraakt. Al die jaren heeft hij in de speciale Uniekliniek in Düsseldorf gelegen.

Allerlei onderzoeken en therapieën zijn op hem uitgevoerd, maar niets heeft geholpen. Slechts een paar maal is er een zwakke vorm van bewustzijn geregistreerd, de rest van de tijd lag hij in een soort

coma. Nu hij is overleden zal er gelijk sectie worden verricht. Doctor Irmgard Eckhardt is 's morgen al vroeg geïnformeerd dat haar patiënt die nacht was overleden.

Hoewel ze haar vrije dag heeft, is ze nog eerder als normaal naar de kliniek gegaan.

Even voor acht uur is ze in de kliniek aangekomen, ze heeft direct gecontroleerd of het lichaam nog op de kamer ligt. In tegenstelling met de normale procedures, is het lichaam niet naar de koeling overgebracht. Dit op uitdrukkelijk verzoek van Doctor Schruder, een befaamd patholoog en oncoloog. De reden hiervoor is dat ze zo snel mogelijk gezamenlijk een sectie kunnen uitvoeren. Nu kunnen ze misschien de oorzaak van al dat lijden vinden.

Ze belt gelijk Doctor Schruder. Zijn secretaresse neemt op. Zij zegt toe dat ze hem gelijk op de hoogte zal stellen. Ze kan niet toezeggen dat hij gelijk zal komen. Hij geeft die ochtend om tien uur een college aan de universiteit. Irmgard laat het lichaam van Fritz Bolz alvast naar de obductiekamer brengen. Terwijl ze de spullen voor de sectie gereed maakt hoort ze Doctor Schruder al binnen komen: 'Ik zie dat u alles klaar hebt liggen.'

'Ja, goedemorgen, ik wist wel dat u dat college zou afzeggen.'

'Ja, dit is veel belangrijker, zeker nu we nog meer van die gevallen hebben. Gisteren heb ik de röntgen foto's van die twee verpleegsters en die ambulancezuster bekeken. Het ziet er niet goed uit. Ik ben bang dat het net zo wordt als hier op tafel.'

Irmgard schrikt en voor een klein ogenblik lijkt het of ze er totaal niet bij is. Daarna herstelt ze zich weer en zegt nog een beetje afwezig; 'Laten we hopen dat we nu in ieder geval een diagnose kunnen stellen'.

'Ja. Laten we maar beginnen.' Zegt Doctor Schruder.

Tijdens de sectie blijkt dat het gehele lichaam vol zit met duizenden tumoren van gelijke leeftijd. Ze staan voor een raadsel, zoveel tumoren en geen spoor van een bron. Het lijkt wel of alle tumoren op de zelfde tijd zijn ontstaan. Samen komen ze tot de voorlopige diagnose dat hier sprake is van één oorzaak en dat de veelheid van tumoren niet het resultaat van uitzaaiingen zijn.

Normaal gaat er bij één op de twintigduizend delingen iets mis, maar door het natuurlijke zelfmoordmechanisme van de cel groei-

en die niet uit tot een tumor. Hier lijkt het er op dat het natuurlijke zelfmoordmechanisme voor op hol geslagen celdeling is uitgeschakeld.

Voor zover de doctoren weten moet de stof die tijdens de ontploffing van de Iraakse vrachtwagen is vrijgekomen dit mechanisme hebben aangetast. Chemotherapie wordt vaak toegepast om dit zelfmoordmechanisme te activeren. Er kan maar een oorzaak zijn. De onbekende stof waaraan de patiënt was blootgesteld werkte bij hem als een soort omgekeerde chemotherapie.

'Ik weet niet hoe wij verder moeten? Het is een en al tumor en we weten niet welke stof zoiets veroorzaakt' zucht Irmgard en ze vraagt aan Doctor Schruder: 'Kunt u nog een poosje hier blijven? Om twee uur heb ik een afspraak met de heer Neuberg, u weet wel, die het politieonderzoek doet. Hij wil als eerste weten of deze sectie wat heeft opgeleverd.'

Doctor Schruder kijkt wat verwonderd. Zij kan toch best de rapportage alleen af?

Irmgard ziet zijn verbazing en verklaart: 'Ik heb van mijzelf ook een paar foto's laten maken. Ik vind het er niet goed uitzien. Zou u er naar kunnen kijken?'

Doctor Schruder kijkt Irmgard scherp aan. Dan ziet hij de angst in haar ogen en zegt 'Ja natuurlijk. Laten we gelijk maar even kijken.'

Willy Neuburg meldt zich bij de afdeling. De secretaresse zegt hem dat hij kan doorlopen. Kamer 27. De deur staat half open.

Willy stoot tegen de deur en ziet hoe Doctor Schruder de arm om Irmgard heeft geslagen.

Irmgards rug schokt van het huilen en snikken. Willy denkt hun privacy te verstoren en wil een stap terug doen maar Doctor Schruder roept, 'Kom erbij, want het gaat ook jou aan.'

Willy gaat de kamer binnen,
'Ga zitten'

Willy gaat zitten en Doctor Schruder informeert hem dat er bij het ziekenhuis- en ambulancepersoneel een aantal vrouwen waarschijnlijk dezelfde besmetting als patiënt Boltz hebben opgelopen. Irmgard snikt een paar maal luid, gaat rechtop zitten, slikt haar tranen weg en zegt: 'Ik heb het waarschijnlijk ook.'

'Hoe kan dat nou?' Zegt Willy, 'U bent niet eens op de parkeerplaats geweest. Vorige week zijn mijn mannen en de jongens van de brandweer nog uitgebreid onderzocht en alles was goed'.

Doctor Schruder knikt: 'Ik begrijp het ook niet goed. Buiten Fritz Boltz, wiens lichaam we zojuist hebben onderzocht, hebben we bij de overige politieagenten geen tekenen van besmetting gevonden'.

'Dat zal wel komen omdat het geen vrouwen zijn,' oppert Irmgard.

'Dat is onzin Irmgard..,' begint Doctor Schruder, maar stopt plots en zegt half in gedachten '!.hoewel..mm, tja, ben zo terug'.

Een half uurtje later komt hij terug.

'Ik heb, laten we maar zeggen, wat verboden kennis opgediept. Met bepaalde gassen is in de Nazi-vernietigingskampen wat onderzoek verricht. Bij die gassen waren er ook een aantal die door de Guardia Civil, onze toenmalige fascistenbroeders zijn geleverd. Veel informatie is daar niet over. In de verslagen wordt geen link gelegd tussen die gifgassen en het ontstaan van tumoren. Hetgeen niet zo verwonderlijk is. De proefpersonen werden geen drie tot vier jaar ouder. Zodoende konden de tumoren nog niet gedetecteerd worden. Maar wat wel helder uit de verslagen naar voren komt is dat bij blootstelling aan geringe hoeveelheid van dat Spaanse gas de sterfte onder oudere vrouwen aanmerkelijk hoger is dan bij oudere mannen. Bij jonge mannen en vrouwen was het sterfte cijfer gelijk. Irmgard, misschien heb je gelijk! Soms kan het uitmaken of je man of vrouw bent!'

Dinsdag 11 september 1984

Wederom is kamer 27 de plaats van vergadering. Alle drie, Willy Neuberg, Doctor Irmgard Eckhardt en Doctor Schruder zijn op tijd aanwezig. Voor de deur staat een beveiligder die vraagt of ze even willen wachten omdat de hoofdofficier van Justitie, de heer Jurg Klamm, nog in bespreking is. Tien minuten later gaat de deur open en komt er een jongeman van ongeveer dertig jaar en een oudere man naar buiten. De oudere man knikt de aanwezigen in de gang toe.

'U kunt naar binnen mevrouw, mijne heren.'

Vervolgens lopen de twee mannen samen met de man die voor de deur heeft gestaan naar de uitgang van het complex.

Jurg Klamm staat op en verwelkomt iedereen. Bedankt voor het feit dat hij hun kamer mag gebruiken en begint de vergadering.

'Mevrouw, mijne heren. De gewone procedure bij vergadering zoals u gewend bent is dat alles wordt opgenomen en vastgelegd. Later krijgt u dat toegestuurd. Echter van hetgeen ik u aan het begin van deze bijeenkomst vertel wordt niets opgenomen en niets vastgelegd.'

Daarna gaat hij zitten en vertelt dat de mensen die nu net zijn weg gegaan, mensen van de Binnenlandse Veiligheidsdienst zijn.

'Het spreekt vanzelf dat niets maar dan ook niets van deze besloten vergadering buiten deze vier muren mag komen. Uitdrukkelijk voeg ik hier aan toe dat ook het feit dat de veiligheidsdienst zich met deze zaak bezig heeft gehouden onder de geheimhoudingsplicht valt.'

Hij schenkt een glas water in en vervolgt: 'Welke stof de tumoren veroorzaakt is onbekend. Alle onderzoeken, zowel door de politie, de douane en de oncologische afdeling van deze universiteit hebben niet geleid tot duidelijkheid over de stof. Wij vermoeden en vrezen dat we waarschijnlijk te maken hebben met een stof die gebruikt wordt bij chemische wapens.'

Jurg neemt een slok water. Iedereen gaat even verzitten, ja dat is precies wat ze al jaren dachten.

'Alles wat wij in de loop der jaren hebben geregistreerd klopt met wat de mensen van de veiligheidsdienst over deze stof weten. Het werkt niet als een soort middel dat direct het zenuwstelsel aantast. Het is niet een soort Sarin. Deze stof doet denken aan het gifgas dat in 1925 door de Spanjaarden met vliegtuigen in Marokko over de Rifkabylen is uitgestort. Het gas doodt op korte termijn alleen mensen die het direct hebben ingeademd. In die vorm is het een strijdgas. Maar bij een mindere besmetting werkt het als een omgekeerde chemotherapie en krijgen de besmette personen te maken met een extreme hoeveelheid aan tumoren. Echter, het meest misdadige van dat gas is dat een besmetting met sporen van maar 0,0001 microgram er voor zorgt dat zowel mannen als vrouwen on-

vruchtbaar worden. Op den duur zullen de dorpen die zijn getroffen uitsterven.'

'Het is geen strijdgas maar een genocidegas,' merkt Neuberg op.

'Ja, heel opmerkelijk. Het besmette vrouwelijk deel van de bevolking is niet alleen onvruchtbaar. Het krijgt bij aanvang van de menopauze ook te maken met een grote hoeveelheid aan tumoren. Bij mannen komt dit verschijnsel in veel mindere mate voor.'

Jurg Klamm kijkt even rond en ziet dat iedereen is aangeslagen. Het spul is nog erger dan men al had gedacht. Willie Neuberg vraagt: 'Hoe weten ze dit? Waarom ben ik niet eerder geïnformeerd? En waar komt dat spul vandaan?'

'Waar deze lading vandaan komt weten we niet. In de jaren twintig heeft de Firma Stoltzenberg uit Hamburg in Maranosa vlak bij Madrid een fabriek opgestart. Daar werden dat soort gassen geproduceerd. Inmiddels valt deze fabriek het Instituto Tecnológico La Marañosa onder het Spaans militair gezag. Of en hoe dit gas via Nederland hier terecht gekomen is weten we niet. Nog niet.'

'Het hoeft niet uit Spanje te komen. Als je weet hoe de samenstelling is, dan kan je het overal maken,' merkt Doctor Schruder op.

Jurg Klamm knikt: 'Dat klopt, we moeten er ook rekening mee houden dat onze veiligheidsdienst niet alles vanuit Spanje te weten komt. In de jaren twintig zijn daar tal van varianten vervaardigd. In 1980 is die Iraakse vrachtauto ontploft. Dat was vijf jaar nadat Franco was overleden. Informatie vanuit dat militair complex, ook al wil Spanje lid van de NAVO worden, kun je vergeten.'

De vergadering wordt wat chaotisch, iedereen heeft zo zijn vragen. Jurg Klamm probeert zo goed als mogelijk is alle vragen te beantwoorden.

'Waar gaat dat spul heen, is daar zekerheid over?'

'Wat wil je nog meer aan zekerheid? Een Iraakse vrachtwagen in opdracht van het Ministerie van Gezondheid van Saddam Hoessein. Treffend hoe sinister zo een man is. Uitgerekend het Ministerie van Gezondheid. Te gek voor woorden.'

'Zijn er landen waarvan men vermoedt dat ze dit soort gassen maken?'

'Strijdgassen worden nog wel gemaakt. Meestal op basis van ze-nuwigas. Dit soort gas is half chemisch en half biologisch. Vermoedelijk is Zuid-Afrika met behulp van Israël ook met zoiets bezig.'

'Ja daar heb ik van gehoord,' zegt Dr. Schruder, 'Wouter Basson is daar met zijn project Coast bezig. Het zou alleen moeten werken bij mensen met zwarte genen. Vuile racisten!'

'Ja. Maar aan die kennis hebben we niets. Of wilt u, als Duitser, aan de Israëli vragen of ze samen met die Afrikanen een vernietigingsgas aan het ontwikkelen zijn?'

'Tja, het verleden blijft ons dwars zitten.'

Irmgard barst in snikken uit: 'Ik besef nu hoe ik het heb opgelopen. Samen met die twee verpleegsters die nu besmet zijn en die ambulancebroeder en zuster heb ik geholpen die man van zijn kleren te ontdoen. Het stof dat daarop zat, dat wordt onze dood.'

Niemand zegt nog wat en iedereen zit bedrukt naar de af en toe snikkende Irmgard te kijken. Na een paar minuten tikt Jurg Klamm met zijn pen tegen het glas.

'Laten we dit gedeelte van de vergadering sluiten en met de rest van de vergadering doorgaan.'

Aangeslagen zet het gezelschap de vergadering voort. Mede op aandrang van de veiligheidsdienst wordt besloten het strafrechtelijk onderzoek te sluiten. De parkeerplaats waar de ontploffing heeft plaatsgevonden zal zonder verdere opgaaf van redenen afgesloten blijven. Het tweemaandelijks onderzoek bij zowel politieambtenaren en brandweermannen zal voorlopig voor vier jaar op hetzelfde niveau blijven.

Volgens Irmgard leggen zowel de verpleegsters als de ambulancezuster nog geen verband tussen het uitkleden van de overleden politieman en de bij hun aangetroffen kanker. Hierop wordt na lang discussiëren besloten dat het ziekenhuispersoneel niet regelmatig zal worden onderzocht. Dit om onrust bij het personeel te voorkomen. Doctor Schruder zal er voor zorg dragen dat hij de behandelde geneesheer voor hun zal blijven. In het onwaarschijnlijke geval dat ze naar een andere arts zouden gaan zal Doctor Schruder die aanspreken en er voor zorgen dat er niets naar buiten wordt gebracht.

Irmgard heeft het moeilijk. Snikkend verklaart ze dat professioneel genoeg is om te begrijpen dat ze moet zorgen dat er niets in de openbaarheid komt.

Bij het eind van de vergadering is iedereen mentaal kapot. Irmgard zegt dat ze snel naar huis gaat. Jurg Klamm, de officier van Justitie, stapt ook gauw op. Doctor Schruder en Willy Neuberg staan nog wat na te praten. Doctor Schruder nodigt Willy uit voor een borrel op zijn kamer. Juist als ze aan hun derde borrel willen beginnen komt een ziekenbroeder hun melden dat Irmgard op slechts twee kilometer van de kliniek in haar Audi met hoge snelheid tegen een paal van het viaduct is gereden.

De toegesnelde ambulance kwam te laat.

Donderdag 4 oktober 1984

Dokter Geel is bijna vijf jaar werkzaam in het, in kanker gespecialiseerde, Antoni van Leeuwenhoek ziekenhuis te Amsterdam. Hij heeft daar vele vormen van kanker behandelt. Van een tumor zo groot als een speldenkop tot tumoren van ettelijke kilo's groot. Ook zijn gevallen van tientallen tot wel honderd uitzaaiingen hem niet vreemd. Maar wat hij nu bij Agnes van Delft ziet heeft hij nog nooit gezien.

Het Alphense Rijn Noord ziekenhuis had Agnes doorverwezen. Dit met het speciale verzoek eens goed te kijken naar wat er aan de hand was. Ze hebben waarschijnlijk nog twee van die gevallen.

Dokter Geel belt de andere senior oncologen van het ziekenhuis om een spoedvergadering te beleggen. Twee van de vijf collega's komen direct naar zijn kamer en gezamenlijk kijken ze naar de röntgenfoto's. Dokter Geel heeft niet alleen van het hoofd en de romp foto's gemaakt maar ook van de armen en benen. Overal en op alle foto's, zijn honderden tumoren zichtbaar. Gelijk besluit men dat de twee andere patiënten van het Rijn Noord ziekenhuis direct vanuit Alphen hier worden opgenomen. Samen met Agnes zullen die in de geïsoleerde afdeling worden ondergebracht.

Het tweede besluit is dat iedereen een spreekverbod krijgt opgelegd. En dat dit ook van toepassing is op de mensen in het Rijn Noord ziekenhuis.

Het derde besluit betreft de diagnose zoals die aan patiënten en familie zal worden medegedeeld. 'Er is sprake van een geval van kanker met veel uitzaaiingen. De patiënten moeten in isolatie. Dit is alleen noodzakelijk om infectie bij de patiënten zelf te voorkomen.'

Niemand, ook de patiënten niet, zal iets van de uitzonderlijkheid van deze speciale gevallen mogen merken. Deze procedure is conform de afspraak met het Ministerie van Volksgezondheid. Informatie over alles wat uitzonderlijk is, of dit nu gaat over werking van nieuwe geneesmiddelen, behandelmethoden, diagnoses en vooral conclusies over mogelijke oorzaken, mag alleen met toestemming van het ministerie naar buiten worden gebracht.

Een aantal doctoren hebben hier grote moeite mee. Zo is pas een maand geleden een verbod gekomen op spuitasbest. Iets waarvoor het instituut al meer dan twintig jaar geleden heeft aangedrongen. Dat het verbod nog niet van toepassing is voor het verwerken en produceren van gewoon asbest is voor vele oncologen onbegrijpelijk.

Inmiddels zijn de nog ontbrekende senior oncologen en dokter Stolk, de geneesheer-directeur, bij de vergadering aangeschoven.

Dokter Stolk is meer een manager dan dokter. Bij hem zijn regels en procedures vaak het belangrijkste. Niet dat hij niets om de patiënt geeft. Maar in zijn visie help je de patiënt het best als alles en iedereen doet wat hij moet doen. Nadat hij is bijgepraat neemt hij het woord:

'Mijne dames en heren, ik heb van u begrepen dat wij te maken hebben met een uitzonderlijk fenomeen. Ik zal zo dadelijk het Ministerie van Volksgezondheid hierover inlichten. Ik druk u nogmaals op het hart ervoor te zorgen dat niets van wat hier besproken is naar buiten komt. Wij, noch het ministerie zitten op paniek bij het publiek te wachten. Dokter Geel?'

'Ja?'

'Wanneer komen die patiënten uit Alphen?'

'Vanmiddag rond drie uur.'

'Prima, en uhh, bent u vanavond beschikbaar?'

Dokter Geel kijkt hem verbaasd aan: 'Vanavond? Hoe..? Ja, wel als het moet? Wat is er?'

'Ik heb zonet het Groene Hart Ziekenhuis uit Gouda aan de telefoon gehad. We krijgen er nog een patiënte bij. De arts daar had ook dienst in Alphen en zag de gelijkenis met de andere patiënten. Zij zal vanmiddag laat hier kunnen zijn. Ik wil van alle patiënten vandaag nog röntgenfoto's hebben.'

Diezelfde avond gebeurt er nog iets. Tijdens het bezoek ziet een verpleegster dat de man van Agnes van Delft zich niet goed voelt. Direct heeft zij dokter Geel, die nog aanwezig is, opgeroepen. Gelijk worden er een paar röntgenfoto's gemaakt. Op die foto's is duidelijk te zien dat ook Peter vol met tumoren zit. Na deze constatering wordt Peter van Delft op aanraden van dokter Geel direct opgenomen.

Vrijdag 5 oktober 1984

Al vroeg in de ochtend zijn er nog meer aanvullende foto's gemaakt. Op dit moment worden ze bekeken.

'Jaap, heb jij een idee wat dit is? En hoe ze dit hebben opgelopen?'

'Nee meneer Stolk. Ik heb werkelijk geen idee, aan de grootte van de tumoren is te zien dat ze allemaal even oud zijn.'

Dokter Stolk noemt dokter Geel dan wel Jaap maar gezien het leeftijdsverschil blijft Jaap meneer Stolk zeggen.

'Jawel Jaap. Maar er is wel veel verschil, bij mevrouw Van Delft kan iedereen zien dat het om een ander soort tumoren gaat. Maar bij de andere gevallen zou dat niet zo opgevallen zijn. Nu herkennen wij die andere gevallen als iets nieuws, alleen omdat het zoveel lijkt op de tumoren van mevrouw Van Delft. Als we mevrouw Van Delft niet hadden gehad, hadden wij die tumoren aangezien als uitzaaïngen van een verborgen tumor.'

'Ja zeg dat wel, als ik eerlijk ben, ik geef het toe, ik had het dan niet gezien. Je hebt gelijk.'

'Vanmiddag komen ook een paar mensen van de MVD en BVD met vertegenwoordigers van het ministerie naar ons toe.'

'De BVD, dat ken ik, de Binnenlandse Veiligheidsdienst. MVD, is dat de militaire tak?'

Stolk knikt: 'Er is ook nog een arts bij die is gespecialiseerd in biologische en chemische oorlogsvoering.'

'Ja, je weet niet waar dit op uitdraait,' zucht Jaap Geel.

Het gehele gezelschap bestaand uit dokter Geel en dokter Stolk van het Antoni van Leeuwenhoek ziekenhuis, drie man van het Ministerie van Gezondheid, twee mensen van de MVD plus Kees Knecht en Joris de Vries van de BVD zijn op klokslag twee uur in de vergaderkamer aanwezig.

Kees Knecht is de jongste van het gezelschap. Hij is ooit rechner geweest en dat is te merken. Met zijn 1.68 meter is hij geen forsgebouwde verschijning. Maar van nature is hij dominant, intelligent en heeft hij grote dossierkennis.

Nadat ze allemaal aan elkaar zijn voorgesteld opent dokter Stolk de vergadering.

'Goedemiddag heren, ik stel voor dat dokter Geel u een overzicht geeft van wat wij op dit moment over deze bijzondere gevallen weten. Daarna kunt u hierover vragen stellen, waarna we een kleine pauze inlassen. Eventueel veranderen we ook de agenda voor de rest van de vergadering. Uiteraard is alle informatie die u krijgt vertrouwelijk.'

Er wordt instemmend geknikt en dokter Geel geeft uitgebreid verslag van hetgeen hij heeft vastgesteld. Nadat hij daar mee klaar is vraagt Kees Knecht het woord: 'Ik heb een viertal vragen:

Ten eerste: Is het besmettelijk?

Ten tweede: Is het waarschijnlijk dat slechts één gebeurtenis dit heeft veroorzaakt?

Ten derde: Hoe lang is de levensverwachting van de patiënten?

En tenslotte: U vertelde ons dat de tumoren door hun aantal lijken op uitzaaiingen maar dat het in werkelijkheid primaire tumoren zijn. Bij de eerste vrouwelijke patiënt was dit direct duidelijk. Bij de andere patiënten is het niet zo duidelijk. Is het niet mogelijk dat u zich vergist? Dit omdat u de primaire tumor om welke reden dan ook niet kunt traceren? Anders gezegd: Zijn er buiten het grote aantal nog andere kenmerken waardoor u kunt zien dat het hier niet om uitzaaiingen gaat?'

Dokter Geel heeft de punten genoteerd en legt zijn pen neer. 'Ik kan daarover kort zijn.

Punt één: besmettelijk lijkt mij uitgesloten, hoewel.., je weet maar nooit.

Punt twee: hoogstwaarschijnlijk is er een oorzakelijk verband. Alle patiënten kennen elkaar. Maar we hebben nog geen idee wat die oorzaak precies is.

Ten derde: Wij schatten de levensverwachting tussen de twee en vier maanden voor de eerste vrouwelijke patiënt en voor de andere vrouwen en de mannelijke patiënt twee maanden langer.

En tenslotte uw laatste vraag: Ik heb geen idee waarom het beeld er bij eerste vrouw die wij hebben opgenomen er iets anders uitziet dan bij de overige gevallen. Voor mij staat wel vast dat deze vijf gevallen bij elkaar horen. Buiten deze vijf gevallen heb ik nog niet meegemaakt dat alle tumoren van een patiënt dezelfde leeftijd hebben, dat is het unieke hieraan.'

Dokter Stolk vraagt: 'Zijn er nog meer vragen?'

De enige reactie krijgt hij van Kees die ontkennend zijn hoofd schud.

'Dan stel ik voor dat we elkaar over tien minuten hier terugzien, ik wil u er nog op wijzen dat in het gehele gebouw een strikt rookverbod is.'

In de pauze stapt Kees Knecht gelijk op Thijs Manders af. Thijs is de MVD-er met de kennis van chemische oorlogsvoering.

'Kom, gaan we buiten even roken,' stelt hij voor.

'Ik rook niet,' zegt Thijs Manders ietwat gepikeerd.

'Dat maakt niet uit, ik moet je even onder vier ogen spreken.'

Beiden gaan naar buiten. Rustig wandelend steekt Kees een sigaret op en vraagt: 'Jij bent toch een geclassificeerd veiligheidsmedewerker klasse een?'

'Ja.'

'Dan ben je ook op de hoogte dat de Duitse veiligheidsdienst ons vorige maand over gelijksoortige kankergevallen heeft ingelicht?'

'Ja, ik denk dat we het hier over hetzelfde soort gevallen hebben. Jouw chef van de BVD heeft mijn chef op de hoogte gesteld, ik heb zelfs een paar röntgenfoto's uit Duitsland gekregen.'

'Heb je die bij je?'

'Ja. die heb ik.'

'Prima. Ja, de informatievoorziening gaat nu veel beter. Vier jaar geleden kregen we die tip uit Duitsland pas toen het politieonderzoek was afgesloten. Wij hebben ons het ongans gezocht. Het zou gaan om een Iraakse vrachtwagen geladen bij Biesterfeld Alphen aan den Rijn. Die tip kwam veel te laat. Alles was na dat politieonderzoek al afgeschermd en niemand wilde zijn mond opendoen.'

Thijs Manders knikt en zegt: 'Dan weet je nu waar je zoeken moet, ik denk dat er nu wel mensen makkelijker gaan praten. Als je zo vol kanker zit heb je niets meer te verbergen.'

'Ja, dat klopt., als die mensen tenminste zelf iets weten...'

Thijs Manders knikt en vraagt; 'Over praten gesproken, wat vertellen we de heren doctoren? Het lijken mij wel mensen die professioneel genoeg zijn om hun mond te houden'.

'Ja, maar laten we ze er toch maar buiten houden, voor hen maakt het niet uit of wij de oorzaak wel of niet weten.'

Kees gooit zijn peuk op de grond, wrijft hem met zijn voetzool uit en vervolgt: 'Leuk werk hebben we hé, alles onder de pet houden omdat die Verolme een paar van die kutboten aan die smerige Saddam wil verkopen.'

Thijs Manders knikt: 'Ja Kees, je hebt gelijk, hogere politiek. Laten we maar naar binnen gaan.'

Kees en Thijs nemen hun plaats aan de vergadertafel weer in. Dokter Stolk kijkt om zich heen en ziet dat iedereen aanwezig is. Hij wil de vergadering openen en begint met 'Mijne heren.'

Kees onderbreekt hem: 'Pardon mijnheer Stolk, wij hebben net van dokter Geel begrepen dat er geen besmettingsgevaar is. Het betreft hier echter wel een zaak die met het oog op staatsbelang niet openbaar mag worden. Op het hoe en waarom ga ik hier niet verder in. Ik verzoek de heren van het Ministerie van Volksgezondheid daarom deze vergadering te verlaten.'

Enigszins verbaast kijken de ambtenaren naar Kees, die vervolgt: 'Ik neem aan dat u op de hoogte bent van artikel 98 van het Wetboek van Strafrecht, dat van toepassing is indien u de geheimhouding van wat hier op tafel is geweest doorbreekt.'

'Ja, maar uh, onze minister..., ' de ambtenaren kijken elkaar een beetje hulpeloos aan.

'Uw minister zal wel snappen dat het gaat om staatsbelang. Nu er niets besmettelijks aan de hand is heeft uw ministerie hier geen taak meer.'

De oudste ambtenaar van Volksgezondheid zucht, knikt en staat op. De twee anderen volgen zijn voorbeeld. Na wat handengeschut is het drietal een paar minuten later vertrokken. Als ze de deur achter zich dicht doen is nog net 'wat een arrogante zak' te horen.

Kees kijkt ze hoofdschuddend na en vervolgt: 'Sorry mijnheer Stolk, als u het goedvindt, neem ik uw voorzittersrol even over.'

'Ga je gang, volgens mij had je dat al gedaan,' zegt dokter Stolk met onverholen ironie.'

Kees grijnst en vraagt: 'Dokter Geel, kunnen wij de patiënten verhoren?'

'Ja natuurlijk, op dit moment passen wij buiten pijnbestrijding geen enkele medicatie toe.'

'Mooi zo. Dan iets anders, mijn collega van de MVD, de heer Thijs Manders, heeft vanuit een kliniek in Duitsland een aantal röntgenfoto's gekregen. Wilt u alstublieft dadelijk na de vergadering kijken of het hier om vergelijkbare gevallen gaat?'

Dokter Geel knikt.

Kees vervolgt: 'U heeft hier nogal wat kennis over diverse vormen van kanker in huis. Dokter Geel, ik vraag aan u of u enig idee heeft waardoor dit is veroorzaakt. En ik vraag aan u, dokter Stolk, dit ook te vragen aan de andere niet hier aanwezige oncologen. Ook al heeft iemand maar een klein vermoeden van de stof die dit heeft veroorzaakt. Laat dit dan direct aan de heer Manders weten. Meneer Manders heeft uitgebreide kennis op gebied van wat bepaalde chemicaliën met een mens kunnen doen.'

Dokter Stolk antwoordt: 'Wij hebben vanmorgen al uitgebreid gediscussieerd over wat mogelijk de oorzaak hiervan zou zijn. Het is voor ons totaal onbekend. Ik zal het nogmaals met de andere docenten van dit instituut bespreken. Mocht iemand van ons enig idee hebben in welke richting we het moeten zoeken, melden wij dat direct.'

Kees bedankt iedereen en vraagt of iemand nog iets in te brengen of te vragen heeft. Niemand heeft nog vragen waarna Kees nog-

maals op de geheimhoudingsplicht wijst. Daarna sluit hij de vergadering.

Vrijdag 5 oktober 1984 18:00 uur

Peter van Delft weet donders goed waarom hij samen met zijn vrouw Agnes hier in het ziekenhuis ligt. Maar hij heeft mooi zijn mond dichtgehouden. Dat knulletje, Kees Knecht of zoiets, moet niet denken dat hij zomaar de vuile was gaat buiten hangen.

Dat arrogante mannetje heeft mooi praten maar hij is nu bijna 60. Dankzij al zijn klussen heeft hij zijn huisje vrij en een klein Japanertje voor de deur. Wie doet hem dat na met alleen lagere school? Kanker. Ja, natuurlijk is hij bang, maar tegenwoordig kunnen de dokters zoveel. Als hij hier samen met Agnes weer uitkomt zal Wim hem wel wat extra's toeschuiven. Je kan van die Wim Verkaik zeggen wat je wil maar hij laat je niet zakken. Misschien hoeft hij dan niet te wachten totdat hij 65 wordt. Misschien kan hij volgend jaar al een paar maanden naar zijn broer in Australië.

Ja, hij weet het wel. Het is die klotezooi geweest die ze in die containers hebben geladen. Het kan niet anders. Dat moet van dat spul komen. Hij weet nog precies wat er gebeurde, het was het op één na laatste vat.

Op die zomerse zaterdagavond, een jaar of vier geleden, hadden ze met draglines twee zeecontainers vanaf de Kromme Aarweg over een noodbrug over het water van de Kromme Aar getrokken. Daarna werden die in een diep gat op de bult van de Coupépolder gezet. De noodbrug was gemaakt van stalen H-profielbalken waarover rijplaten lagen. Hij kan zich nog herinneren dat hij met zijn dragline op de noodbrug stond. Op dat moment kwam Bertus Heemskerk op zijn brommertje. Bertus was even blijven kijken. Toen Bertus weer ging rijden had hij nog met zijn vinger een gebaar van stil zijn naar Bertus toe gemaakt.

Hij kent Bertus wel, die houdt zijn bek wel dicht, veel te bang om dat baantje dat hij bij de gemeente heeft te verliezen.

De dag daarop, zondagmorgen, hadden ze om half vijf 's morgens twee vrachtauto's met vaten er naar toe gebracht. Het gat waar de containers in stonden was ongeveer een meter of drieënhalf diep. De bovenkant van de containers zaten ruim een meter onder het

maaiveld. Het gat liep achter de containers nog ongeveer twee meter door. Hierdoor konden de deuren open. Er was hun verteld dat het geen prettig spul was. Of ze dus een beetje voorzichtig wilden zijn. Op zich was het een gemakkelijke klus. Kunststof vaten van ongeveer 60 liter naar beneden laten schuiven, de container inrollen en opstapelen.

Peter gaat op het bed liggen en doet zijn ogen dicht. Het is net alsof hij naar een film kijkt.

Het is zomer dus daglicht genoeg. Alles gaat goed, ze zijn met zijn vieren, na twee en half uur zijn ze bijna klaar. Joop Rietveld heeft het meeste stapelwerk gedaan. Joop is een beer van een gozer, een jaar of dertig, één meter negentig lang. Hij stapelt de vaten alsof ze niet meer dan vijf kilo wegen. De klus is bijna klaar als bovenop de belt de vrachtauto een beetje begint weg te zakken. Joop die op dat moment net buiten de container staat gilt nog: 'Kijk uit! Hij zakt weg!'

Hij klimt snel op de container om de vrachtauto weg te rijden maar Piet Vink, de chauffeur van die wagen, is hem voor. Hij start de motor en rijdt een paar meter naar voren naar wat vastere grond. Alles gaat zo snel dat Peter niet eens zo snel uit dat gat kan komen. Als hij ziet dat alles weer veilig is blijft hij maar beneden staan.

'Ging maar net goed hé?' verzucht hij opgelucht.

'Ja, verdomme. Zeg dat wel, het is ook allemaal blubber en prut wat hier ligt.'

'Joop kom je? Gaan we verder. Hoeveel zijn het er nog?'

'Nog maar drie. Die kan je wel alleen doen?'

'Prima, laat maar zakken!'

'Ze zijn wel wat door elkaar gehusseld, dus kijk uit, ze zitten onder de modder. Laat ze niet glibberen.'

En dan gaat het fout. De hele tijd hebben ze de vaten een voor een naar beneden laten glijden, een man in de laadbak, de tweede man naast de vrachtauto die laat het vat langzaam in het gat zakken. Hijzelf, de derde man in het gat staand zorgt ervoor dat dat vat langzaam op de bodem komt. Dan rolt hij het vat de container in waarna de vierde man, Joop Rietveld, het vat opstapelt. Nu staat

Peter alleen beneden. Nog drie vaten, dat moet geen probleem zijn.

Het eerste vat komt, geen probleem. Peter pakt het vat met een hand aan de onderkant en een hand op de vuldop. Bij het tweede vat voelt Peter dat de vuldop meegeeft. Er zit een scheur in, waardoor hij er afschiet. Snel zet hij het vat op zijn plaats. Er spettert wat van het spul op zijn broek. Joop hoort Peter vloeken en begrijpt dat er iets mis is. Hij bedenkt zich niet en laat zich samen met het laatste vat naar beneden glijden. Zet het vat in de container en doet samen met Peter de deuren dicht.

'Zo dat is geklaard,' zegt hij gemaakt vrolijk tegen Peter.

Peter probeert uit het gat te klimmen, maar het is net alsof hij lood in zijn benen heeft. Even later zit Peter in zijn onderbroek op de treeplank van de vrachtauto bij te komen. De jongens zijn wel bezorgd. Hij is even van de wereld geweest, vertellen ze hem. Terwijl hij half dizzy was, hebben ze hem uit het gat getrokken. Gelijk hebben ze zijn broek, waarop wat van dat spul was gemorst uitgedaan. Met koffie uit een thermosfles hebben ze zijn handen en benen schoongespoeld. Een van de jongens heeft zelfs een zwaar sjekkie voor hem gerold.

God, wat snakt hij nu ook naar een lekker sjekkie. Maar ja hij mag van de zuster niet de kamer uit. Veel te gevaarlijk in verband met verhoogde kans op infectie had ze hem uitgelegd.

Dokter Geel loopt op de gang naar de geïsoleerde afdeling. Met een kort, 'tot morgen' heeft hij zojuist van de twee BVD-ers afscheid genomen.

Daarvoor had hij een niet zo prettig gesprek gehad met Kees. Hij is ongeveer net zo oud als Kees. Hij is dan wel een kundig arts maar psychisch is hij niet tegen de brutale BVD-er opgewassen.

Uiteindelijk heeft hij Kees toegezegd dat hij Peter en Agnes zal vertellen dat er geen kans op genezing is. Ze hebben nog maar een paar maanden. Natuurlijk moet je als arts eerlijk zijn tegenover je patiënten. Maar nu moet hij eerlijk zijn om ze murw te maken, zodat ze makkelijker gaan praten. Hij vindt dat onethisch en niet gepast. Maar Kees heeft op hem ingeprept en geargumenteed dat het noodzakelijk is om meer gevallen te voorkomen. Uiteindelijk is

hij gezwicht. En met een bezwaard gemoed doet hij de deur van de geïsoleerde afdeling open.

Zaterdag 6 oktober 1984

Al om acht uur in de morgen melden de beide BVD-ers Kees en Joris zich al bij het Antoni van Leeuwenhoek ziekenhuis. Na de vergadering van gisteren heeft Kees geregeld dat ze vierentwintig uur per dag toegang tot de patiënten hebben. Gisteravond had Thijs Manders hem per telefoon medegedeeld dat bij de vergelijking van de foto's uit Düsseldorf, het zonder twijfel om gelijksoortige gevallen gaat. Gisteren hadden ze Peter van Delft verhoord. Geheel volgens de regel dat er altijd minimaal twee ambtenaren bij het verhoor aanwezig zijn. Het had niets opgeleverd. Kees ging er van uit dat Peter nooit voor de rechter zou komen. Het gaat nu alleen om informatie te verzamelen en niet om bewijs tegenover Peter te krijgen. Hij besluit het verhoor nu alleen te doen.

Joris kan in die tijd de andere patiënten bevragen. Ondertussen is het duidelijk geworden dat de vrouwen uit Alphen getrouwd zijn met de mannen die bij het afvalbedrijf van Wim Verkaik werken. Bij de vrouw uit Gouda was die link er niet. Joris gaat proberen uit te vinden welke connectie er bij haar te vinden is.

Als Kees de kamer van Peter in komt ziet hij gelijk dat Peter en Agnes weten dat er geen hoop meer is. Agnes ligt op haar zij met haar gezicht naar de muur zachtjes te snikken. Peter zit diep in gedachten met een badmantel aan op een stoel voor het raam.

Als Kees binnen komt schrikt hij op.

'Dag meneer Van Delft,' groet Kees beleefd.

'Wat kom jij doen?' vraagt Peter.

'Ik kwam eens kijken of u mij nu iets wilt vertellen. Misschien kunt u zich vandaag wel wat herinneren, we kunnen even naar de huiskamer hiernaast gaan, daar mogen we roken.'

'Oh! Dat hadden ze me wel eerder kunnen vertellen. Dat sla ik niet af. Ik snak naar een sjekkie.'

Peter gaat nog even naar het bed van Agnes en kust haar op haar wang. Agnes komt een beetje overeind. Kees kijkt toe hoe de twee echtgenoten elkaar aankijken. Die blik is vol liefde. Kees voelt medelijden opkomen en tegelijk voelt hij zich eenzaam. Buiten zijn

moeder, nu alweer een jaar of vijf geleden overleden, heeft niemand ooit op zo een manier naar hém gekeken.

'Ik ga even hiernaast wat roken,' zegt Peter.

'Ja, ik hoorde het,' zegt Agnes. 'Vertel hem maar van die keer dat de jongens je zonder broek naar huis hebben gebracht. Het moet van die keer gekomen zijn. Ik had die broek gewoon moeten weggoeien, ik had hem nooit moeten wassen. Ga nou maar.'

Peter en Kees lopen zwijgend door de gang, naast de lift is een kleine kamer met een balkon. Op het balkon staat een houten tafel met een paar stoelen. In de kamer zelf staan naast een bank, een tafel, met een paar stoelen en een kast met een TV. De kamer is bedoeld als recreatieruimte voor de patiënten. Op het balkon kan worden gerookt. Omdat het nogal fris is haalt Kees de asbak van buiten naar binnen. En zet het raam op een kier.

'Hier, steek een sigaret op of heb je liever dit?' Hij haalt een pakje zware Van Nelle uit zijn binnenzak. Peter kiest voor de zware tabak. Kees volgt zijn voorbeeld. Peter inhaleert nogal zwaar, het is goed te zien dat hij het nodig had.

'Ze zeggen dat je hier kanker van krijgt, maar ik hoef het niet meer te krijgen. Ik heb het al. Gisteren zat je zo te vissen over hoe we daar aangekomen waren. Ik wou je niets vertellen maar je hebt net Agnes gehoord.'

De zinnen komen een beetje haperend uit Peters mond. Van de grote kerel van gister is niets meer over.

'Wat bedoelde je vrouw met die broek? Waar ging dat over?'

Peter vertelt het hele verhaal over de begraven zeecontainers en hoe het kwam dat hij zonder broek naar huis was gebracht. Zijn broek had hij achter in de schuur gegooid. Hij was zich gaan douchen en had een andere broek aangetrokken. Zijn vrouw had ondertussen zijn vieze broek in een emmer water gezet. Tot gisteren had hij daar nooit meer over gedacht. Hij kan wel janken. Had hij die broek maar op de vuilnisbelt gelaten.

'Weet je nog waar die containers liggen?' vraagt Kees.

'Ja. Ik kan je ze zo aanwijzen waar ze liggen. Dat het gevaarlijk spul is wisten we wel. Maar dat het zó gevaarlijk is werd pas later duidelijk'.

'Hoe bedoel je dat?'

'Toen er in plaats van gewoon afval vijftig kuub leem overheen moest. Die maandagmorgen hoorde ik van de jongens dat dezelfde dag, dus op zondagmiddag, een loonbedrijf uit Aarlanderveen er vijftig kuub leem overheen had gestort. Ze hadden het netjes afgewerkt. Op en naast de containers zat aan alle kanten een leempakket. Daar kan geen water of gas meer doorheen. Mijn baas, Wim Verkaik, had mij opdracht gegeven om het geheel met de bulldozer nog wat uit te vlakken. Dat hoefde niet meer. Ze hadden het met hun tractoren al uitgevlakt en aangereden, het lag er netjes bij.'

'Waar liggen die containers precies? Op het afgewerkte deel? Of op het deel waar ze nu nog aan het storten zijn?'

'Ze liggen op de achterkant van de bult, daar wordt niet meer gestort.'

'Welke kant noem je de achterkant?'

'Als je bij het gemaaltje aan de overkant van het water staat, dan op tien uur, op ongeveer een derde ten hoogte van de top. Ik denk op dit moment ongeveer een meter of acht diep.'

'Weet je waar dat spul dat jullie in de container dumpten vandaan kwam?'

'Ja, uit een loods bij een aardappelboer in Waddinxveen.'

Kees weet genoeg, hij voelt zich niet echt op zijn gemak. Als dit naar buiten zou komen zijn de rapen gaar. Peter vraagt hem wat ze eraan gaan doen.

'Dat weet ik nog niet' zegt Kees naar waarheid. 'Laten we er eerst maar eens gaan kijken en een paar luchtmetingen doen. Ik beloof je dat ik je op de hoogte hou. Maar ik heb nog een verzoek, wil je dit onder ons houden. Wij zitten er niet op te wachten dat dit algemeen bekend wordt.'

'Waarom zou ik er over praten, we hebben niets meer te winnen, Agnes en ik,' zegt Peter van Delft bitter.

'Moeten we nog aan iemand laten weten dat jullie hier opgenomen zijn?' vraagt Kees die toch wel een beetje met hem te doen heeft.

'Nee, mijn broer woont in Australië, die hoeft het pas tegen het eind te weten. Onze zoon heb ik al twintig jaar niet meer gezien. En vrienden..., als je kanker hebt, heb je zelden nog vrienden. Dat is

me zo in het leven al opgevallen. Dus nee, er hoeft niemand een berichtje te krijgen.'

'Ook je baas niet?'

'Die zeker niet!' schreeuwt Peter van Delft opeens fel.

Kees kan dat wel begrijpen. Kees dringt niet langer aan. Hij doet de deur open. Zijn collega Joris staat bij de zuster post met een verpleegster te praten. Joris wil naar hem toe komen maar met een handgebaar stopt Kees hem. Hij vergezelt Peter terug naar de ziekenkamer. Het pakje shag laat hij hem houden. Agnes is inmiddels dankzij wat pijnstillers die met een infuus zijn toegediend in slaap gevallen.

Kees doet de deur achter hem dicht en Joris komt direct op hem toelopen. Kees vraagt hem: 'En, heeft één van hen een idee wat de oorzaak is?'

'Nee.'

'En die vrouw uit Gouda, weet je daar al meer van?'

'Ja. Haar zoon werkt bij Verkaik!'

'Ah! Mooi dat we dat weten, kan jij even hier blijven?' Wijzend naar de deur van de kamer van Peter en Agnes van Delft vervolgt Kees: 'Ik moet even bellen. Laat die man met niemand praten. Als hij eruit komt ga je dan maar met hem een sigaret roken. Maar zorg ervoor dat hij geen contact met anderen heeft ook niet per telefoon.'

'Oké.'

Half uurtje later komt Kees terug.

'Is hij nog binnen?'

'Nee, hij zit wat te roken in dat kamertje waar jullie net zaten.'

'Goed, laten wij hem maar gezelschap houden.'

Kees gaat direct tegenover de rokende Peter aan tafel zitten. Terwijl Joris bij de deur blijft staan. In alle rust steekt Kees een sigaret op; 'meneer van Delft..,'

'Zeg maar Peter', onderbreekt Peter hem.

'Goed. Peter luister eens, wij hebben een probleem, dit probleem kan op twee manieren worden opgelost, makkelijk of moeilijk.'

'Hoe bedoel je?'

'Net zoals ik het zeg. Het probleem is dat we het niet aandurven. Wij willen niet dat je met jouw verhaal naar buiten komt. Wij hebben daarvoor meerdere oplossingen, prettige en minder prettige.'

Woedend reageert Peter: 'Verdomme man, wat ben jij een klootzak zeg. Daarom moest je weten of ik nog familie had. Ga je ons afmaken of zo?'

Met een woest gebaar slaat Peter de glazen asbak van de tafel. Wonder boven wonder blijft die heel. Kees bukt zich en zet hem weer op de tafel. Na deze plotselinge ontploffing wordt Peter iijzig kalm.

'Je hoeft ons niet kapot te maken, we gaan vanzelf wel.'

'Luister nu even. Wij weten hoever die ziekte bij jullie is gevorderd. Wij weten ook dat het voor medisch ingrijpen te laat is. Normaal gesproken zouden jullie nu met de nodige middelen voor pijnbestrijding naar huis gaan. Maar mijn superieuren laten dat niet toe. Ze willen er zeker van zijn dat jullie hier met niemand over spreken. Jullie moeten dus in een geïsoleerde opvang blijven. Nu zitten jullie ook in een geïsoleerde afdeling, maar hier kunnen jullie niet blijven. Jullie kunnen kiezen voor opvang in een Noorse kliniek. Een soort vijfsterren opvang, speciaal ingericht voor de jetset. Compleet met pijnbestrijding, Nederlandstalige verpleging en alle zorg die maar nodig is. Of....' hier pauzeert Kees even. 'Of jullie kiezen voor opvang in het JMC in Scheveningen.'

'O. En wat is het JMC?'

'Justitieel Medisch Centrum.'

'Doe normaal joh, wil je ons in de bak stoppen?'

'Hmmm. Gif begraven is een strafbaar feit. Dus zo gek zou dat niet zijn. Maar nee, niemand wil je in de bak stoppen. Vandaar dat je ook de keus voor Noorwegen hebt. Die kliniek is echt de beste die er bestaat.'

'Het zal wel, we hebben weinig keus.'

'Goed, dan moet je nu beslissen. Wil je er nog over nadenken? Dan komt er dadelijk een ambulance en gaan jullie naar Scheveningen. Of wil je dat ik probeer dat jullie vanmiddag of vanavond nog naar Noorwegen vliegen?'

'Ik wil dat nog heel even met Agnes bespreken.'

Binnen een paar minuten is Peter weer terug. 'Als we dan naar Noorwegen gaan, dan maar gelijk. Er moeten alleen thuis nog wat dingetjes worden opgehaald.'

Kees vindt dat geen probleem. 'Zo dadelijk komen er een paar mensen van onze dienst, die gaan met je mee. Mochten de burens of zo je zien, zeg dan maar dat je een vakantie op Hawaï hebt gewonnen.'

Ondanks alles grijnst Peter: 'We hebben ruzie met de burens, dus dat zou leuk zijn.'

'Wij zorgen ook voor je auto, je huis, je inboedel, je bank. Wij zorgen ervoor dat het tegoed wordt bijgeschreven. Neem nu juwelen, bankboekje en andere waardepapieren mee. In Noorwegen heb je tijd genoeg om alles op een rijtje te zetten. Zodra je weet wat je met je spullen wilt doen, zorgen wij voor een Nederlandse Notaris.'

Peter knikt. Kees haalt opgelucht adem. Het valt hem reuze mee hoe die twee het hebben geaccepteerd. Werken bij de BVD vindt Kees best leuk. Je maakt van alles mee. Maar dit soort dagen maken het dat je niet trots op jezelf bent. Eigenlijk, denkt Kees, zijn er de laatste tijd wel erg veel dagen zoals vandaag.

Diezelfde avond worden Peter en Agnes in een ambulance naar Schiphol gebracht. De ambulance wordt door de marechaussee tot aan de vliegtuigtrap begeleid. Peter kijkt toe hoe twee ziekenbroeders de brancard met zijn vrouw omhoog dragen.

'Peter! Hier, pak aan.'

Peter draait zich om en ziet Kees Knecht daar staan. Hij heeft vijf pakjes zware Van Nelle in zijn handen.

'Pak aan', zegt Kees nogmaals. 'Ik wilde toch nog even persoonlijk afscheid van je nemen.'

Peter kijkt recht in de ogen van Kees. Hij ziet daar tranen opkomen. Hij weet niet zo gauw wat hij moet zeggen, maar stottert: 'Verdomme!, Man... wat ben jij een klootzak joh..., maar wel een goede klootzak.'

Hij slaat Kees op de schouder, pakt de shag aan en gaat nu zelf met tranen in de ogen de vliegtuigtrap op. Bovenaan de trap draait hij zich om en kijkt een keer rond. Steekt zijn hand op naar Kees en verdwijnt in het vliegtuig.

Dinsdag 9 oktober 1984

Kees en Joris hebben deze dinsdagmorgen een breed overleg met hun superieuren. Eergisteren, op zondag, had een speciale ploeg van TNO-defensie de locatie, die Peter van Delft op de kaart had aangewezen, onderzocht. De Westkanaalweg was die dag voor alle verkeer zelfs voor wandelaars afgesloten. Alles is goed verlopen. De pers heeft bij de politie geen navraag gedaan. Ze kunnen er van uit gaan dat niemand iets is overgevallen.

Het onderzoek is uitgevoerd met de allernieuwste meetapparatuur. Het blijkt dat de lucht zowel op- als in de bodem met allerlei chemische stoffen is verontreinigd. Echter sporen van chemische strijdgassen zijn niet gevonden. Op dit moment worden er uit voorzorg nog een paar honderd monsters in het laboratorium onderzocht. Maar men gaat er van uit dat die waarschijnlijk niets zullen opleveren.

Economische zaken heeft gevraagd om de gehele affaire in de doofpot te stoppen. Er is geen acuut gevaar dus is dat geen probleem. Eerste zorg zijn de overgebleven patiënten in het ziekenhuis. Het gaat goed zolang die geen verband leggen tussen hun kwaal en de zeecontainers. Om elf uur is de vergadering afgelopen.

Kees en Joris gaan naar hun eigen kantoor. Vandaar bellen ze met Wim Verkaik. Ze vragen hem of hij die middag tijd voor hen heeft. Wim zegt dat hij om drie uur een klant heeft. Daarvoor of daarna heeft hij wel even tijd. Kees maakt zich bekend als BVD-er en maakt Wim Verkaik duidelijk dat hij die klant af moet bellen. Ook suggereert hij dat ze in plaats van op het kantoor beter bij hem thuis kunnen komen. Wim voelt daar niets voor. Maar nadat Kees hem voorhoudt dat het alternatief het politiebureau is, gaat hij toch maar akkoord. Ze spreken om één uur bij hem thuis af. Daarna belt Kees ook nog met de firma Biesterfeld en maakt om vier uur een afspraak met de directeur Willem Baderwellen.

Kees en Joris rijden het smalle weggetje op naar de villa van Wim Verkaik.

'Moet je toch eens kijken, Kees', zegt Joris. 'Wat een kast van een huis. We hebben duidelijk het verkeerde vak gekozen.'

'Ja, zeg dat wel', grinnikt Kees.

Voor ze aanbellen gaat de voordeur al open.

'U bent?' Vraagt Wim afgemeten.

'Van de BVD, wij hadden gebeld,' antwoordt Kees. 'Dit is Joris de Vries en ik ben Kees Knecht.'

'Wim Verkaik, aangenaam. Komt u mee naar binnen, op dit moment ben ik alleen thuis. Tot halfvier, daarna komt mijn vrouw thuis met de kinderen die ze van school haalt.'

'Wij zullen proberen tegen die tijd klaar te zijn met onze vragen.'

'Wilt u wat drinken? Ik heb al wat koffie gezet.'

'Ja graag.'

Wim gaat beide BVD-ers voor naar de woonkamer, schenkt de koffie in, en vraagt; 'Waarmee kan ik u helpen?'

'Er zijn nogal wat ziektegevallen bij mensen die iets met u bedrijf te maken hebben.'

'Hoe bedoelt u? Om wat voor ziekte gaat het?'

'Een specifiek soort kanker is aangetroffen bij Peter van Delft en zijn vrouw, bij de vrouw van Piet Vink, de vrouw van Wim van Eijck en de moeder van Joop Rietveld. Gaat er al een lichtje bij u branden?'

'Hoe bedoelt u, lichtje? Ik weet dat Peter, zijn vrouw en ook de vrouwen van Piet en Wim van Eijck ziek zijn. En als u zegt dat de moeder van Joop ook ziek is geloof ik u. Maar waarom zou dat lichtje moeten gaan branden?'

'Meneer Verkaik, laten we ophouden met poppenkast spelen. U weet net zo goed als ik wat er aan de hand is. Die mannen hebben vier jaar geleden, hier op de Coupépolder een paar zeecontainers begraven.'

'Heeft u daar bewijzen van?'

'Mijnheer Verkaik, luister goed. Wij zijn van de BVD. Dat is de binnenlandse veiligheidsdienst. Wij zijn geen politieagenten die bewijs zoeken. Als wij bewijs nodig hebben maken wij dat desnoods zelf wel. Wij brengen niet zoveel naar de rechter. Wij oordelen niet. Wij sturen meer.

In uw geval hoeven wij ook geen bewijs te maken. Er is rottigheid genoeg bij u te vinden. Maar u gaat nu goed luisteren en doen wat wij u opdragen. Treuzelt u, dan komt over een uurtje de FIOD op uw kantoor en hier in huis. Die leggen beslag op de gehele boekhouding en u wordt voorshands gearresteerd. Voordat wij hier

naar toe kwamen heeft onze dienst het een en ander uitgezocht. Zo heeft u..,'

Kees haalt een papiertje uit zijn zak en leest voor, 384.814,58 gulden op rekening 30189632-2 van de Banque Générale du Luxembourg.'

Kees kijkt met onverholen minachting naar Wim die beurtelings spierwit en vuurrood wordt.

'En natuurlijk hebben we contact met de Habib Bank op de Weinbergstrasse in Zurich. Zwitsers doen weliswaar iets moeilijker over het bankgeheim. Maar ze geven ons alle medewerking op het moment dat wij een arrestatiebevel laten zien. Meneer Verkaik, hebben wij u overtuigd om mee te werken?'

Kees stopt even en vervolgt; 'Wat weet u over die containers?'

Wim Verkaik begrijpt dat hij het beste maar eerlijk kan blijven en vertellen wat hij weet.

'Het was een opdracht van Ida Spaargaren en een Iraakse zakenman.'

'Ida Spaargaren?' vraagt Kees, 'wie is dat?'

'Zij was toen directiesecretaresse bij Biesterfeld.'

'En wie was daar dan haar directeur?'

'Dat was Hans van Berkel, maar die heeft er niets mee te maken.'

'Hoezo niet?'

'Dezelfde dag dat die Irakees en Ida hier waren is hij ontslagen. En een paar dagen later was Ida daar de directeur. En na een half jaar had ze een job in Duitsland.'

'Wie is er nu directeur?'

'Willem Baderwellen.'

'Kent u die man, weet u of hij iets af weet van die containers.'

'Ik zou het niet weten, wij doen steeds minder zaken met Biesterfeld.'

'Oké. Heeft u het adres van mevrouw Spaargaren.'

'Ja, ik geloof van wel. Ha, hier Oranjestraat 24 hier in Alphen, maar of ze daar nu nog woont weet ik niet. Ze is gescheiden en volgens mij naar Duitsland verhuisd.'

'Goed, nu wat anders, hoeveel heeft dat zaakje u opgeleverd.'

'Weinig, het was eigenlijk een vriendendienst voor Ida.'

'Hoeveel is weinig? Is het in de boeken terug te vinden?'

'Nee, dat niet.'

'Dacht ik al. Dan zal het ook niet weinig zijn. Is dat geld gelijk in Luxemburg of in Zwitserland gestort?'

'Uhh...Ik denk Zwitserland.'

'Goed. Hoeveel zei u dat u eraan verdient hebt? Of moeten we het in Zwitserland gaan navragen? In dat geval moeten we toch even een arrestatiebevel regelen.'

'Het was vijftigduizend gulden...' geeft Wim Verkaik schoorvoetend toe.

'Dan is dit gesprek voor nu afgelopen. Maar we lusten nog wel wat koffie en uhh, mogen we hier roken?'

'Natuurlijk.'

Wim haalt een asbak uit de kast en schenkt de koffie in, zijn handen trillen een beetje. Kees neemt een sigaret en presenteerde Wim er ook een.

'Nee, dank u, ik rook niet meer.'

'Goed meneer Verkaik. U en ik gaan proberen de gehele zaak onder ons te houden. Ik hoop u denk ik niet uit te leggen wat er gebeurt als dit alles naar buiten zou komen?'

'Ja, dat begrijp ik.'

'Mooi. Allereerst wil ik deze week nog een uitdraai van uw Zwitserse bankrekening van de afgelopen vijf jaar. Het geld op de Luxemburgse bank is door de FIOD al in beslag genomen. Dat geld wordt door ons gebruikt om uitgaven die wij in deze zaak moeten doen te financieren. Hoeveel staat er op die Zwitserse rekening?'

'Ongeveer 650.000 Zwitserse franken.'

'Voorlopig laat u dat geld daarop staan.'

Kees ziet dat er weer wat glans in Wim Verkaiks ogen terugkomt.

'Wij hebben al aardig wat geld uitgegeven. Peter van Delft en zijn vrouw zitten nu verzorgd in het buitenland, kosten 1.200 gulden per persoon per dag. Daar bovenop komen nog wat kosten van een ambulancevliegtuig. En we zijn nog maar net begonnen.'

Hij kijkt Wim een keer diep in de ogen en vervolgt: 'Nu mag u ook wat gaan doen. Er liggen nog drie vrouwen in het Antoni van Leeuwenhoekziekenhuis. Ze worden binnenkort als onbehandelbaar naar huis gestuurd.'

'Onbehandelbaar? Hoe bedoelt u?' vraagt Wim geschrokken.

'Dat er niets meer aan te doen is. Dat ze met pijnstillers thuis op hun dood moeten wachten.'

'Godverdomme!'

'Ja zeg dat wel. En jij bent daar schuldig aan. Jij lost het dus maar op.'

'Wat wilt u dan dat ik doe? vraagt Wim hulpeloos.

'Jij', ongemerkt is Kees hem gaan tutoyeren, 'jij dekt die boel af!'

'U bedoelt dat ik moet zorgen dat er niets naar buiten komt?'

'Ja, dat bedoel ik. Tot nu toe hebben ze de link met de containers nog niet gelegd, als dat zo blijft heb je geluk. En anders zie je maar hoe je dat oplost. Voorlopig is dit onze strategie.'

Wim knikt instemmend. Kees ziet dat Wim zijn houding is veranderd dat hij opgelucht is nu hij ziet dat het met een sisser af gaat lopen. Kees voelt steeds meer walging voor die man. In zijn werk komt hij vaak in contact met allerlei criminelen. Maar hoe deze man omgaat met het feit dat door hem vijf mensen een pijnlijke dood staat te wachten, slaat alles.

'Ik zei voorlopig. Wij hebben op de Coupépolder onderzoek gedaan. De resultaten zijn nog niet allemaal bekend. Maar mocht blijken dat het niet veilig is en de containers moeten worden opgegraven.... dan hang jij aan de hoogste boom!'

Wim zijn triomfantelijke gezicht verdwijnt als sneeuw voor de zon. Kees kan het niet nalaten er nog een schepje bovenop te doen.

'Heb je je paspoort bij je?'

'Uhh, ja!'

'Geef maar hier, voorlopig blijf je in de buurt, in een straal van vijftig kilometer rond Alphen. Als we je nodig hebben, willen we je wel snel kunnen vinden. En dan zou ik nu graag van je telefoon gebruik willen maken.'

'Die staat in de gang.'

Kees doet per telefoon een kort verslag naar zijn dienst. Waarna hij en Joris afscheid nemen en op weg gaan naar Biesterfeld.

Het bezoek bij Biesterfeld levert niets op. De directeur weet overduidelijk van niets. Hij weet alleen dat er vier jaar terug een politie-onderzoek is geweest. Hij werkte toen als hoofd boekhouding en hij was toen ook door de politie gehoord. Hij geeft hun zelfs nog

een kopie van het proces verbaal van dat verhoor. Meer kan hij daar niet aan toevoegen. Navraag bij het hoofd expeditie levert ook niets op. Volgens hem hebben ze nooit iets aan Irak geleverd. Dat weet hij zeker. Na een uurtje gaan ze weer weg.

Eenmaal in de auto besluiten ze nog even te kijken of Ida Spaargaren thuis is. Ida is niet thuis.

Als ze de straat uitrijden begint Kees: 'Eigenlijk niet zo erg dat ze er niet is. Misschien is het beter om haar eerst een beetje te prepareren'.

Joris kijkt Kees aan: 'Wat? Hoe?'

'We bedenken wel wat..'

Vrijdag 16 november 1984

Kees en Joris zijn net op tijd, Ida Spaargaren staat op het punt om weg te gaan. Kees maakt zich bekend en zegt: 'Doe maar even uw jas uit mevrouw. En mogen we even binnen komen? Wij hebben maar een uurtje van uw tijd nodig.'

Ida twijfelt maar Kees laat een soort legitimatie zien en stapt brutaal naar binnen. Nog maar net binnen begint Kees gelijk over de containers. Ida schrikt zich rot. Kees laat het even op haar inwerken en vervolgt:

'In opdracht van het ministerie heeft mijn baas besloten dat deze zaak in de doofpot gaat. Voorwaarde is natuurlijk dat er niets naar buiten zal komen en dat er geen problemen op de Coupépolder komen. Gezien de wijze hoe de containers zijn begraven en met leem ingepakt, gaat men er van uit dat ze daar veilig liggen. Dat wat betreft de containers.'

Ida haalde opgelucht adem, maar Kees is nog niet klaar.

'Dan uw rol in deze affaire. Eerst gaat u ons daar van alles over vertellen. Daarna kunt u kiezen. Alles gaat de doofpot in en u blijft ervoor zorgen dat er niets naar buiten komt. Of ..' hier pauzeert Kees even; 'of u gaat zelf de doofpot in.'

'Ik de doofpot in? Wat bedoel je?' roept Ida geschrokken.

'Veertien dagen geleden heeft u in Hilden, vlakbij Düsseldorf een nacht in het hotel Zum Schwan doorgebracht. Kunt u zich nog Case Hilbertson herinneren?'

'Ja, ik geloof het wel. Hoezo?'

Natuurlijk kan ze die knul nog herinneren. Ze was die gehele dag op de Messe in Düsseldorf geweest en was blij dat ze naar haar hotel kon gaan. 's Avonds in het restaurant was ze net op tijd voor het laatste lege tafeltje. En toen kwam Case. Een grote sterke en mooie jongen van net dertig jaar. In perfect Duits met een licht Amerikaans accent vroeg hij of hij bij haar aan tafel mocht zitten. Ze zei dat ze daar geen bezwaar tegen had.

Case ging zitten, keek rond en zei dat hij een hekel aan de metro had. Ze had verbaasd gereageerd. Hij had haar toen uitgelegd dat net als in de metro mensen pas bij elkaar gaan zitten als er geen vrije bank meer over is.

'Voor samen-op-de-bank of samen-aan-tafel hebben jullie Dutchy een goed woord: Gezellig.'

Ze had er erg om moeten lachen. Hoe wist hij nu dat ze een Hollandse was? En zo kwam van het een het ander... maar wat heeft dat met een doofpot te maken?

'Die mister Hilbertson', vervolgd Kees 'Werkt bij het NDA het anti-drugsteam van America. Hij beweert dat hij bewijzen heeft dat jij hem wou gebruiken om drugs op de Amerikaanse markt te verkopen. Op een seintje van mij dient hij een internationaal aanhoudingsbevel in. Je wordt dan gearresteerd. Je kan er van uit gaan dat het bewijs onweerlegbaar is. We zullen je aan de Amerikaanse justitie moeten uitleveren. En dan mag je de volgende twintig jaar van je leven in een Amerikaanse gevangenis doorbrengen. Dat, noemen wij een doofpot.'

Ida is met stomheid geslagen. Ze weet niet wat ze moet zeggen en denkt koortsachtig na. Ze beseft dat ze geen andere keuze heeft, ze moet open kaart spelen. Ze begint over haar eerste ontmoeting met Jos Verbeek. Al gaande het gesprek raakt ze, al durft ze dat niet te vragen, ervan overtuigd dat die jongens eigenlijk alles al weten. Ze hoopt maar dat ze door eerlijk en open te zijn de juiste keuze heeft gemaakt.

Een paar uur later gaan Kees en Joris de deur uit.

Als de twee mannen weg zijn, loopt Ida naar het dressoir. Ze pakt een fles whisky en schenkt zich een glas vol. Veel te vol, maar dat heeft ze nu even nodig. Ze zou ergens gaan eten, maar ze heeft nu even geen honger meer.

Vrijdag 14 december 1984

Willem Baderwellen houdt voor Ida Spaargaren de deur open. Hij begroet haar hartelijk. Niet alleen een hand maar ook een kus op haar wang. Willem heeft haar drie jaar geleden als directeur van Biesterfeld Alphen opgevolgd.

Daar is hij Ida dankbaar voor, hij beseft maar al te goed, dat hij zijn positie voor een groot deel aan haar voorspraak te danken heeft. Hij kon altijd al, ook toen zij nog gewoon secretaresse was, goed met haar opschieten. Het was niet alleen dankzij haar dat hij deze baan gekregen had. Hij was immers bijna twintig jaar hoofd boekhouding geweest. Zodoende weet hij genoeg over het bedrijf. Ida heeft nu een belangrijke functie binnen het Biesterfeld concern.

Hij is blij dat ze in haar nieuwe baan een aantal zaken goed heeft weten te regelen. Zo gaan nu de echt gevaarlijkste spullen direct vanuit Hamburg naar de DDR.

Aan de Oostzee ligt, net over de grens, het Oost-Duitse Schönberg. Daar bevindt zich de grootste chemische stortplaats van Europa, Deponie Ihrleberg. Het maakt niet uit wat je stort als je maar betaalt. De minder gevaarlijke spullen gaan naar België.

Ida is ook bezig een transportroute naar Brazilië en India te ontwikkelen.

In de loop der jaren is er veel veranderd. Het afval kan niet meer zoals in de zestiger jaren bij een boer in het weiland worden gestort. Hij kan zich de commotie in Aarlanderveen nog goed herinneren. Grote koppen in de plaatselijke krant: Wijkagent Schrijvershof houdt met getrokken pistool Jannes Vos tegen. Jannes Vos had toen op een weiland van boer Van Marel een soort verbrandingsput gemaakt. Om een stuk weiland van ongeveer 500 m² waren dijkjes van 40 á 50 cm hoog gemaakt. De bedoeling was die vol te gooien met vloeibaar brandbaar afval en verfresten.

Die vloeibare chemicaliën kwamen bij Biesterfeld vandaan. De verfresten van Alpha een verffabriek van Sikkens. Uiteraard werd er alleen verbrand als de wind niet richting de bebouwing zou gaan.

Op een gegeven moment brak een van de dijkjes door en spoelde de rommel in de sloot. De sloot stond in verbinding met andere sloten en al gauw kwamen de eerste problemen. Koeien dronken van dat slootwater. Werden ziek en er gingen zelfs een paar beesten dood. De Politie en gemeente werden er bijgeroepen maar Jannes Vos was niet in overtreding. Er was geen enkele wet overtreden. De enige overtreding was dat hij met een te brede en te zware vrachtauto op een B-weg had gereden.

Om problemen te voorkomen zijn die boeren toen toch maar schadeloos gesteld. Hij is blij dat toen alles in de minne was geschikt. Later hoorde hij dat in de loop der jaren veel mensen in die buurt kanker kregen.

De GGD had uiteindelijk zelfs besloten een buurtonderzoek te houden. Dat onderzoek had uitgewezen dat de stortingen niet in verband met de kankergevallen kon worden gebracht. Het zou gaan om verschillende soorten kanker. In gedachten ziet hij de foto van dat vette mens van de GGD nog in de krant staan. Hoe kan je als arts zoiets doms beweren. Het meest idioot vond hij dat de goegemeente haar antwoord nog als zoete koek slikte ook.

Nu zijn er andere zaken die de aandacht vragen. Hij heeft aan Ida aangegeven dat hij wat met haar wil overleggen. 'Wat te doen met het afval als over een half jaar de Coupépolder dicht gaat? Wat is het standpunt over eventuele leveranties aan een zekere Van Anraat?'

Wat hij van die Van Anraat te horen had gekregen zit hem dwars. Hij wil hierover het naadje van de kous weten. Van Anraat had hem gevraagd of hij zwavelmonochloride kon leveren. Willem had Van Anraat er op gewezen dat het niet mogelijk is. Het kan als strijdgas worden gebruikt. Van Anraat had hem voorgehouden dat het ook nog voor andere doelen gebruikt kan worden. Willem wilde Van Anraat door verwijzen naar Johan Vos een handelsfirma in chemicaliën een paar straten verderop. Die bied dat spul onder de naam dischwefeldichloride aan. Alleen Johan Vos heeft in Nederland het recht op alleenverkoop van producten van het Duitse Riedel-De Haen. Riedel-De Haen is de enige die dat spul in Europa maakt.

Van Anraat maakte bezwaar en wist hem te vertellen dat er ook Spaanse producenten van dat product zijn. Volgens hem is in 1980

ongeveer hetzelfde spul vanuit Spanje via Biesterfeld België naar Irak verstuurd. Willem was totaal verrast maar liet dat niet blijken. Hij had aan Van Anraat gevraagd waarom hij het dan niet rechtstreeks uit Spanje of bij Riedel-De Haen zou kunnen kopen.

Volgens Van Anraat werkten de Spaanse en Duitse autoriteiten niet mee.

Hier in Nederland is dat anders. Hij kent op het ministerie een mannetje, Bolkestein of zoiets die hem kan helpen. Bij de Nederlandse exportpapieren moet wel een verklaring van "Land van Oorsprong" aanwezig zijn. De kamer van koophandel verstrekt die verklaring niet aan handelsfirma's zoals Johan Vos. Maar wel aan Biesterfeld een bedrijf dat ook daadwerkelijk producten produceert.

Willem had toegezegd dat hij het een en ander zou bekijken. Eigenlijk wilde Willem met Van Anraat geen zaken doen. Maar zijn nieuwsgierigheid was gewekt.

Willem herinnerde zich een voorval uit 1980 dat hier misschien iets mee te maken had. Ida Spaargaren had nog maar net de functie van Hans van Berkel overgenomen. Zoals altijd had ze de post opgehaald. Bij de post zat een envelop van Frans Maas, Frans Maas is het expeditiebureau dat zowel aan de Belgische als aan de Duitse grens de in- en uitklaringspapieren verzorgt. Zoals gewoonlijk met de post van Frans Maas legde Ida die enveloppen ter verdere afwikkeling bij hem op het bureau. Hij wilde juist een opmerking maken dat het nu eens voor de verandering om papieren van de Belgische in plaats van de Duitse grens ging. Ida keek nog eens naar de envelop en griste die snel van zijn bureau.

'Sorry deze werk ik zelf wel af.'

Hij had er toen geen aandacht aanbesteed. Wel wist hij zeker dat niets van die papieren ergens in de boeken was gekomen. Dan was hem dat zeker opgevallen.

Willem besloot om de papieren van de Belgische vestiging eens door te neuzen. De Belgische vestiging bestaat uit niet meer dan een brievenbus en een BTW nummer. De ordner België bevat niet veel papieren. Eens per jaar stuurt een advocatenbureau uit Brassaat, de firma Gelder & Gelder, een rekening voor de bewezen diensten. Daarvoor beheren zij een brievenbus op adres Bredalaan

48 op naam van W.Biesterfeld NV. De eventuele post wordt door hun wekelijks naar Biesterfeld Alphen verstuurd.

In de Belgische stukken uit 1980 was geen enkel transport naar Nederland. Ook geen import uit Spanje, niets. Alleen een handvol transporten naar diverse Belgische ondernemingen. De enige aanwijzing die hij vond is dat van hun Belgische bankrekening een bedrag van 320 gulden aan Frans Maas was afgeboekt. Dat bedrag was afgeboekt ter betaling van factuur nummer 36,8/11 van 12-05-1980. In de Belgische boekhouding staat het omschreven als "overige kosten". Er was geen factuur aanwezig.

Willem besloot de vestiging van Frans Maas in Hazeldonk te belen. Hij wilde een kopie van die rekening. Toen hij Hazeldonk belde was het daar niet druk. De man die hij aan de lijn kreeg zou direct gaan zoeken. Willem werd tien minuten later teruggebeld.

'Op 13 mei 1980 heb ik een rekening die gaat over afwikkeling van drie auto's met chemicaliën. Afzender Biesterfeld Brasschaat ontvanger Biesterfeld Alphen. Ik zie hier dat die goederen hier aan de grens door ons zijn ingeklaard. De rekening, invoerrechten en de BTW zijn vooraf contant betaald. De rekening van 12 mei 1980 waarover u belt gaat niet over die inklaring. Die gaat over de kosten die gemaakt zijn op het douanedepot in Antwerpen. Daar is de vracht bromide uit Spanje die was bestemd voor Biesterfeld Brasschaat zonder te lossen doorverkocht aan Biesterfeld Alphen.'

'Zit er ook nog een CMR bij?'

'Ja, twee zelfs. Een van een bedrijf uit Maranosa voor Biesterfeld Brasschaat en een van Biesterfeld Brasschaat voor Biesterfeld Alphen.'

'Dank je. Zou je van die rekeningen en ook van die CMR's een kopie kunnen opsturen?'

'Geen probleem, u heeft ze morgen of overmorgen in huis, verder nog iets?'

'Nee, dank je. En bedankt voor je tijd.'

Willem had gelijk begrepen wat er aan de hand was. Het bezoek van de politie in 1980 met vragen over een Iraakse vrachtauto en het bezoek van de BVD een paar weken geleden, kwamen in een ander licht te staan. Uit hun vragen kon je opmaken dat ze dachten dat er in 1980 in opdracht van Biesterfeld zeecontainers op de

Coupépolder waren begraven. Willem kreeg sterk het vermoeden dat het om containers vol gifgas ging.

De gehele middag heeft hij samen met Ida afwisselend met een man van de expeditie of een van de boekhouding erbij vergaderd.

Nu de Coupépolder per 1 januari 1985 dicht gaat verandert er veel in de afvalstromen.

Eindelijk, het is al na halfzes, is hij alleen met Ida. De gehele dag had hij aan niets anders, dan aan het mogelijke gifgas, kunnen denken. Nu ze eindelijk onder vier ogen zijn valt hij gelijk met de deur in huis. Hij vraagt haar waar die drie vrachtwagens met bromide uit Spanje zijn gebleven. Ida wil eerst niets toegeven. Willem vertelt wat hij denkt wat er is gebeurd. Ida begrijpt dat ontkennen geen zin heeft en besluit opening van zaken te geven.

Het is al over achten als Willem naar huis rijdt. Hij weet niet hoe hij hier mee om moet gaan. Het ergste vindt hij dat de BVD dit allemaal maar toelaat en het in de doofpot stopt. Ook begrijpt hij niet dat die levensgevaarlijke rommel daar gewoon kan blijven liggen. Hij heeft tegen Ida gezegd dat hij bereid is zijn mond erover te houden. Maar dat hij absoluut nooit zal meewerken aan nieuwe leveranties. Als Biesterfeld met die Van Anraat in zee wil gaan, zal dat zonder hem moeten gebeuren.

Donderdag 22 mei 1986

Zoals altijd rijdt Willem Baderwellen van zijn werk over de Oostkanaalweg naar zijn huis in Mijdrecht. Vandaag is hij iets eerder naar huis gegaan. Op de radio is op het moment niets anders te horen dan over de ramp in Tsjernobyl, de ramp die nooit kon gebeuren, maar toch is gebeurd. Hij moet aan de containers met gifgas denken. Zoals altijd kijkt hij als hij de Coupépolder passeert even naar links. Daar aan de overkant van het kanaal ziet hij hoe iemand met een trekker gaten staat te boren.

'Jezus, 't is toch niet waar!' denkt hij, 'Daar zijn ze gewoon gaten aan het graven. Die zijn knettergek!'

Bij de afslag Ter Aar rijdt Willem de parallelweg op. Gaat via de brug naar de parkeerplaats aan de overkant naast de Coupépolder. Hij stapt snel uit zijn auto en loopt via het loopbruggetje de golfcourse op. Hij kijkt om zich heen en ziet op een aantal plaatsen

geel en verbrand gras. Hier en daar ligt er een trottoirtegel met gaten. Hij loopt door naar de trekker en onderweg ruikt hij de typische zuurtjesgeur van benzeen. Willem kijkt eens om zich heen en ziet dat er nog aardig wat golfers actief zijn. Willem denkt; 'Je moet wel helemaal mesjokke zijn om hier te willen golfen.'

Bij de trekker aangekomen ziet hij dat er met een grote boor een gat van ongeveer tien centimeter doorsnee is gemaakt. Juist op dat moment wordt er een twee meter lange PVC buis in geschoven. De man dekt vervolgens de buis met een soort trottoirtegel met gaten erin af. Willem gaat naar de man toe. Hij wil weten waarom hij dat doet en wie hem de opdracht daartoe heeft gegeven. De man vindt het niet erg dat Willem zijn werk onderbreekt. 'Ik ben Piet van de Star, werk bij Cultuurweg en ik doe dit in opdracht van de golfclub. Het is om er voor te zorgen dat het gas uit de belt de grasmat niet aantast. Zoals u ziet gaat op allerlei plekken het gras dood.'

'Maar wat u doet is toch niet gezond! Moet je eens ruiken wat een lucht er uit die gaten komt.'

'Ja, het stinkt wel ja. Maar ik zorg er wel voor dat ik qua wind aan de goede kant van het gat sta. Overigens het zit erop. Ik heb nu twee weken hier staan boren. Dit is het laatste gat. Er heb er nu precies 87 gemaakt. Mij zien ze hier nooit meer. Ik heb dit gedaan maar voor een tweede keer zoeken ze maar iemand anders.'

Willem weet genoeg, hij overweegt nog even naar het golfclubgebouw te gaan maar hij bedenkt zich. Als die lui zouden weten wat hier ligt? Van de andere kant je moet wel een echte snob zijn om ondanks die stank hier te gaan golfen. Het zal wel komen omdat er geen ballotagecommissie is. Grinnikend start hij zijn auto en rijdt naar huis.

Als hij thuis komt staat het eten al op tafel. Direct na het eten belt hij Ida. Hij krijgt niet Ida aan de lijn maar een telefoondienst. Dit betekent dat zij, Ida, waarschijnlijk ergens in een ver buitenland zit. De juffrouw van de telefoondienst zegt dat ze zal doorgeven dat hij heeft gebeld. Willem zegt dat het goed is. Legt de telefoon neer en schenkt voor zichzelf een borrel in. Niet dat hij niet zonder alcohol kan maar met een paar borrels wordt hij altijd scherper van geest.

Een ding is voor Willem zeker. Die containers moeten er uit. Zijn dochter wil in Alphen gaan wonen. Hij kan haar niet tegenhouden. Hij moet er niet aan denken wat er gebeuren kan.

Wat er nu in Tsjernobyl is gebeurd bewijst dat het ondenkbare zich toch een keer zal voordoen. Stel je voor wat er gebeurt was als die man van Cultuurweg met zijn boor op die container was gestuit. Ida moet met die BVD-er gaan praten en als die niet wil luisteren zal hij naar de pers stappen.

Of hij dan zijn baan zou behouden is voor hem niet zo belangrijk. De hypotheek is afgelost en er staat genoeg geld op zijn bankrekening om het tot zijn pensioen uit te zingen. Zijn vrouw Carla en ook Willem zelf zijn al die jaren eenvoudig blijven wonen en leven. Carrière is mooi, maar er zijn belangrijker dingen in het leven.

Al anderhalf jaar lang, vanaf het moment dat hij kennis had van die containers, zit dit hem dwars. Maar nu hij het besluit heeft genomen, voelt hij zich rustig. Zijn vrouw gaat naar bed en vraagt of hij het niet te laat wil maken. Willem schenkt zich zijn inmiddels vierde borrel in en denkt: 'To be or not to be, that's the question.' Hij gaat naar de wc en loopt op de terugweg langs de spiegel in de gang. Hij kijkt zichzelf aan en grinnikt een beetje. 'Dadelijk ben ik nog trots op mezelf,' speelt door zijn hoofd.

Als hij in bed ligt schiet het hem te binnen dat Ida waarschijnlijk in Bombay zit. Een dag of tien geleden hadden ze elkaar nog in Culemborg gesproken. In Culemborg komt de nieuwe overslag van Biesterfeld. Niets geen geknoei meer met afval maar gewoon schone producten, waaronder veel halffabricaten van plastics. Terloops had zij opgemerkt dat ze naar Bombay moet om na te gaan of daar ergens de productie van Temik¹ kan worden doorgestart.

Willem had haar gevraagd hoe dat nu juist in India mogelijk was. In december 1984 was de fabriek in Bophal, India, die dat spul maakte ontploft. Met als gevolg honderden doden. Ida had hem uitgelegd, dat als reactie daarop overal in America en Europa de productie van dat spul is verboden. Het wrange van het hele ver-

1 *In de tuinbouw werd Temik gebruikt. Het is een van de meest gevaarlijke insecticide die ooit is geproduceerd. Enkele korrels van dat spul zijn dodelijk voor mens en dier. Vanaf 2004 is het gebruik in de EEG verboden.*

haal is dat, dankzij de ontploffing van Bophal, er in India nog meer chemische fabrieken dat gevaarlijke spul zijn gaan produceren.

Vrijdag 23 mei 1986

De volgende morgen al om kwart over zeven gaat de telefoon. Het is Ida, ze heeft het bericht ontvangen. Hij vraagt haar de naam en het telefoonnummer van de BVD-er die bij deze zaak betrokken is. Ida schrikt als hij vertelt wat hij van plan is. Ze vraagt hem te wachten totdat ze vanuit Bombay weer thuis is. Vooral drukt ze hem op 't hart om zijn besluit nog niet openbaar te maken.

'Eind volgende week ben ik weer in Holland. Als jij me dan van Schiphol komt afhalen praten we verder. Dat nummer van die BVD-er heb ik hier natuurlijk niet bij me. En of je hem nu of volgende week belt, die paar dagen maakt toch niet uit?'

Ida legt de telefoon neer, zoekt in haar handtas haar telefoonboekje. Draait een nummer en wacht tot er opgenomen wordt.

'Met Kees Knecht.'

Zondag 25 mei 1986

Die zondagmorgen is een klein gezelschap in het kantoor van BVD-chef Jaap Rutte. De meeste hoofden van dienst zijn aanwezig. Gisteren heeft Kees, direct na het telefoontje van Ida zijn chef ingelicht. Jaap heeft gelijk deze vergadering ingelast. Nadat Jaap de vergadering heeft geopend, verzoekt hij Kees uitleg te geven over het telefoontje van Ida Spaargaren. Als Kees daarmee klaar is neemt Jaap het woord.

'Mijne heren u begrijpt dat de doofpot "Coupépolder" op het punt staat om geopend te worden. Gisteren heb ik na het telefoontje van Kees allereerst contact opgenomen met de Ministeries van Economische- en Buitenlandse Zaken. Gezamenlijk zijn wij tot de conclusie gekomen dat alle middelen moeten worden ingezet om te voorkomen dat die containers met gifgas in de openbaarheid komen. We zitten in een onmogelijke situatie. Onze huidige Staatssecretaris van Economische Zaken, Frits Bolkestein, had in maart 1983 een nieuw handelsakkoord met Saddam Hoessein gesloten. In dat handelsakkoord waren geen beperkingen opgenomen voor chemicaliën waarmee men gifgas kan maken. Standpunt van Bolke-

stein was dat je die chemicaliën ook voor andere doeleinden kan gebruiken. Dit ondanks dat al een jaar daarvoor Meindert Schoner, de Nederlandse ambassadeur in Irak, had aangegeven dat Saddam gifgas gebruikt. In november 1983 zijn de bewijzen dat Saddam gifgas gebruikt zo hard geworden, dat de Veiligheidsraad zijn afkeuring hierover uitgesproken heeft. Nog geen jaar later op 15 november 1985 verbood Nederland de uitvoer van bepaalde chemicaliën.'

Jaap Rutte pauzeert heel even en vervolgt;

'Op dit moment is het kabinet demissionair. Maar waarschijnlijk gaat Frits Bolkestein ook in het nieuwe kabinet een rol spelen. Tot nu toe is in de pers nog geen koppeling tussen Nederland en het gifgas van Saddam Hoessein gelegd. En van een link met Frits Bolkestein is helemaal nog geen sprake. Laten we dat zo houden.'

Iedereen is het daarmee eens. We moeten het journaal geen ideeën aanreiken. Na een korte discussie is men het erover eens. De doofpot 'Coupéolder' moet dichtblijven. Jaap sluit de vergadering en vraagt aan Kees even te blijven.

Nu iedereen weg is zegt Jaap: 'Kees! Ik heb een probleem met jou, volgens mij mis jij de nodige hardheid om dit werk te doen.'

'Hoe bedoel je?'

'Je hebt teveel geweten voor deze job, ik voel dat aan alles.'

'Je bedoelt wat er nu met die directeur van Biesterfeld, die Willem Baderwellen moet gebeuren?'

'Ja Kees. Dat bedoel ik.'

'Ik denk dat je gelijk hebt Jaap. Ik wil het niet eens weten', knikt Kees.

'Ik verwijt je niets. Als mens is het zelfs in je te prijzen. Maar de belangen gaan verder dan dat. In jouw positie zou je..'

Kees onderbrak zijn chef; 'Ja, het is beter als ik weer terug ga naar de politie. Als rechercheur bij de politie voelde ik mij beter op mijn plaats.'

'Goed Kees, ik begrijp je en ik steun je daarin. Ik denk dat dit voor iedereen het beste is.'

Dinsdag 3 juni 1986

Marc werkt nu al een jaar of tien voor Klaas. Volgens Marc is dat de schuilnaam waarachter de BVD zit. Officieel niet natuurlijk. Maar ze moeten niet denken dat hij achterlijk is. Hij was door Klaas benaderd nadat hij een klusje voor een oliebedrijf had gedaan. Klaas wist alles. Zelfs hoe hij van zijn slachtoffers afkomt. Marc gebruikt hiervoor een onderlosser. Met als extra vracht een auto met een of meer personen erin. Lossen in de buurt van een oud scheepswrak. Dit om te voorkomen dat de auto in de sleepnetten van een of andere visser terecht komt. Het moet wel iemand van de BVD zijn, alleen die dienst kan via Marine of Kustwacht, aan dit soort informatie komen.

In de loop der jaren zijn er meer Klazen geweest. Na Klaas 1 kwam Klaas 2 en nu is er een Klaas 3. De namen en procedures blijven gelijk. Alleen stuurt de opdrachtgever na verloop van tijd een opvolger. Soms krijgt hij het idee dat het een klus is voor een groot bedrijf. Dan weer één voor het landsbelang. Het maakt hem ook niet uit. Hij wordt goed betaald en pakkans is nihil.

Zijn geld komt keurig op tijd. Het staat een week na de klus op een nummerrekening¹ in Zwitserland. De slachtoffers zijn ongewaard en plegen weinig verzet. Represailles zijn praktisch uitgesloten.

Klusjes voor de gewone jongens doet hij al lang niet meer. Daar moeten ze maar een Joegoslaaf voor inhuren.

Ook deze opdracht heeft hij op de gebruikelijke manier gekregen.

Vorige week donderdag een telefoontje van Klaas. Daarna een wandeling door het Vondelpark. Daar krijgt hij de instructies en de gegevens van het toekomstig slachtoffer. In tegenstelling met de gebruikelijke gang van zaken is er nu wel haast bij. En de instructies zijn verrassend gedetailleerd.

'Het doelwit gaat dinsdagavond 3 juni omstreeks acht uur van huis. Hij gaat naar een afspraak op Schiphol. Je moet het doelwit vóór aankomst op Schiphol uitschakelen'.

Als Marc daar verbaasd kijkend op reageert gaat Klaas verder.

1 Een nummerrekening is een bankrekening op nummer waarbij de naam van de klant niet verschijnt op de bankafschriften. Alleen het nummer en de codenaam staan erop.

'Het doelwit wordt door ons met een smoes naar Schiphol gelokt. De broer van het doelwit komt diezelfde avond in gezelschap van een dame met een vliegtuig uit Zurich. Zij stappen over op een vlucht naar Curaçao. Het zal er op lijken dat het doelwit met een andere dan zijn eigen vrouw naar Curaçao is afgereisd. Dinsdag komt goed uit want er is voetballen op TV en het zal waarschijnlijk regenen'.

Hoe zijn opdrachtgever Klaas 3 aan al die informatie komt had hij maar niet gevraagd. Hij voelde aan dat er een hoop dingen zijn die je beter maar niet kan weten. Het maakt hem niet uit, zolang ze goed en vlot betalen. Marc zet zijn Volkswagenbusje op een parkeerplaats net buiten de bebouwde kom van Mijdrecht. Zijn broer Theo heeft hij vlak bij het huis van het doelwit Willem Baderwellen afgezet.

Vorige week donderdagavond was hij gelijk vanuit het Vondelpark op de terugweg langs het huis van zijn doelwit gereden. De Ford Scorpio van Willem Baderwellen stond op de oprit naast de twee-onder-een-kapwoning. Ford Scorpio heeft standaard getint glas bij de voorste deuren en iets donkerder bij de achterdeuren.

In het schemer of als het miezerig weer is kan je aan de buitenkant niet zien of er iemand op de achterbank zit. Wanneer het doelwit eenmaal in de auto zit maakt het niet meer uit. Dan wordt hij door zijn broer Theo onder schot gehouden. Indien de auto op slot zit, is dit voor Theo geen enkel probleem.

Lukt het niet dan komt plan B in werking. Plan B is om ergens onderweg naar Schiphol de weg te blokkeren. Voor zo'n soort nep ongeluk ligt er speciaal een fiets in de bestelbus. Theo zal dan bij het doelwit de deur opentrekken en naast hem in de auto plaatsnemen.

Als het verkeer zodanig druk is dat plan B niet door kon gaan, kunnen ze hem nog altijd bij het parkeren op Schiphol pakken.

Vanavond is dat allemaal niet nodig. Wanneer Marc een tweede maal langs het huis van het slachtoffer rijdt is Theo niet meer te zien. Marc gaat er van uit dat Theo achterin de Ford Scorpio zit. Drie kwartier later ziet hij in zijn spiegel een lichtsignaal en rijdt de Scorpio hem voorbij.

Marc start de Volkswagenbus en rijdt achter de Ford aan. Hij houdt ruim afstand, want hij weet wel waar ze naar toe gaan.

Even voor half tien rijdt hij door het openstaande hek van het oostelijke havencomplex in Velsen. Marc controleert of het terrein verlaten is, behalve de Scorpio en zijn busje is het terrein leeg. Marc doet het hek dicht. Aan de kade liggen, gebroederlijk naast elkaar, twee zeewaardige onderlossers. Morgen zullen ze weer met zanderig slib worden volgespoten.

Op dit tijdstip liggen beide schepen met alleen drie meter water in het ruim.

Vlak bij de schepen aangekomen zegt Theo tegen Willem Badewellen dat hij moest stoppen. Motor uitzetten en hem de sleutel geven. Als Marc ook is gearriveerd, stapt Theo uit en zegt hij tegen Willem dat hij achterin moet gaan zitten. Willem stapt uit en gaat op de achterbank zitten. Nog voordat hij de deur achter zich dicht kan trekken heeft hij twee kogels door zijn borst. Eén daarvan recht in zijn hart.

'Zo dat is dat,' zegt Marc, terwijl hij de geluidsdemper van het pistool schroeft.

De twee slepen een paar rijplaten, die al op de kade klaarliggen, naar het voorste schip. Leggen die op de rand van het ruim. De rand is ongeveer gelijk aan de hoogte van de loswal. Theo stapt in de Scorpio en rijdt de wagen tot aan de rand van het ruim. Hij doet alle vier de ramen ongeveer vijftien centimeter open.

Ver genoeg dat het zand in de auto kan lopen. Maar niet zo ver dat het lijk van Willem er uit zou kunnen drijven. Vervolgens duwen beide mannen de auto het acht meter brede ruim in. Even later is de auto volgelopen en in het troebele water verdwenen.

Beide mannen trekken de rijplaten terug op de kade en kijken om zich heen. De gehele actie op de loswal heeft zich in minder dan een kwartier voltrokken.

Donderdag 17 maart 1988.

Exact tien uur is het gehele team van de BVD afdeling 2,1 aanwezig. Gespannen wachten ze op wat er aan de hand is. De hele morgen heerst er al een gespannen sfeer. Om negen uur hoorden ze dat er om tien uur een vergadering zou zijn. Daarna is de chef direct naar de directie op de zesde verdieping gegaan.

Kwart over tien is hij terug. Met een rood hoofd gaat hij op zijn plaats zitten en opent de vergadering. Het is duidelijk aan hem te zien dat hij een niet zo prettig gesprek met de algemeen directeur heeft gehad.

'Jullie hebben wel zitten slapen, hier kijk,' terwijl hij dat zegt smijt hij de Telegraaf op tafel.

'Zien jullie dat? 100.000 tot 200.000 vaten met gif op de Coupépolder. Hoe is het mogelijk dat twee jonge meiden dit hebben kunnen publiceren.'

Ja, iedereen had vanmorgen de Telegraaf gelezen. En ja, er zijn kapitale blunders gemaakt. Zo was de gemeente Alphen dinsdag al op de hoogte. De BVD man uit Alphen had dan wel een schriftelijk verslag gestuurd. Maar dat lag samen met de Telegraaf vanmorgen in de bus. Vorige week had hij al een korte mededeling naar de dienst gestuurd. Daarin had hij aangegeven dat er waarschijnlijk bij de regiogroep van de politie een lek zit.

Maar niemand van de dienst had dat signaal opgepikt. De status van de Coupépolder is hoog en als "Klasse 1 vertrouwelijk" geclas-

sificeerd. Achteraf is dat juist het zwakke punt. Het lager gekwalificeerde personeel van de buitendienst is daardoor niet op de hoogte. Dat is ook de reden dat de bronnen binnen de Telegraaf daar geen melding van hebben gemaakt.

Vanaf 1985 is een speciale Regio groep binnen de politie actief. Er worden verbanden vermoed tussen een aantal vuiltransporteurs en harddrugs. De bewijzen over de drugshandel blijven mager.

Bewijzen over het illegaal storten van chemisch afval zijn er genoeg. Met name op de Coupépolder is het goed mis.

Zoals gewoonlijk met een grote zaak wordt voordat justitie tot vervolging overgaat de zaak aan de BVD voorgelegd.

Op aanraden van de BVD wordt het onderzoek stopgezet.

De Coupépolder moet met rust worden gelaten. Iemand van de regio politie is het daar niet mee eens en is naar de Telegraaf gestapt.

Daar werken op een soort freelance basis Wilma Nanninga en Wouda Bouma. Beide meiden zijn net 20 als ze het dossier krijgen toegespeeld. De taak is als het ware op hun lijf geschreven. Als "domme blondjes" weten zij in de machowereld van vuilverwerkers allerlei aanvullende informatie te verzamelen. Het resultaat liegt er niet om. De Coupépolder staat met grote chocoladeletters op de voorpagina.

Woensdag 30 maart 1988

's Avonds om acht uur geeft de gemeente een informatieavond in het gebouw Nabij. De zaal zit bomvol en de Alphense en provinciale bestuurders hebben het moeilijk. Hier blijkt duidelijk hoe weinig vertrouwen de Alphense bevolking nog in hun bestuurders heeft.

Om de bevolking te sussen wordt er besloten dat er een bewonerscomité moet komen. Dit bewonerscomité gaat plaats nemen in de projectgroep die de sanering adviseert. Ondertussen heeft de Alphense bevolking echt wel van de politici de buik vol. Ter plaatse wordt dan ook door de zaal afgedwongen dat er geen politici in het bewonerscomité plaatsnemen.

Na afloop van die vergadering wordt gelijk de opdracht om een bewonerscomité te vormen aan de "Vereniging van eigenaren Wa-

terrand" gegeven. Tactisch is dat een goede zet. Het zijn dezelfde mensen die vanaf 1981 over de stank en geluidsoverlast hebben geklaagd. De gemeente weet wat ze van die mensen kunnen verwachten. Dat zijn nette mensen. Die gaan niet naar de krant. Die zullen ook nooit een weg blokkeren of zoiets. Indien die kwaad worden schrijven ze een brief naar de gemeente. De gemeente erkent zijn verantwoordelijkheid en zegt onderzoek toe. En iedereen is tevreden.

Zomer 1988

Al na de eerste vergadering van het bewonerscomité lukt het de BVD om inkijk binnen het bestuur van dat comité te krijgen.

Een van de bestuursleden is Arnold Hug. Arnold werkt bij TNO maar had daarvoor bij het ministerie van VROM¹ gewerkt. In die hoedanigheid had hij ook een paar maal toezicht op de Coupépolder moeten regelen. Als zijn mede bestuursleden dit zouden weten, zou hij een mooie flater slaan. Het is dan ook niet moeilijk om Arnold zover te krijgen dat hij na iedere vergadering een sfeerverslag maakt. Dit wordt dan samen met een kopie van de notulen naar de BVD gestuurd.

Angstvallig houdt de BVD de gang van zaken rond de Coupépolder in de gaten. Al gauw hebben ze door dat de provincie en de gemeente zelf ook geen belang in een echt serieus onderzoek hebben.

De Alphense politiek schreeuwt aanvankelijk heel hard dat de onderste steen boven moet komen. Een van de grootste schreeuwers is Joost van Beek een jonge CDA-er. In de pers heeft hij een grote mond. Alles moet openbaar worden. Ook alle chemische troep moet tot het laatste vat worden opgegraven. Tot het moment dat de beschuldigende vinger naar CDA wethouder Van Leeuwen wijst. Plots is Joost van Beek de eerste die de het voor zijn partijgenoot opneemt.

Gelukkig is de wethouder al een half jaar daarvoor, inclusief gouden speldje voor bewezen diensten, met pensioen gegaan.

1 VROM, Volkshuishouding, Ruimtelijke Ordening en Milieu

De Alphense politiek kan hem dus niet ter verantwoording roepen. Voorlopig is alles wel geregeld. Van die zijde heeft men niets te vrezen.

Er is nog een ander probleem dat moet worden opgelost. Er moet een schuldige komen. Het is niet te verkopen dat na zoveel ophef in de pers er geen schuldigen zouden zijn. Maar wie van de vuiltransporteurs?

Wim Verkaik? Die weet van de begraven containers en die heeft connecties met Zegwaard en Jannes Vos. Of de twee laatsten wat van de containers afweten, is onbekend.

De BVD wil geen risico lopen. In het overleg tussen Justitie en BVD wordt besloten dat Simon Kemp zal worden vervolgd. Dit moet geen probleem zijn. Simon Kemp heeft een klein transportbedrijf. Mede omdat hij aantoonbaar veel zwart rommelt zal hij sowieso veroordeeld worden. Er zijn geen aanwijzingen dat hij ook in de heroïne handelt. Bij een huiszoeking zal men ook geen link kunnen leggen met andere vuiltransporteurs.

Na het artikel in de Telegraaf wordt de politie overspoeld met getuigenverklaringen. De regiopolitie krijgt het erg druk. Er worden wat meer mensen opgezet. Toch lukt het de BVD niet om daar een mannetje binnen te krijgen. Ze zijn daarom niet in staat het onderzoek te sturen. Ze moeten genoeg nemen met het materiaal dat door de politie aan Justitie wordt aangeleverd. Ze kunnen niet verhinderen dat een aantal getuigenverklaringen over de zeecontainers in de stukken worden opgenomen.

Bij de provincie beschikt de BVD wel over de juiste mensen.

Marjan Smal, van de afdeling bodemsanering, werkt speciaal voor de BVD. Daarnaast is er ook nog ambtenaar C. Huiges als projectleider Coupépolder. Om de vervuiling in beeld te krijgen moeten er op een aantal plaatsen boringen worden verricht. Huiges ziet er op toe dat de boringen niet in de buurt van de containers komen.

Maandag 21 tot dinsdag 29 november 1988

Op 21 november wordt er met een sleufontgraving gestart. Onder leiding van de heer Huiges worden een aantal sleuven in de golfcourse gegraven. Getuigen hadden een aantal locaties aangegeven. Volgens diverse bronnen zijn daar vaten gestort. Niemand

heeft het over zeecontainers en de locaties die zijn aangewezen zijn ver uit de buurt van de containers. De ontgraving levert op deze manier wel een paar honderd 200 liter vaten met allerlei rotzooi op.

Woensdag 14 december 1988

Op aandringen van de heer Huiges heeft Jaap Rutte een vergadering belegd. Doel van de vergadering is om duidelijkheid te krijgen over de aanpak van de containers. Hoelang blijft dat spul gevaarlijk en welk saneringsmodel is het beste?

Direct na de opening geeft dokter Geel van het Anthonie van Leeuwenhoek ziekenhuis uitleg over het verband tussen kanker en gifgas.

Hij leest voor: 'Tijdens de tweede wereldoorlog bombarderen de Duitsers op 3 december 1943 de haven van de Italiaanse stad Bari. Hierbij wordt ook een Amerikaans schip beschadigd. Dit schip is beladen met het strijdgas stikstofmosterd. Een deel daarvan komt vrij. Het valt de Amerikaanse arts Packard Rhoads op, dat bij de besmette patiënten het aantal witte bloedcellen dramatisch gedaald is, terwijl de rest van hun weefsel onaangetast lijkt. Rhoads bedenkt dat mosterdgas gebruikt kan worden voor de behandeling van kanker en leukemie. In Amerika stellen de farmacologen Louis Goodman en Alfred Gilman dezelfde tijd vast dat mosterdgas snel delende cellen beïnvloedt. In 1946 wordt uit mosterdgas de allereerste chemotherapie ontwikkeld.'

Dokter Geel legt het papier weg en vervolgd:

'Het lijkt er dus op dat stoffen uit het 'normale' gifgas het DNA van kankercellen aantasten. Door die stoffen wordt het zelfmoord mechanisme van de cel ingeschakeld. Hierdoor verdwijnt of reduceert het kankergezwell. Bij dit speciale gifgas waarmee wij nu worden geconfronteerd wordt ook het DNA aangetast. Namelijk het deel dat er voor zorgt dat beschadigde cellen zichzelf afbreken. Het zogenaamde zelfmoord-mechanisme van de cel wordt geblokkeerd. Er is als het ware sprake van een omgekeerde chemotherapie. Bij elke 20.000 celdelingen gaat het een keer verkeerd. Normaal niets aan de hand. In 99,9% van de gevallen zorgt het zelfmoord mechanisme dat er geen kanker ontstaat. Alleen bij mensen

die besmet zijn met deze stof werkt dat niet meer. Welke stof hier voor verantwoordelijk is weten we niet. Net zo min als we weten waarom besmette vrouwen na de menopauze meer vatbaar zijn'.

Als dokter Geel is uitgesproken blijft het een ogenblik stil.

Jaap Rutte bedankt dokter Geel voor zijn uitleg en geeft het woord aan Thijs Manders van de MID. Deze vertelt dat navraag in Spanje niets heeft opgeleverd. Het blijkt dat al voor Franco's dood gehele archieven met eventueel compromitterende inhoud zijn vernietigd. Wel heeft hij een bevestiging van het vermoeden dat het vooral actief is bij oudere vrouwen. Dit komt uit onze dienst zelf. Sinds kort hebben wij ook wat Marokkaanse medewerkers in dienst. Deze komen uit het Rifgebergte waar de Spanjaarden dat gas kort na de eerste wereldoorlog hebben gebruikt. Uit overlevingen weet men daar dat de vrouwen, die in de jaren twintig blootgesteld waren aan de gasaanvallen, niet oud werden. Tot in de jaren 40 werden ze niet ouder dan een jaar of vijftig. Bij de mannen was geen verandering waargenomen.

Na Thijs is het de beurt aan de chemici van TNO-defensie. Zij hadden allerlei diverse soorten gifgas bestudeerd. De uitkomst van hun onderzoek is alles behalve prettig. Zo is bekend dat het gas in opslag slechts een klein deel van haar agressiviteit verliest. In granaten blijft het tientallen jaren actief, waarschijnlijk zal het in vaten langer actief blijven. Voorlopig houden ze het op 100 tot 250 jaar. Over de houdbaarheid van de kunststof vaten waarin het spul is opgeslagen kan alleen worden vermeld dat die eindig is.

Dan de belangrijkste vraag van projectleider Huiges;

'Vanuit de projectgroep Coupépolder dringt men aan om de belt goed te saneren. Saneren betekent dat de belt zal worden voorzien van een water en gasdichte afdeklaag. Grote vraag is of dat als extra bescherming zal werken voor eventuele uitstoot uit de containers. Het kan ook zo zijn dat door uitdroging juist scheurvorming in het leem gaat komen. Wat raadt u mij aan?'

Na enig onderling overleg zijn de deskundigen het er over eens: Handhaven van de 'Status Quo' waarbij de containers in een vochtige grond liggen te verkiezen is boven een water en gasdichte afdekking. Gifgas en Chemotherapeuticum lossen zich makkelijk op

in water. De stof die moet worden bestreden zal daar geen uitzondering op zijn.

De huidige situatie met een afgesloten vochtige leemlaag is daar uitermate geschikt voor. Gezorgd moet worden dat de locatie waar de containers liggen door regen of beregening voldoende vochtig blijft. De verwachting is dat bij lekkage van een vat, de stof die vrijkomt zich koppelt aan het ingesijpelde regenwater. Uiteindelijk zal het in het grondwater terechtkomen. Men neemt aan dat voor het in het grondwater terecht komt, alle gevaarlijke verbindingen zijn afgebroken. Conclusie is dat een waterdichte afdeklaag met inzet van alle middelen moet worden voorkomen.

Vrijdag 18 januari 1991

's Avonds om elf uur rijdt Herman Gerritsma langs de Coupépolder over de Westkanaalweg naar huis. Zijn huis staat aan de Oostkanaalweg aan de andere kant van het kanaal. Hemelsbreed 100 meter van de Coupépolder. Vanaf de eerste publicatie over stortingen van honderdduizenden vaten chemisch afval maakt hij zich zorgen. Deze avond is hij op een bijeenkomst van het bewonerscomité geweest. Als hij de Westkanaalweg opdraait ruikt hij het al. Zoals gewoonlijk bij koud vriezend weer stinkt het er vreselijk. Herman weet precies waar en waarom het daar zo stinkt. De meeste stank is ongeveer 100 meter vanaf de hoek met de Bruins-Slotsingel op de plaats waar het 50 km bord staat. Voor iedereen die iets van afkoeling en zwaartekracht begrijpt een voorspelbare plek. Dat stukje Westkanaalweg ligt naast het laagste deel van de Coupépolder. Bij koud helder weer stroomt de afgekoelde onderste luchtlaag van de Coupépolder hier naar toe. Dit is een ideaal punt om luchtmetingen te doen. Neen zegt de provincie Zuid Holland dat moet je bovenop de bult doen en het bewonerscomité is het daar mee eens.

Deze avond had weer eens bewezen dat er van het bewonerscomité op milieugebied niets te verwachten is. De hele avond is besteed aan geklets over de statuten van het bewonerscomité. Moet het nu een vereniging of een stichting worden. De voorzitter had wat standaard statuten als voorbeeld meegebracht. De hele avond

gaat het over punten en komma's en voor de Coupépolder is enkel in de rondvraag nog wat ruimte.

Ook krijgt Herman steeds meer het idee dat de meeste leden meer angst voor de prijs van hun onroerend goed hebben dan voor de vervuiling van de Coupépolder. Alles wordt gedaan om het imago van Alphen aan den Rijn niet nog meer te beschadigen. Dat ze alles buiten de pers willen houden, spreekt voor zichzelf.

Herman zit in de plantenhandel, daar is "een man een man, een woord een woord" nog de gewone manier van zaken doen. Over dat achterbakse gedoe van het bewonerscomité heeft hij een beetje de pest in. Dit is niets voor hem, je zogenaamd inzetten voor het milieu. Doch zodra dat van invloed is op de prijs van het onroerend goed, zo snel mogelijk alles weer relativeren. Hij is niet geïnteresseerd in de waarde van zijn huis en grond. Als je gaat verkopen is dat pas belangrijk. En verkopen wil hij voorlopig toch nog niet.

Herman heeft ook zitting in de Projectgroep Coupépolder. Binnen deze projectgroep worden de te nemen saneringsmaatregelen besproken. In de projectgroep zitten naast de vertegenwoordigers van hoogheemraadschap, gemeente en de provincie ook een aantal burgers. De burgers worden vertegenwoordigt door het bewonerscomité, de golfclub, streekcommissie en de vrienden van het Heemgebied.

Het bewonerscomité en de golfclub hebben weinig kritiek op de voorgestelde maatregelen. Dit in tegenstelling tot de streekcommissie en de vrienden van het Heemgebied.

De streekcommissie is een door de provincie ingesteld orgaan, om in eerste instantie mensen uit de streek mee te laten denken over de Provinciale Ruimtelijke Ordening. De Streekcommissie heeft, met volledige instemming van de milieugedeputeerde Van der Vlist, het milieu aan haar takenpakket toegevoegd en verricht daar nuttig werk. Vooral als na "Lekkerkerk" een inventarisatie naar vervuilde plekken wordt gedaan, kan de streekcommissie al binnen een maand een paar honderd locaties op de kaart zetten.

Veel tipgevers over milieuvervuiling willen hun tips echter alleen maar anoniem geven en dat was iets waar de streekcommissie dus niets mee kon doen. Om dat probleem te ondervangen richt één van de streekcommissieleden, Jelle Bosma, de Milieufietspatrouille

op. Die accepteert anonieme tips en geeft die door aan bijvoorbeeld de streekcommissie, politie of de provinciale afdeling bodemsanering. Jelle Bosma en Cecile van Laar maken samen deel uit van de streekcommissie.

Jelle is een man die zich heel goed dom kan voordoen, maar hij is zo slim als wat. Met twinkeloogjes achter dikke brillenglazen en een brede glimlach kan hij bendes “onschuldige” vragen stellen en dan uit de antwoorden de juiste gang van zaken afleiden. De mensen weten dat Jelle nooit een naam van een tipgever zal doorbrieven. Zodoende komen bij de milieufietspatrouille ook wel tips binnen over criminaliteit die niets met het milieu te maken heeft.

Cécile is al jaren met milieuzaken bezig. Ze had Bij de Raad van State diverse rechtszaken aangespannen. Ook toen ze streekcommissielid was geworden ging ze daar gewoon mee door. Daardoor kent ze de milieugedeputeerde Hans van de Vlist. Ze hebben respect voor elkaar. Mede daarom heeft de gedeputeerde er voor gezorgd dat zij in de projectgroep terecht kwam. Dit zeer tegen de zin van de gemeente Alphen aan den Rijn die zo'n “actievoerster” helemaal niet ziet zitten. Maar Van der Vlist houdt voet bij stuk.

'Ze is een kritische denker, ze laat zich niet met een kluitje in het riet sturen. Ze zal geen nodeloze paniek zaaien. Ze staat bekend als eerlijk. Het belangrijkste is: als zij zegt dat iets niet goed is of juist wel goed is, dan zullen de mensen dat geloven en accepteren.'

Piet Rijnberg, van de vrienden van het Heemgebied, is een heel ander type. Hij houdt zich graag op de achtergrond. Zijn grote hobby is het fotograferen van de natuur. Als hij hoort dat er een projectgroep gaat komen besluit hij dat hij daar deel van wil uitmaken. Hij richt snel de Stichting Vrienden van het Heemgebied op. Tijdens de eerste voorlichtingsavond in gebouw Nabij vraagt en krijgt hij het woord. Hij uit zijn zorgen over de kwaliteit van het water en de gevolgen voor de natuur van het naast de vuilnisbelt gelegen Heemgebied. Hij geeft aan om voor de natuurbelangen te willen opkomen door ook zitting te nemen in de projectgroep. Daarop wordt zo luid geapplaudisseerd dat hij ter plekke aan die groep wordt toegevoegd.

Vanaf het moment dat de Telegraaf de Coupépolder op de kaart heeft gezet zijn er allerlei metingen gedaan. Maar ondanks de vele

metingen is het nog steeds niet duidelijk wat er nu precies ligt. Bij bodemsaneringsprojecten wordt altijd de hoogst gevonden concentratie als uitgangspunt genomen. Op de Coupépolder is dat moeilijk. Met elke metingsronde is er toch weer ergens meer gemeten en moeten die gegevens omhoog worden bijgesteld.

Bij de milieufietspatrouille van Jelle is in 1989 een melding binnen gekomen. Er zou met dioxine vervuilde diatomeeënaarde van de Heineken-brouwerij zijn gestort. (Diatomeeënaarde ook wel kiezelgoer genoemd wordt gebruikt om het bier helder te maken).

In 1991 wordt er onderzoek gedaan. Er wordt inderdaad dioxine gevonden. Daarna komt er een welles nietes discussie of dit nu wel of niet gevaarlijk is. Uiteindelijk kapt provinciale milieugedeputeerde Hans van der Vlist die discussie af. Het nieuwe standpunt van de provincie is: "We gaan er van uit dat alles wat verboden is, in welke hoeveelheid dan ook, daar ligt. (zogenaamde black box theorie)

Piet, Jelle, Cecile en Herman zijn het daar niet mee eens. Zij willen openheid over welke stoffen er tijdens het justitieel onderzoek zijn gevonden.

Vanuit de projectgroep is al verschillende malen bij justitie aangedrongen om openheid te geven. Welke gifstoffen zijn er nu aangetoond. Justitie weigert die gegevens te geven. Waarom justitie weigert is niet duidelijk. De rol die justitie speelt wordt steeds schimmiger. Niemand begrijpt er nog wat van.

Van lieverlee worden allerlei zaken een beetje anders voorgesteld. Kemp is door justitie aangewezen als de hoofdschuldige. Maar wie is Kemp?

Herman heeft nog nooit van die man gehoord. Die kan nooit al die vervuiling daar hebben gebracht.

De vrachtauto's die dagelijks en vooral nachts op de belt reden waren van Jannes Vos, Wim Verkaik, Zegwaard en nog vele anderen.

Herman heeft in de krant een stuk gelezen over Yvonne van Boxel. De advocaat van Kemp. Zij vindt het ook raar dat haar cliënt alle schuld krijgt. 'Waarom wordt alleen hij en niet al die de anderen aangepakt?'

Herman heeft er al eens eerder over nagedacht maar nu besluit hij om morgen die advocaat maar eens te bellen.

Vrijdag 8 februari 1991

Er valt een klein beetje sneeuw als Cecile en Herman vanuit Rotterdam richting Alphen aan de Rijn rijden. Ondanks de sneeuw heeft Herman meer oog voor de papieren die Cecile aan het voorlezen is, dan op de weg. Ze zijn bij Yvonne van Boxel geweest. Daar hebben ze ruim vier uur lang allerlei papieren doorgenomen en gekopieerd. Een week geleden had Herman een twee uur durend gesprek met de advocate gehad.

Yvonne is niet zomaar een advocaat. Ze is eigenzinnig en steenrijk. Door haar uiterlijk en speciaal gebruik van mascara en eyeliner wordt zij door collega's wel eens spottend Eucalypta genoemd. Zij stamt uit een geslacht van advocaten. Haar vader en grootvader hebben haar niet alleen het nodige geld maar ook de liefde voor het vak nagelaten. Zij wil naam maken, net zoals haar voorouders dat, in het verleden, hebben gedaan. Yvonne wil er voor zorgen dat er de nodige jurisprudentie op haar naam komt te staan. Op milieugebied is weinig of geen wetgeving. Met de pro-Deozaak van Kemp hoopt ze geschiedenis te schrijven.

Zij klaagt zich erover dat haar cliënt voor alles moet bloeden. Al het materiaal dat de politie heeft aangeleverd is door de officier van Justitie gesplitst in Kemp en niet-Kemp.

Zij heeft geprobeerd om inzage in de niet-Kemp stukken te krijgen. Dat is haar geweigerd. Ze zijn zogenaamd nodig in een strafprocedure tegen de andere vuiltransporteurs. In werkelijkheid wordt er niets mee gedaan en over een paar jaar zullen die stukken wel per ongeluk vernietigd worden.

Tegen Herman heeft ze gezegd; 'Dat wat ik hier heb mag dan niet alles zijn, het is ernstig genoeg. Let op jullie moeten je niet met een kluitje in het riet laten sturen. Nu justitie weigert de gegevens van het justitiële onderzoek te geven kunnen jullie die van mij krijgen. Het is ook in mijn cliënt zijn belang dat er opening van zaken komt. Je maakt maar een afspraak met mijn secretaresse om de stukken in te zien. Je mag van mij, van alles wat je relevant vindt een kopie maken. Je hoeft niet te zeggen hoe je er aan gekomen ben. Zeg maar dat je ze hebt gevonden, alles zal wel naar mij wijzen maar dat geeft niets.'

Herman heeft dat aanbod dankbaar aangenomen. Samen met Cecile hebben ze de stukken bij elkaar gezocht. Cecile heeft de gave om met een oppervlakkige blik te kunnen zien of een document wel of niet interessant is.

Hoe dichter ze bij huis komen hoe meer ze beseffen wat ze in handen hebben. Dit is uniek. Getuigenverklaringen van chauffeurs, ambtenaren en bestuurders. Meest opzienbarend is een procesverbaal van een apotheeke toxicoloog over de schadelijkheid van stoffen die bij de juridische graafpartij zijn gevonden. Volgens die verklaring zijn een aantal aangetroffen stoffen bij geringe concentratie dodelijk en het meest verontrustend van deze stoffen is dat ze, volgens hem, onbetwist zullen uitdampen.

Zowel Cecile als Herman beseffen dat als justitie zou weten dat zij die stukken hebben ze diezelfde avond nog een inval van Justitie kunnen verwachten. Die avond maakt de eigenaar van de kopieerwinkel in de Bloemhofstraat pas om half tien in plaats van om negen uur de winkel dicht.

De bijna tien centimeter dikke papierbundel is verzevenvoudigd en wordt nog diezelfde avond op verschillende plaatsen ondergebracht.

Zaterdag 3 augustus 1991

In april was Cecile tot lid van Provinciale Staten gekozen. Ze heeft daardoor haar lidmaatschap van de streekcommissie en daarmee van de projectgroep moeten opgeven. In de projectgroep is ze opgevolgd door Jelle Bosma. Maar als lid van de provinciale milieuc commissie en als woordvoester van haar kleine fractie probeert ze een vinger aan de pols te houden.

Deze zaterdagochtend is ze zich door een dik pak stukken aan het heen worstelen. Ze probeert geconcentreerd te blijven. In de kamer naast haar komen Franse kinderliedjes uit de tv. Haar zontje zit naar het zaterdag-ochtend-programma Lollipop te kijken.

Om tien uur belt Herman en vraagt of ie even langs kan komen. Tien minuten later zitten ze samen aan de koffie. De man van Cécile is inmiddels wakker geworden en samen met zoonlief begonnen aan hun wekelijkse wandeling rond de Zegerplas.

Herman heeft het een en ander op een rijtje gezet en nu wil hij van Cecile weten wat zij er van vindt.

'Vertel eens, je hebt me nieuwsgierig gemaakt,' zegt Cecile.

'Ik kan me vaag herinneren dat in Duitsland in 1980 of '81 een Iraakse vrachtauto met gas is ontploft. Een jaar of vijf geleden is de directeur van Biesterfeld verdwenen. En jij hebt toch ook wel dat proces verbaal gelezen van Van Heemskerk?'

'Ja, hij zei dat ze, op de Coupépolder, containers aan het uitladen en ingraven waren.'

'Bij gas voor Irak kan ik maar aan een ding denken,' zegt Herman.

'Ik ook, maar dat is geen aardgas. Die Koerden weten wel wat het is'.

Herman knikte en zegt; 'Ik ken vanuit mijn handel in Duitsland een knul bij het expeditiekantoor van Frans Maas. Hij kon zich nog wel herinneren dat er een hoop heisa is geweest. Ontplofte vrachtauto en iets met dubbele papieren. Hij wist niet precies waar, maar wel dat die wagen ergens in Zuid-Holland was geladen. Jammer genoeg bewaren ze alle papieren maar zeven jaar.'

'Ik snap waar je heen wilt, maar dit zijn niet genoeg gegevens.' concludeert Cécile.

'Dat weet ik, maar één vrachtwagen komt op mij niet geloofwaardig over, ik heb zo een idee dat er meer hadden moeten volgen.'

'Jij bedoelt dat ze die andere niet verstuurd hebben en dat die hier op de belt liggen,' knikt Cécile. 'En die directeur van Biesterfeld, waarom moest die weg?'

Herman pakt nog een sigaret en mompelt; 'Ik weet het niet, misschien was hij te fatsoenlijk?'

Peinzend antwoordde Cecile; 'Zou kunnen, maar hoe kom je daar achter?'

'Ik heb het Hans gevraagd, je weet wel Hans Duiker. Hans werkte in 1980 als invaller voor de machinist van Willem Verkaik. Er stond toen altijd een dragline en vaak ook nog een bulldozer op de stort. Hans vertelde me dat hij wel gemerkt had dat verschillende malen die dragline in het weekend was gebruikt. Hij zei me dat de dragline op dezelfde plaats stond maar dat je aan kleine dingen kon zien dat hij gebruikt was.'

'Dat bewijst ook niets, het is alleen maar een bevestiging van de verklaring van Van Heemskerk. Het zegt niets over de inhoud van die containers. We kunnen er niets mee.'

'Je hebt gelijk, als we deze vermoedens naar buiten brengen worden we als onnodige paniekzaaiers afgevoerd. Er moet volgens mij toch wat meer bekend zijn, misschien bij de politie, ik zal eens kijken of ik bij inspecteur Reitsma wat wijzer kan worden,' zucht Herman. 'Maar ik ben blij dat je mijn idee niet gelijk, als te gek voor woorden, afwijst.'

'Ik had zelf ook al aan zo iets zitten denken, ik heb zelfs even gedacht dat die verdwenen directeur in die container zat, tot ik me realiseerde dat er een aantal jaren zitten tussen het begraven van die containers en die verdwijning.'

Zo praatte Cecile en Herman nog een tijdje door. Beiden waren ze overtuigd dat er iets moest gebeuren. Beiden waren het ook met elkaar eens dat je het ook niet zomaar publiekelijk kon maken. Al was het alleen maar om niet onnodig de weduwe van Willem Baderwellen te belasten. Nadat ze besloten hadden dat ze er nog over na zouden denken ging Herman weer naar huis.

Diezelfde avond belde Cecile, 'Ik geef het door aan Hans van der Vlist. Hij kan besluiten wat hij er mee doet, als gedeputeerde kan hij het aan de BVD voorleggen. De BVD kan onderzoek doen zonder dat Justitie het kan stoppen. En als er daarna meer bekend is kunnen we in overleg met Hans beslissen of deze vermoedens waar of niet waar zijn.'

'Is Van der Vlist wel echt te vertrouwen?'

'Volgens mij wel. Hij is wel een politicus, maar hij heeft echt hart voor het milieu. Hij zal nooit uit politieke overwegingen mensen bewust gevaar laten lopen.'

'Oké', doe dan maar,' zucht Herman.

Maandag 5 augustus 1991

Het was al vroeg een beetje broeierig. Maar dit is niet de oorzaak dat in het kantoor van het hoofd van de BVD een drukkende sfeer heerst. Het telefoontje van de provincie met vragen over mogelijke containers met gifgas heeft de sfeer grondig verpest.

Aan de tafel zitten naast een aantal mensen uit van de BVD, twee man van de MID (Militaire Inlichtingen Dienst) en twee man van de IDB. (Inlichtingen Dienst Buitenland). Het hoofd BVD begint de vergadering door nog even uit te leggen waarover het gaat.

'Iedereen hier aan tafel weet dat er twee containers met gifgas in 1980 op de Coupépolder zijn begraven. Verder weet u dat in 1988 de Coupépolder uitgebreid in het nieuws is geweest. Wat niet iedereen hier weet is dat wij direct nadat de Coupépolder in het nieuws kwam via onze man bij de provincie het onderzoeksbureau Geologic opdracht hebben gegeven voor een onderzoek met electrom en magnetron metingen. Hierdoor is de exacte locatie van de containers vastgelegd. In de rapportage die daarover gemaakt is staan ze uiteraard niet aangegeven. Buiten onze dienst is niemand hiervan op de hoogte. Zelfs de politieagenten uit het Team West die het onderzoek naar de vervuilers doen, zijn niet op de hoogte. De reden waarom we hier zijn is dat een paar actievoerders, beslag hebben weten te leggen op een aantal processen-verbaal. Waarschijnlijk hebben ze die van Yvonne van Boxel, de advocaat van een afvaltransporteur. In die processen-verbaal meldden getuigen, dat ze hebben gezien hoe twee zeecontainers op de vuilnisbelt worden begraven. Er is ook nog een proces-verbaal over een chemiegroothandel Johan Vos. Uit dat proces-verbaal blijkt dat die firma ook daadwerkelijk gifgas verhandelde. Dan de verdwijning van de directeur van Biesterfeld, samen met de informatie over de ontplofte vrachtwagen die ze hebben van een medewerker van Frans Maas. Dit alles bij elkaar heeft hun op het idee gebracht dat er mogelijk strijdgassen in die containers zitten. Vervolgens hebben ze aan de gedeputeerde Hans van der Vlist gevraagd of wij, de BVD het wel of niet aannemelijk vinden. De Commissaris van de Koningin in Zuid Holland de heer Patijn heeft mij verzocht het verzoek van de gedeputeerde van der Vlist te beantwoorden. Dan wil ik u nog even wijzen op de huidige situatie in het Midden-Oosten. Vorige week vrijdagmorgen is Saddam Hoessein Koeweit binnengevallen. In de overwegingen die wij nu gaan maken moeten wij ook dit aspect zwaar laten meewegen.'

Hierover was iedereen het eens, Saddam Hoessein was nu wereldwijd de boeman. Het zou de positie van Nederland internatio-

naal schade toe brengen als zou blijken dat wij in het verleden gifgas aan die schurk hadden verkocht. Het merendeel binnen de vergadering is het hier mee eens. Op alle manieren moet worden voorkomen dat er naar de containers zal worden gezocht.

Alleen Arie van Stalk van de IDB afdeling Oost Europa is het daar niet mee eens. Hij vindt dat het veel geloofwaardiger over zou komen als er zogenaamd zou worden gezocht en niets zou worden gevonden.

Monique Verstegen steunt dat idee. Door de telefoontaps had ze beetje inzicht gekregen in de persoonlijkheid van mensen die een beroep op Hans van der Vlist hebben gedaan. 'Volgens mij zijn het van die types die zich niet zo makkelijk de mond laten snoeren. Vooral Cecile van Laar als Statenlid en dan die Bosma en Gerritsma, die laten niet zomaar met zich sullen.'

De voorzitter merkt een beetje prikkelbaar op; 'Waarom heeft niemand er aan gedacht die stukken in beslag te nemen.'

Monique Verstegen antwoordt hierop; 'Meneer, dat ging niet, uit de taps konden we afleiden dat er zeven kopieën waren en we konden er slechts vijf lokaliseren, vier bij particulieren en een bij de regionale krant. U begrijpt toch ook dat invallen bij de pers moeilijkheden zou opleveren. Komt nog bij dat een tweetal kopieën door ons niet traceerbaar waren. Als wij een huiszoeking hadden gedaan, had de gehele pers over ons heen gelopen.'

'Ja je hebt gelijk, hadden we er maar wat meer mensen opgezet. Voor ons was het beter geweest als die muur in Berlijn er nog even had gestaan. Nu moeten we alleen maar inkrimpen. Dan als laatste punt. Die gedeputeerde van milieu, Hans van der Vlist. Ik heb gelijk de mensen van de BVD binnen de provincie Zuid Holland om informatie gevraagd. Over Hans van der Vlist merkten ze op, integer eerlijk, eigenwijs en niet een mannetje die zich makkelijk voor je karretje laat spannen.'

Na een half uurtje is men het eens dat de afdeling IDB een plan de campagne gaat opstellen. Binnen een week zal die afdeling verslag uit brengen en kan definitief worden besloten welk antwoord Hans van de Vlist zal krijgen.

Eric van Heijkoop heeft goed meegeluisterd. Misschien ligt hier een kans op een vaste aanstelling bij de afdeling binnenland.

Al met al heeft hij een veelzijdige loopbaan achter zich. Na een paar jaar bij de rechtbank in Dordrecht te hebben gewerkt, wilde hij meer in actie komen en kwam hij als jong rechercheur bij het IRT team van Rotterdam-Noord.

Daar had hij een paar keer als een soort undercover met een transport vanuit Spanje meegereden. Tijdens een van die transporten van Marokkaanse wiet was het verkeerd gegaan, de vrachtauto had als dekmantel een lading terracotta potten geladen. 18 ton keramiek ter waarde van 11.500 gulden.

Laden in Pamplona lossen bij een bedrijf in Mijdrecht. Op de A31 net voorbij Dijon was een band van de oplegger gesprongen. Het was midden in de zomer, drie uur in de middag en een temperatuur van meer dan 30 graden. De chauffeur had de wagen zo goed als het mogelijk was op een parkeerstrook aan de kant, langs de drukke tweebaansweg, gezet. Tussen de vrachtwagen en het asfalt was maar een strook van 50 cm. Het was geen gemakkelijke klus om het wiel te verwisselen. Na anderhalf uur sleutelen waren ze bijna klaar. Ze moesten alleen nog het gereedschap opruimen. Toen stopte achter de vrachtwagen een Renaultbusje van de Gendarmerie.

De agenten wilden hun papieren inzien. Ook keken ze onder de oplegger en vooral naar de banden. De agenten overlegden met elkaar. Ze vermoeden dat de vrachtwagen was overbeladen. Ze moesten hun maar volgen. Naar een weegbrug in een dorpje een kilometer of vijf verderop.

Eric had al gemerkt dat de chauffeur niet stressbestendig was. Vanaf het moment dat de politie arriveerde was hij helemaal uit zijn doen en Eric had ook gezien dat de Franse politie dat ook had opgemerkt. Terwijl ze achter de Franse politieagenten aanreden had de chauffeur ergens een pistool vandaan gehaald. Eric schrok zich kapot en had geschreeuwd,

'Verdomme man doe dat ding weg ben je niet goed wijs, geef hier.'

De chauffeur was totaal overstuurd, 'Ik ga nooit meer, nooit, nooit meer, hoor je me?' Had hij gezegd, 'nooit meer zitten.'

Op dat moment reed de Renault met de twee politieagenten rechtsaf een smalle straat in.

Om met de vrachtauto de straat in te kunnen rijden moest er een grote bocht worden gemaakt. De chauffeur remde af en stuurde de vrachtwagen naar de linkerkant van de weg. Op het moment dat de auto bijna stilstond trok hij de handrem aan. Deed de cabineur open en was naar buiten gesprongen. Eric was door de plotselinge remreactie van zijn stoel gegleden en tegen het dashboard aan geknald. Hij begreep wat er gebeurde en was bliksemsnel achter het stuur van de vrachtwagen gaan zitten. Had de handrem ontkoppeld en de vrachtwagen in de eerste versnelling gezet. Dat ging niet zonder problemen. Letterlijk tandenknarsend kwam de vrachtwagen weer op gang en was Eric weer achter de politieagenten aangereden. Die waren zich niet bewust wat er achter hun was gebeurd. Eric had nog nooit van zijn leven met een vrachtwagen gereden. Hij was blij dat hij bij de ME een paar maal in die blauwe overvalbussen had gereden. Zodoende had hij een klein beetje ervaring met wat grotere auto's. Met zweet in zijn handen stuurde hij de vrachtwagen tussen de aan beide zijde staande auto's door. Het verwonderde hem dat hij niets raakte en dat alles goed ging.

De weegbrug bevond zich op een terrein van de FNSEA, de Franse boerenbond. Eric reed de vrachtauto tot aan de weegbrug. De agenten hadden gelijk door dat de chauffeur verdwenen was. Ze begonnen allerlei vragen te stellen. Eric suste de agenten en gaf zijn paspoort aan een van de agenten. Hij gaf hem ook een speciaal telefoonnummer van het Renseignements Généraux de police en verzocht hem dat nummer te bellen.

De agent ging naar binnen. Tien minuten later kwam de agent terug gaf het paspoort aan Eric en wenste hem een goede reis. Eric reed terug het dorp in naar de A31 en vervolgde z'n weg richting Metz.

Achttien uur later stond Eric met wiet en terracotta voor de loods in Mijdrecht. Daar werd hij opgewacht door Pim Slootjes. Pim was Van de IDB afdeling Frankrijk. Hij was bij het IRT team gehaald om de connecties in Frankrijk soepel te laten verlopen. Pim stond er versteld van hoe Eric zich uit de moeilijke situatie had weten te redden. Zonder ervaring was hij heelhuids aangekomen. Hij had Eric op zijn schouder geklopt, 'Zulke mensen hebben we nodig.'

Eric was een beetje avontuurlijk ingesteld en had ook wel interesse om bij de IDB (inlichtingendienst buitenland) te gaan werken. Eric kon zo bij de IDB terecht. Hij sprak naast Nederlands, vloeiend Duits, Engels, Frans en redelijk Spaans plus Italiaans. Voor zijn nieuwe functie in de IDB kon hij het Russisch er nog wel bij leren. Zo was Eric zijn loopbaan bij de IDB begonnen.

De IDB staat nu onder zware druk. Na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie wordt er nu op allerlei zaken, ook personele, bekibeld. Eric ziet in dat zijn job ook steeds meer onder vuur komt te liggen. Dit is zijn kans. Nu kan hij switchen en zich vanuit de IDB een job in de BVD toe-eigenen.

Dinsdag 6 augustus 1991

Eric had gisterenmiddag gelijk na de vergadering van de afdelingshoofden contact opgenomen met Annelies van de Vaart, een BVD-vrouw binnen het justitiële apparaat. Annelies heeft direct alle stukken die gingen over de begraven zeecontainers gekopieerd.

Om klokslag negen uur heeft zij zich bij Eric op het BVD kantoor gemeld. Annelies is de vijftig reeds gepasseerd maar ziet er toch nog aantrekkelijk uit. Naast aantrekkelijk is ze ook slim. Niet alleen had ze de twee processen-verbaal over de containers meegenomen. Maar ook alles wat er bij justitie bekend is over de personen die daarover zijn gehoord.

Één is van Bertus Heemskerk en de andere van Ed Schuit. Het proces-verbaal van Heemskerk komt heel betrouwbaar en redelijk over.

Het proces verbaal van Schuit is warrig. Ed Schuit werkt sinds 1972 bij de gemeente als chauffeur op een kolkenzuiger. In die functie komt hij bijna dagelijks op de stort. Naar aanleiding van hun verklaringen zijn twee locaties aangewezen.

De locatie volgens het proces verbaal Heemskerk is onderaan de heuvel ter hoogte van het huidige fietspad. Bij Schuit is de locatie veel verder naar het oosten ingetekend.

Uit rapport 1421984 (verhoor Wim Verkaik), dat later nog eens door het rapport van Geologic wordt bevestigd, blijkt dat de locatie van Schuit het dichtst in de buurt van de containers¹ te liggen.

Het is maar goed dat Annelies ook de aanvullende informatie heeft meegebracht. Van Bertus Heemskerk is bij Justitie niets bekend. Dit in tegenstelling tot Ed Schuit. Ed heeft een zestal aangiften gedaan. Twee daarvan zijn door de officier van Justitie als niet bewijsbaar afgehandeld en vier keer heeft Ed schuit zijn aangifte weer ingetrokken. Alle aangiften gaan over misstanden op de Coupépolder. Annelies heeft ook in het huidige politiedossier een aantal verklaringen van Ed Schuit gevonden. In de kantlijn staan daar opmerkingen dat hij moeilijk is, mede omdat de heer Schuit data en namen door elkaar haalt. Op een ander stuk staat; 'De heer Schuit maakt psychisch een zeer labiele indruk, tijdens ons gesprek heeft hij vier huilbuien gekend.'

'Annelies een vraagje; die aangiften van Schuit zijn die allemaal van voor 1980? Heeft de regiopolitie daar kennis van?'

'Ik denk het niet, maar als ik jou goed begrijp weet ik waar je heen wilt, ik zal er voor zorgen dat ze die zo snel mogelijk krijgen, zodat de geloofwaardigheid van Schuit nog verder onder druk komt'.

'Je weet precies hoe je me blij kan maken', schertst Eric.

Het is intussen lunchtijd. Samen gebruiken ze de lunch in de kantine waarna Annelies weer naar het Paleis van Justitie gaat.

Eric heeft in zijn hoofd al een plan gemaakt. Direct na de lunch duikt hij in de kaarten van Geologic. Na een half uur belt hij zijn hoofd van de afdeling Arie van der Stalk. Hij vraagt of hij contact mag opnemen met de MID. Arie geeft direct toestemming waarna Eric gelijk Fons van der Ven van de MID belt. Fons, zo weet Eric,

1 Achteraf blijkt dat de locatie die Heemskerk heeft aangewezen niet goed op de kaart is gezet. De schrijver is op 19 april 2019 samen met de heer Heemskerk ter plaatse wezen kijken. In een aanvullend verslag, van oktober 1988 heeft Heemskerk verklaard dat de brug begint ter hoogte van de eerste dam vanaf de huidige parkeerplaats. In 1980 waren er vanaf de Krommeaarweg meerdere dammen naar de naast gelegen weilanden. Die dam is in 1985 weggehaald. Nu is de eerste dam de oprit naar het clubgebouw. Een verschil van 100 meter. Aan de berm van de Krommeaarweg is nog te zien waar die eerste dam gelegen heeft.

heeft een geologische opleiding gehad en kan de meetgegevens van Geologic beter interpreteren.

Eric kent Fons van een klusje in Oost Berlijn. Ze moesten iemand met informatie over de nog aanwezige Russische troepen opvangen. Die man was niet op komen dagen. Ze hadden vier dagen op hem zitten wachten. Eerst in de woning waar was afgesproken. Later hadden ze die omgeruild met de kroeg er tegenover. Een kroeg waar veel vrouwelijk schoon en leuke jongens kwamen.

Fons zit toevallig op zijn bureau in de Frederickskazerne als Eric wordt doorverbonden.

'Hoe is het met jouw kennis van grondmetingen?'

'Dat weet je toch, Wat is het? Zal ik naar je toekomen?'

'Ja is goed, praat wat makkelijker. Ik werk nu bij de BVD. Je weet waar dat is?'

'Ja natuurlijk, tot zo.'

Na een half uurtje meldt Fons zich.

Eric begroet de joviale Brabander hartelijk, waarna hij snel Fons over de zaak informeert. Na een paar minuten begrijpt Fons waar het over gaat.

'Als ik het goed begrijp,' zegt Fons. 'Wil je dat er gegraven wordt zonder dat die containers worden gevonden. En zodanig dat de begeleidende politieagenten en ambtenaren later zelfs onder ede verklaren dat er niet is gesjoemeld?'

'Ja dat moet toch kunnen?'

'Natuurlijk, wanneer moet je een uitgewerkt plan hebben.'

'Vanavond, in ieder geval een plan op hoofdlijnen.'

'Geen probleem, als jij maar Chinees haalt.'

'Afgesproken.'

'Laat mij die kaarten van Geologic eens zien.'

'Goed,' zegt Eric, 'Je zult een locatie moeten vinden in de buurt van wat getuige Heemskerk aangewezen heeft.'

Diezelfde avond is het plan klaar en ziet het er als volgt uit. Allereerst dienen ze er voor te zorgen dat Ed Schuit niet serieus zal worden genomen. Met behulp van Annelies zal de verklaring van Ed Schuit meer een "van horen zeggen" verhaal worden.

De locatie die Heemskerk had aangewezen ligt op een veilige afstand. De electrom-metingen van Geologic gaven daar een romme-

lig beeld. Waarschijnlijk zijn daar ijzeren vaten gestort. Fons heeft daar iets gevonden met een sondeer-reflectie in een rechte lijn. Een lijn van ongeveer zes à zeven meter en op het eind een hoek van 90 graden. Met een beetje fantasie kan je er een container in zien. Fons legt uit dat men tijdens het meten wel weet of er iets wel of niet aanwezig is. Maar pas na aflezing in de bedrijfscomputer kan er een totaalbeeld worden gemaakt. De mensen die die metingen gaan doen, zullen door TNO-defensie worden geleverd.

'Wij,' Zo zegt Fons, 'Hebben daar geen mensen maar wel bij de afdeling die dat uitwerkt. Die kunnen uit de gegevens het héél aanemelijk maken dat de containers daar begraven liggen. Als we het goed brengen trapt iedereen er in, en nu is het tijd voor de Chinees.'

Maandag 2 september 1991

Pieter van Stipdonk is nieuwsgierig naar wat er allemaal op de Coupépolder aan de hand is. Hij heeft geruchten opgevangen van zeecontainers met gifgas. In zijn positie als hoofd openbare werken van de gemeente Alphen aan den Rijn heeft hij bij de politie geprobeerd hierover meer te weten te komen. Maar ze hebben hem totaal genegeerd. De verhoudingen tussen hem, hoofd Openbare werken en de politie zijn nog steeds verziekt.

Hij weet niet zeker wat hier nu de oorzaak van is. Komt dat door de zaak Handelsweg? Op een stuk braakliggend terrein van de gemeente had hij aan Biesterfeld toestemming gegeven om vervuilde grond te storten. De grond was in een dunne laag uitgesmeerd. De gedachte was dat zo de vluchtige componenten uit die grond konden uitdampen. Jammer genoeg geheel in strijd met allerlei wet en regelgeving.

De milieudienst van de politie had dit geconstateerd en Justitie neemt de zaak serieus. Ze kunnen niet bewijzen dat hij daar iets voor heeft gekregen. Maar het feit op zich kan niet door de beugel. Ze zien het niet als een overtreding maar zelfs als een strafbaar feit. Stel je voor hij is zelfs in staat van beschuldiging gesteld.

Of was het die twintig hectare grond die vorig jaar door de golfclub als Griendbaan in gebruik was genomen? Hij had tijdens dat verhoor over de Handelsweg nogal wat harde woorden laten val-

len. 'Ze moeten maar begrijpen dat ze niet zomaar de eerste de beste voor zich hebben. Ze kunnen best met wat meer respect met hem omgaan.'

Maar dat was niet zo goed afgelopen. Een van de rechercheurs had hem smalend toegesnuwd; 'Respect, oh dat is hoe jij die jongens van de golfclub achter hun kont aanloopt of is dat hoe jij en je golfmaatjes weduwe Bunnik hebben besodemieterd. Eerst die oude weduwe wijsmaken dat de grond, omdat die is vervuild, niets waard is. Dan mag ze kiezen of voor weinig geld aan de gemeente verkopen of ze moet die grond saneren. Dat saneren kost veel geld, meer dan dat de grond waard is. Vervolgens is het door de gemeente voor een schijtprijs gekocht en dan gelijk voor diezelfde prijs aan je golfvriendjes doorverkocht. En dan die vervuiling. De enigste sanering die jullie gedaan hebben is dat het gebied door schoolkinderen plastic vrij is gemaakt. God nog aan toe wat had ik jou daar graag voor gepakt.'

Het was niet alleen bij die rechercheur gebeven. Tijdens een afscheidsreceptie van wethouder Van Leeuwen sprak hij notaris Jan van de Berg aan met Jan. Waarop de notaris antwoordde; 'Meneer van Stipdonk, na de verkoop van het onroerend goed van mevrouw Bunnik, ben ik voor u meneer van de Berg.' Vervolgens had de notaris hem de rug toegedraaid.

Vanmiddag om vier uur begint een buitengewone vergadering met wethouder De Jong, burgemeester Paats, De Klerk hoofd provinciale bodemsanering en de heer Camphuizen de gemeentelijk voorlichter. Op het allerlaatst heeft hij zich als hoofd Openbare werken bij burgemeester Paats opgedrongen.

Tijdens de vergadering wordt door de provincie uitgelegd dat wat hun betreft er rekening moet worden gehouden dat er containers met uiterst giftig afval zijn begraven. Omdat er geruchten zijn over strijdgassen is TNO-defensie ingeschakeld. Deze gaan allereerst door metingen kijken of ze deze containers kunnen lokaliseren. Het is maar goed dat hij bij de vergadering aanwezig is. Op zijn aanraden is in het persbericht het woord gif bij gifcontainers geschrapt. Ook de zin; 'Er wordt rekening gehouden met mogelijk giftige inhoud van de containers' is veranderd in 'De inhoud van de containers is onbekend en elk risico moet vermeden worden.'

Dinsdag 3 september 1991.

De kranten staan vol over containers met gifgas. Pieter van Stipdonk is echt in een rotstemming. Het leek allemaal zo mooi, maar nu ...? Hij is nu al ruim zeven of acht jaar, samen met zijn vriend Henk Dinkelaar, bezig met de golfclub. Hij had Henk bij de Historische Vereniging Alphen aan den Rijn leren kennen. Hij kent Henk als iemand die altijd op het randje van wat wel en wat niet mag balanceert. Maar Henk heeft soms ook frisse ideeën.

In 1984 kwam het ministerie van Landbouw met het idee om een golfbaan op de Coupépolder aan te leggen. Ze wilden de vuilstort meer laten opgaan in het landschap en waren bereid om met een goede subsidie de boel te financieren.

Of hij iemand wist?

Hij had gelijk aan zijn vriend Henk gedacht. Samen hadden ze het hele plan uitgewerkt. Binnen een paar maanden was alles rond. Henk zou voor het nodige geld zorgen. De gemeente moest het gehele terrein met een meter grond afdekken. Bij de subsidie was rekening gehouden met aardig wat grondverzet. De aanleg van de greens zou voor rekening van de golfclub komen. In zijn functie als hoofd openbare werken zorgde Pieter er wel voor dat het grondverzet aangepast werd. Zo kwam zelfs de aanleg van de greens binnen het subsidie budget. De enige daadwerkelijke kostenpost was het clubhuis. De aankoop van grond en bouw van het clubhuis kon niet met een subsidie worden geregeld. Gelukkig wilde de Rabobank dat voor 100% financieren.

Maar nu zijn er problemen en wordt die golfclub in zijn voortbestaan bedreigd. Eerst was er in 1988 dat gifschandaal in de Telegraaf, dat had veel leden gekost. Juist nu het een beetje aan het weggebben is en er zelfs weer nieuwe leden bijkomen gebeurt dit.

Een ander probleem is dat hij er zich niet openlijk mee kan bemoeien. Dat zou als belangenverstrengeling kunnen worden uitgelegd. Hij moet nog een paar jaar op de achtergrond blijven. Het duurt niet zolang meer dan heeft hij pensioen en kan hij zich openlijk met de club bezighouden.

Net nadat hij de krant heeft weggelegd gaat de telefoon. Marjan Smal van de provincie Zuid-Holland. Zij wil een off-the-record ge-

sprek met hem. Ze spreken af dat hij nog deze middag om één uur met haar in Grandcafe Lien in Wassenaar gaat lunchen.

Als Pieter een kwartier te vroeg het café binnenkomt, ziet hij haar al achterin het café zitten. Ze zit aan een afgelegen tafeltje in de hoek.

Pieter begroet haar en gaat zitten. 'Mevrouw Smal u wilde met mij praten?'

'U mag mij wel tutoyeren ik ben Marjan.'

'Goed Marjan ik heet Pieter,' een beetje voelt Pieter zich een puber op zijn eerste afspraakje. Marjan ziet er goed uit, het is mooi weer en ze heeft een nogal open jurkje aan.

De kelner onderbreekt hun gesprek en neemt de bestelling op.

Ze praten nog wat over het mooie weer. Het is meer dan 30 graden, voor het eerst sinds de metingen is het nog nooit zo warm geweest in september.

Nadat de ober de bestelling heeft gebracht begint Marjan, 'Pieter de bedoeling van dit gesprek is dat het onder ons blijft'.

'Natuurlijk'.

'Om gelijk maar open kaart te spelen, ik werk parttime bij de provincie maar ik doe dat vanuit mijn werk bij de BVD. Allereerst zal ik je geruststellen er zijn geen gifcontainers.'

'Dus je wilt zeggen dat al die..'

'Ja al die bombarie is alleen bedoeld om een paar mensen voor gek te laten staan. Anders blijven die doorzeuren. Zoals je in de krant hebt kunnen lezen beschikken die actievoerders over allerlei illegaal verkregen processen-verbaal uit het justitiedossier. Uiteraard heeft onze dienst geprobeerd al deze stukken te lokaliseren, daarvoor hebben wij diverse telefoons afgetapt. Wij hebben hierdoor de mensen leren kennen en ook hun achtergrond en motivering. Het gaat hun niet om de Coupépolder. Ze gebruiken de Coupépolder alleen maar om drastische ingrepen bij alle gesloten stortplaatsen af te kunnen dwingen. Het gaat hier niet om honderden maar om duizenden oude stortplaatsen. Vanuit jouw functie heb jij wel een beeld van wat dat allemaal zal gaan kosten en dat de BV Nederland dat natuurlijk niet aan kan.'

'Ja, je hebt gelijk, de gemeente...'

'Ho Pieter, laten we het niet over de gemeente hebben maar over de golfclub.'

'Golfclub?' Pieter schrikt. Wat weet Marjan van zijn connectie met de golfclub?

'Ja Pieter,' Marjan lacht, 'Wij weten alles, waarom denk je dat julie die subsidie van Landbouw zo makkelijk hebben gekregen?'

'Ik, uh ja, maar.....'

'Was er toen geen lichtje bij je gaan branden? Jij weet toch ook dat de provincie daar allerlei troep liet storten? Jij moet toch hebben begrepen dat die golfbaan alleen nodig was om de boel af te dekken.'

'Hoe bedoel je?'

'Pieter, doe je nu niet dommer voor als je bent. Jij weet donders goed wat ik bedoel. Er moet wel iemand met een heel zwaar argument komen om in dat mooie gras te mogen gaan graven.'

'Ja maar nu....'

'Ja wij gaan met zwaar materieel op de belt wat boringen doen. Daar ligt voor jou ook een mooie taak, je zal in de verdediging moeten gaan.'

'Verdediging, hoe bedoel je?'

'Om te beginnen zou je een schadeclaim kunnen indienen. Niet dat je dat zou winnen, maar het zou instanties in de toekomst kunnen weerhouden om na elk wissewasje in het gras te gaan graven. Voor de rest ben je al op de goede weg. Je hebt al wat VVD en CDA politici bij de golfclub zitten. Het probleem zit hem bij dat clubje van Bosma, Van Laar en Gerritsma, die willen dat er een water en gasdichte afdeklaag op de Coupépolder wordt aangelegd. Gewoon absurd. De provincie en VROM zijn daar op tegen maar we moeten er ook voor zorgen dat de gemeenteraad zo iets nooit zal willen. En nu komen we bij het punt waarom we hier zitten. Die Gerritsma heeft de directeur dagelijks bestuur, Freek Boss, bewerkt met het idee van een gefaseerde aanleg van een water- en gasdichte af-dichting.'

'Daar weet ik niets van.'

'Ja, die Gerritsma heeft hem al aardig in zijn zak. Gerritsma heeft hem een worst voor gehouden. Bij de aanleg van die afdichting is er een gedeelte tijdelijk niet bruikbaar maar daarna wordt het op-

nieuw aangelegd. Op die manier wordt de gehele baan kosteloos gerenoveerd. Op dit moment heeft Freek Boss al contact gezocht met Gerard Jol de golfbaanarchitect die ook de Griendbaan heeft aangelegd.'

'Jeminee, ik dacht dat ik Freek kon vertrouwen.'

'Wees blij dat voorzitter mijnheer Nijenhuis op dit moment ziek is, als die zich ook achter dit plan had geschaard wordt het moeilijk.'

'Je hebt gelijk. Stel je voor, die Nijenhuis had dat zo maar kunnen omarmen. Hij heeft het steeds over maatschappelijke taken en verantwoordelijkheid.'

'Genoeg daarover. Jij begrijpt dat dat om allerlei redenen niet kan. Er zal op zijn minst een nieuw pachtcontract moeten komen. Je moet er niet aan denken als jullie openheid van zaken moeten geven.'

'Jawel maar...'

'Niet alleen voor de golfclub maar ik denk ook niet dat jij als persoon er zonder kleerscheuren zal afkomen. Hoe zat het ook al weer met die parkeerplaats?'

Terwijl ze dat zegt kijkt ze Pieter strak in zijn ogen. Pieter huivert bij de gedachte. Stel je voor dat die malversaties over het misbruiken van de subsidie bekend zouden worden. Hij was zelf ook bedrogen.

De gemeente had voorgesteld om de openbare parkeerplaats ten behoeve van het clubhuisbezoek wat groter te maken. Het Ministerie van Landbouw was het daarmee eens. Mits onder voorwaarde dat de golfclub die meerkosten hiervan zouden bijdragen. Overeengekomen werd dat de golfclub Fl 133.000 aan de gemeente zou betalen. Henk Dinkelaar had toegezegd dat hij daar voor zou zorgen. Toen het geld overgeboekt moest worden kon Henk dat niet waar maken. Voor de aankoop van de grond en de bouw van het clubhuis had de Rabobank 100% krediet gegeven. Meer konden ze niet krijgen. Pieter wist dat Landbouw zou controleren of die 133.000 gulden aan de gemeente betaald waren. Pieter vond een slinkse methode om onder de betaling uit te komen. Voor het clubhuis zou grond worden aangekocht voor het bedrag van 127.000 gulden. Als hoofd openbare werken was het niet moeilijk om dat

bedrag iets te verhogen naar 133.000 gulden en kon hij Landbouw laten zien dat er inderdaad 133.000 betaald was.

Van het puberale, door hormonen gestuurde, gevoel dat Pieter aan het begin van het gesprek had is ondanks het blote jurkje van Marjan niets meer over. Het enige waar Pieter nu aan kan denken is dat hij op het gemeentehuis alle papieren, die tegen hem kunnen worden gebruikt, moet verwijderen. Hij heeft slechts een paar hapjes van zijn lunch naar binnen gewerkt maar het smaakt hem niet meer. Als excuus maakt hij Marjan wijs dat hij die middag weer om drie uur terug in Alphen moet zijn en laat hij Marjan alleen achter.

1992

Het gaat precies zoals Eric van Heijkoop en Fons van der Ven zich hebben voorgesteld. Het TNO- defensie onderzoek wijkt niet af van hetgeen ze van Geologic al wisten. Fons had diezelfde avond de meetresultaten een klein beetje bewerkt. Iedereen is ervan overtuigd dat de gifcontainers zijn gevonden. Er wordt niet onmiddellijk gegraven. Eerst moeten er allerlei veiligheidsstudies worden gemaakt.

Het grootste punt van zorg is het politieonderzoek. Ze moeten vooral niet het idee krijgen dat ze worden aangestuurd. Het is ook niet verstandig om de politie van het onderzoek af te halen. Dat is de wijze les die ze in 1988 hebben geleerd. Bij echt belangrijke zaken is er altijd wel een rechercheur die last krijgt van zijn geweten en vervolgens naar de pers toestapt. Eric voelt zich ongemakkelijk nu hij de regie niet in handen heeft.

Bij het politieonderzoek doet de politie ook navraag bij de Duitse en Belgische politiediensten. Hiervoor moet Interpol worden ingeschakeld. Voor Eric is dit een goede ontwikkeling. Er moet procedureel anders worden gewerkt. Er kan weer vanuit het kantoor van de Officier van Justitie worden aangestuurd. Als contactpersoon is Annelies van der Vaart aan het team van Justitie toegevoegd.

Dankzij Annelies kan Eric de hele gang van zaken goed volgen. Eric is blij dat hij zich binnen de BVD een beetje heeft geprofileerd. Hij is nu definitief aan de BVD toegevoegd. Dat komt goed uit want

door de perestrojka staan bij de afdeling IDB twee derde van de banen op de tocht.

Pas na verloop van bijna een half jaar wordt er op 22 juni 1992 naar de containers gegraven. Dit levert niets schokkends op. Geheel volgens plan worden een stuk of wat kapotte ijzeren vaten en een paar staalkabels opgegraven. Van containers geen spoor. Tot zover is het gevaar geweken.

Het volgende probleem komt vanuit de projectgroep Coupé-polder.

In dat gemêleerde gezelschap doet Marjan Smal dienst als notulist. Marjan is er een meester in om de zaken net iets anders te formuleren of "kleinigheden" te "vergeten." Hierdoor wordt het beeld van die vergadering soms compleet anders. Bij andere projecten is ze gewend dat de notulen doorgaans zonder slag of stoot worden aangenomen. Bij de Coupé-polder ging dat anders.

Cecile van Laar had dat snel doorgekregen en hield daarom zelf ook een soort notulen bij. Elke vergadering begon dan ook met een meer dan een half uur durend gevecht tussen de dames Van Laar en Smal. En het vervelende was dat er altijd wel een of twee woordvoerders zijn die zich naar aanleiding van de opmerkingen van Van Laar opeens herinneren hoe het echt is gegaan. Alle dingen die langzaam naar de achtergrond zouden moeten verdwijnen worden daardoor toch steeds weer naar voren gehaald. Marjan is blij dat het is gelukt om Cecile van Laar uit de projectgroep te verwijderen. Als Statenlid kan ze geen lid van de projectgroep blijven. Het maakt voor Marjan veel verschil dat Van Laar verdwenen is. Haar opvolger Jelle Bosma is gelukkig niet zo'n kwade.

Natuurlijk kan de provincie het niet maken om te zeggen dat zij af wil zien van sanering van de belt. De vorige Gedeputeerde Milieu, Hans van der Vlist, had er hard voor gevochten om juist wél te saneren. Toen is het plan ontstaan om de belt qua behandeling in drie delen te splitsen. Te weten de bovenkant, de onderzijde en de zijkant. Met het oog op het vieze percolaatwater dat er aan de zijkanten uitkomt moet er snel een beslissing voor de zijkant worden genomen.

Binnen de projectgroep heerst verdeeldheid. Piet Rijnberg en Herman Gerritsma willen een integrale aanpak. Zij vinden het on-

zin dat alleen om cosmetische redenen de zijkant met een water en gasdichte laag bentoniet wordt ingepakt.

Zij vinden het milieurendement van die maatregel in verhouding met de kosten te laag. De kosten van de zijkanten inclusief ringdrainage en pomphuis bedragen twee derde van de kosten van het geheel inpakken. Het heeft totaal geen effect op de uitdampende gassen en een gering effect op de vervuiling van het grondwater. Alleen het regenwater wat vlak langs de kanten valt wordt opgevangen. Het overgrote deel sijpelt door naar het diepe grondwater. De heer Servaas de grote baas van Iwaco (Adviesbureau voor water en milieu dat de sanering begeleidt) is het met Piet en Herman eens.

Ondertussen is men al begonnen met de voorbereidende werkzaamheden. Hierover is nog geen besluit genomen. Alleen indien de projectgroep eenstemmig een beslissing neemt, is verdere besluitvorming niet nodig. Uiteindelijk wordt een compromis gevonden. Het aanleggen van een bovenafdichting zal niet alleen afhankelijk zijn van eventueel gevaar voor de volksgezondheid. Ook alle andere voordelen voor het milieu zullen worden meegewogen.

De zijkanten wordt in bentoniet verpakt en op het laagste stuk tegenover het clubhuis komt ook nog een stukje damwand.

1993 tot 1995

Medio 1993 wordt het duidelijk dat er een groot aantal bestuurlijke veranderingen op til zijn. De grote steden willen meer onafhankelijk opereren en vinden de provincie s maar een overbodige en belemmerende bestuurslaag. Na lang overleg wordt besloten dat regio Haaglanden, regio Amstelland en regio Rijnmond ieder voor zich een soort stadsgewest zullen worden. Voor de provincie Zuid Holland betekent dit dat meer dan de helft van de ambtenaren moet afvloeien.

De ambtenaren van de milieudienst worden ondergebracht in IBZH. (Ingenieurs Bureau Zuid Holland) Dit bureau zal ook opdrachten van derden kunnen aannemen.

Binnen de BVD wordt met argusogen naar de ontwikkelingen gekeken. De mensen die ze jarenlang in de ambtelijke top van de pro-

vincie hebben worden bijna allemaal overgeplaatst. Gelukkig kan Marjan Smal op haar post blijven.

Onverwacht komt er toch nog een mogelijkheid om binnen de provincie touwtjes in handen te houden. De heer Patijn (Commissaris van de Koningin) wordt in juni 1994 tot de nieuwe burgemeester van Amsterdam benoemd.

Hier is een kans voor de BVD. De gehele organisatie staat door de IRT affaire onder zware politieke druk. Die affaire lijkt uit te gaan lopen op een parlementaire enquête. Hoofd van de BVD Dr Arthur Dokters van Leeuwen stelt zich beschikbaar als kandidaat voor de functie van Commissaris van de Koningin in Zuid Holland. Hiermee wil men twee vliegen in een klap slaan. De door de IRT affaire licht beschadigde Arthur Dokters van Leeuwen wordt officieel als hoofd bij De BVD afgevoerd. In werkelijkheid zal hij als bron voor de BVD kunnen opereren.

Mede kandidaten voor deze post zijn mevrouw Leemhuis Stout (VVD) en Saskia Stuiveling (PvdA). Jammer genoeg zijn de peilingen voor D66 (Arthurs partij) zodanig dat het lijkt dat die partij zal worden weggevaagd. Uiteindelijk wordt Leemhuis Stout op 1 september 1994 de nieuwe Commissaris van de Koningin.

Op 8 maart 1995 zijn de provinciale verkiezingen. D66 wordt inderdaad bijna weggevaagd en de VVD komt als grote winnaar uit de bus.

Tot verbazing van besturend Nederland gaat het hele idee van de stadsgewesten niet door. De gemeenteraden van Den Haag en Amsterdam hebben met de herindeling ingestemd. Maar in Rotterdam lukt het de kleine stadspartij, met maar 2 zetels in de raad, een referendum af te dwingen. Op 7 juli 1995 wordt dit referendum gehouden en Rotterdam zegt nee.

Niemand heeft daar rekening mee gehouden. Iedereen is er van overtuigd dat die stadsgewesten er zouden komen. Bij alle partijen werd aangenomen dat door de nieuwe stadsgewesten er nog maar een marginale rol voor het provincie bestuur zou overblijven.

Hierdoor zijn allerlei tweederangs politici naar voor geschoven. Zodoende kunnen Jaap Wolf en George Brouwer voor de PvdA als gedeputeerden aan de slag.

George Brouwer had in augustus 1993 een studiereis door de Verenigde Staten gemaakt. Daar werd hij bedwelmd door de best-seller van Ted Gaebler en David Osborne *“Reinventing Government: How the Entrepreneurial Spirit is Transforming the Public Sector.”* De belangrijkste boodschap hier uit, “Laat je leiden door doelen, niet door regels en procedures. En: richt je ook op het verdienen van geld, niet op het louter uitgeven ervan”.

Hij weet zijn collega's binnen het college te enthousiasmeren om, met de gelden die de provincie op de bank heeft staan, zelf te gaan bankieren.

Binnen het college van Gedeputeerde Staten is iedereen met uitzondering van de Commissaris van de Koningin mevrouw Leemhuis Stout het met hem eens. De commissaris vraagt niet de kroon dat besluit te vernietigen maar legt zich bij het meerderheidsbesluit neer.

Verder wordt afgesproken dat het besluit niet openbaar zal worden gemaakt en dat zelfs de Statenleden niet zullen worden geïnformeerd.

Binnen bankierend Nederland weet iedereen wat er gebeurt. Groot is het leedvermaak als in januari 1996 de provincie diep in het rood zakt.

Maart 1996

Na het zoeken naar de gifcontainers heeft Eric van Heijkoop alles over de Coupépolder naar zich toegetrokken. Hij vindt dat er veel te veel mensen van het bestaan van die containers afweten. Hij heeft bij Marjan Smal gezien hoe ze met een klein zetje Pieter van Stipdonk in de goede richting stuurde. Hij besluit die efficiënte methode meer te gaan gebruiken.

Jaap Wolf is binnen de provincie de gedeputeerde voor milieu en zodanig verantwoordelijk voor de Coupépolder. Eric heeft hem laten screenen en dat heeft iets opgeleverd. Iets schimmigs uit Jaaps verleden bij de TH-Delft. Hij werkte daar als wetenschappelijk medewerker. Eric weet uit eigen ervaring dat men in die tijd 1979 anders tegen homoseksuelen aankeek. Wat er precies gebeurd is, kan hij niet achterhalen. Hoe dan ook Jaap had ontslag moeten nemen. Op zich is dit niet genoeg om Jaap Wolf onder druk te zetten. Maar

samen met wat hij weet van het provinciale bankiersgedoe moet het genoeg zijn.

Ook weet Eric dat Jaap Wolf ondertussen nog een paar problemen heeft. Iwaco, het adviesbureau dat de sanering begeleidt, ligt dwars. Door een interne fout bij de afdeling bodemsanering zijn twee monitoring peilbuizen tekort geplaatst. Onder leiding van Jelle Bosma wordt hier veel tamtam over gemaakt. Jaap Wolf heeft Iwaco verzocht dit in de projectgroep goed te praten. Dit lukt niet en Iwaco krijgt de gehele projectgroep over zich heen. De heer Servaas is woedend op Jaap Wolf en zegt hem dat Iwaco geen nieuwe werkzaamheden op de Coupépolder meer zullen uitvoeren.

Vanuit zijn studietijd kent Eric, Hans Willems. Af en toe, bij een feestje van een wederzijdse kennis, zien ze elkaar. Hij weet van Hans dat deze nu bij het Ingenieursbureau DHV werkt. Eric heeft al eens schertsend een opmerking gemaakt 'Wat moet in godsnaam nu een jurist op dat bureau, als je nu chemie had gestudeerd had ik het begrepen.'

Hans had hem daarop geantwoord; 'Mijn taak is voornamelijk om samenvattingen van rapporten te herschrijven. Daar hoeft je geen kennis van chemie voor hebben.'

Eric had hem verwonderend aangekeken, waarop Hans vervolgde; 'Als wij werk willen houden moeten onze rapporten wel bij onze opdrachtgevers in goede aarde vallen.'

Hoewel het geinig was bedoeld, begrijpt Eric dat dat heel aanneemelijk is. Eric besluit om wat inlichtingen over het ingenieursbureau DHV in te winnen. Na een paar dagen weet hij genoeg. Ze komen om in het werk en ze kunnen best nog een stel goede medewerkers gebruiken. Dit in tegenstelling met IBZH het Ingenieursbureau van de provincie. Die kunnen maar moeilijk aan werk komen. Eric weet genoeg en maakt een afspraak met Hans.

Dinsdag 9 april 1996

Ze hebben een lunchafpraak in het eetcafé De Ruigenhoek in De Zilk. Na tien minuten oude herinneringen ophalen vraagt Hans Willems: 'Wat voor werk doe jij nu eigenlijk? Je bent er altijd zo ge-

heimzinnig over, eerst zat je bij de rechtbank toen weer bij de politie en nu, wat doe je nu?'

'Ik doe wat werk voor binnenlandse zaken, niet iets bepaalds, van alles wat. Hier en daar moeten wat zaken in gang worden gezet.'

'Zoals?'

'Nu bijvoorbeeld bij de Coupépolder.'

'Ja die ken ik, dat is toch die gifbelt met die golfers. Is die eigenlijk al gesaneerd?'

'Sanering is nog gaande, daar zit het probleem. Iwaco wil niet zo als wij willen.'

'Ja ik begrijp het, die jongens zijn veel te netjes, jullie hadden beter gelijk bij ons moeten komen.'

'Is het iets voor jullie?'

'Jawel, alleen barsten we nu van het werk, maar het zal er nog wel bij kunnen.'

'Ken jij dat ingenieursbureau van de provincie?'

'Ja nu je het zegt, waarom doen die dat niet?'

'Dat is een lang verhaal. In Alphen aan den Rijn is de provincie totaal niet geloofwaardig. Het is uitgesloten dat zij zelf die sanering kunnen uitvoeren. Maar, daar gaat het nu niet om. Ken jij dat bureau? Jullie zijn per slot van rekening concurrenten. Weet jij wat voor mensen daar werken?'

'Ja natuurlijk weten wij van alles over onze collega's. Sinds 1 januari dit jaar is het IBZH zelfstandig. Het heeft ongeveer een kleine 100 man in dienst. In het werk vakbekwaam maar het ontbreekt er aan zakelijk inzicht. Ik denk niet dat ze een volle orderportefuille hebben.'

'Daar heb je gelijk in. Wat denk je? Zouden jullie dat bureau niet willen overnemen?'

Hans kijkt verbaasd op. Dat had hij niet verwacht. Voordat hij kan antwoorden brengt de serveerster een paar grote saladeschotels en schenkt ze de glazen nog eens vol.

Hans neemt een slok en kijkt Eric aan.

'Je vraagt me wel wat zeg. Ik kan en mag hier niets over zeggen. Een klusje binnenhalen is geen punt maar een compleet bureau met 100 man overnemen, zover gaat mijn bevoegdheid niet.'

'Begrijp ik', zegt Eric. 'Leg het maar aan je directie voor. Maar er zijn nog wel een paar dingen die je moet weten.'

'Ik luister.'

'Ik wil wel dat het onderzoek bij de Coupépolder voortaan door DHV wordt gedaan. Het maakt niet uit hoeveel rapporten jullie daarover gaan maken als je er maar voor zorgt dat die belt geen gas en waterdichte afdeklaag krijgt. De huidige golfbaan moet onaangetast blijven.'

'Maak je maar geen zorgen, maar wat heb jij met die golfers? Golf jij ook?'

'Neen maar er zijn een paar dingen die we hebben beloofd.'

'Goed, ik zal niet verder vragen.'

Dan nog wat, ik heb het liefst dat je alles buiten mij om doet, lukt het niet kan ik het alsnog regelen maar liever niet.'

'Goed wie moet ik er bij de provincie op aanspreken.'

'Jaap Wolf de gedeputeerde van milieu. Ik weet wel een paar dingen om hem extra onder druk te zetten maar die houd ik liever voor mijzelf. Volgens mij zal hij heel blij zijn als jullie de Coupépolder overnemen. Als je dan tegelijkertijd wat werk voor die IBZH hebt, springt hij een gat in de lucht. En met het voorstel om op termijn dat bureau over te nemen, kan zijn geluk niet meer op'.

'Hoe bereik ik die man? Ik heb het idee dat jij mij niet aan hem gaat introduceren'

'Klopt, zover ik weet golf jij toch ook?'

'Ja we hebben zelfs een golfclub binnen DHV.'

'Mooi, Jaap Wolf laat zich elke vrijdagmiddag door zijn chauffeur naar de Rijswijkse Golfclub brengen.'

'Jeetje een chauffeur?'

'Ja, hij doet het in stijl, wacht even hier heb je een foto van hem.'

Eric haalt een foto uit zijn binnenzak en vervolgt; 'Kijk, dat is hem. Een echte dandy. Hij wil met respect worden aangesproken, een echte ijdelruit, zorg er wel voor dat je correcte golfkleding draagt.'

'Oké, wat doe ik als hij wel een goede sanering wil.'

'Je laat hem maar praten, trek je er niets van aan. Ik zorg wel dat hij van mening verandert.'

'Ik ga wat we besproken hebben intern met een paar mensen doornemen. Ik denk wel dat ze akkoord zullen gaan.' Terwijl hij dat

zegt pakt Hans zijn agenda uit zijn zak, bladert erin; 'Aanstaande vrijdag dat is de 12de zie ik, komt goed uit, een afspraak om drie uur die ik wel kan afzeggen. Oh ja, als het slecht weer is komt..?'

'Ja,' onderbreekt Eric hem: 'Met slecht weer gebruikt hij daar alleen de lunch, maar zover ik weet is hij elke vrijdagmiddag daar.'

Aan beide mannen is te zien dat ze tevreden zijn over hetgeen ze hebben besproken. Beide hebben ze een beetje haast. Hans omdat hij alles zo snel mogelijk wil voorleggen aan zijn superieuren en Eric omdat hij diezelfde middag nog een afspraak met Marjan Smal heeft.

Vrijdag 12 april 1996

Hans Willems heeft moeite om zijn ogen open te houden. In de auto is het dankzij de zon lekker warm. Op de parkeerplaats is het rustig. Ondanks de zon is het koud en er staat er een gure wind. Niet echt golfweer. Even over twaalf uur komt een zwarte Audi het parkeerterrein van de Rijswijkse golfclub opdraaien. Deze stopt voor de ingang van het restaurant. De chauffeur stapt uit. Loopt om de auto heen en maakt aan de andere kant het achterportier open. Daarna stapt Jaap Wolf uit.

Hans denkt er het zijne van. Je moet wel een echte snob zijn als je voor jezelf zelfs niet het autoportier kan openen. Een PvdA'er met koninklijke allures. Echt een vertegenwoordiger van de arbeidersklasse.

Een kwartier later stapt Hans het restaurant binnen. In het restaurant is het rustig. Slechts een paar tafeltjes zijn bezet. Jaap Wolf zit in de zon aan een tafeltje voor het raam. Hans kijkt eens rond gaat een paar tafeltjes achter Jaap zitten. In het voorbijlopen heeft hij Jaap goedemiddag gewenst. Jaap heeft opgekeken en met een goedkeurend knikje 'Insgelijks' gezegd.

Hans bestelt een koffie. Hij besluit te wachten totdat Jaap is uitgegeten. Wanneer het zover is vraagt Hans of hij bij hem aan de tafel mag aanschuiven. Als smoes voert hij op dat hij ook even in de zon wil zitten. Jaap heeft daar niets op tegen, integendeel hij vindt dat wel gezellig.

Na een gesprek over het Hollandse weer heeft Hans al snel het onderwerp wat hij wil bespreken op tafel. Alles verloopt zoals Eric heeft voorspeld. Voor Jaap Wolf is Hans de redder in nood.

Vrijdag 24 mei 1996

Marjan Smal stapt om even over elf uur het restaurant binnen. Ze loopt direct door naar een tafeltje in de hoek. Met haar rug tegen de muur en goed zicht op alles in het restaurant. Ze bestelt een kop koffie en haalt haar agenda uit haar tas.

Alles volgens het boekje zoals ze heeft geleerd. Kom altijd te vroeg, zoek tafel in een hoek. Zodat degene waar je en gesprek mee hebt altijd met zijn rug naar de open ruimte zit. Je hoeft dan alleen maar een paar keer langs je gesprekspartner heen te kijken, om die een beetje onzeker te maken.

Ze moet even grinniken als ze terugdenkt aan haar vorige ontmoeting met Pieter van Stipdonk. De verwachtingsvolle blik waarmee hij naar haar borsten had zitten gluren was toen snel voorbij. Vieze kerel is het. Een soort macho die zich zo nodig moet bewijzen.

Vooruitlopend op het gesprek heeft Marjan het een en ander uitgezocht.

De golfclub is een rare mengelmoes van één vereniging en een aantal stichtingen. In 1984 was er een openbare Golfclub de SOGZ (Stichting Openbare Golfclub Zeegersloot).

In 1986 werd voor de exploitatie van het clubhuis de Golfclub Zeegersloot opgericht. Met de aankoop van het land aan de overkant van de Zeegerbaan (Griendbaan) kwam er een taak bij. Het land was aangekocht door de openbare Stichting SOGZ maar werd geëxploreerd door de Golfclub Zeegersloot.

De 18 holes golfbaan was dus gesplitst in een openbaar gedeelte (heuvel - en parkbaan) en een private gedeelte (Griendbaan).

Om het nog ingewikkelder te maken nam SEGA (Stichting Exploitatie Golf Alphen) in 1989 de exploitatie van de openbare stichting over. In 1992 wordt de SEGA opgeheven en gaat over in de Golfclub Zeegersloot.

Sinds augustus 1995 komt daar ook nog Stichting Obligatiehouders Golfclub Zeegersloot bij.

Om half twaalf, een half uur eerder dan ze hebben afgesproken, ziet ze Pieter binnenstappen. Hij kijkt verrast dat zij er al is. Hij loopt naar haar tafeltje en geeft haar een hand; 'Ik dacht ik neem ruim de tijd maar ik zie dat u er al bent.'

Marjan voelt het afstandelijke in Pieter aan. Dat is niet goed ze moet zijn vertrouwen winnen.

'Pieter, niet u, wij zouden elkaar toch tutoyeren.'

'Ja, klopt dat hadden we afgesproken.'

Marjan ziet dat Pieter een beetje ontdooit en vraagt hoe het met de golfclub gaat. Pieter vertelt haar dat na de commotie over dat gegrave naar de containers ze weer op de goede weg zijn. Veel nieuwe leden, waaronder zelfs een hoogleraar van de TU Delft. Sterker nog die heeft ook nog interesse in een bestuurlijke functie.

'Begrijp je zo een man hebben we nodig, we moeten van het imago gifbelt af. Op zijn voorstel spreken wij ook niet meer over de Coupépolder maar hebben we het over de Heuvelbaan.'

'Heuvelbaan?'

'Ja, de naam Coupépolder is een nogal beladen begrip. Daar houden onze leden niet van. We zijn nu op de goede weg. Onze investering in de Griendbaan begint zijn vruchten af te werpen'.

'Investering Griendbaan?' Marjan denkt bij haar zelf: 'Wat een etterbak is dat zeg'. Gestolen geld onze investering noemen. Net als de naam Heuvelbaan. Ze creëren hun eigen werkelijkheid. Maar ik moet proberen aardig te blijven.

'Mooi. Ik gun jullie dat. Alles ziet er goed uit. De banen liggen er mooi bij. Maar nu wat anders; Ik heb in nog wat papieren zitten spitten en een paar dingen begrijp ik niet. Waarom hebben jullie in 1989 de SEGA opgericht en in 1992 weer opgeheven, waarom is dat zo gegaan?'

'Ja, eh, ja op aanraden van een accountant, ik weet het niet precies, het ging over aansprakelijkheid bestuurders of zoiets. Vanaf 1992 is dat niet meer van toepassing.'

Marjan kijkt beetje schalks naar Pieter en lachend zegt ze, 'Pieter-tje, Pietertje, ik ben te oud voor sprookjes.'

Met nog steeds de lach in haar ogen gaat ze verder; 'Wij zijn een inlichtingendienst daar moet je rekening mee houden.'

Pieter kijkt beteuterd Marjan leunt wat achterover en vervolgt: 'Wij weten wel waarom, het was om de winst van de openbare golfclub naar de andere club over te sluisen. Dan hoef je de winst niet aan de gemeente af te dragen.'

'Tja dat wil zeggen..'

'Je hoeft je niet te verdedigen, zolang het in het belang van de golfclub is vind ik het best. Ik weet dat jullie op 9 februari 1990 van de gemeente toestemming hebben gekregen om de exploitatie aan SEGA over te dragen. In 1992 hebben jullie de SEGA opgeheven. Waarom was dat?'

'Wij hebben de taken van SEGA overgedragen aan Golfclub Zeegersloot en daardoor werd SEGA overbodig.'

'Gaf de gemeente daar toestemming voor?'

'Ja dat wil zeggen eh'

'Jullie hebben het niet gevraagd?'

'Ja dat klopt.'

'Ben je niet bang dat de subsidie zal worden ingetrokken?'

Pieter weet niet wat hij hierop moest antwoorden.

Marjan vervolgt; 'We hebben nu wel een rare situatie. De SEGA heeft de exploitatie overgenomen. De SEGA bestaat niet meer. Dus is er juridisch niemand meer die het recht van exploitatie van de Coupépolder in handen heeft.'

'Ja maar de gemeente...'

'Ja dat klopt, ik weet wat je zeggen wil, jij weet wel hoe je dat binnen de gemeente moet regelen.'

'Ja maar....'

'Heb je ook gedacht aan het ministerie van Landbouw? De subsidie geveer?'

Pieter weet even niet wat hij moet zeggen en Marjan zegt lachend;

'Maak je maar geen zorgen, ik heb dat al geregeld. Maar we hebben nu een ander probleem.'

'Hoe bedoel je?'

'Binnenkort komt er een onderzoek over de bovenkant. De uitkomst van dat onderzoek bepaalt of er nu wel of niet een water en gasdichte afdeklaag op gaat komen. Wij willen dat het onderzoek zich alleen richt op de gezondheidsrisico's en niet op verdere mili-

euaspecten. Voorheen konden we dit ambtelijk aansturen maar bij de provincie is er het een en ander veranderd. Bij de afdeling bodemsanering zijn praktisch alle mensen vertrokken. Het gevaar bestaat dat de provinciale politiek één of ander ingenieursbureau een open opdracht geeft. Dat moeten wij voorkomen.'

Marjan is even stil. De serveerster komt vragen of ze al iets willen bestellen.

Ze bestellen beiden iets van de lunchkaart en als de de serveerster weg is vraagt Pieter: 'Hoe wil je dat aanpakken'.

'Dat ga jij doen, samen met die hoogleraar, Ruud Roos.'

'He, Hoe weet jij...?'

'Je had het net over die hoogleraar uit Delft, wij weten al een poosje dat hij hier golft. Vraag aan hem maar eens of hij met Jaap Wolf wil praten.'

'Je bedoeld Jaap Wolf de gedeputeerde van milieu van de provincie?'

'Ja die. Beide heren kennen elkaar, ze komen in het zelfde soort clubs.'

'Je bedoelt dat ze dezelfde geaardheid hebben?'

'Klopt, zelfde geaardheid als wethouder Stan Lyczak.'

'Wat zeg je, dat kan toch niet die is getrouwd.'

'Dat zegt niets, het maakt het ons alleen een beetje makkelijker om hem aan onze kant te krijgen.'

Marjan pakt haar tas en haalt er twee enveloppen uit. 'Hier een voor jou met wat materiaal om de wethouder onder druk te zetten. En een voor Ruud Roos om er voor te zorgen dat ook de gedeputeerde afziet van verdere sanering.'

Pieter steekt de enveloppen in zijn binnenzak. Op dat moment komt ook de serveerster met de bestelling. De rest van de lunch gebruiken ze in alle rust. Pieter vertelt nog wat anekdotes over het golfen. Bij het afscheid nemen dringt Marjan er bij Pieter op aan om die Ruud Roos in het bestuur op te nemen. 'We hebben hem gecheckt, jullie zullen hem goed kunnen gebruiken.'

Zomer 1996

Binnen DHV was het net zo gegaan als Hans Willems zich het had voorgesteld. Van de directie kreeg hij het groene licht. Ze hadden

hem zelfs een bonus in het vooruitzicht gesteld als hij de IBZH binnen de DHV kon brengen. Al na een dag of tien kwam een offerte aanvraag voor onderzoek van de afdeklaag op de Coupépolder.

De opdracht was conform het projectgroep besluit. Volgens dat besluit zou in een onderzoek naar de noodzaak van een bovenafdichting alles wat relevant is worden meegenomen. Hans had dat voorgelegd aan een paar ingenieurs binnen de DHV. Deze begrepen in eerste instantie niet waarom de provincie met zo een opdracht kwam.

'Of er een bovenafdichting moet komen? Dat is toch duidelijk,' merkt een van hun op 'zetten ze daar dan geen koffie?'

'Koffie?' vraagt Hans.

'Ja ik bedoel filterkoffie. Kan je vergelijken met een vuilnisbelt. Al het water dat aan de bovenkant er in gaat, komt er aan de onderkant weer uit. Hier is het koffie en ik hoef je niet te vertellen wat er onder uit zo'n belt komt.'

'Is dat geen dure maatregel?'

'Het is toch voor de Coupépolder? Daar is de zijkant met de dure teenconstructie al klaar. Het is kapitaalvernietiging als je de bovenkant open laat. Komt nog bij dat het op termijn de goedkoopste oplossing is.'

'Hoe bedoel je goedkoop?'

'Nu gaat dat drainagewater voorlopig op het riool. Wat denk je, wat het kost als je dat moet zuiveren?'

'Maar ook met een bovenafdichting blijft dat drainwater toch komen. Anders komt dat vuile water toch in het diepere grondwater?'

'Wel neen, hoe kom je erbij? Die drain is er niet ter bescherming van het grondwater. Die drain zorgt ervoor dat er geen druk op de bentoniet zijkant is.'

'Hoezo druk?'

'Denk weer eens aan het koffiezetapparaat. In het filter komt water omhoog. Net als na een regenbui in de belt. Hierdoor krijg je niet alleen druk naar de onderkant maar ook druk op de zijkanten. Als je niets zou doen zou die belt als een rijpe zweer openbarsten. Die ringdrainage zit daar alleen om de druk op de zijkant te verminderen.'

'Maar dat vuile water wat daar wordt opgepompt kan niet naar het diepe grondwater, dat is toch een pluspunt?'

'Daar heb je gelijk in, maar die drain heeft alleen betrekking op een smalle strook langs de zijkanten. Op de rest, zo'n 90% , heeft het geen invloed.'

'Ja nu begrijp ik het. Dus als er een waterdichte afdeklaag op de Coupépolder komt, heeft die drainage geen nut meer'.

'Precies, net wat je zegt. Ik zou er nog wel een of twee jaar mee doorpompen. Daarna is de boel wel zo gestabiliseerd dat er geen water meer uit de belt komt'

Hans weet genoeg hij heeft nog niets met die opdracht van Jaap Wolf gedaan en besluit het nog een poosje af te wachten.

Dinsdag 3 September 1996

Bij Hans thuis gaat de telefoon.

'Ja met Hans Willems'.

'Goedenavond Hans met Jaap, Jaap Wolf.'

'Dag Jaap, wat kan ik voor je doen?'

'Over die opdracht, kan je dat nog veranderen?'

'Hoe bedoel je?'

'Ik heb er over nagedacht, het onderzoek zou gaan over welke maatregelen het beste zijn voor het milieu. Hoogstwaarschijnlijk zal dat dan een water en gasdichte afdeklaag zijn. Dat is veel te duur en niet nodig. Een onderzoek dat aantoont dat zo een afdeklaag niet nodig is, lijkt mij voldoende.'

Hans moet even glimlachen; 'Je bedoelt dat er een risicoanalyse voor de volksgezondheid moet komen dat aantoont dat er géén maatregelen nodig zijn?'

'Ja, dat is precies wat ik bedoel.'

'Dat is geen probleem we zijn nog in het voorbereidende stadium. Nu ik je toch aan de telefoon heb. Ik heb met de directie gesproken en ze zijn akkoord met het idee om op termijn, van een paar jaar, de mensen van IBZH over te nemen. Vooruitlopend kunnen ze ondertussen wat werk voor ons overnemen. Je ontvangt deze week nog een paar voorstellen voor een paar projecten'.

'Ik ben blij dat te horen'.

'Kleine moeite, ga je vrijdag nog golfen in Rijswijk?'

'Ja, denk het wel'.

'Goed kunnen we het gelijk over die voorstellen hebben.'

'Prima tot vrijdag.'

'Oké tot vrijdag dan.'

Hans legde de telefoon neer en grinnikend denkt hij: 'Die verdomde Eric van Heijkoop die kan je maar beter mee als tegen je hebben.'

Woensdag 4 september 1996

Hans Willems gaat de opdracht voor de risicoanalyse met Jan Broeksma doorspreken. Hij kent Jan al een aantal jaren. Jan heeft de juiste instelling. De klant is koning. Niet iedereen binnen het ingenieursbureau heeft die instelling. Er zijn vooral onder de medewerkers in de buitendienst nogal wat zogenaamde moraalridders. Dat zijn van die types die het liefst de BV Nederland in een natuurreservaat willen omturnen. Jan weet wel hoe je daar mee om moet gaan. Hij zorgt er voor dat het veldwerk en de verwerking van de gegevens niet in dezelfde vestiging wordt gedaan. Hierna bekijkt Jan het resultaat en wordt onder zijn persoonlijke leiding een conceptrapport gemaakt. Als de klant het daarmee eens is, volgt het definitieve rapport.

Hans had van de provincie wat gegevens van luchtmetingen opgevraagd. Samen met Jan zijn ze die aan het doornemen. Er zijn nogal wat verschillende luchtmetingen geweest.

Hans heeft ze bekeken, de meeste zijn nogal verontrustend. Waarschijnlijk omdat die genomen zijn op plekken waar het gras was doodgegaan.

Alleen die van DCRM (Milieudienst Rijnmond) uit 1991 vallen mee. Hans concludeert dat ze misschien wel via luchtmetingen wat kunnen bewijzen. Jan helpt hem snel uit de droom. De metingsreeks die Hans bekeken heeft was van twee uur in de middag. Het heetst van de dag. De zon brandt dan op het gras. De gassen die uit de belt dampen worden dan extra verwarmd en verdunnen zich zodanig dat ze niet meer traceerbaar zijn. Jan kijkt vluchtig de papieren van DCRM door en laat Hans een paar andere reeksen zien. Deze zijn precies tegenovergesteld. Hoge waarden aan benzeen en toluen in de nachtelijke uren.

Jan legt uit dat de gassen die 's avonds en 's nachts uitdampen door de uitstraling worden afgekoeld. Daardoor is er nauwelijks verdunning. Blijkbaar heeft Hans niet overtuigd gekeken. Jan laat nogmaals de meetresultaten van een meetpunt aan de Oostkanaalweg (provinciale weg naast de Coupépolder) zien. Overdag lage waarden van benzeen en 's nachts hoog. Terwijl het overdag toch veel drukker op die weg is dan 's nachts. Jan heeft nog wat verder in de stukken gezocht: 'Kijk deze valt mee, waarom denk je?'

Hans weet het antwoord niet en haalt zijn schouders op. Jan gaat verder: 'Hier heb je het ultieme bewijs dat die uitstraling er voor zorgt dat de uitdamping blijft hangen. Dit is een relatief warme nacht 16 graden met motregen. Geen uitstraling, dus in tegenstelling met heldere nachten, lage waarden. Als onze mensen, op basis van deze luchtmetingen moeten oordelen, weet ik het wel. Dat wordt niets. Iedereen met kennis van zaken zal op grond van deze luchtmetingen moeten concluderen dat het niet veilig is. Daar komt nog bij, dat als wij op een professionele manier gaan meten we waarschijnlijk veel meer vinden.'

'Als we geen luchtmetingen kunnen doen, weet jij dan een andere manier om aan te tonen dat er niets aan de hand is?'

'Ik moet daar mijn gedachten over laten gaan, maar maak je maar geen zorgen ik heb wel wat ideetjes. Ik moet nu weg maandagmorgen tien uur past jou dat?'

Maandag 9 september 1996

Om tien uur meldt Jan Broeksma zich bij Hans Willems.

'Ik denk dat ik er uit ben.'

'Hoezo, vertel.'

'We gaan kijken naar het dampremmend vermogen van de afdeklaag.'

'Dus geen luchtonderzoek?'

'Nee, dat laten we zo. Dat onderzoek van DCRM (Milieudienst Rijnmond) overtuigde jou bijna dat er niets aan de hand was. Wij zullen van de dames en heren politici geen last hebben. Die zullen net als jij er niets uit kunnen concluderen. En de ambtenaren die het wel kunnen weten heeft de provincie niet meer in dienst. Die zitten in de IBZH het geprivatiseerde ingenieursbureau.'

'Ja, ik denk dat je gelijk hebt.'

'Tot nu toe bestaan die onderzoeken voornamelijk uit reeksen met meetgegevens. Uit ervaring weet ik dat niemand daar iets mee doet. Alleen rapporten met een samenvatting en een conclusie tellen mee.'

'Klopt, maar hoe wil je die onderzoeken negeren?'

Omdat alle onderzoeken net weer iets anders zochten, zijn de resultaten verschillend. Tegen een leek in deze materie kan je gewoon zeggen dat ze elkaar tegen spreken. Als we dan ook nog eventuele beïnvloeding van onbekende bronnen buiten de Coupépolder opvoeren, begrijpt niemand er meer iets van. Dat is het verhaal dat we naar buiten brengen.'

Hans knikt; 'Ja dat is wel te verkopen. Goed idee, maar dat onderzoek naar die dampremmendheid. Wat moet ik me daar bij voorstellen?'

'Het onderzoek richt zich op de gassen in de bodemlucht. We gaan op twee verschillende diepten bodemluchtmonsters nemen. Een op 20 cm diep en een op 100 cm diep. Indien de afdeklaag dampremmend is zullen de te meten waarden onderin dichter bij het vuil hoger zijn dan bovenin. Bovendien meten we van de grond ook de lutumwaarde.'

'Lutumwaarde?'

'De lutumwaarde geeft het aantal deeltjes van minder dan tweeduizendste millimeter aan. Het zegt iets over de doorlaatbaarheid. Grond met veel lutumdeeltjes houdt gassen en vloeistoffen tegen. Zo heeft grof zand een lutumwaarde van nul en kattenklei van 60.'

'Ik begrijp het, op die manier kan je ook de dampremmendheid meten. Als de ene methode niet voldoet kan je de andere gebruiken.'

'Je begrijpt het helemaal!'

Donderdag 1 mei 1997

Eind maart is het al duidelijk. De afdeklaag voldoet niet aan de norm. Op veel plaatsen is deze te dun en van heeft absoluut geen dampremmend vermogen.

Hans heeft hierover contact opgenomen met Eric van Heijkoop. Die heeft kwaad gereageerd met : 'Je maakt er maar wat van, je

weet wat we afgesproken hebben. Ik laat Marjan Smal contact met je opnemen, die zoekt het wel met je uit.'

In een paar dagen tijd had hij samen met Marjan een aanvullende offerte gemaakt.

Punt 1; Aantonen dat de deklaag dampremmend is.

Punt 2; Indien punt 1 onmogelijk is, geen conclusies over dampremmend publiceren en alleen conclusies en aanbevelingen maken over de dikte van de afdeklaag.

Hans heeft Jan Broeksma onder druk gezet om toch iets positiefs te kunnen zeggen over het dampremmend vermogen.

Jan heeft er de pest in, tot tweemaal toe had Hans de conclusie en aanbevelingen die hij over het onderzoek naar het dampremmend vermogen van de deklaag teruggestuurd.

Jan gaat nog eens verzitten en belt Hans; 'Wat wil je nu? Die afdeklaag doet niets, jij wil dat ik aantoon dat die laag voldoende dampremmend vermogen heeft. Ik kan dat met niets maar dan ook met niets onderbouwen.'

'Ja, het zal niet makkelijk zijn.'

'Luister eens het moet wel geloofwaardig zijn, heb je de stukken voor je.'

'Ik zal ze even pakken.'

Jan hoorde hoe Hans de telefoon neerlegt en na wat gestommel op de achtergrond.

'Hier ben ik weer, wat moet ik opzoeken.'

'Kijk eens bij vak 14 en 15. Normaal is, dat bij een stortplaats bijna alleen methaan gemeten wordt. Maar hier komt er van alles uit behalve methaan.'

'Ja ik zie het, dat is niet mis zeg, wat ligt daar dan voor zoi.'

'Weet ik niet maar het ziet er niet gezond uit.'

'Klopt, heb je er al over nagedacht hoe we verder gaan?'

'Ik heb wel wat ideeën'.

'Vertel maar, ik ben benieuwd.'

'Ik moet nog even een paar dingen bekijken, maak je maar geen zorgen. Kan je morgen om een uur of tien even bij me langskomen? Dan veranderen we het een en ander.'

'Goed, tot morgen.'

Vrijdag 2 mei 1997

Even over tien zitten Hans Willems en Jan Broeksma samen achter een bureau. Jan heeft wat op papier gezet. Een nieuwe inleiding en een stukje van de conclusies.

'Kijk Hans, hier gaat het om. Met deze inleiding doen we onderzoek naar de samenstelling en dikte van de deklaag'.

'Dus niet, zoals de oorspronkelijke opdracht, naar het dampremmend vermogen?'

'Nee, en bij punt 5.3 van de conclusie komt dit stuk'.

Jan leest het voor;

¹Voor bodemluchtconcentraties zijn geen toetsingswaarden voorhanden. In het kader van dit deklaagonderzoek zijn de risico's ten gevolge van stoffen in de bodemlucht, verdere verspreiding naar de buitenlucht en de mate van dampremming van de deklaag niet bepaald. Maar in het thans lopende onderzoek naar de buitenlucht- kwaliteit worden de risico's voor de mens ten gevolge van gasemissies nader beschouwd. Het meetnet voor de buitenluchtkwaliteit is mede afgestemd op de thans vastgestelde bodemluchtconcentraties.

Hans leest het stuk nog eens rustig door en reageert:

'Ik begrijp het maar zijn we niet terug bij af. Je wilt weer naar een luchtonderzoek toe werken?'

'Ja maar dan een zoals wij dat willen'.

'Hoe bedoel je?'

'Zoals het daar staat. Op basis van de stoffen die we in de bodemlucht hebben aangetroffen. Ik heb jou ooit uitgelegd dat je alleen kan vinden wat je zoekt.'

'Ja maar, Jezus man wat ben jij een linkmiegel zeg. We hebben maar naar een paar stoffen gezocht en nu wil je dat we alleen naar

1 Onderzoek Deklaag DHV 13 augustus 1997. Volledig rapport op www.gifbelt-coupepolder.nl

die stoffen een luchtonderzoek doen? Dat is toch pure volksverlakkerij'.

'We doen er nog een paar stoffen die gebruikelijk op stortplaatsen worden gevonden bij. Dat moet genoeg zijn. Jouw laatste opdracht aan mij was, aan te tonen dat het geen gevaar voor de volksgezondheid is. En... we moeten voorkomen dat er een water en gasdichte bovenafdichting op de belt komt. Meer niet en hoe dat heb je niet gezegd.'

Jan pauzeert even en vervolgt; 'Nu moeten we alleen nog een methode vinden om alleen dat handje vol stoffen te kunnen meten. Normaal neem je daar koolstoffilters voor maar hier kan dat niet.'

'Waarom niet?'

'Teveel methaan en toluen en een groot aantal onbekende stoffen die andere stoffen verdringen.'

Hans reageerde een beetje geërgerd; 'Jan luister nu eens. Ga je nu ineens moeilijk doen? De provincie is een belangrijke opdrachtgever. Juist dit soort opdrachten brengen een hoop geld in het'

Jan onderbreekt hem; 'Wie betaalt die bepaalt, dat weet ik, maar hoe zit het met mij?'

Hans begrijpt gelijk waar het probleem zit. Zijn ergernis is gelijk verdwenen en hij moet zelfs even glimlachen. 'Oh, is dat het. Maak je maar geen zorgen. Ik zal er persoonlijk voor zorgen dat we je niet vergeten. Maak er maar wat van. Kan ik op je rekenen?'

'Natuurlijk.'

Vrijdag 1 augustus 1997

Klokslag negen uur gaat de telefoon, het is Hans Willems. 'Goede-morgen Jan, hoever ben jij met het rapport?'

'Nog niet klaar, vanaf eind mei heb ik de buitenlucht laten monitoren. We hebben een nieuwe, nog niet beproefde, methode gebruikt. Niet een actieve maar een passieve monitoring. Normaal wordt er lucht door de koolstofbuisjes aangezogen. Bij de passieve methode is dat anders dan hangen die buisjes gewoon vrij in de lucht. We hebben ze zodanig hoog boven het maaiveld geplaatst dat het onmogelijk is dat ze iets kunnen meten. Ook qua locatie

heb ik er voor gezorgd dat ze niet op een plaats zitten waar de door uitstraling afgekoelde koude luchtstromen zich kunnen opstapelen'.

'Mooi heel mooi, goed werk. Hoe zijn de resultaten?'

'Precies wat ik dacht, we hoeven niet eens met de resultaten te knoeien. Als we de paar uitzonderlijk hoge pieken als meetfout introduceren is alles goed.'

'Wanneer heb je het klaar?'

'Dat gaat niet op een achternamiddag, al het voorbereidende werk heb ik klaar. Je weet toch dat ik morgen met vakantie ga, rond de twintigste ben ik weer terug en een paar dagen later is het beschikbaar.'

'Dat is goed, eind september is een projectgroepsvergadering gepland.'

'Nu je dat zegt, wie van ons? Of gaan we beiden dit in de projectgroep verdedigen?'

Hans aarzelt even en antwoordt: 'Ik vind dat we dat beiden moeten doen.'

'Zoiets had ik al gedacht, om een idee van de mensen daar te krijgen heb ik vooruitlopend wat notulen van de projectgroep opgevraagd.'

'En? Ik heb wel eens iets in de krant gelezen. Bij het bewonerscomité zit een zekere professor Blom. Heeft hij door zijn werk bij TNO wat kennis van de materie?'

Jan moet grinniken; 'Kennis van materie? Hou op man. Wat hij doet bij TNO weet ik niet, maar het kan niet veel zijn. Maar we hebben er wel iemand zitten die we kwijt moeten'.

'Kwijt? We kunnen zo maar niet iemand uit de projectgroep laten zetten'.

'Deze man wel, Cees Commandeur, hij zit namens het waterschap in de projectgroep. Het is een man met kennis van zaken, die zich niet zo snel van zijn stuk laat brengen.'

'Dat je die man kwijt wil begrijp ik maar hoe denk je dat voor elkaar te krijgen?'

'Dat moet jouw opdrachtgever de provincie doen. Als argument zouden ze kunnen aanvoeren dat het hier niet over iets van waterhuishouding gaat.'

'Je vraagt nogal wat'.

'Als die man er in blijft zet je de geloofwaardigheid van DHV op het spel.'

'Ik zal kijken wat ik kan doen.'

Jan legt de telefoon neer, opent het rapport neemt het geheel nog eens door en besluit de rest van het rapport na de vakantie te bewerken.

Dinsdag 5 augustus 1997

Bijna een jaar lang is Leen Boonakker nu voorzitter van de projectgroep Coupépolder. Hij is net terug van vakantie. Hij weet dat Marjan Smal op zwangerschapsverlof is. Daarom besluit Leen om zelf de DHV te bellen.

De secretaresse van DHV meldt hem dat Jan Broeksma juist voor drie weken op vakantie is gegaan. Op de vraag van Leen; 'Iemand die wat weet van de Coupépolder.' wordt hij met Klaas Everts doorverbonden.

Klaas antwoordt dat hij niet precies weet hoever ze er mee zijn. Hij belooft het na te kijken en terug te bellen.

Op de Coupépolder had Klaas de leiding op het veldwerk gehad. Tijdens dat werk had hij dat voorjaar regelmatig met belangstellenden gesproken. Een van die belangstellenden had hem gezegd dat hij stukken uit het justitieel dossier in bezit had. Nieuwsgierig was hij na het werk bij die man, die vlakbij woonde, langs gegaan. Hij was zich kapot geschrokken. De volgende dag had hij direct Jan Broeksma er op aangesproken. Daarop was een verhitte discussie ontstaan. Klaas vond dat er enkel met beschermende kleding en volgelaatmaskers mocht worden gewerkt. Dat was noodzakelijk, gezien de chemische troep dat volgens het justitieel dossier op de Coupépolder was gestort. Jan was het daarmee niet eens. Ze waren bijna klaar, nog hooguit drie dagen werk. Hij vond dat je het niet kon verkopen dat je eerst vijf weken niet met veiligheidskleding werkt en als je bijna klaar bent ineens wel. Ze hadden toch gassensoren, daarmee waren ze ruim voldoende beschermd. Tegen heug en meug was Klaas hiermee akkoord gegaan.

Achteraf had Klaas spijt gehad, stel je voor er was iets gebeurd en nu wordt hij weer met die rotzooi geconfronteerd. Klaas weet

dat Jan al een paar maal een concept naar Amersfoort had verstuurd. Hij kijkt in het bureau van Jan en vind al snel een paar floppy's met concept 1 concept 2 en concept 3. Hij steekt de floppy met concept 3 in de computer. Het duurt even voor hij beeld heeft. Niet veel later zit hij met een rode kop en gebalde vuisten. 'Godver, klootzak dat kan je toch niet maken, je bent het doodschoppen nog niet waard'.

Als Klaas het gehele rapport gelezen heeft, blijft hij wel een halfuur stil voor zich uitkijken. Hij heeft deze zomer veel over de Coupépolder zitten lezen.

Opeens moet hij denken aan die rechercheur. Die rechercheur die het dossier aan de Telegraaf had gegeven. Wat is er met die man gebeurd? Hebben ze hem op straat getrapt?

Wat moet hij doen? Hij is nu 62, vier kleinkinderen. Ineens moet hij denken aan die kleine Petra. Het kind was vorige week 4 jaar geworden. Er schieten tranen in zijn ogen. 'Verdomme, dat kind heeft recht op een wereld die niet van bedrog aan elkaar hangt.'

Zijn besluit staat vast. Hij zal er wel voor zorgen dat dit rapport, zoals het er nu uitziet, naar buiten komt. Even denkt hij; 'Zal ik wat herschrijven of zal dit genoeg zijn?'

Hij besluit dat het genoeg is, iedereen zal kunnen zien dat de conclusie totaal niet met de inhoud klopt.

Terwijl hij Leen Boonakker terug belt moet hij een beetje grinniken.

'Meneer Everts, ik hoor dat u plezier in het leven hebt, u klinkt zo opgewekt'.

'Ja, meneer Boonakker, ik denk dat ik voor vervroegd pensioen in aanmerking kom'.

'Dat is leuk te horen, voor mij duurt dat nog even, vraagje is het rapport al klaar?'

'Ja, het kan zo naar de drukker, als u mij de adressen van de projectgroepsleden geeft kan de drukker ze gelijk versturen.'

'Prima ik zal gelijk vanmiddag de lijst nog op de post doen.'

'Dan denk ik, dat als alles goed gaat, ze eind volgende week worden verzonden.'

'Prima, nog een goedendag verder.'

Klaas kijkt op zijn horloge, half twaalf. Hij besluit de rest van de dag maar een snipperdag te nemen. Grinnikend denkt hij; 'Kan ik er alvast aan wennen.'

Vrijdag 15 augustus 1997

Marjan Smal neemt de telefoon op. Het is Eric van Heijkoop, aan zijn snauwende stem hoort ze dat hij woedend is.

'Heb jij vandaag post van DHV gekregen?'

'Ja, maar ik heb het nog niet opengemaakt.'

'Maak het open en lees het door.'

'Zeg een beetje rustig aan, ik ben met verlof dat weet je toch.'

'Niets mee te maken, lees het door, ik bel je vanmiddag terug.'

'Ja, maar...'

Opgehangen, ze weet dat Eric niet een prettig iemand is maar zoals hij nu is heeft zij hem nog nooit meegemaakt.

Om vier uur belt Eric nogmaals. Hij is nu wat meer aanspreekbaar.

'Hallo met Eric, heb je alles doorgelezen?'

'Ja, we zitten in de problemen.'

'Ja als de projectgroep dit onder ogen krijgt. Heb je dat bij 14 en 15.....'

Marjan onderbrak hem, 'Dat is volgens mij het kleinste probleem.'

'Hoezo?'

'Zie je dat vak 46C?'

'Ja, Wat is daar mee?'

'Daar is toch wat gemeten.'

'Hoe bedoel je, er is overal wat gemeten of is dat waar...?'

'Ja, onder vak 46C liggen die containers. Daarbovenop ligt een metersdik leempakket. Daarom is er bijna geen methaan gemeten. Maar er zijn wel andere stoffen geregistreerd.'

'Hebben ze iets van dat gifgas gemeten?'

'De apparatuur was daar niet voor ingesteld. Er zijn wel pieken maar we weten niet wat het is.'

'O dat wist ik niet, ik dacht dat als je die luchtmonsters analyseert je dan weet wat er in zit.'

'Nee was het maar zo gemakkelijk. Je moet gericht per stof zoeken, dan pas weet je of die stof er wel of niet inzit. Dit is niet alleen van toepassing bij het luchtonderzoek maar ook bij water en grond.'

'Goed dat ik het weet, we moeten zo snel mogelijk weten of er gifgas is vrijgekomen. Kan jij daar voor zorgen?'

'Ja, dat is prima.'

'Nu wat anders. DHV heeft dit aan de projectgroepsleden gestuurd. Dat had nooit mogen gebeuren, hoe lossen we dit op?'

Marjan is even stil. Plots krijgt ze een inval;

'Over vijf weken hebben we een projectgroepsvergadering, ik heb wel een idee. We hebben nog het nazorgplan. Dat was de laatste opdracht voor Iwaco. We halen twee man van Iwaco erbij, die gaan dat nazorgplan uitleggen. Dat is voor een avond genoeg. Het rapport van DHV bespreken we dan wel in een volgende vergadering. Hebben we tijd om er een mooie draai aan te maken. Wie laten we boven de containers naar gifgas meten? DHV?'

'Nee, die niet. Je kent mijn standpunt. Hoe minder instanties het weten, des te beter. Laat het maar weer door de TNO-defensie doen, dan komt er niets naar buiten.'

September 1997

Het aanvullende onderzoek door TNO-defensie bevestigt waar iedereen bang voor is. Op vak 46 C worden sporen van gifgas aangetroffen. Dit kan alleen door lekkage zijn ontstaan. Het opmerkelijke is dat de samenstelling van het gifgas ten opzichte van de metingen in 1992 lijken te zijn veranderd. Mogelijk zijn er in de leemlaag bepaalde verbindingen afgebroken. Hierdoor ontstaat het idee dat door er nog meer leem overheen te storten het probleem kan worden opgelost. Gelukkig kan dat onopvallend gebeuren. Op tal van plaatsen is de afdeklaag te dun en moet die worden aangevuld.

Ook worden er draaiboeken gemaakt voor het opvangen en wegwerken van toekomstige kankergevallen. Het Anthonie van Leeuwenhoek ziekenhuis weigert categorisch de medewerking. Nu is men afhankelijk van de lokale huisartsen. Het idee is om door middel van een onderzoeksproject hun medewerking te krijgen.

De Nederlandse Kankerregistratie (NKR) wordt hierover aangesproken. Die reageren positief. Het onderzoek zal procedures en wachttijden in kaart brengen. Het bureau Huismans en CO zal voor een aantal jaren dat pilot-onderzoek in de regio Alphen uitvoeren.

De huisartsen gaan daarmee akkoord. Het onderzoek is anoniem alleen wordt de postcode gevraagd. Aan de artsen zal door een begeleidende vragenlijst gevraagd worden of de patiënt(e) sportief is. Zo ja, is dat bij een passieve buitensport, zoals wandelen fietsen en golfen? Of een meer actievere buitensport zoals voetbal, tennis en hardlopen? Samen met het postcodegebied en de ledenlijst van de golfclub moet dit voldoende zijn.

Zodra een golfer met kanker is gesignaleerd, zal via de betreffende huisarts de mogelijkheid van een vervroegde MRI scan worden aangeboden. In plaats van een wachttijd van twee of drie maanden kunnen de betreffende patiënten dan binnen tien dagen terecht. Hierover zijn met het Academisch Ziekenhuis afspraken gemaakt. Na die scan kunnen ze voor verdere observatie in een privékliniek in Maarseveen worden opgenomen.

Het Academisch Ziekenhuis is akkoord gegaan met het verzoek om incidenteel buiten de regulaire arbeidstijden om de MRI scan beschikbaar te stellen.

December 1997

Dirk Brandt geeft al geruime tijd leiding aan het Alphen regio-kantoor van de provincie Zuid-Holland. Het kantoor aan de Gouwsluise weg beheert de provinciale wegen en bruggen in het Alphen deel van de provincie. Tot de sluiting in 1985 controleerde Dirk ook jaarlijks de Coupépolder. Hij had diverse rapporten over de misstanden daar ter plaatse gemaakt. Maar met die rapporten werd niets gedaan. Ook de maatregelen die hij had voorgesteld werden niet uitgevoerd. Hij was dus niet verbaasd toen in 1989 de Telegraaf Alphen, met de kop van 200.000 vaten gif op de Coupépolder, wakker schudde.

Dit alles is nu verleden tijd. Hij had meegewerkt aan het rapport van de commissie Engwerda en had gehoopt dat er nu een einde was gekomen aan de jarenlange corruptie...

(Rapport De Onderste Steen gemeente Alphen maart 1992)

Dat blijkt jammer genoeg ijdele hoop te zijn. De corruptie blijft. Nu zijn het niet de vuilverwerkers die over de schreef gaan maar gebeuren er allerlei rare dingen rondom de golfclub.

Eerst denkt hij werkelijk dat die gasten niet sporen. Een paar maanden geleden had hij, op verzoek van gedeputeerde Jaap Wolf, de opdracht gekregen om in overleg te gaan met de golfclub.

Het zou gaan over de verkoop van een stuk grond. De bedoeling was dat er een loods voor het materiaal en machines zou worden gebouwd. Ter plaatse aangekomen bleek het te gaan om een stuk grond langs en in het talud van de oprit naar de Zeegerbrug. Hij had de mensen van de golfclub uitgelegd dat dat onmogelijk was. In Nederland worden langs Rijks- en provincie wegen nooit stukken van het wegtracé verkocht. In dit specifieke geval zeker niet.

Bij de aanleg van de Zeegerbaan was er zodanig veel grond aangekocht zodat er in de toekomst, bij een verbreding naar vier banen, er geen grond meer hoefde te worden aangeschaft. Nu een stukje ervan verkopen zou betekenen dat over de gehele lengte van de Zeegerbaan deze aankoop niets meer waard zou zijn. Hij begreep ook niet waarom ze dat stuk wilden hebben. Ze hadden toch plek genoeg. Hij had toen duidelijk laten merken dat hij het vreemd vond. Dachten ze nu werkelijk dat ze dat konden kopen.

Hij had alle argumenten op papier gezet en met een negatief advies naar Jaap Wolf gestuurd. Hij was er van overtuigd dat hij er niets meer van zou horen.

Maar vanmorgen had hij post van Jaap Wolf ontvangen. In de envelop zit een tekening van het stuk grond dat de golfclub wil aankopen en tekeningen van een Romneyloods. Het is exact hetzelfde stuk dat ze een paar maanden geleden ook wilden. Volgens de architect van de golfclub was dat gezien het doorzicht de beste locatie. In de begeleidende brief staat ook de opdracht voor taxatie door een makelaar. Waar hij helemaal de pest in krijgt, is dat onderdeel regeltje;

“Om misverstanden te voorkomen overlegt u met de golfclub welke makelaar u daar voor inschakelt.”

Dirk Brandt schudt zijn hoofd. 'Hoe is dit mogelijk? Nog nooit heeft iemand in Nederland een stuk talud van een provinciale weg kunnen kopen. De golfclub wel. De ene bestuurlijke beerput, over

de Coupépolder is nog maar net gesloten of de volgende gaat al weer open.'

Voorjaar 1998

Inmiddels is er bij de Golfclub toch wat onrust ontstaan. Het aantal leden is teruggelopen. Veel gaan naar de nieuwe golfclub in Nieuwveen, nog geen 10 minuten rijden van de Coupépolder.

Gelukkig wordt het luchtmonitoringssysteem geïnstalleerd. Op een zestal plaatsen wordt door passieve bemonstering (dat wil zeggen dat de lucht niet wordt aangezogen) de stoffen in de lucht gemeten. Zoals de deskundigen vooraf hebben gezegd, is dit een groot succes. Alle gevaarlijke stoffen die met normale apparatuur wel gemeten worden blijven buiten beeld. Het blijkt dat vooral de politiek en de golfers veel waarde aan deze "Bescherming van de volksgezondheid" hechten.

Dinsdag 2 juni 1998

Marjan Smal is het zat, die Leen Boonakker moet weg. Nu in juni 1998 na tien jaar vergaderen is er nog steeds geen besluit genomen. Het lukt hem steeds maar niet om bij de Coupépolder tot een beslissing te komen. Bij andere projectgroepen lukt hem dat wel. Daar is hij wel in staat om de vergadering naar een vooraf ingenomen standpunt te voeren. Hier wil het niet lukken.

Het scheelt een heel eind dat het hoogheemraadschap nu alleen agendalid is. Dat is in ieder geval een lastpak minder.

Echter het levert nog steeds geen besluiten op. Iedere keer is het hetzelfde. De vergadering is niet overtuigd en er moet nog een aanvullend onderzoek komen.

Marjan heeft er met Eric van Heijkoop over gesproken. Er moet verandering in komen. Eric heeft wel iemand op het oog. Frans van de Ham, intelligent jong goed gebekt en vlotte verschijning. Iemand die alles verkopen kan. Of het nu keukens auto's of een beslissing in een vergadering is. Frans krijgt het voor elkaar.

Voor die aanstelling moet alleen Jaap Wolf nog even zijn goedkeuring geven. Normaal is dat een te verwaarlozen formaliteit. Maar ineens is alles anders. Jaap Wolf weigert om mee te werken.

Marjan zit in het kantoor van Jaap Wolf en heeft een heel verhaal gehouden waarom ze iemand als Frans van der Ham nodig hebben. Maar het mag niet helpen. 'Meneer Wolf, luister nu eens, wij hebben een man met die capaciteit echt nodig.'

'Mevrouw Smal, heeft u gezien wat die man kost? Ik ben principieel tegen. Een ambtenaar is een persoon die bij ons in dienst is. Een man die namens zijn eigen adviesbureau bij ons werkt is geen ambtenaar.'

'Maar...'

'Mevrouw Smal, ik dacht dat ik duidelijk genoeg was'.

Jaap Wolf staat op waarmee hij aangeeft dat voor hem het gesprek ten einde is. Marjan blijft onverstoorbaar zitten.

'Moet u eens even luisteren, waar waren uw principes vorige week?'

Geërgerd reageerde Jaap; 'Vorige week, wat bedoel je?'

'Die persconferentie waar je die mooie jongen, je weet wel wie ik bedoel, uit de stront hebt gehaald.'

Marjan is nu echt kwaad; 'Principes heb je of die heb je niet'.

Jaap schrikt, hij weet precies wat Marjan bedoelt. Hij heeft zich door die jonge wethouder laten inpakken. Het ging over een vervuild stuk grond. De gemeente Leiden had dat onteigend en een lage prijs betaald. Daarna bleek de verontreiniging mee te vallen. Het was niet netjes voor de man die was onteigend. Maar het geldelijk gewin komt niet in iemands zak, het gaat naar de gemeente Leiden. Op grond van dat verhaal en omdat hij die jongeman wel mocht had hij bepaalde toezeggingen gedaan. Pas tijdens de persconferentie op 27 mei had hij begrepen dat dat maar de halve waarheid was en dat wethouder Alexander Pechtold had zitten knoeien met ladingen vervuilde grond. Maar toen kon hij niet meer terug.

Marjan onderbreekt zijn gepeins: 'Wat gaan we doen?'

Vermoeid antwoordt Jaap; 'Kijk maar, je doet maar, ik zal wel akkoord gaan.'

September 1998

Na één vergadering als toehoorder neemt Frans van der Ham het voorzitterschap van Leen Boonakker over. Gelijk weet hij te scoren. Het lukt hem, om al in zijn eerste vergadering, een besluit over de luchtmonitoring te laten nemen. In de volgende vergadering wordt het ophogen van te dunne plekken van de afdeklaag door de vergadering aangenomen. Dat gaat niet zonder slag of stoot. Herman Gerritsma ligt dwars. Hij vraagt Frans met wat voor soort grond er zal worden gewerkt.

Frans antwoordt; 'Maakt niet uit grond is grond'

'Onzin, ik heb een kwekerij en weet donders goed dat het veel uitmaakt met welke grond je de boel afdekt. Kattenklei laat bijna niets door en zand alles.'

'In de provinciale voorschriften staat dat de leeflaag voor gras 50 cm en voor beplanting 100 cm moet zijn.'

'En, het maakt niet uit wat voor grond?'

'Nee maakt geen verschil.'

Geërgerd reageert Herman; 'En jij vind dat normaal?'

'Ja ik werk volgens dat voorschrift.'

'Mooi, dus we wijken af van het algemene voorschrift om een water en gasdichte afdeklaag aan te brengen en we houden ons dan aan een voorschrift dat nergens op slaat.'

'Als je het zo noemt, ja'.

'Is dat een landelijk voorschrift?'

'Nee, het heeft betrekking op een provinciaal besluit uit 1993.'

'Is er een wetenschappelijke onderbouwing voor?'

'Nee, dat hoeft niet, dit besluit geldt voor alle categorie II gronden.'

'Categorie II?'

'Dat zijn industrieterreinen en sportvelden.'

De gehele vergadering kijkt verbaasd. Even valt er een stilte daarna reageert Herman, 'Vallen sportvelden onder dezelfde norm als industrieterrein? Dat kan toch niet?'

'Ja.'

'Begrijp ik niets van.'

'Op een sportveld en industrieterrein ben je maar een beperkt aantal uren per dag aanwezig zodoende vallen die beide onder dezelfde categorie.'

'Die redenering kan ik, hoewel ik het daarmee niet eens ben, wel volgen. Maar..' en hier stopte hij even 'met het verhaal dat grond, niet gespecificeerd wordt naar wat voor soort grond, daar kan ik niets mee. Hier stopt voor mij de discussie.'

'Hoe bedoelt u?'

'Ik voel me niet serieus genomen, als wij als projectgroep niet mogen oordelen over wat voor soort grond er moet worden gebruikt, wil ik daar geen deel meer van uitmaken.'

Dit gezegd hebbende pakt Herman zijn spullen bij elkaar en verlaat hij de vergadering. Na afloop van de vergadering belt Marjan naar Eric: 'Die Frans, die doet het goed. Hij weet van wanten hij heeft er voor gezorgd dat er nog een lastpak is opgestapt.'

Het is geen impulsief besluit van Herman om uit de projectgroep te stappen. Al een tijd lang speelde hij met die gedachte.

Als direct aanwonende heeft Herman een gas en waterdichte afdeklaag als doel van zijn bemoeienis met de Coupépolder gesteld.

De stank van de Coupépolder is dan wel iets minder geworden, maar bij vlagen is het soms weer duidelijk terug.

De oorzaak van die plotselinge stankperiodes is niet vast te stellen. Waarschijnlijk vinden er in de ingewanden van die belt onbekende chemische reacties plaats. Soms heeft hij het gevoel dat hij de enige is die zich zorgen maakt. De mensen uit de buurt praten er nog nauwelijks over. Af en toe komt het ter sprake als een buurvrouw vraagt;

'Ik heb vorig jaar een miskraam gehad, denk jij...?'

Of, 'Dat is al het derde geval van prostaatkanker hier in de buurt zou het komen van...?'

Het is duidelijk dat er onder een gespeelde onverschilligheid de mensen toch bang zijn.

Een gas en waterdichte afdeklaag via de projectgroep is niet mogelijk. Een andere weg om het doel te bereiken is de gang naar de rechter. Maar om iets bij een rechter af te dwingen moet er eerst een besluit genomen zijn. Herman is bang dat als hij in de projectgroep zou blijven, dit bij de rechter verkeerd zou kunnen worden

uitgelegd. Hij had toch in de projectgroep genoeg ruimte gehad om zijn argumenten naar voren te brengen.

Zomer 1999

Marjan Smal vindt dat het tijd is dat de projectgroep een besluit neemt. Frans van de Ham wil toch nog een onderzoek. Met dat onderzoek wil hij op basis van de luchtmonitoring bewijzen dat het veilig genoeg is. Hij denkt aan een soort second opinion om de projectgroep te overtuigen.

Door ervaring wijs geworden, van hoe het met de DHV-rapport is misgegaan, zullen er in de opdracht allerlei zekerheden worden ingebouwd. Het valt niet mee om een onderzoeksbureau te vinden die aan zulke eisen wil voldoen.

Uiteindelijk heeft Frans van der Ham toch iemand gevonden. Professor Kleinjans van de Universiteit van Maastricht. Tegen een ruime vergoeding is deze bereid een rapport over het gevaar voor de omwonenden van de Coupépolder te maken.

Het eerste concept is begin juni klaar. Als Frans dat onder ogen komt schrikt hij zich een hoedje. Heel Alphen Noord zit in de gevaarzone. In paniek belt hij Marjan Smal. Marjan is nogal geprikkeld en zegt hem, dat hij het zelf moet regelen. Hij moest toch zo nodig nog een aanvullend rapport.

Twee dagen later zit Frans in een wegrestaurant met Professor Kleinjans aan tafel.

'Luister meneer Van der Ham, ik heb me aan mijn woord gehouden. Nergens in het rapport vindt u maar één negatieve opmerking over de gehanteerde luchtmonitoring.'

'Dat mag dan wel zo zijn maar dit rapport kunnen wij nooit zo accepteren. De afspraak ging niet alleen over geen kritiek op de luchtmonitoring maar ook dat u de zaak wat rooskleuriger zou weergeven.'

Professor Kleinjans reageerde verontschuldigend; 'Ik werk er niet alleen aan, feiten kan ik niet verbloemen. Ik moet ook aan mijn reputatie denken. U moet eens weten hoeveel moeite het heeft gekost om mijn collega's te overreden om de pieken in de metingen als meetfout te benoemen.'

De professor pakt een paar papieren uit zijn binnenzak en vervolgt; 'Maar, maak je geen zorgen. Naar aanleiding van het gesprek dat we eergisteren per telefoon hadden heb ik nog eens het een en ander doorgerekend. Als we de werkelijkheid van de Coupépolder vergeten. In plaats daarvan een modelberekening maken die we over de Coupépolder heen leggen verandert er veel.'

'Waar moet ik dan aan denken?'

'Bijvoorbeeld de hoogte van de Coupépolder die is 16 tot 18 meter. Daardoor zitten we met beïnvloeding vanuit de stort tot 3,5 kilometer. Ik heb het temperatuurverschil maar buiten beschouwing gelaten. Als we die ook in de berekening hadden meegenomen waren we nog verder gekomen. Als we in de modelberekening uitgaan van nul hoogte en nul temperatuurverschil, scheelt dat toch al gauw de helft.'

'Ja maar die omwonenden? Ik denk aan de Oostkanaalweg en Akkerwinde'.

'Die noemen we niet meer.'

'He, hoe wil je dat doen?'

'We hebben het over bewoners in de omgeving van de Coupépolder. Een paar kilometer verder is nog steeds omgeving.'

'Ja, ik begrijp het.'

'We passen de contouren van de modelberekening aan. Als het na één kilometer veilig is dan wordt in onze modelberekening ook die afstand aangehouden. Moet het meer zijn maken we het model groter. Is het minder dan maken we het model kleiner.'

Twee maanden later is het ¹rapport klaar. In de titel en conclusie is er sprake van omwonenden.

In de berekening van het rapport is er geen sprake van omwonenden. Voor de berekening gaat men uit van receptorpunten.

Die receptorpunten zijn een paar kilometer van de Coupépolder vandaan. In plaats van de Oostkanaalweg gebruikt men de Dorpsstraat en Noordeinde in Aarlanderveen.

Zelfde bij de Akkerwinde, Grashof en Klaverhof. Hiervoor in de plaats komen de Weegbreestraat en Ezelskrulzoom.

1 / 1999-12-10 rapport kwantificering gezondheidsrisico's Uni Maastricht zie Technisch www.gifbelt-coupepolder.nl

Vrijdag 14 januari 2000

Het voorstel van Gedeputeerde staten van Zuid-Holland om geen water en gasdichte afdeklaag op de Coupépolder aan te leggen wordt in de commissievergadering van 14 januari 2000 behandeld.

Er is een brede belangstelling, tenslotte was de Coupépolder ooit wereldnieuws. Alle politieke partijen zijn aanwezig. Elke partij heeft wel vragen over de veiligheid. De meeste vragen gaan over het rapport van de heer Kleinjans. Uit de aard van de vragen is op te maken dat ze door iemand met kennis van zaken zijn opgesteld.

Maar de gedeputeerde gaat totaal niet op de vragen in. Ze houdt slechts een nogal schutterig betoog over problemen bij de saneringen in het algemeen.

Voor uitleg technische vragen schuift ze Frans van der Ham naar voren.

Frans had de bui al zien zitten. Uit voorzorg had Frans het rapport van Kleinjans niet in de stukken opgenomen. Zodoende kan hij alle vragen over het rapport van Kleinjans van tafel vegen.

'U moet alleen de rapporten van DHV uit 1997 als uitgangspunt nemen, zo staat dat ook in de stukken. Het besluit is daar op gebaseerd.'

De vraag over de veiligheid van de 30 woningen rondom de stort wordt niet door hem beantwoord. Ook ontkent hij, omdat het nooit officieel is geregistreerd, de aanwezigheid van het kinderdagverblijf op Oostkanaalweg 3.

Alleen GroenLinks en de SP sputteren nog wat tegen. De andere vragenstellers bedanken de gedeputeerde voor haar duidelijke uitleg.

Een mooi stukje toneel. De vragenstellers hebben zelf die vragen niet opgesteld. Een paar hebben er zelfs een papiertje met wat vervolgvragen bij de hand. Mede omdat de gedeputeerde en Frans daar niet inhoudelijk op reageren hebben ze daar niets aan.

Het voorstel wordt met tegenstem van GroenLinks en SP goedgekeurd.

Op 23 februari 2000 zetten gedeputeerde staten dit voorstel om in een besluit. Hierop start Herman Gerritsma een bezwaarprocedure.

2000 en 2001

Eric en Marjan zijn tevreden over het besluit van de provincie . Maar ze geloven niet dat hiermee het probleem is opgelost. Ze hebben de zaak goed gevolgd en weten dat die Gerritsma met zijn bezwaarschrift een heel eind kan komen.

Ze vinden dat het belang van de golfclub meer met de Alphense politiek moet worden verweven.

Op aandringen van Marjan heeft Pieter van Stipdonk de CDA wethouder Hans Groen in 't Wout in het clubhuis van de golfclub uitgenodigd. Daar is hij warm gemaakt om mee te doen met de Entente Florale (internationale prijs voor groenste stad). De wethouder is gelijk vóór het idee. Hij begint direct met de voorbereiding.

Begin juni 2001 is het zover. Een groep internationale juryleden komen controleren.

Na afloop van een fietstocht door het Zegerslootgebied worden ze uitgebreid op het clubhuis van de golfclub ontvangen.

Het resultaat: Alphen krijgt de eerste prijs. Hierdoor is Hans Groen in 't Wout de golfclub voor eeuwig dankbaar.

Ook binnen de Alphense VVD heeft Marjan goed werk verricht. Pieter heeft wethouder Lyczak dan wel onder controle maar die legt in november 2000 zijn functie neer. Marjan weet dat Hans Uljee de belangrijkste man binnen de VVD is. Hans wordt ook wel eens de onge kroonde koning van Alphen aan den Rijn genoemd. Hij bekleedt geen enkele politieke functie. Maar bij de VVD op de achtergrond vervult hij een belangrijke en beslissende rol. De VVD is verreweg de grootste partij in Alphen. Toch hebben ze geen krachtdadige personen in de politiek.

Als ze eens iemand hebben die het kaas niet van zijn brood laat eten wordt die er zo snel mogelijk uitgewerkt. Een goed voorbeeld van iemand wegwerken is wethouder Van As. Eerst werd hij door de VVD Alphen op de kandidatenlijst voor de Tweede Kamer gezet. Vervolgens wordt er flink druk uitgeoefend, zodat hij op een verkiesbare plaats terecht komt.

Echter, in de beslissende partijvergadering, zorgt Hans ervoor dat de Alphense VVD door afwezigheid schittert. Zonder steun van de afdeling die je heeft voorgedragen ben je kansloos en dus daalt Van As naar een onverkiesbare plek. Uiteindelijk resultaat is dat Van As niets meer met de VVD van doen wil hebben.

In die omgeving van beïnvloeding en machtspolitiek voelt Hans zich als een vis in het water.

Hans gebruikt ook zijn invloed om er zelf beter van te worden. In 1996 heeft hij de kwekerij van Lemkes aangekocht. In strijd met het bestemmingsplan had hij die kwekerij omgebouwd tot een soort bedrijvenpark. Voor een bestemmingsplan verandering heeft Hans niet alleen de gemeente maar ook de provincie nodig.

Marjan vindt dit een mooie gelegenheid om Hans eens op te zoeken. Al gauw heeft ze Hans er van overtuigd dat als hij die bestemmingsplanverandering wil, hij er vooral voor moet zorgen dat de toekomstige VVD wethouder binding met de golfclub heeft.

In Januari 2001 wordt Bas Wienbelt de nieuwe wethouder, met de Coupépolder in zijn portefeuille.

Op 26 juli van dat jaar wordt de bestemming van de kwekerij van Lemkes van agrarisch naar bedrijfsterrein omgezet.

In het voorjaar van 2000 worden door Huismans en Co de eerste kankergevallen gesignaleerd. Het is een vrouw van 73 en een vrouw van 57 jaar . Beiden worden, geheel volgens de planning, via Maarseveen in de Noorse kliniek opgenomen.

Deze twee gevallen zijn de eerste van een lange reeks tot halverwege 2001. In totaal gaat het om veertien vrouwen waarvan er twaalf naar Noorwegen gaan. Slechts in twee gevallen gaat de familie niet akkoord dat moeder of oma uit het zicht verdwijnt. De overigen laten zich verleiden. Er is hun verteld dat er in de besloten kliniek nieuwe, veelbelovende medicijnen worden gebruikt.

Hiermee kunnen slechts een beperkt aantal mensen worden geholpen. Van de twee die niet naar Noorwegen gaan blijft er één gewoon thuis. Ze krijgt een kastje met zelfdosering van pijnstillers en sterft in huiselijke kring. De andere vrouw wil niet naar Noorwegen en wordt in het Rijnland Ziekenhuis in Alphen opgenomen. De dag voordat zij naar het Anthonie van Leeuwenhoek ziekenhuis gaat, sterft ze aan een te hoge dosis medicijnen.

Dinsdag 5 juni 2001

Om tien over elf verlaat de laatste patiënt de spreekkamer van huisarts Wim Laros. Wim blijft nog even zitten en overlegt met zichzelf wat te doen. Vorige week maandag was er weer een patiënt van hem begraven. Hij is niet tevreden over de gang van zaken. Hier klopt iets niet. Dit is nu al zijn tweede patiënt die zonder hem te raadplegen is verdwenen. Waarna ze vervolgens een paar maanden later in een lijkkest terugkomen.

Het meest bevreemd hem dat hij met beide patiënten geen contact meer heeft gehad. Hij had altijd gedacht dat hij een goede verhoudingsband met hun had. Bij beide families heeft hij navraag gedaan. Dat heeft meer vragen dan antwoorden opgeroepen. Beide vrouwen hadden een versnelde oproep voor een MRI gehad. Vervolgens waren ze via een privékliniek in Maarseveen in een kliniek in Noorwegen opgenomen.

Volgens Jan Ofwegen, de man van de laatste patiënt, ergens in de buurt van Bergen. Waar precies wist hij niet. Hij was door iemand van het vliegveld opgehaald en later weer teruggebracht. In die Noorse kliniek worden nieuwe medicijnen getest. Dure medicijnen met een heel hoge marktwaarde. Alles wordt er streng bewaakt. Jan vertelde hem dat hij alleen met zijn vrouw in een klein appartement zat. Weliswaar met een mooi uitzicht op zee, maar wel met de deur op slot. Er was ook geen contactmogelijkheid met de andere patiënten.

Het meest vreemde vindt Wim, dat hij geen uitslag van de MRI heeft gekregen. De scans zijn in het academisch gemaakt. Niemand kan hem vertellen waar die scans gebleven zijn.

Er blijft toch altijd een kopie van opgeslagen. Na drie of vier telefoontjes heeft hij er genoeg van. Elke keer hebben ze een ander smoesje. Ten einde raad heeft hij per brief een klacht naar het ziekenhuis verstuurd. Dat is nu een week geleden.

Er wordt op de deur geklopt. Zijn assistente doet de deur van de spreekkamer open. Nerveus zegt ze dat er twee heren van de inspectie zijn. Voordat Wim hierop wat kan zeggen, komen de twee mannen al ongevraagd zijn spreekkamer in.

'Wat heeft dit te betekenen?' reageert Wim duidelijk uit zijn humeur.

'Rustig maar, wij willen u alleen even spreken,' zegt de langste van de twee en gaat op de stoel tegenover Wim aan het bureau zitten. Ondertussen neemt de andere man de doktersassistente met zich mee de kamer uit. Hij blijft daar voor de deur van de spreekkamer staan. De man in de spreekkamer stelt zich voor als Eric van Heijkoop, buitengewoon ambtenaar van de BVD.

'Meneer Laros, wij willen een gesprek met u. Wij weten dat u vanmiddag zou gaan golfen. Ik vraag u dat af te bellen. Verder zou u ook uw assistente even gerust kunnen stellen en geef haar voor de rest van de dag maar vrijaf. We hebben geen meeluisteraars nodig, alles dient onder ons te blijven.'

'Hoe weet u dat ik zou gaan golfen,' stamelt Wim onthutst.

'Meneer Laros. Zoals bij elk persoon, bij wie wij op bezoek gaan, hebben wij ook uw doopceel gelicht. Wij weten meer over u dan u zich zelf kunt herinneren. Overigens staat ook uw telefoon en e-mailverkeer al geruime tijd onder de tap.'

'Maar jullie kunnen toch niet...'

'Jawel, dat kunnen wij wel. Als buitengewoon opsporingsambtenaar van de binnenlandse veiligheidsdienst zijn onze mogelijkheden en bevoegdheden onbeperkt. Gaat u nu maar uw assistente geruststellen. Laat haar maar naar huis gaan. Dan praten we daarna verder.'

Wim staat op en gaat naar zijn assistente. Ze is danig overstuurd. Hij stelt haar gerust en geeft haar voor de rest van de dag vrij. Als ze weg is, vraagt de BVD-er die voor de deur van de spreekkamer heeft gestaan of Wim de buitendeur op slot kan doen. Vervolgens neemt hij zelf plaats achter het bureau van de assistente.

Terug in de spreekkamer zit Eric van Heijkoop geduldig te wachten tot Wim terug is.

'Meneer Laros. Ik zal er geen doekjes om winden. U heeft ons in een lastig pakket gebracht. Wat ik u nu ga vertellen blijft geheim. Bij openbaar maken kunnen wij u weliswaar niet juridisch vervolgen. Maar wij zullen er dan minimaal voor zorgen dat u uw beroep niet meer zal kunnen uitoefenen.'

'Wat is dat voor onzin.. ?' reageert Wim boos. 'Ik ben niet zo bang uitgevallen. Proberen jullie mij te chanteren?'

Eric vervolgt rustig: 'Ja, en daar hebben wij geen enkel probleem mee. Het landsbelang gaat boven uw carrière dus als we een beetje bewijsmateriaal moeten creëren hebben we daar geen problemen mee.'

'Dat kunnen jullie toch niet maken?!' roept Wim vertwijfeld.

'Oh, jawel hoor.' Eric kijkt Wim doordringend aan en vervolgt: 'Zegt de naam Omir u nog iets?'

Wim verstart. De moeder van de Afghaanse peuter had op een zaterdagavond gebeld. Hij had weekend dienst. Maar ondanks het wanhopige en huilende verzoek van de moeder had hij toch gewaagd langs te komen. Een beetje koorts...nou ja. Hij had het volledig verkeerd ingeschat. De volgende morgen was het jongetje overleden. Toen de politie de overspannen moeder ondervroeg moest er een tolk aan de pas komen. Ze sprak onvoldoende Nederlands om gehoord te worden. Hierdoor kon de hele affaire worden afgedaan als een tragische samenloop van omstandigheden. Veroorzaakt door gebrek aan communicatievaardigheden van de moeder. Zodoende was de affaire Omir niet bij het tuchtcollege terechtgekomen.

Eric ziet de plotselinge paniek in de ogen van de dokter. Dat is raak. Midden in de roos.

'Maar uh...,' begint Wim, nu timide en verward.

'Hou maar op, u begrijpt nu wat ik bedoel?'

Wim kan hierop alleen maar bevestigend knikken.

'Laten we het hebben over die twee vrouwen uit Noorwegen. U bemoeit zich daar niet meer mee. Begrepen?'

'Als u dat zegt'.

Eric kijkt wat om zich heen, kijkt de nog steeds geschrokken Wim diep in de ogen.

'Of zou u voor ons willen werken?'

Wim is een beetje overdonderd. Eric is nu wat vriendelijker en legt uit dat hij alleen bepaalde informatie door moet geven en bepaalde zaken in het oog moet houden. Als betaling zou Wim bij een universiteit als bijzonder hoogleraar worden aangesteld. Honorarium 80.000 gulden een leuk bedrag voor niets doen. Eric vraagt hem dat aanbod in overweging te nemen. Nadat ze nog wat hebben doorgepraat stapt Eric op.

'Over een paar dagen hebben we weer contact'.

Die nacht kan Wim niet in slaap komen. 80.000 gulden is een mooi bedrag. Makkelijk verdiend, alhoewel de helft gaat weer als belasting naar de Staat terug. Toch is dat niet waar hij van wakker ligt. Wat hem het meest dwars zit is dat, bij weigering, hij niet zou weten wat er met die vrouwen is gebeurd. Wat is er aan de hand? En waarom hebben ze hem juist nu nodig?

Donderdag 7 juli 2001

Eric van Heijkoop en Wim Laros hebben een lunchafspraak in hotel Savelberg in Voorburg. Tijdens de lunch geeft Wim aan dat hij met het aanbod van Eric akkoord gaat. Eric had daar al rekening mee gehouden en heeft wat documenten meegenomen. Wim moet die tekenen. Nadat Wim de documenten over geheimhoudingsplicht heeft getekend, feliciteert Eric hem met zijn nieuwe baan.

'Morgen krijg je een uitnodiging voor een seminar over loopspor-ten en gezondheid bij de Universiteit van Maastricht. Wij weten dat jij daar ooit een stuk over hebt gepubliceerd. Door ziekte van een van de sprekers wordt aan jou gevraagd zijn plaats in te nemen.'

'Jullie weten ook wel echt alles hè?'

'Ja, alles. Zelfs zaken die jij allang vergeten bent,' grapt Eric terug.

'Dat seminar is op dinsdag, je mist dan maar een halve dag omdat je die middag toch altijd al golft. Je gaat op maandagavond al weg. Niet naar Maastricht maar naar Hotel Villa Vennendal in Nunspeet. Daar is een kamer voor je gereserveerd. Om acht uur 's avonds word je daar verwacht.'

'Kun je al een tipje van de sluier oplichten?' vraagt Wim nieuwsgierig.

'Nee, dat doen we niet. Als we dat zouden doen is de kans groot dat je op internet meer over bepaalde dingen gaat opzoeken. Dat trekt ongewild aandacht en dat willen we niet.'

Maandag 9 juli 2001

Even voor acht uur rijdt Wim Laros zijn Volvo de oprit van huize Villa Vennendal op. Het is een soort landgoedhotel met vergader-ruimten. Als hij het hotel binnenstapt ziet hij Eric, die hem in de lounge zit op te wachten. Eric komt gelijk overeind en zegt hem dat hij zich niet in hoeft te schrijven en geeft hem een sleutel.

'Kamer negen, hier omhoog, eerste verdieping, net naast de trap. Ik wacht hier tot je terug bent.'

Diezelfde avond nog wordt Wim door Eric deelgenoot van het geheim van de Coupépolder. De volgende dag wordt besteed aan hoe hij om moet gaan met de golfclub, de gemeente en de privékliniek in Maarseveen.

Tevens vindt Eric dat Wim actiever moet worden bij de plaatselijke VVD. Wellicht dat dit nodig kan zijn. We moeten alles doen om te voorkomen dat de Coupépolder zal worden ingepakt. Wim wil hier toch meer uitleg over.

'Hoe zit dat nou? Je wilt dat gas tegenhouden. Nu gebeurt dat door een leemlaag, die om zijn werk te moeten kunnen doen vochtig moet blijven. Is het niet veel beter dat een normale afdeklaag die taak overneemt?'

Eric antwoordde hierop: 'Het klinkt logisch, maar in dit geval ligt het toch even anders.'

'Hoezo?'

'Eerst was er nog sprake van dat we het zouden opruimen. Er is jarenlang over gedebatteerd. Opgraven gaat gepaard met enorme

risico's, maar nu hebben we die discussie afgerond en hebben we besloten het te laten liggen. En dan die afdeklaag, als we die erop zouden leggen, droogt het leem uit. Die afdeklaag mag dan wel gas- en waterdicht zijn maar als er maar een klein gaatje inzit komt dat gas er onverdund en ongefilterd uit vrij.'

'Is die leemlaag om die containers dan meer een filter?'

'Ja, mogelijk', antwoordt Eric, 'wij vermoeden dat in die leemlaag een deel van de stoffen uit dat gas worden afgebroken.'

'Vermoeden?' vraagt Wim.

'Ja. Zeker weten doen we het niet. Het is ook mogelijk dat het gas in de containers zelf aan het afbreken is.'

'Komt er veel vrij en kan je dat meten?'

'In 1997 hebben we in de bodemlucht wat gemeten.'

'Wordt er nu nog naar gezocht?'

'Nee, als er al wat vrijkomt is dat zo weinig dat we het niet kunnen meten.'

'Ook niet met die luchtmonitoring, zoals die nu wordt gedaan?'

Eric moest lachen. 'Die is er alleen maar om de golfers gerust te stellen. De kankergevallen die we nu hebben zijn waarschijnlijk voor of in 1997 ontstaan. En in tegenstelling tot de luchtmonitoring, zoals we die nu hebben, hadden wij daar toen goede meetapparatuur voor. In de buitenlucht hebben we niets kunnen meten. Als een paar moleculen van het gas uitdampen moet dat ook maar net gebeuren waar een meetapparaat staat. Als het warm en zonnig weer is, stijgen die moleculen linea recta omhoog en 's avonds en 's nachts zakken ze met de afgekoelde lucht van de helling omhoog. De kans dat iemand dat inademt en kanker krijgt is veel groter dan dat we het kunnen meten.'

Eric pakt zijn aktetas en haalt er een stapel röntgenfoto's uit.

'Wim, ik wil jouw oordeel als arts, kijk eens naar deze foto's en vertel me wat je ziet.'

Wim bekijkt de foto's en maakte er twee stapeltjes van.

'Deze stapel is van patiënten met wel heel erg veel uitzaaiingen en in die stapel kan ik bijna niet geloven dat iemand zoveel uitzaaiingen heeft, ik heb dat nog nooit gezien.'

'Deze stapel is van de eerste patiënten. Uit de jaren tachtig.'

'Je hebt het me wel verteld maar nu ik het zie...ongelooflijk.'

'Kijk nu eens naar deze stapel. Die zijn van nu en vorig jaar.'

'Die zien er bijna uit als normale zij het met heel veel uitzaaiingen.'

'Klopt. Alleen dat zijn geen uitzaaiingen maar beginnende kankers. Bij uitzaaiingen is er altijd een bron en die is niet te vinden.'

Wim knikt. 'Dat klopt, maar met zoveel uitzaaiingen is daar geen noodzaak voor. De patiënt is kansloos.'

'Je hebt gelijk, nu die patiënten niet meer van normale kankerpatiënten te onderscheiden zijn veranderen we onze strategie. Er zijn mij geen nieuwe gevallen bekend. Vanaf nu stoppen we met het selecteren van patiënten door het bureau Huismans en CO. We grijpen voortaan alleen incidenteel in. Alleen om te voorkomen dat er bij de golfclub onrust dreigt te ontstaan.'

November 2001

Helene Oppatia is ambitieus maar ze vindt dat ze tot nu toe nog niet veel van haar ambities heeft waargemaakt. Oorzaak, geen tijd. Ze heeft allerlei baantjes in de horeca gehad. Tussendoor had ze ook nog wat kinderen gekregen. Maar nu haar kinderen naar school gaan, gaat dat veranderen. Nu krijgt ze tijd voor andere activiteiten. Ze heeft ten slotte niet voor niets gestudeerd. Achteraf had ze misschien beter een andere studie kunnen nemen. Met geschiedenis als vak kan je niet zoveel. Tot nu toe heeft ze alleen het lidmaatschap van de Raad van toezicht van de Rabobank¹ op haar CV staan. Stelt niets voor maar op sommige mensen maakt dat wel indruk.

Vorig jaar heeft zij samen met haar man de exploitatie van het restaurant van de golfbaan op de Coupépolder overgenomen. Maar Helene wil meer. In de horeca moet je ondergeschikt zijn. Dat is eigenlijk niets voor haar.

1 De Rabobank had die Raad van toezicht in het leven geroepen omdat ze onder het gedoe van de ledenraad uit wilden. In naam waren ze dan nog wel een Coöperatie, maar in werkelijkheid was de bank een multinational met plaatselijke filialen. Taak van de Raad van toezicht was voorgekauwde jaarstukken goedkeuren en fiat geven aan beleidsveranderingen. De enige inbreng van de Raad van toezicht was de keuze voor reclame bij de diverse verenigingen door sponsoring.

Op 1 november 2001 komt PvdA leider Ad Melkert samen met parlementariër Usam Santi bij de Molukse gemeenschap in Alphen op bezoek.

Usam is net als zichzelf een tweede generatie Molukker. Misschien kan ze via hem iets in de politiek bereiken. Het gezelschap zou eigenlijk bij Hotel Toor lunchen. Helene kan dat nog net voorkomen. Zij zal wel zorgen voor de catering. Door de catering heeft ze ook inspraak op de tafelschikking. Natuurlijk kan ze het niet maken dat zij naast een belangrijke gast kan gaan zitten. Binnen de Molukse gemeenschap heeft de vrouw nog altijd een ondergeschikte rol.

Slim als Helene is zorgt ze ervoor dat oom Johan naast Usam komt te zitten. Oom Johan is al een oude man. Ze weet dat hij direct na het eten naar de WC moet om daarna minstens een uur ergens op een bank te gaan liggen.

Als onderdeel van de catering heeft ze tijdens de lunch alleen maar heen en weer gelopen. Het is dan ook normaal dat ze na de lunch op de vrijgekomen stoel van oom Johan gaat zitten.

Usam reageert direct; 'Prima lunch. Heb je goed verzorgd.'

Lachend antwoordt ze: 'Ik vind het een hele eer om dit te doen. Stel je voor Tweede Kamerleden hier.'

'Wij zijn ook maar gewone mensen'.

'Ja, maar toch.'

'Hoe heb je dat gedaan? Is het voor ons als Molukkers niet moeilijk om in het parlement te komen?'

'Valt wel mee, zou jij dat ook willen?'

Een beetje naar de tafel kijkend antwoordt Helene schuchter; 'Ja, als dat mogelijk zou zijn. Het zal mooi zijn als ik dat kan bereiken.'

'Wat is jou opleiding?'

'Doctoraal geschiedenis aan de VU en leermeester horeca bij mijn man in het bedrijf.'

'Dat is toch prachtig.'

'Ben je al lid van de partij? Zo niet, gelijk lid worden en zorg er voor dat je bij de volgende verkiezingen in de gemeenteraad komt. Met de Molukse achterban hier moet dat niet moeilijk zijn. Onderaan beginnen en jezelf een beetje in de picture brengen. The-Sky-is-the-Limit. Zelf ben ik ook onderaan begonnen. Eerst vier jaar als

gewoon gemeenteraadslid in Waalwijk. Daarna had ik het geluk dat ik fractievoorzitter kon worden en daarna naar de Tweede Kamer.'

'Ja maar u bent advocaat ik....'

'Zal ik je eens wat vertellen hoe het echt elkaar zit. Jij hebt alles wat nodig is om de top te bereiken. Gestudeerd, vrouw, leuk snoetje, Moluks en niet te lui om te werken. Mooier profiel voor een positieve discriminatie is niet mogelijk.'

Lachend voegde hij er nog toe; 'Of ben je ook nog lesbisch?'

Schalks antwoordde Helene; 'Nee, dat niet.'

'Je moet niet te lang wachten. Op dit moment komen veel Marokkaanse vrouwen van de universiteit en die weten wel hoe ze op het Binnenhof moeten komen.'

Dinsdag 24 december 2002

De Raad van State heeft het besluit over het niet afdekken van de Coupépolder van tafel geveegd. Herman Gerritsma is blij dat hij niet voor niets bezwaar heeft aangetekend. Bezwaar aantekenen is eenvoudig. Maar de onderbouwing daarvan was wel veel werk.

Het uitgangspunt voor de besluitvorming is het deklaag onderzoek van 1997. Het dampremmend effect van de afdeklaag samen met de luchtmonitoring zou voldoende garantie voor de veiligheid geven.

Herman had de hand weten te leggen op de notitie "Onderzoek stortplaatsen 19 april 1993". In die notitie, die door bodemsanering als een soort bijbel wordt gebruikt staat uitgebreid beschreven hoe je een deklaagonderzoek moet doen.

Het deklaagonderzoek zelf was exact volgens die notitie uitgevoerd. In die notitie wordt ook beschreven hoe je aan de hand van die gegevens een berekening kan maken. In het DHV rapport was die niet gemaakt. Dus maakte Herman zelf die berekening.

Het resultaat van die berekening gaf aan dat er totaal geen dampremmend effect van de afdeklaag aanwezig is. De deskundige die door de Raad van State was aangewezen kwam tot dezelfde conclusie. Ook had die deskundige grote twijfels over de betrouwbaarheid van de luchtmonitoring. Het is dus geen verrassing als de Raad van State het besluit van de provincie vernietigt.

Voorjaar 2003

Eric van Heijkoop heeft de gehele gang van zaken op de voet gevolgd. De rechter heeft het besluit van de provincie verworpen. De provincie is weer aan zet en zal een ander besluit moeten nemen. Marjan Smal kan dat voorkomen. Voorlopig gebeurt er niets en staat de besluitvorming in de koelkast. Herman verzoekt de Raad van State, om door middel van dwangsommen de provincie te dwingen alsnog een besluit te nemen.

Het provinciale argument dat ze daar nog met onderzoek bezig zijn, overtuigt de Raad van State en er wordt geen termijn gesteld.

Een ander probleem is dat er in de loop van 2002 ook bezwaar tegen de WVO¹ vergunning werd gemaakt. Over deze zaak heeft de provincie geen bevoegdheden. Dat is een zaak tussen de gemeente en het hoogheemraadschap.

Langzamerhand wordt het duidelijk dat de problemen met de WVO vergunning toch echt serieus zijn.

Marjan is niet gerust over het standpunt dat de CDA in Alphen zal innemen. Pieter heeft dan wel Hans Groen in 't Wout in zijn binnenzak maar sinds 2000 is er ook nog een andere CDA wethouder Jan Voogd.

Jan is een totaal ander type. Hans Groen in 't Wout is een eenvoudige jongen die zich door avondstudie omhooggewerkt heeft. Hij kijkt tegen de golfers op en is er trots op dat hij met de heren golfers als een gelijke om kan gaan.

Jan Voogd is als het ware het tegenbeeld en vindt dat de golfclub zich op kosten van de gemeenschap verrijkt. Jan heeft ook nog de milieuportefeuille zodat het tijd wordt om te kijken of er binnen het CDA nog iets aan tegenstand voor Jan Voogd kan worden gecreëerd.

De oplossing komt van onverwachte zijde. Aan de voorbereiding van de Entente Florale was ook Joost van Beek betrokken. Joost heeft als hobby vlinders. Samen met Pieter van Stipdonk zit hij in de IVN (Instituut Voor Natuurbeschermingseducatie). Ze hebben zelfs op de Coupépolder een vlindertuin aangelegd. Pieter hoopt

1 Wet Verontreiniging Oppervlaktewater. De lozing van water uit de ringdrainage heeft een vergunningsplicht.

op die manier te bewijzen dat de Coupépolder veilig is. Van dat project komt niets terecht. Joost van Beek is echter door zijn nieuwe hobby in de ban geraakt en wordt uiteindelijk voorzitter van de Alphense IVN.

Zomer 2003

Langs de Treinweg is op initiatief van de IVN, in samenwerking met de weidevogelvereniging de 'Wetering', een stuk grasland tot net boven de waterspiegel afgegraven. Het project is nu een paar jaar oud en de weidevogelvereniging heeft een aantal mensen uitgenodigd om het een en ander te bekijken.

Onder de genodigden zijn naast de leden van het IVN en de 'Wetering' ook de secretaris van het hoogheemraadschap, Dirk de Blaeij uitgenodigd.

Het is hoog zomer en mooi weer. Het uit zeventien man bestaande gezelschap geniet van het tochtje in een open motorvlet. Na afloop gaat het gezelschap naar Het Oude Rechthuis in Aarlanderveen.

Tegen de tijd dat de eerste gasten naar huis gaan komt Dirk de Blaeij aan het tafeltje van Joost van Beek zitten. Dirk begint het gesprek:

'Ik denk dat we elkaar kunnen helpen.'

'Hoe bedoelt u?'

'Jij wilt toch meer van die stukken die net niet onder water liggen?'

'Klopt, want die plek aan de Treinweg is niet zo geschikt, teveel in de schaduw.'

'Als we nu eens een stuk van de polder het waterpeil eens 30cm verhogen?'

'Dat zullen de boeren niet toelaten.'

'Jawel, maar er moet wel iets voor terug.'

'Hm.'

'Ik wil juist het tegenovergestelde, boeren moeten met machines het land op. De wetgeving verbiedt dat ze de gier gewoon kunnen uitrijden. Die injecteermachines zijn veel te groot en te zwaar en kunnen alleen op een droge ondergrond. Hiervoor moet het peil zeker 40 cm tot 60cm omlaag'.

'Dat is nu net wat ik niet wil'.

'Weet ik, maar de polder is groot genoeg om ons alle twee ter wille te zijn, ik zal wat uitwerken en dat stuur ik u toe.'

Woensdag 12 november 2003

Marjan is bijna klaar met lunchen als ze van een tafel verderop een gesprek opvangt.

'Ze hebben daar niets geleerd van de Coupépolder.'

Door het geroezemoes kan ze niet alles verstaan maar ze begrijpt dat een milieubeweging samen met de boeren een gehele polder aan het kapot maken zijn. Ze is gelijk geïnteresseerd en diezelfde middag heeft zij alle stukken bij haar op het bureau.

Inderdaad hebben haar collega's gelijk. Het is te gek voor woorden. Bijna geen enkele polderpeilverlaging wordt nog doorgevoerd. En als het al ter sprake komt, ligt de gehele milieubeweging dwars. Hier wordt een gehele polder opgeofferd, de natuur krijgt een klein stukje met polderpeilverhoging terug. Het gehele plan is ook nog absurd duur. Het waterpeil van de lintbebouwing aan de randen van de polder moet door damwanden worden afgezonderd.

Bij het plan zit een aanbevelingsbrief van het IVN. Het IVN vindt het noodzakelijk. Alleen op die manier zouden tal van insecten, vlinders en moerasplanten overleven. Zelfs al zouden ze er niet meer aanwezig zijn, dan zou deze voorstellen er voor zorgen dat er een niche wordt geschapen waarin zij kunnen terugkeren.

Marjan is door haar werk wel wat gewend, maar nu schudt ze toch meewarig haar hoofd. 'Tjehesus, een hele polder naar de kloten helpen alleen om een paar vlindertjes, en dat noemt zich milieubeweging.'

Ze bladerde wat papieren door en haar oog valt op de naam J.G. van Beek. 'Is dat niet dezelfde Joost van Beek die in de commissie Engwirda zat?' (Rapport "De Onderste Steen, maart 1992")

Even later weet ze het zeker. Het liefst zorgt ze er voor dat peilverlaging word afgewezen. Maar als vakvrouw ziet ze haar kansen om de Alphense CDA via Joost van Beek aan haar kant te krijgen. En die kans kan ze niet laten lopen.

Dinsdag 4 oktober 2005

Op 6 mei 2004 verwijst de Raad van State de WVO vergunning naar de prullenbak. Hoofdargument is dat de vervuiling niet achteraf, maar op locatie moet worden voorkomen of opgeruimd. De beste manier om de vervuiling te beperken is een water en gasdichte afdeklag net zoals die op alle vuilnisbelten, die na 1996 zijn gesloten, wettelijk is voorgeschreven.

Als reactie weet het Hoogheemraadschap niet beters dan een voorlopige gedoogvergunning. Op 9 augustus 2005 is de nieuwe vergunning gereed. De door de Raad van State gewenste bovenafdekking is daar, onder druk van gemeente en provincie, niet in voorgeschreven. Wederom wordt daar bezwaar op gemaakt. Nu door de Stichting Waakhond.

Marjan Smal vreest dat het wederom bij de Raad van State verkeerd kan aflopen en neemt met Eric contact op. Een paar dagen later zitten ze tegenover elkaar aan Eric's bureau. Nadat ze één en ander heeft uitgelegd reageert Eric: 'We zullen wel zien hoe het loopt, we wachten het gewoon af, binnen de Raad van State kunnen we niets doen.'

Marjan is verbaasd, 'Maar we hebben daar toch mensen zitten?'

'Jawel, maar niet met de nodige autoriteit.'

'Je zou Maarten Demmink daar toch heen sturen.'

'Nee, dat kunnen we wel vergeten.'

'Hoezo? We hadden toch materiaal genoeg om hem onder druk te zetten?'

'Klopt maar we zijn niet meer de enige die dat weten.'

'Eigenlijk ben ik wel blij dat die viespeuk niet in aanmerking komt.'

'Marjan hou op met dat maagd Maria gedoe. Het is nu eenmaal ons werk. In plaats van Maarten Demmink gaat per 1 januari Winnie Sorgdrager naar de Raad van State.'

'Werkt ze voor ons? Of hebben we iets om haar onder druk te zetten?'

'Kan ik niet vertellen.'

'Hoezo?'

'Nieuwe richtlijn. Je weet dat we verticaal op diverse treden werken. Het hoofd van een afdeling geeft geen specifieke informatie

door naar zijn of haar meerdere. Op die manier kan de top van onze organisatie naar eer en geweten ontkennen op de hoogte te zijn van de onprettige kanten van ons werk.'

'Ja dat weet ik. Gek hè, ik moet nu ineens aan Van Traa denken.'

Eric moet glimlachen; 'Zit je nu te vissen of ik daar iets van weet?'

'Nee maar...'

'Bijna iedereen is er van overtuigd dat onze dienst daar achter zit. Maar geloof me zelfs ik weet niet of het een echt ongeluk is of dat het op een ongeluk moest lijken.'

Glimlachend reageerde Marjan; 'Het zal wel.'

'Ja, laten we het daar op houden nu even serieus. Wij hebben sinds kort ook een aantal beperkingen op het zogenaamde horizontale niveau. Informatie over personen binnen de rechtelijke macht en van hoge bestuurders boven salaris niveau achttien mogen alleen door de diverse afdelingshoofden worden gebruikt.'

'Ik begrijp het. Ik hoef alleen aan te dragen dat het weer naar de Raad van State gaat.'

'Ja en ik heb je aangegeven dat wij daar geen invloed hebben. Ik kan je wel vertellen dat binnen de provincie de Commissaris van de Koningin de heer Jan Franssen en gedeputeerde Erik van Heiningen ons steunen.'

'Weten zij dat daar die containers met gifgas liggen?'

'Wat heb ik je nu net uitgelegd, ze steunen ons, dat is alles wat ik kan zeggen.'

'Ja ik begrijp het, ik zal niet verder vragen. Nu we het over die Erik van Heijningen hebben. Man wat lijkt die man op jou, zelfde lengte en figuur en nog dezelfde voornaam ook.'

'Nog erger. We hebben alle twee met het IRT te maken gehad en zijn alle twee Officier van Justitie geweest. Maar genoeg daarover hoe zit het met de gemeente?'

'Daar gaat het goed. Ik heb nu binnen de gemeente genoeg partijen die tegen afdekken zijn. Als het hoogheemraadschap dadelijk een andere vergunning gaat voorschrijven zal de gemeente daar bezwaar tegen maken. Vervolgens krijgen we gemeente tegen hoogheemraadschap bij de Raad van State.'

'Ja ik had begrepen dat je het spelletje goed onder de knie hebt, mijn complimenten. Heeft niemand in de gaten dat ze aangestuurd worden?'

Marjan was een beetje verbaasd, Eric gaf nooit complimentjes of zou hij iets anders willen? Snel verwierp ze die gedachte. Eric mocht dan wel getrouwd zijn maar het was net zo'n viezerik als die Maarten Demmink.

Eric hield van kleine jongetjes. Niet voor niets had Eric er voor gezorgd dat drugs crimineel Henk Rommy, via Spanje, enkele reis naar Amerika had gekregen. Voor een in scene gezette drugszaak moest hij twintig jaar de gevangenis in. Eric had binnen de dienst aangevoerd dat het om bezwarende informatie uit het IRT tijdperk ging. Maar binnen de BVD ging het gerucht dat het niet de enige reden was. Henk Rommy had ook informatie over Eric en twee Ghanese jongens. Die jongens zelf waren twee dagen voor de arrestatie van Henk Rommy al op transport naar Ghana gezet.

'Nee, soms vraag ik me af of die aansturing wel nodig is. In Alphen staat het belang van de golfclub voorop.'

'Dat is toch mooi.'

Eric staat op, met heel zijn bijna twee meter lengte staat hij aan de andere kant van het bureau. Marjans blik valt recht op zijn kruis. Spontaan krijgt ze een beeld voor zich.

Eric terwijl hij met die twee zwarte jongetjes bezig is. Tegen haar wil in in voelt ze dat ze daar opgewonden van wordt.

Terwijl Marjan in gedachte blijft zitten loopt Eric naar de deur.

'Marjan, is er wat? Je bent zo afwezig.'

Marjan lacht, hij moest eens weten. 'Neen niks zat even te denken dat het in Alphen toch wel makkelijk gaat.'

'Schiet me nog wat te binnen. Hoe is de houding van Nico Schoof? Als burgemeester moet je toch in de gaten hebben dat er een aantal zaken bij de golfclub niet kloppen?'

'Nee hoor wees gerust. Die hoeven we niet onder druk te zetten, hij is net als die wethouders Wienbelt en Groen in 't Wout, blij als hij met de "Heren" van de golfclub mag praten'.

Zomer 2007

Het gebied met glaslocaties aan de Oostkanaalweg tegenover de Coupépolder is ongeveer 35 hectare groot. Tegen beter weten in heeft de provincie dit gebied, in het nieuwe bestemmingsplan, wederom als glaslocatie aangewezen. Het gebied is vanwege de smalle percelen niet geschikt voor de moderne glastuinbouw. De provincie ziet dat ook wel. Men weet eigenlijk niet wat men met het gebied aan moet. Het liefst zou men er een natuurgebied van maken.

Herman Gerritsma heeft in dat gebied een kwekerij met een mooie ruime woning, hij is de zestig al gepasseerd. En zoekt naar een mogelijkheid om ook na zijn pensionering in dat huis te kunnen blijven wonen. Een optie is om de kwekerij aan de burens te verkopen. Maar een buurman is een particulier en de andere buurman is net als hij aan het afbouwen.

Op een verjaardagsfeestje had zijn zwager het plan geopperd om op de plaats van de kas een paar seniorenwoningen te bouwen. Hoewel het niet serieus bedoelt was ging Herman er toch over nadenken.

Hij informeerde hier en daar en komt in contact met projectontwikkelaar Wim Verdouw uit Bilthoven. Die man had meerdere projecten met seniorenwoningen opgestart. Hij is het met Herman eens. Seniorenwoningen kunnen ook best in het buitengebied. Tegenwoordig komt de wijkverpleegster niet meer op de fiets, maar heeft ze gewoon een auto tot haar beschikking. Wat is een senior? Veel senioren zijn nog actief. De boodschappen doen ze met de auto en als dat niet meer gaat brengt een boodschappendienst die wel thuis.

Er is een voorstudie gemaakt. In die studie worden niet alleen de aankoop van de gronden maar ook de kosten van de nodige infrastructuur zoals wegen en riolering meegenomen.

De uitslag is positief, het project is niet alleen kostendekkend er blijft zelfs nog een aardig bedrag over.

Voordat het plan aan de gemeente zal worden gepresenteerd is het eerst aan de bewoners van de locatie voorgelegd. De reactie is wisselend van positief tot afwachtend. In ieder geval is niemand negatief. Daarna is het plan door de projectontwikkelaar aan de ge-

meente voorgelegd. Die zijn direct enthousiast. Eindelijk een voor iedereen aantrekkelijke oplossing. Een soort seniorenstad.

Wethouder Huub Wersch is direct een groot voorstander van het plan. Binnen de PvdA zijn bestuurders uit verschillende steden hier mee bezig. Vanuit een werkgroep had hij bijgedragen aan een publicatie over de voordelen van seniorensteden. In augustus 2007 had Holland West hem hierover zelfs uitgebreid geïnterviewd.

Dit plan komt als geroepen. Na het Castellium theater zou dit het tweede project zijn dat aan de naam Huub Wersch zal zijn verbonden.

Donderdag 27 september 2007

Herman is Hans Uljee toevallig, (wat is bij Hans toevallig?) in het gemeentehuis tegen het lijf gelopen. Dat Herman er is, is natuurlijk geen toeval. Iedereen weet dat als er iets over de Coupépolder op de agenda staat, Herman aanwezig is. Hans gaat naast Herman zitten en buigt zich naar hem toe: 'Zit jij tegenwoordig in seniorenhuizen?'

Herman lacht; 'Jij weet ook alles, hè.'

'Ja, en ik weet ook dat het nog niet rond is.'

Herman kijkt naar Hans, hij mag hem niet echt en vindt de snerende opmerking vervelend. Hij schampert terug: 'Nou en...?'

'Kan ik je misschien helpen?' Enigszins verrast over de positieve toenadering antwoordt Herman kort maar nieuwsgierig: 'Zeg het maar..?'

'Nee, niet hier. Ben jij morgen of overmorgen thuis?'

'Dan zit ik in Duitsland. Maar volgende week vrijdag, dan ben ik thuis.'

'Oké, kom ik vrijdagmiddag om een uur of een. Goed?'

'Ja, goed!'

'Oostkanaalweg nummer ..?'

'Negen.'

Hans staat op, mompelt, 'tot volgende week,' en gaat weg.

Vrijdag 5 oktober 2007

Even over enen zitten Hans Uljee en Herman Gerritsma tegenover elkaar aan de keukentafel. Nadat Herman koffie heeft ingeschonken komt Hans direct ter zake.

'Dus jij wou seniorenwoningen bouwen. Hier, op deze buurt.'

'Ja, het lijkt mij een geschikte locatie.'

Hans kijkt Herman indringend aan, 'In ieder geval beter dan een koude sanering denk ik.'

'Je bedoelt net als in de Noordse Buurt?'

De Noordse Buurt is een glastuinbouwgebied bij Noorden in de gemeente Nieuwkoop. In grootte vergelijkbaar met het gebied aan de Oostkanaalweg. De gemeente Nieuwkoop had al jaren grootse plannen met het gebied. De kwekers zouden worden weggekocht waarna het gebied grotendeels aan de natuur zou worden prijsgegeven. Om de financiering rond te krijgen, had de gemeente Nieuwkoop bedacht dat op een klein deel van het gebied een aantal dure woningen zou komen. De verkoop van dure woningen stagneert echter. En door gebrek aan geld stelt de gemeente Nieuwkoop de aankoop van de kwekerijen steeds uit. De bedrijven kunnen of willen niets meer investeren waardoor het gebied verpaupert en de één na de ander failliet gaat.

Uit alles blijkt dat Hans goed geïnformeerd is. Ook is hij goed geïnformeerd over het seniorenwoningen project. Hij weet zelfs dat die jongens van Zeeman de boel willen financieren.

'Alles hangt van jou houding af, als jij niet aardig bent tegen de gemeente, dan is de gemeente ook niet aardig tegen jou.'

'Heeft de golfclub jou gestuurd?'

'Ik heb het over de gemeente.'

'Oh? De VVD fractie bedoel je.' concludeert Herman stellig.

'In praktijk is dat hetzelfde. Natuurlijk. Dat weet je ook wel. Je noemt het maar zoals je wilt. Maar zolang jij met die Coupépolder bezig blijft kan je die seniorenwijk wel vergeten.'

'Is dat een dreigement?'

'Nee een simpele constatering, meer niet.'

'De laatste keer dat ik werd bedreigd lagen hier een paar pistoolkogels op het terras.'

Hans Uljee kijkt beduusd op: 'Hoe bedoel je? Wie zat daar achter?'

'Misschien dezelfde mensen die jou hebben gestuurd?'

Hans moet er wat om lachen; 'Je hebt wel een ruime fantasie.'

'Ik heb aangifte gedaan. De politie dacht daar heel anders over.'

Hans schudt zijn hoofd: 'Alle gekheid op een stokje. Je zult zien, als jij stopt je te bemoeien met de Coupépolder, hoe snel en makkelijk het met andere dingen gaat.'

'Ik denk dat je voor niets gekomen bent,' zegt Herman.

Opnieuw kijkt Hans Herman doordringend aan.

'Je vergooit je kans om de hoofdprijs te vangen voor je spul hier. Dat moet je zelf weten maar je ontnemt door je eigenwijsheid ook die kans bij je burens. Of die daar blij mee zijn? Hmm...'

'Je weet het wel te brengen hè?'

'Man! Begrijp je niet wat je laat liggen? Misschien wel een extra half miljoen!'

Hans ziet al snel in dat verder praten geen zin heeft en neemt afscheid.

In zijn auto belt hij Marjan Smal.

'Ik heb gedaan wat je gevraagd hebt. Hoe ik ook op hem inpraat het maakt niet uit. Ik krijg hem niet om.'

'Jammer, dan moet ik wat anders verzinnen.'

'Succes en tot ziens.'

Na dit gesprek belt Marjan gelijk naar Pieter van Stipdonk.

'Pieter je weet dat ik Gerritsma onder druk heb gezet?'

'Je bedoeld met dat seniorencomplex?'

'Ja, het is niet gelukt. Je moet het maar via Helene spelen, die is toch goed met Huub Wersch? Zelfs in het provincie huis is het doorgedrongen dat ze zich als verliefde pubers gedragen.'

'Ja klopt, het is gewoon schandalig.'

'Maar stellen ze zich aan? Of is er echt iets tussen die twee?'

'Nee het is echt aan. Ik weet het zeker. Je kent toch dat Aargebouw, aan het Aarplein?'

'Effe denken, is dat waar die makelaar Drieman onderin zit?'

'Ja, elke woensdagavond is het daar feest.'

'Hoe weet je dat?'

'Ben gaan kijken.'

'Kijken?'

'Had het gehoord en wilde weten of het waar is.'

'En?'

'Even over negenen gaan ze één voor één naar binnen en even over elf komen ze één voor één weer naar buiten.'

'Zegt toch niets.'

'Als je niets te verbergen hebt ga je er niet ieder apart uit.'

'Zit wat in, je lijkt James Bond wel.'

Pieter moet lachen: 'Ja met zulke informatie kan je dingen voor elkaar krijgen. Je weet nooit waar het goed voor is.'

'Hoe kwam je aan die tip.'

'Ik heb één middag in de week een schoonmaakster. Diezelfde jufvrouw maakt ook dat Aargebouw schoon. Ze had een paar massagekussens apart gezet. Ineens waren die spoorloos. Later zag ze die terug in een rommelhok waar de PvdA wat spullen heeft staan. Het viel haar op dat ze elke week net een beetje anders stonden. Toevallig fietste ze op een woensdagavond voorbij en zag ze licht branden. Net toen ze langs fietste ging het licht uit. Nieuwsgierig besloot ze om even verderop te wachten. Ze wilde zien wie er uit het gebouw kwamen. Eerst zag ze Helene naar buiten komen en een paar minuten later onze wethouder.'

'Mooi, maar hoe doen we het nu met die seniorenstad?'

'Ja eigenlijk is het een goed idee. Ook goed voor de golfclub maar niet als die Gerritsma daar blijft zitten. Hij is alleen met het idee seniorenstad gekomen omdat hij daar wil blijven wonen.'

'Ja ik begrijp het, hij heeft geen opvolgers dan zal hij het wel moeten verkopen.'

'Ja en als hij daar niet meer woont is hij geen belanghebbende meer en dan is dat gedoe bij de Raad van State ook over.'

'Ja, daarom mag dat seniorenplan niet doorgaan.'

Marjan pauzeert even en vervolgt; 'Maar Helene heeft er zelf toch ook belang bij als die Gerritsma weggaat. Zij pacht toch dat restaurant bij jullie. Hoelang loopt dat pachtverdrag nog?'

'Dat loopt nog wel even. Het is iets ingewikkelder Huub van Wersch heeft zijn zinnen gezet op dat seniorencomplex en Helene heeft Huub nodig om wethouder te worden.'

'O, ik begrijp het al, het gaat haar om het wethouderschap.'

'Ja.'

'Zeg haar maar dat het niet uitmaakt wie de PvdA na de verkiezingen naar voren schuift. Ook de andere coalitiegenoten moeten er mee instemmen. Ik zal er voor zorgen dat de VVD, alleen met haar als wethouder akkoord zal gaan.'

'Weet je dat zeker, hoe kan je dat garanderen?'

'Pieter je kent mij toch, zorg jij er nu maar voor dat zij meewerkt.'

Najaar 2007, voorjaar 2008

Wim Laros is in het clubhuis van de golfclub een vaak en graag geziene gast. Zoals overal in de golfsport zijn er naar verhouding veel dames van middelbare leeftijd en ouder. Wim ziet er goed uit en mede door zijn beroep en het uitdelen van kleine complimentjes is hij voor veel van die dames een soort idool geworden. Wim gaat altijd alleen naar de golfclub. Het is gewoon geworden dat hij regelmatig bij verschillende damesgroepjes aan tafel zit. Op die wijze kan hij de groep die het vatbaarst is voor kanker goed in het oog houden.

Na de uitbraak van 2000 en 2001 zijn er geen verontrustende aantallen kankergevallen meer bijgekomen. In het najaar van 2007 verandert dit echter. Bij het derde geval heeft Wim Eric van Heijkoop op de hoogte gesteld. Eric wil dat Wim gaat samenwerken met Henk Ruijs uit Maarseveen. Henk zijn privékliniek beschikt over hoogwaardige röntgenapparatuur die gebruikt kan worden om de aard van de kankers te kunnen analyseren.

Wim kent Henk Ruijs nog van zijn universiteitsjaren. Via wederzijdse kennissen weet Wim dat Henk jarenlang chirurg aan de oncologische afdeling van het VU in Amsterdam is geweest. Maar op een gegeven moment heeft Henk toch voor het grote geld en de vrijheid van een privékliniek gekozen.

Wim heeft Henk gebeld voor een gesprek. Ze hebben afgesproken in Hotel de Witte in Bilthoven. Na wat inleidend gepraat over de goede oude tijd wordt het gesprek al snel serieuzer. Wim legt uit wat er van Henk wordt verwacht.

'Toevallig heb ik ook een beetje ervaring met tumoren.' reageert Henk.

'Toeval,' sneert Wim, 'bij wat die smeerlap van een van Heijkoop heeft uitgedacht? Laat me niet lachen.'

Ze zijn even stil. Ze beseffen allebei dat ze slachtoffer van de ¹AIVD zijn. Dit geeft toch een bijzondere band tussen de twee mannen. Al voor de eerste fles wijn leeg is, weten ze van elkaar hoe ze er door Eric van Heijkoop zijn ingeluisd. In beide gevallen had het iets met vluchtelingen te maken.

Wim zijn problemen kwamen door een Afghaanse kleuter. Bij Henk ging het om Kroatische oorlogsmisdadigers. Deze kregen bij hem in de kliniek een ander uiterlijk. De mannen en ook één vrouw waren afkomstig uit het Zwarte Legioen, een ultrarechtse Utasa beweging. De opdrachten kreeg Henk van de Vaticaanse bank Istituto per le Opere di Religione. Betaling ging steeds naar een nummerrekening in Zwitserland.

Op een of andere wijze was de MID (Militaire InlichtingenDienst) hierachter gekomen en hadden hem hiervoor opgepikt. Na het verhoor was hem opgedragen om op dezelfde weg door te gaan. Hij zou dan niet strafrechtelijk aangepakt worden en ook de belastingdienst zou dan niet worden ingelicht. Hij moest wel inzage geven in alle transacties bij de Zwitserse bank. Voor nieuwe gevallen kreeg hij een telefoonnummer waar hij contact mee moest opnemen. Het viel hem op dat zij niet geïnteresseerd waren in wie hij geholpen had. Maar alleen de betalingen vonden ze belangrijk.

In 1999 kreeg hij te maken met Eric van Heijkoop. Die wilde wel de informatie over de oorlogsmisdadigers die hij had geholpen.

Wat Eric met die informatie deed weet hij niet maar hij vermoedde dat hij die niet gebruikte om die mensen te arresteren en te berechten. Hij verdacht Eric ervan dat hij met die informatie ook die mensen gebruikt. Henk wilde graag stoppen maar had geen keus. Een gevaarlijker combinatie van AIVD en het fascistische Zwarte Legioen is niet denkbaar.

In de loop van 2000 moest hij van Eric ook nog golfers met kanker opnemen. Die kwamen meestal 's avonds wanneer ze in Leiden door de scan zijn gegaan. Meestal in gezelschap van een paar ver-

1 AIVD Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst, voorheen tot 29 mei 2002 BVD. Binnenlandse VeiligheidsDienst.

pleegsters. Samen met die verpleegsters moest hij er voor zorgen dat die patiënten vrijwillig naar een kliniek in Noorwegen gingen.

Vanaf nu wordt de procedure anders. Wim Laros gaat er voor zorgen dat de patiënten bij hem komen. De röntgenapparatuur die Henk heeft is voldoende om kanker vast te stellen.

Twee dagen na hun gesprek in Hotel de Witte komt Wim met de eerste patiënt in de kliniek in Maarseveen. Om zo min mogelijk mensen er bij te betrekken komt Wim buiten de normale openingstijd 's avonds om zeven uur. De patiënte is Lisa Schuurman, een al wat oudere dame, samen met haar man. De foto's laten zien waar Wim al bang voor was. Talloze tumoren van gelijke grote. De tumoren zien er uit als uitzaaiingen, maar van een bron is geen sprake. Een duidelijk geval van besmetting met het gifgas. De patiënte is getrouwd met een man die nooit op de golfclub komt.

Ze moeten er dus alleen voor zorg dragen dat Lisa niet meer op de golfclub komt.

Henk speelt zijn rol uitstekend, hij vertelt een mooi verhaal over de kliniek in Noorwegen. Ze heeft geluk! Er is een patiënt afgevalen. Die zou eigenlijk eind van de week naar Noorwegen afreizen. Als ze wil, kan zij die plaats overnemen. Ze hoeft pas morgenavond te beslissen. Daarop vooruitlopend krijgt zij nu alvast medicijnen. Om die medicijnen goed te laten inwerken moet ze als het kan in bed blijven.

De volgende dag gaat Wim bij Lisa op huisbezoek. Lisa ligt nog een beetje slaperig op bed, door de medicijnen is ze een beetje verdoofd. De man van Lisa heeft die dag ervoor ook een paar foto's mogen bekijken en begrijpt hoe hopeloos het is. Het is niet moeilijk voor Wim om hem te overtuigen dat opname in de kliniek in Noorwegen het beste voor zijn vrouw is.

Na Lisa Schuurman gaan er die winter nog drie vrouwen naar Noorwegen.

Woensdag 5 maart 2008

Wederom stelt de Raad van State dat voor de Coupépolder een water- en gasdichte afdeklag de beste oplossing is.

Echter de Raad van State kan niets voorschrijven. Besluiten kunnen alleen door de gemeente of de provincie worden genomen. De Raad van State kan een besluit wel nietig verklaren. Als zij een besluit nietig verklaren geven ze veelal aan hoe dat besluit wel had moeten zijn. In dit geval een water- en gasdichte afdeklag.

De uitspraak zelf is zoals gewoonlijk: Het besluit is nietig verklaard omdat het niet voldoende is onderbouwd.

Beroep is niet mogelijk. Althans niet voor de burger. Voor de overheid is het simpel. Al met een komma verschil heb je in feite een andere onderbouwing en kan het spel weer opnieuw beginnen.

Donderdag 8 mei 2008

Maria Rosendal voelt zich diep teleurgesteld. Haar vader wist het wel. Woedend loopt ze naar haar auto die iets verder op de parkeerplaats staat.

Ze hoort het hem nog zeggen: 'Je hebt wel een grote bek en je denkt dat je progressief bent maar als het er op aan komt ben je gewoon een bang egoïstisch klein meisje.'

Wederom heeft hij gelijk gehad.

De eerste maal dat haar vader gelijk had was toen ze als ontwikkelingswerker geen baan kon vinden. Haar vader had haar er op gewezen dat ze haar geaardheid niet zo moest etaleren. Binnen Nederland mocht lesbisch zijn weinig problemen opleveren. Maar bij internationale instellingen wordt daar soms heel anders over gedacht.

Zij dacht toen dat die ouwe liep te zeuren. Hijzelf had er zeker problemen mee dat zijn dochter anders was.

Als student tropische cultuurtechniek had ze meegewerkt aan projecten in Sri Lanka, Tunesië en Brazilië. Eenmaal afgestudeerd kon ze bij geen enkele organisatie terecht.

Dat kwam hard aan. Maar ze was wel wat gewend. Op de middelbare school had ze al het een en ander meegemaakt. Bijna dagelijks had iemand wel een opmerking over haar borsten gemaakt. Twee knickers op een plank. Ze geneerde zich nog als ze er aan dacht hoe een paar jongens haar BH met vulling van haar lijf hadden getrokken. En dat er als een soort trofee mee over het schoolplein holden. Het meest gênante was dat de leraar die tussenbeide kwam haar grinnikend de BH met de vulling, voor ieder zichtbaar, aan haar teruggaf.

Tijdens haar studie had ze kennis gemaakt met GroenLinks. Nu ze niet de baan kon krijgen waar ze voor gestudeerd had, gaat ze zich maar met politiek bezig houden. Bij GroenLinks voelt ze zich als een vis in het water. Deze partij heeft een speciaal Homo en Lesbisch Platform. In tegenstelling tot andere partijen en organisaties is het geen probleem dat je een andere seksuele geaardheid hebt. Het is juist een pluspunt. Ze bouwt al snel een carrière op. Met als hoogtepunt haar verkiezing tot Heemraad van het Hoogheemraadschap Rijnland.

Diep in haar hart weet ze wel dat dit niet komt door haar kennis of werk maar enkel omdat er binnen GroenLinks geen andere kandidaten voor die job zijn.

Vanmorgen is ze op uitnodiging van de Alphense wethouder van Milieu Stan Lyczak naar Alphen gekomen. Plaats van vergadering is het clubhuis van de golfclub.

Uitgenodigd is ook Erik van Heijningen, de gedeputeerde van de provincie Zuid-Holland. Het is de bedoeling dat zij haar plannen over een water- en gasdichte afdeklaag zou presenteren.

Een afdeklaag zoals die door de Raad van State in hun uitspraak van 5 maart was voorgesteld.

Tot haar verwondering opende de wethouder de vergadering met een heel ander verhaal. Wat de golfclub allemaal voor prachtigs doet en hoe mooi het hier is. Daarna kwam de secretaris van de golfclub een zekere Van Stipdonk. Hij nodigde het gehele gezelschap uit om een wandeling over die mooie Coupépolder te maken.

Tijdens die wandeling is het debacle begonnen. De gedeputeerde Erik van Heijningen komt naast haar lopen. Net buiten gehooraf-

stand van de anderen zegt hij zachtjes: 'Die plannen over een bo-
venafdichting moet je maar intrekken.'

'Hoe komt u daarbij, daar gaat u niet over.'

'Oh ja?'

'De provincie heeft daar geen bevoegdheid in. Ik heb dit gisteren
nog met de dijkgraaf doorgesproken.'

Van Heijningen grinnikt wat en voegt zich weer bij de rest van het
gezelschap. Inderdaad had de Dijkgraaf haar gewaarschuwd dat er
waarschijnlijk wel tegenwerking van de provincie zou komen. Daar
moet ze zich maar niets van aantrekken.

En nu, nu ze haar rug moet rechthouden heeft ze jammerlijk ge-
faald. Toegeven aan die klootzakken die haar bewerken met een
toon van: 'ja mevrouwje luister eens.'

Ze kan ze wel op hun bek timmeren. Hoe heeft ze zo dom kunnen
zijn, om tegen die gedeputeerde te zeggen dat ook de Dijkgraaf het
met haar eens was. Ze zijn nog geen tien minuten terug in het ge-
bouw van de golfclub als de gedeputeerde een telefoon aan haar
doorgeeft.

'Voor jou Maria...!' Het is Gerard Doornbos, de Dijkgraaf.

'Maria, doe maar wat de gedeputeerde wil.'

'Ja maar..., gisteren zei je...'

'Weet ik, weet ik. Maar nu ligt het anders. Ik leg het je nog wel
eens uit.'

'Maar...?'

'Hou nou maar op. Ik weet dat je gelijk hebt, maar gelijk hebben
is niet altijd ook gelijk krijgen. We hebben de provincie op zoveel
gebieden nodig. We moeten nu een beetje water bij de wijn doen.'

'Maar we kunnen de uitspraak van de Raad van State toch niet
naast ons neerleggen?'

'Zeg maar dat je akkoord gaat. Mijnheer van Heijningen moet dat
oplossen.'

'Maar...!?'

'Doe nu maar.'

'Oké... ik zal het doen...'

Zo gauw als mogelijk is ze weggegaan. Weg van die kerels die haar
niet serieus nemen. Hoe is het mogelijk!

Vier maal heeft de Raad van State zich over de Coupépolder uitgesproken. Eenmaal uit oogpunt van veiligheid, omdat de afdeklaag niet dampremmend genoeg is. En drie maal omdat diezelfde afdeklaag water doorliet dat aan de onderkant er vervuild weer uitkomt. Hierdoor wordt het grondwater onnodig verontreinigd. En die kerels daar binnen vegen dat gewoon van tafel. En ook de Dijkgraaf trekt zich er niets van aan.

Haar vader heeft weer gelijk, ze heeft dan wel het lef om voor haar geaardheid uit te komen. Die lef heeft een egoïstisch motief maar de werkelijke moed om voor zoiets als voor het milieu op te komen, dat heeft ze niet.

Vrijdag 9 mei 2008

Zich onbewust van wat er die dag ervoor in het gebouw van de golfclub heeft afgespeeld zit Herman Gerritsma aan zijn bureau. Naar aanleiding van de laatste uitspraak van de Raad van State kijkt hij op internet welke personen er bij betrokken zijn.

Al googelend komt hij er achter dat de Zuid-Hollandse gedeputeerde van milieu Erik van Heijningen vroeger bij de Raad van State heeft gewerkt. Het brengt hem op het idee dat die misschien wel anders omgaat met de uitspraken van diezelfde raad.

Eén telefoontje en een uurtje later wordt Herman teruggebeld. Tot zijn verrassing kan hij al binnen een paar weken bij de gedeputeerde terecht.

Maandag 2 juni 2008

Herman meldt zich op het provincie huis voor het gesprek met de gedeputeerde Erik van Heijningen. Herman heeft zijn vriend Paul Uljé (geen familie van Hans Uljee) meegenomen. Paul helpt Herman in tal van zaken rondom de Coupépolder. Hij blinkt vooral uit door zijn vermogen om alles op een begrijpelijke manier op papier te zetten. Herman wil nog wel eens emotioneel kwaad of pisisig reageren. Paul blijft rustig.

Ze worden op het provincie huis vriendelijk ontvangen en naar de kamer van de gedeputeerde gebracht. In de gang voor die kamer wordt hun verzocht op de stoelen die daar staan plaats te nemen.

Na een paar minuten komt een juffrouw uit die kamer vraagt wie Gerritsma is en vervolgt dat de gedeputeerde hem kan ontvangen. Daarna loopt ze de gang in.

Herman en Paul gaan de kamer binnen waar de gedeputeerde achter zijn bureau zit. Verder is er niemand aanwezig. Terwijl Herman zichzelf en Paul voorstelt vliegt de gedeputeerde briesend overeind.

'Wat heeft dit te betekenen, ik heb een afspraak met u en niet met uw tweeën.'

Het is duidelijk dat de gedeputeerde een totaal ander gesprek heeft voorgesteld. Herman probeert nog de gedeputeerde over te halen om een gesprek te hebben over het beleid van de provincie , maar hij ziet al snel dat een gesprek met deze gedeputeerde zinloos is.

Als ze weer buiten het provincie huis staan zegt Paul: 'Jij hebt een miljoen misgelopen.'

'Denk je?'

'Ja natuurlijk, ik denk dat het seniorenproject van je zelfs een ruime provinciale subsidie had gekregen en die subsidie had op een of andere wijze in jouw zak terecht gekomen.'

'Nou ja jammer dan, van de andere kant, jou aanwezigheid houdt mij op het juiste pad.'

'Ben ik niet voor niets meegegaan,' concludeert Paul.

Woensdag 4 juni 2008

Eric van Heijkoop zit met Marjan Smal achteraf in de kantine van het provincie huis. Onderwerp van het gesprek is de zoveelste afspraak van de Raad van State.

Er waren nu al vier besluiten over het afvalwater en één besluit over de veiligheid door de Raad van State naar de prullenmand verwezen. Dit kon niet blijven doorgaan. Eric had nog maar net kunnen voorkomen dat er in de Tweede Kamer vragen over werden gesteld.

'Marjan, het wordt tijd dat er voor eens en altijd een eind komt aan dat gedoe. Wij gaan de boel eens op een rijtje zetten. Zorg jij voor een goed verhaal. Dan kijk ik of we binnenkamers iets bij de Raad van State kunnen organiseren.'

'Bedoel je dat...?'

'Ja, ik heb iemand op het oog.'

'Iemand van hier?'

'Ja.'

Marjan weet gelijk wat en wie Eric bedoelt. Het is algemeen bekend dat de huidige gedeputeerde Erik van Heijningen uiteindelijk ook Staatsraad wil worden. Meermaals heeft hij aangegeven dat hij op dezelfde locatie waar hij zijn loopbaan is begonnen, deze ook zou willen beëindigen.

'Ik weet wie je bedoelt, volgens mij heeft hij daar nog goede contacten.'

'Klopt, maar hoe hij ook zijn best doet, het moet wel te verkopen zijn. Er zal een goed verhaal moeten komen.'

'En je wilt dat ik daar voor zorg?'

'Ja'.

'Wat bedoel je met een goed verhaal? Hoe moet ik dat doen?'

'Marjan het zal niet de eerste keer zijn dat de Raad van State een uitspraak doet die ze gerechtelijk niet kunnen onderbouwen.'

'Hoe onderbouwen ze het dan?'

'Normaal verwijzen ze naar wetsartikelen, ze kunnen echter ook verwijzen naar deskundigen. Ze stellen een deskundige aan (*StAB Stichting Advisering Bestuurskunde*) en vervolgens verwijzen ze naar het deskundigenbericht. Daar ligt voor ons de ingang. Onze dienst kan er voor zorgen dat de juiste persoon als deskundige zal worden voorgedragen.'

'Ja, ik begrijp waar je heen wilt.'

'Mooi. Jij gaat hierover in overleg met Arie de Wit van "Bodemzorg". Laat hem de juiste deskundige uitzoeken. Hier heb je de CV's en persoonlijke informatie van de StAB deskundigen en van Arie de Wit.'

Als Eric is opgestapt opent Marjan de ordner .

'Arie de Wit oud 43 jaar Bernadinuscollege 1978 – 1984 enz. enz...' Na de LinkedIn pagina begint het door haar AIVD collega's ingevulde interessante deel. Al lezende komt ze er achter dat Arie een beroepsritselaar is.

'Afgelopen jaar heeft Afvalzorg een stuk grond in de Haarlemmermeer in gebruik genomen. Dit stuk ligt naast De Liede, een be-

staande locatie met autosloperijen. Auto's slopen zorgt in het algemeen voor een aanslag op het milieu. Niet daar. De milieuproblemen werden daar adequaat aangepakt. Door middel van vloestofdichte vloeren wordt alle vervuiling van het slopen opgevangen. Daarna werd dat water door een chemische zuivering verwerkt. Nu "Afvalzorg" ook op hetzelfde rioolsysteem wordt aangesloten is de capaciteit van de zuivering niet voldoende. Geen probleem. Arie de Wit van "Bodemzorg" doet wat metingen. Vervolgens is in de door hem gemaakte rapporten de zuivering overbodig. De provincie gaat klakkeloos akkoord. Zodat de zuivering kan worden gesloopt en al het vuile water van de autosloperijen, aangevuld met het vuile water van "Afvalzorg", ongezuiverd in de Ringvaart wordt geloosd.'

Verder lezend wordt het duidelijk dat hij de grote man binnen "Bodemzorg" is.

"Bodemzorg" is een afdeling van "Afvalzorg". Het is een privaat bedrijf van de provincie Noord-Holland. Het rare is dat de provincie haar eigen bedrijf aan vergunningen helpt en ook de controle verzorgt.

Arie zorgt voor de benodigde rapportages. Hij krijgt alles voor elkaar.

Vanaf 2004 verzorgt "Bodemzorg" de metingen op de Coupépolder. Het was Marjan al eerder opgevallen dat het van de één op de andere dag veel schoner is geworden.

Wat haar in het AIVD rapport het meest verbaast is dat diezelfde Arie de Wit sinds 2004 ook nog eens adviseur van de golfclub is.

Ze haalt haar schouders op en belt Eric zodat hij met die Arie de Wit een afspraak kan maken. Ze vindt het beter dat hij dat als ambtenaar van de AIVD gaat doen.

Maandag 9 juni 2008

Marjan geeft de CV's van de StAB deskundigen door aan Arie. Ze heeft een voorselectie gemaakt. Hier zijn een vijftal kandidaten uit naar voren gekomen. Van deze vijf heeft ze ook aanvullende informatie ingewonnen.

'U weet waarover het gaat. Lees ze even door, ik kan ze niet hier laten.'

'Ja dat begrijp ik.'

Arie bladert ze een voor een door en legt er twee apart. 'Moet een van deze twee zijn.'

'Waar baseer je dat op?'

'Jonge jongens nog geen ervaring. Wacht even, ik denk dat ik het nu weet. Dit is de juiste man.'

'Vertel'.

'Zie je die cijferlijst? Het is een zesjes man. Die kiezen altijd voor de makkelijke kant. Zorg jij er alleen maar voor dat hij eerst naar de tegenpartij gaat. Daarna praat ik hem wel om.'

'Je bent nogal zeker.'

'Ik heb het idee al klaarliggen, alleen vond ik die StAB rapporteur van de laatste zaak te slim en tevens moest ik uitgaan van meetgegevens van mijn voorganger.'

'Je maakt me nieuwsgierig.'

'Het gaat om een CIW document uit 1989 met een aanvulling uit 2002' (Commissie Integraal Waterbeheer)

'Die CIW documenten, welke status hebben ze?'

'Juridisch zijn ze vergelijkbaar met AMvB (Algemene maatregelen van bestuur) Volgens die CIW van 2002 zijn er grenzen aan de kosten voor reiniging van het te lozen grondwater bij saneringen. Het gaat dan om tijdelijke saneringen.'

'Noem jij die sanering bij de Coupépolder tijdelijk?'

'Eén dag, één maand, 100 jaar of 500 jaar maakt niet uit alles is tijdelijk.'

'En het woord sanering is ook niet erg van toepassing.'

'Klopt maar omdat ze die in de CIW van 2002 niet hebben vastgesteld, kunnen we alle kanten op.'

Wat Arie niet vertelt is dat er ook nog een aanvullend CIW document van mei 2004 bestaat. In dat document staan wel exact de grenzen aangegeven. Bijvoorbeeld dat de duur van de sanering maximaal 3 jaar mag duren.

Arie kijkt Marjan nog eens aan en vervolgt zelfverzekerd: 'Nog wat, ik neem aan dat uw organisatie wel invloed binnen de Raad van State heeft?'

'U begrijpt dat ik mij daarover niet uit laat.'

'Ja, ik had niet anders verwacht. Ik wil u alleen maar zeggen dat de Raad van State wel akkoord moet gaan, dat we alleen de metingen van 2004 tot 2008 gebruiken.'

'Waarom?'

'Die metingen van onze voorgangers zijn niet bruikbaar. Veel te breed, dan komen we met veel te veel kilo's verontreiniging.'

'Hoe kan dat dan, dat kan toch niet zoveel verschil maken?'

'Jawel, wij zoeken niet naar wat er uit komt. In onze taakomschrijving staat duidelijk beschreven wat we moeten doen. Voor een aantal stoffen bestaat een lozingsnorm. Onze taak is te controleren of die norm niet wordt overschreden'.

'Wil dat zeggen dat naar alle andere stoffen niet eens wordt gekeken?'

'Exact. Onze voorgangers die voor 2004 de metingen hebben verricht, zijn in de fout gegaan. Wij maken die fout niet. Wij doen alleen wat is voorgeschreven meer niet. Als zij dat ook hadden gedaan hadden we nu niet keer op keer dat gesodemeter bij de Raad van State gehad.'

'Ja, nu begrijp ik waarom uitgaan van de metingen van 2004 tot 2008 zo belangrijk is.'

Woensdag 23 december 2009

Eindelijk wordt er opgelucht adem gehaald. Het inpakken van de Coupépolder is definitief van de baan. Er wordt uitgegaan van analyseresultaten van 2004 tot 2008.

Raad van State speelt verstoppertje. Als achteraf blijkt dat het niet goed is kan dit alleen de deskundige worden verweten.

In het vetgedrukte gedeelte is te lezen dat de Raad van State niet zoals gebruikelijk naar een wetsartikel of document verwijst maar afgaat op wat een deskundige hiervan vindt

¹2.4.4. *Het college is uitgegaan van een gemiddelde jaarvracht van 2,6 kg zwarte lijststoffen. Deze lozingsvracht is berekend uit de analyseresultaten uit de periode 2004 tot en met 2008 bij een lozing van 100.000 m³. **Volgens het deskundigenbericht betreft de berekende lozingsvracht een representatieve weergave van de gemiddelde lozingsvracht in deze periode.** Hoewel er onzekerheid blijft ten aanzien van de ontwikkeling van de lozingen in de toekomst, betreft de berekende lozingsvracht volgens het **deskundigenbericht een redelijke inschatting.** De Afdeling ziet geen aanleiding om **in zoverre te twijfelen aan het deskundigenbericht***

2.4.7. *In de considerans van het bestreden besluit heeft het college overwogen of een waterdichte bovenafdicthing, een drainagesysteem of een voorzuivering, als mogelijke saneringsmaatregelen, zijn aan te merken als de voor de lozing in aanmerking komende beste beschikbare technieken. Daartoe heeft het college gekeken naar het rendement van de technieken ten opzichte van de kosten. Om te bepalen of de maatregelen kosteneffectief ofwel economisch haalbaar zijn, heeft het college aansluiting gezocht bij het CIW-document. **Uit het deskundigenbericht volgt dat het CIW-document bruikbare inzichten bevat die ook op deze situatie van toepassing zijn.** Volgens het be-*

1 Citaten uit uitspraak Raad van State 200809437/1M1
Datum 23 december 2009. Volledige uitspraak na te lezen op
www.gifbelt-coupepolder.nl

*streden besluit hebben de drie genoemde maatregelen een positief effect op het milieu, maar wordt de lozing van zwarte lijststoffen door het treffen van deze maatregelen niet volledig beëindigd. Verder zijn volgens het bestreden besluit de kosten bij gebruik van de drie genoemde maatregelen vele malen hoger dan de kostenranges genoemd in het CIW-document, zodat de maatregelen niet zijn aan te merken als de voor de inrichting in aanmerking komende beste beschikbare technieken. **Het deskundigenbericht onder-schrijft deze conclusie** in het bestreden besluit. Of wordt uitgegaan van een rendement van de waterdichte bovenafdichting van 90% dan wel van 95%, zoals door de stichting bepleit, is hierbij niet van doorslaggevende betekenis.*

Donderdag 29 Januari 2009

Na afloop van de raadsvergadering zitten Helene Oppatia en Huub Wersch in de wethouderskamer nog wat na te praten. Huub houdt niet van open eindjes en wil dat er duidelijkheid komt over hoe hij om moet gaan met de seniorenwoningen.

'Luister eens Helene. Ik heb voor jou dat seniorencomplex aan de Oostkanaalweg al meer dan een jaar in de ijskast gelegd, hoe gaan we daar verder mee?'

'Ja, Huub ik weet dat je het graag had laten doorgaan, maar dat gaat jammer genoeg niet. Ik heb er met Pieter van Stipdonk over gesproken. Die had wel een paar leuke ideeën hoe we het moeten afketsen. We moeten het gewoon te duur maken.'

'Hoe bedoel je? Ze hebben dat plan doorgerekend ze zouden zelfs geld over houden.'

'Laat een of ander bureau een rapport maken. Haal eruit wat je gebruiken kunt en zet dat als Deel 1 in een notitie naar de Raad. Maak daarna zelf Deel 2.

In Deel 2 kan je bijvoorbeeld de kosten van de aankoop extreem opvoeren. Niet de projectontwikkelaar koopt dan de kwekerijen maar dan doet de gemeente dat. Vervolgens worden die met groot verlies aan de projectontwikkelaar doorverkocht. Zorg ervoor dat er een miljoen of dertig overheidsgeld bij moet.'

'Dat van deel 1 en deel 2 waarom is dat?'

'Dat is nu volksverlakkerij. De twee delen gaan als één notitie naar de gemeenteraad. Deel 1 is duidelijk van een of ander bureau. Deel 2 is zonder briefhoofd of wat bijgevoegd, zorg er voor dat de pagina nummering gewoon doorloopt'.

'Maar dat is toch fraude....?'

'Nee', onderbrak Helene hem. 'Dat is niet frauduleus. We doen er een aparte leeswijzer bij. In die leeswijzer leggen we uit dat Deel 2 van toepassing is op de Alphense situatie en dat die door ambtenaren is opgesteld.'

'Maar....?'

'Ik ben nog niet klaar, die leeswijzer doe je er pas later bij, of separaat tussen heel ander soort paperassen. Volgens Pieter werkt die methode altijd. Als de raadsleden ook nog zien dat het miljoenen¹ gaat kosten vegen ze het zo van tafel. Ze zullen dertig miljoen wel overdreven vinden, maar ik zie ze al denken als er maar 10 % van waar is, is dat nog een hoop geld.'

Donderdag 14 oktober 2010

S' Morgens om tien uur heeft Marjan in het Haagse Capriole Café een afspraak met Pieter van Stipdonk. Ze heeft vernomen dat de golfclub de gebruiksovereenkomst wil gaan wijzigen. Daar wil ze het nodige van weten.

1. April 2009. Rapport locatie onderzoek seniorenkwartier opgesteld door Hans van Rossum van RIGO Research en Advies Amsterdam
Deel 1 tot pagina 16, Deel 2 van pagina 17 tot en met 25
Tekort 33,4 miljoen volgens Deel 2.
Het plan wordt door de gemeenteraad afgewezen.

Marjan laat niets merken van haar afkeer voor Pieter en begroet hem vriendelijk.

Nadat de koffie is geserveerd neemt Pieter het woord;

'Marjan ik ben blij dat het gedoe met die Raad van State nu eindelijk voorbij is. Volgend jaar bestaan we 25 jaar. We willen dat in alle rust vieren.'

'Ja, dat begrijp ik. Hoe zit het met de pachtovereenkomst.'

'Daar wil ik het nu net met je over hebben. Die beperkingen in die overeenkomst waren voor 25 jaar en die zijn nu voorbij.'

'Wil je dan een nieuwe overeenkomst zonder al die beperkingen?'

'Ja, ik heb hier met wethouder Lyczak over gesproken en die wil wel voor een nieuw contract zorgen.'

'Pieter luister eens. Ik vind dat geen goed idee. Laat dat contract met rust. De golfclub is niet eens partij in deze zaak. In 1989 heeft de gemeente op jullie verzoek de exploratierechten van de golfbaan aan de SEGA overgedragen. In 1992 is de SEGA opgeheven. Juridisch gezien heeft nu niemand die exploratierechten. Ik waarschuw je, maak geen slapende honden wakker.'

'Ik dacht juist...eh... wat moeten we dan doen? 1 januari...'

'Jullie doen niets, in de slotbepaling van die overeenkomst staat dat het contract geldig is tot 1 januari 2011. Indien we niets doen wordt geacht dat het contract voor een periode van 10 jaar wordt verlengt.'

Pieter antwoordt teleurgesteld; 'Ik zal dat met Lyczak regelen.'

Marjan kijkt nog even in haar notities. 'Dan nog wat Pieter. Hoe zit het met het NAF-terrein? '

'Hoe bedoel je?'

'In de gemeenteraad worden er steeds vragen over gesteld.'

'Klopt, maar tot nu toe kan het college dat wel aan.'

Marjan laat niet blijken dat ze het niet met Pieter eens is. Tien minuten later is het gesprek voorbij. Pieter heeft haast. Op naar de volgende afspraak.

Marjan blijft alleen achter en kijkt haar notities nog eens door.

NAF-terrein, plusminus 3500 m² tussen de Prins Hendrikstraat en de Oude Rijn.

NAF, Nederlandse Asfalt Fabriek. Opgericht in 1910.

Top jaren zeventig: wekelijkse productie 370 ton asfaltpapier en mastiek voor dakbedekking...

1984 failliet tot sanering 1999 braak

Na sanering appartementen.

Vooral die sanering zit Marjan dwars. Het raadslid Jelle Bosma stelt daarover al een paar jaar steeds opnieuw kritische vragen. Nieuwsgierig als Marjan is was ze zelf ook al in de materie gedoken. Al snel had ze in de gaten dat er bij die sanering gesjoemeld is. Het NAF-terrein mag dan een andere locatie zijn. Ze begrijpt drommels goed dat als de waarheid over die sanering naar buiten komt dat ook van invloed is op de Coupépolder.

Woensdag 22 december 2010

Burgervader Wim van Gelder legt zijn functie neer. Hij kan geen leiding geven. Het grootste probleem is Ruud Gebel. Ruud is fractievoorzitter van de VVD, de grootste partij in de raad.

Ruud heeft een simpele kijk op democratie. Volgens hem is dat de helft plus een. Als hij denkt dat de meerderheid het met hem eens is, stelt hij zich arrogant op. Hij laat duidelijk merken dat hij de argumenten van de oppositie beschouwt als tijdverspilling.

Die opstelling is niet bevorderlijk voor de sfeer tijdens de raadsvergaderingen. Wim van Gelder slaagt er niet in dit te veranderen. Het ontbreekt hem aan natuurlijk gezag. De raadsleden gaan zich steeds meer als verwende pubers gedragen.

Als uiteindelijk ook de wethouders hem in de steek laten, zit er nog maar een ding op, hij moet aftreden.

2011

Het komt Marjan goed uit dat Jan Franssen, de Commissaris van de Koningin, Bas Eenhoorn als plaatsvervangend burgemeester heeft aangesteld.

Bas is een goed bestuurder. Al vanaf 2005 staat Bas Eenhoorn als bedrijf bij de Kamer van Koophandel ingeschreven. Niet hijzelf maar zijn bedrijf neemt de baan als plaatsvervangend burgemees-

ter aan. Hierdoor kan hij gewoon in Wassenaar blijven wonen en is er ook geen plafond aan zijn salaris.

Dat komt Marjan goed uit. Uit ervaring weet ze dat ingehuurd ambtenaren en bestuurders pragmatischer zijn. Het kan wellicht goed van pas komen als zij hem eventueel in vertrouwen moet nemen.

In maart 2011 neemt Kees van Velzen een deel van de taken van wethouder Lyczak over. Bij die overname zit ook de controle op de Julianabrug.

Begin november maken omwonenden van de brug de wethouder er op attent dat er sprake is van rare geluiden. Kees van Velzen duikt gelijk in allerlei onderzoeksgegevens van de voorgaande jaren. Tot zijn ontzetting ziet hij dat er verschillende rapporten zijn die twijfel hebben over de veiligheid van de brug. Er is echter niets mee gedaan. In plaats van ingrijpen, heeft de gemeente een ander bureau een opdracht voor onderzoek gegeven. Dat onderzoek geeft vervolgens aan dat er niets aan de hand is.

Wethouder Van Velzen vertrouwt het niet en stuurt gelijk een paar deskundigen naar de brug. Een dag later op 10 november wordt de brug voor alle verkeer afgesloten.

De gemeenteraad is verbijsterd over het feit dat ze zo zijn beduvelde. Onmiddellijk vraagt men zich af hoe het met die andere zaken is gegaan. Kan je überhaupt nog vertrouwen hebben in de voor de gemeente gemaakte rapportages? Hoe is het met de Coupépolder en het NAF-terrein? Is daar ook zoiets gaande?

De Coupépolder behoorde 25 jaar geleden tot de vijf vuilste locaties van het land. Nu komt er geen vervuiling meer uit. Volgens de, door de gemeente betaalde, deskundigen maakt de natuur het vanzelf schoon. Net zoiets als met de uitbreiding van Schiphol. Meer vliegtuigen en minder overlast. Je moet wel "gekke Henkie" zijn om dat te geloven.

Een aantal raadsleden waaronder Wim Roest en Carolien Blom duiken in de rapporten. Bij de Coupépolder komen ze al snel tot de conclusie, dat het onbegonnen werk is. Meer dan een meter aan rapporten. Alles is net zoveel waar als niet waar. Voor elke bewering is er wel een rapport te vinden die dat onderschrijft.

Bij het NAF-terrein is het anders. Het is het eenvoudiger te zien dat de boel niet klopt.

Rapporten uit het verleden gaven op meetpunt 7 een waarde benzeen van 5600 µg aan.

Ingenieursbureau NBM vond op meetpunt 7 slechts 18 µg.

Op basis van die 18 µg werd de boel gesaneerd.

Na de sanering en bouw van de appartementen blijkt er nog 2600 µg aanwezig te zijn.

Foutje bij de sanering. (De zaak NAF-terrein) Binnen de gemeenteraad ontstaat de nodige beroering. Het is voor iedereen duidelijk dat hier is geknoeid. BAM heeft de appartementen gebouwd en NBM een dochtermaatschappij van BAM had het onderzoek en de sanering gedaan.

Een duidelijk geval van rapportage "U vraagt wij draaien". Maar hoe zit het nu bij de Coupépolder? In hoeverre kan je de ¹deskundigen vertrouwen?

Vrijdag 1 juni 2012.

Wim Laros leest in de krant dat de gemeenteraad heeft besloten een paar onafhankelijke deskundigen aan te stellen. Gelijk belt hij Marjan Smal: 'Marjan, de gemeente gaat een onafhankelijk onderzoek doen naar de Coupépolder en het NAF-terrein.'

'Hoezo? Ik dacht dat alles al besloten en vastgelegd was.'

'Bij de Julianabrug was wat gedonder over de onbetrouwbaarheid van deskundigen. Voor een paar raadsleden was dit aanleiding om nog eens naar de rapportages van de Coupépolder en het NAF-terrein te kijken'.

'En?'

'Wat ze vonden gaf aanleiding om een onafhankelijk onderzoek te starten.'

1 *In mei 2012 hebben raadsleden Roest (PvdA) en Blom (CU) verzocht om een onderzoek naar de nazorg van de Coupépolder en de sanering van het NAF-terrein. Na overleg tussen raadsfracties en het college van B&W is in het college van 29 mei 2012 en in de raad van 31 mei 2012 besloten om een extern onderzoek in te stellen naar de kwaliteit van de nazorg van de Coupépolder en het NAF-terrein.*

'Wat bedoel je met onafhankelijk?'

'Ze hebben niet de wethouder opdracht gegeven. Ze gaan zelf bepalen wie dat onderzoek gaat doen.'

'Bedankt ik weet genoeg.' Nadat ze het gesprek heeft beëindigd informeert ze gelijk Eric van Heijkoop.

Maandag 4 juni 2012

Bij Marjan gaat de telefoon, het is Eric. Zoals gewoonlijk komt hij direct ter zake.

'Nog even over dat gesprek van afgelopen vrijdag. Jij brengt de gedeputeerde op de hoogte. Vraag hem of hij burgemeester Bas Eenhoorn wil overhalen om iemand als onafhankelijk deskundige naar voren te schuiven. Zover ik Bas Eenhoorn ken zal hij wel meewerken. Ik heb wel iemand op het oog, Herman Eijsackers. Hij heeft bij het RIVM gewerkt. RIVM staat voor betrouwbaarheid. Dat spreekt iedereen aan. Ik ken meneer Eijsackers al jaren. Hij is een opportunist en kiest altijd de kant van de opdrachtgever.'

'Wil je dat ik ook met hem contact opneem?'

'Nee, laat dat maar aan mij over. Ik praat wel met hem. Zorg jij er maar voor dat Bas Eenhoorn hem belt. Als het niet makkelijk gaat kan je nog altijd dat raadslid Beek of Verbeek erbij betrekken.'

'Je bedoeld Joost van Beek'.

'Ja, als het moet kan die Van Beek Eijsackers naar voren schuiven. Maak je om de rest maar geen zorgen meneer Eijsackers zal wel een paar mede deskundigen aangeven. Misschien kan jij nadenken over de tekst van het plan van aanpak. We moeten ervoor waken dat er niet weer een discussie, wel of niet afdeklaag, gaat ontstaan.'

'Ik zal kijken wat ik kan doen.'

Zomer 2012

Marjans voorstel voor het plan van aanpak is door de ambtenaar van de gemeente klakkeloos overgenomen.

Afbakening/uitgangspunten

Het onderzoek zal voor zowel Coupépolder als NAF-terrein bestaan uit drie delen. Het onderzoek richt

zich voor wat betreft de Coupépolder over de kwaliteit van de opzet en uitvoering van het nazorgtraject; dus nadat de bodembeheersmaatregelen zijn gerealiseerd. Het onderzoek voor het NAF-terrein richt zich op de vorm en uitvoering van de fase 1 en fase 2 sanering en zal terug gaan tot eind jaren '90. Het dossieronderzoek betreft, voor zover de externe deskundigencommissie deze relevant acht voor het onderzoek, alle beschikbare dossiers voor zowel Coupépolder als NAF-terrein

Zoals te verwachten hebben de raadsleden voornamelijk bezwaar dat het NAF-terrein maar vanaf eind jaren negentig wordt onderzocht. Men vindt dat ook de rapportages die voorafgingen aan de sanering moeten worden bekeken. Dit verzoek wordt alsnog toegezegd. Ook wordt toegezegd dat bij de Coupépolder alle rapportages vanaf de jaren tachtig bij het onderzoek worden betrokken.

Marjan is tevreden. Voor de Coupépolder is op die manier de angel uit het onderzoek gehaald.

Duidelijk staat er “**nadat de beheersmaatregelen**”. Dit betekent dat men uitgaat van de bestaande situatie en dat is zonder afdeklaag. Ze pakt de telefoon en brengt Eric op de hoogte.

Eric is heel tevreden: 'Goed gedaan Marjan. Ik zal in de opdracht een zinnetje laten opnemen dat ze zich niet mogen uitlaten over de genomen besluiten. Deze besluiten zijn door de rechter getoetst en het past niet dat men daar een ander oordeel over heeft.'

Zaterdag 27 oktober 2012

Al om halfacht gaat bij Marjan Smal de telefoon. Marjan is net uit bed. Het is Eric van Heijkoop. Zonder enige inleiding barst hij los.

'Wat een achterlijk gebakkie is dat zeg. Dit slaat alles. Ik heb nog nooit zo'n volidoot gezien.'

'Je bedoelt de wethouder?'

'Ja die. Die lijkzak of zoiets.'

'Lyczak bedoel je.'

'Ja, wanneer is de presentatie?'

'Je bedoelt de presentatie van het rapport van deskundigen? Dat is over ruim twee weken. Maandag of dinsdag gaan de uitnodigingen de deur uit.'

'Nou, schuif alles maar een paar maanden verder. De Alphenaren moeten eerst maar die 'Zembla uitzending vergeten.'

'Ja, Je hebt gelijk, die wethouder heeft er geen goed aan gedaan. Juist door zijn gedraai zal die uitzending lang in ieders herinnering blijven.'

'Dat ooit zo een asbak wethouder is geworden, onbegrijpelijk.'

'Eric hou maar op. Dit komt nu niet goed uit, maar je vergeet hoeveel goeds hij voor ons heeft gedaan.'

'Ja, klopt, hij heeft ons veel werk uit handen genomen.'

Donderdag 6 December 2012

Om acht uur zitten Eric van Heijkoop en Marjan Smal gezamenlijk voor de TV. Op TV West wordt de presentatie van het verslag de Externe deskundigencommissie uitgezonden.

Marjan heeft al meer dan een maand geleden het concept ontvangen. Voor het deel van de Coupépolder moesten maar een paar kleinigheden worden aangepast. Het deel dat over het NAF-terrein gaat had ze terugverwezen. Daar moet nog veel aan worden veranderd.

Het verslag over de Coupépolder is goed ontvangen.

Het verslag heeft genoeg kritiek om vertrouwenwekkend over te komen. Er worden een aantal maatregelen voorgesteld. Die maatregelen zijn zodanig dat ze op verschillende wijze kunnen worden uitgelegd. Direct volgend op de presentatie is de voorzitter van de commissie, de heer Edelman, door de verslaggever geïnterviewd. Opvallend was het woordgebruik van de heer Edelman. Meerdere keren zei hij; 'Er is gekozen voor deze wijze van saneren.'

In het verslag zelf staat blz. 9

Afbakening.¹

Dit onderzoek betreft het onderdeel nazorg van de bodemsanering van de voormalige stortplaats Coupépolder. Het richt zich op de kwaliteit van de opzet en de uitvoering van het beheer en de controles tijdens het gehele nazorgtraject, dat wil zeggen over de periode van 1993 tot heden. Voor een goed begrip over de nazorg is de periode voorafgaand daaraan ook relevant. De externe deskundigen beschrijven die periode als voorgeschiedenis, dat wil zeggen de periode tot 1993. Zij geven geen oordeel over de besluitvorming tijdens de voorgeschiedenis. De (straf)rechtelijke onderzoeken maken geen onderdeel uit van dit onderzoek.

Na de uitzending zet Eric de TV uit; 'Zo dat is dat. Hoe gaan ze het nu doen met het NAF-terrein?'

Marjan antwoordt zuchtend; 'Beetje moeilijk.'

'Laten we dat dan maar eerst een beetje op de lange baan schuiven, dan kan dit bezinken. Bewerk jij die Joost van Beek, zodat zo snel mogelijk de gemeenteraad met de Coupépolder aan de slag gaat. Laat ze maar gaan kijken hoe ze de maatregelen die de commissie heeft voorgeschreven kunnen uitvoeren.'

'Ik voel waar je heen wil. Er moet hoegenaamd geen aandacht voor het NAF-terrein zijn.'

'Exact.'

1) Verslag van een onafhankelijk onderzoek naar de aanpak van de nazorg van de Coupépolder in Alphen aan den Rijn. Eindrapportage. Externe deskundigencommissie 6 december 2012. (volledig rapport op www.gifbelt-coupepolder.nl)

Januari 2013

Het verslag over het NAF-terrein komt moeilijk tot stand. Al snel is gebleken dat niet BAM of hun dochter NBM alleen verantwoordelijk zijn. De hoofdschuldige is wethouder Lyczak. Op zijn aandringen had NBM de rapporten aangepast. De provincie had anders nooit met de voorgestelde sanering akkoord gegaan. Lyczak wilde die sowieso doorzetten. Toen naderhand bleek dat de kosten van de sanering ruim over de aanneemsom heengingen, werden deze door de gemeente dan ook zonder tegenwerping betaald.

Marjan ziet in, wat voor een moeilijke positie de deskundigen zitten.

Bij de Coupépolder konden de deskundigen zich verschuilen achter de besluitvorming, hier gaat dat moeilijker.

Toch moet er een positieve draai aan komen. Hoe kan je verbloemen dat de rapporten niet deugen.

Eind januari belt Eric Marjan.

'Hoe gaat het? Heb je al iets om die deskundigen de goede kant uit te sturen.'

'Nee, niet echt.'

'Ik heb wel een idee. Asbest!'

'Asbest? Hoe bedoel je?'

'Ik heb een paar van die rapportages na zitten kijken, nergens is asbest gemeten. Ze maakten daar vroeger toch van dat asfaltpapier?'

'Asfaltpapier, ja.'

'Daar zat vroeger asbest in.'

'Maar ze hebben toch die bovenlaag afgegraven en asbest in het grondwater is toch niet gevaarlijk.'

'Je hebt gelijk, maar de massa weet dat niet. Die raken nog in paniek bij een asbest bloembak.'

'Ik begin te begrijpen waar je heen wilt. Op deze manier zijn al die rapportages niet compleet.'

'Ja, laten ze bij de presentatie maar hard roepen dat er nog een asbest onderzoek moet komen.'

'Goed, ik ga eens kijken hoe ik de heren deskundigen die kant uit kan sturen.'

'Hou ze een worst voor. Ze kunnen nog jaren op de commissievergaderingen over de Coupépolder te gast zijn. Laat de gemeente de vergoeding een beetje verhogen. Je zult zien dat je ze dan wel meekrijgt.'

Vrijdag 25 maart 2013

Bijna vier maanden na de presentatie over de Coupépolder is ook het verslag over het NAF-terrein klaar.

Zoals afgesproken wordt het asbestgevaar gebruikt om de aandacht van het verslag af te leiden.

Vergeten is waarom het hele onderzoek is opgestart.

In het verslag zelf is dat verstopt terug te lezen. De rapporten van BAM's dochter NBM zijn niet compleet. Omdat die niet compleet zijn, liep de sanering uit de hand.

Tijdens de presentatie werden hier geen vragen over gesteld.

In het verslag bladzijde 93

Aanbeveling.1 en 2¹

1 Verslag van een onafhankelijk onderzoek naar de aanpak van de bodemsanering van het NAF-terrein in Alphen aan den Rijn. Eindrapportage. Externe Deskundigencommissie 29 maart 2013
(volledig verslag [ww.gifbelt-coupepolder.nl](http://www.gifbelt-coupepolder.nl))

De externe deskundigen bevelen aan om een verkennend onderzoek te verrichten op en om het voormalige NAF-terrein, naar de eventuele aanwezigheid van asbestvezels. De externe deskundigen bevelen aan om te achterhalen of de van het NAF-terrein verwijderde en naar een reinigingsinstallatie afgevoerde grond nog traceerbaar is, zodat die ook op de aanwezigheid van asbestvezels kan worden gecontroleerd. Zij achten de kans overigens klein dat dit nog het geval is.

Woensdag 10 april 2013

*gemeentelijke publicatie.*¹

Op het voormalige NAF-terrein aan de Prins Hendrikstraat zit geen asbest in de grond. Dat heeft recent onderzoek aangetoond. Tijdens de productie van de Nederlandse Asphalt Fabriek (NAF) is gebruik gemaakt van asbest. Op aandringen van een externe onderzoekscommissie is onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van gevaar voor de volksgezondheid. Vorige week donderdag presenteerden de deskundigen hun onderzoek naar de sanering van het terrein.

¹ Door *Alphens.nl* • woensdag 10 april 2013 00:00

Op het voormalige NAF-terrein aan de Prins Hendrikstraat zit geen asbest in de grond. Dat heeft recent onderzoek aangetoond. Tijdens de productie van de Nederlandse Asphalt Fabriek (NAF) is gebruik gemaakt van asbest.

Zomer 2013

De presentatie van het rapport Edelman is door de Alphenese bevolking met gemengde gevoelens ontvangen. De plaatselijke politiek is over het algemeen tevreden. Echter een groot deel van de Alphenese bevolking vertrouwt het niet.

Is de Coupépolder nu werkelijk veilig?

En wat is de positie van de golfclub?

Erg coöperatief zijn die niet. De Alphenaren zijn nog niet vergeten dat ze na het justitieel onderzoek met een miljoenenclaim kwamen.

Staan die golfers een goede sanering in de weg?

Wordt er vanwege eventuele claims niet gesaneerd?

Hoe zit dat nu precies? Zitten die gasten daar echt voor niets?

Eind maart heeft een aantal bloggers hier een duidelijke mening over.

Vooral het stuk van Machiel van der Schoot "De zielige namaakplichtertjes van de golfclub" maakt veel reacties los.

Eindelijk wordt het voor het grote publiek duidelijk dat er al jaren lang gerotzooïd wordt.

De golfclub is, net zoals je bij veel malafide bedrijven ziet, onderverdeeld in allerlei schimmige stichtingen en BV'tjes.

Volgens het contract met de gemeente hebben ze de Coupépolder en de terreinen ten westen van de Zeegerbaan voor niets.

De overwinst moet, volgens datzelfde contract, terug naar de gemeente.

Om dat te voorkomen worden de gelden tussen de diverse stichtingen heen en weer geschoven.

Op die manier heeft de stichting, die het contract met de gemeente moet nakomen geen positief saldo.

Uit het clubblad van de golfclub blijkt dat de jaarlijkse winst totaal ongeveer € 80.000. bedraagt.

Voor een nul gulden investering en een bovengemiddeld prijsniveau is dat niet veel.

Hier komt nog bij dat door de unieke situatie de Coupépolder bijna het gehele jaar bespeelbaar is. Het geld moet daar binnenstromen. Uiteraard moet er veel meer winst zijn. Waar is al dat geld?

Vragen. Niets dan vragen, ook binnen de gemeenteraad.

Het College verstopt zich en accepteert van de golfclub allerlei kromme redeneringen. "Ze houden toch het gebied bij. Stel je voor dat de gemeente dat allemaal had moeten maaien" en meer van die onzin.

Ook accepteert het College een accountantsrapport van de golfclub. In dat rapport worden de gronden van de golfclub in tweeën gedeeld. Het eerste deel is het openbare gedeelte waar de gemeente de eigenaar van de grond is. Het tweede deel is het gedeelte dat de golfclub, met niet afgedragen gemeenschapsgeld, heeft aangeschaft. De conclusie van dat rapport is dat er bij het openbare gedeelte bijna geen winst wordt gemaakt.

Binnen de gemeenteraad komen er ook steeds meer vragen. Op de raadsvergadering van 11 juni 2013 wordt hier uitvoerig over gediscussieerd. Uiteindelijk resulteert dit in een gemeenteraadsbrede motie. Om tot een realistische pachtsom te komen wil men eens alles op een rijtje zetten.

Tijdens die vergadering zit het gehele bestuur van de golfclub op de tribune. Daaronder ook Ruud Roos, vroeger had hij bij Aerospace wat te zeggen gehad. Van die tijd kent hij Wim Roest.

Nu ziet hij Wim Roest als raadslid. De motie komt mede door initiatief van Wim Roest tot stand. Ruud Roos zit zich te verbijten. Hij doet nu niet niets meer bij Aerospace. Hoewel vanuit zijn huidige adviseurs functie....

Een half jaar later staat, na 33 jaar, Wim Roest op straat.

Toeval?

Dinsdag 10 maart 2015

'Hoe is het Marjan, ga zitten?'

Op uitnodiging van Marjan Smal is Wim Laros naar het Brugrestaurant A4 in Hoofddorp gekomen. Door het constante geroezemoes om hun heen kunnen ze, zonder dat iemand er wat van mee krijgt, rustig met elkaar praten.

Marjan gaat zitten en vraagt; 'Hoe was het zaterdag?'

'Een grote komedie' Wim stopt even terwijl de ober hun de koffie brengt.

'Hoe bedoel je?'

'Die GEO certificering die de golfclub heeft gekregen. Een lacher-tje zeg. Ze zijn gecertificeerd voor duurzaamheid mens en samenleving.'

Marjan antwoordde grinnikend; 'Krijg je soms wel eens de gedachte om ze te vertellen waar ze boven op zitten.'

'Ja, al was het alleen maar om hun zelfgenoegzaamheid te temperen. Niet alleen een certificaat voor duurzaamheid maar ook voor mens en samenleving. Stel je eens voor. Het meest stuitend is dat die corrupte rotzooi ook nog vindt dat ze het verdienen.'

'Hou maar op. Ik ben het met je eens. Wat anders. Was mevrouw Spies ook nog van de partij?'

'Ja, die was er ook en natuurlijk vol lof over die heren. Ik had niet anders verwacht.'

'Verwacht?'

'Ja, dat weet je niet. Je weet toch dat zij vorig jaar op 15 december als burgemeester is beëdigd'.

'Ja, en?'

'Een van mijn patiënten werkt bij bestuursondersteuning en van hem hoor ik nog wel eens wat. Op 16 december, één dag na de beëdiging heeft het college van B&W een besluit over de motie van vorig jaar zomer genomen.'

'Wat hebben ze besloten?'

'In feite niets, alleen zeggen ze dat ze de motie hebben uitgevoerd.'

'Is er ook nog in de Raad over gesproken?'

'Nee en dat is het absurde, die weten van niets.'

'Dat kan toch niet.'

'Jawel, de Raad zou via een brief worden geïnformeerd en die brief is nog steeds niet verzonden.'

'He?'

'De raadsleden weten nog van niets. Het vreemde is dat de brief wel in concept op BIS (Bestuurlijk Informatie Systeem) van de gemeentelijke website is te lezen.'

'Jeminee, dat had ik nu niet achter Spies gezocht of zou ze niet op de hoogte zijn?'

'Ik weet het niet zeker, mijn bron heeft daar ook geen inzicht in. Maar het moet haast wel. Haar eerste vergadering als burgemeester, dan let je toch extra op.'

'Zou je wel zeggen. De vorige burgemeester Tjerk Bruinsma hebben ze niet zo gek gekregen.'

'Nee, die is slimmer. Die laat zijn blazen niet bevuilen.'

'Nu we het toch over burgemeesters met herendiensten aan de golfclub hebben. Wat denk je van Nico Schoof? Dankzij zijn "integer" gedrag is hij geen voorzitter van de VNG (Vereniging van Nederlandse gemeenten) geworden.'

'Wat heeft hij dan uitgevreten?'

'Cameratoezicht. De golfclub had op de parkeerplaats een paar camera's geplaatst. De reden was dat een stel schooljongens daar golfballen verkochten. Golfballen die ze uit de sloten en bosschages hadden verzameld. De golfclub wilde dat niet. Daarom werden die jongens steeds van de parkeerplaats weggejaagd.'

Een van de ouders had zich daarover beklaagd. De parkeerplaats is openbaar terrein, niet van de golfclub, dus moesten ze toestaan dat die jongens daar stonden. Geen probleem er kwamen camera's. Hiermee kon de golfclub zien wie die golfballen kochten. Daarna werden de betreffende golfers daar op aangesproken. Op een gegeven moment heeft iemand aangifte gedaan, illegaal camera's plaatsen op de openbare weg valt onder het strafrecht.

Toen kwam de burgemeester in actie. Hij liet het proces-verbaal verscheuren en gebruikte zijn bevoegdheid om de camera's met het oog op de veiligheid te laten staan.'

Marjan glimlacht; 'Het is toch geen uitgaansgebied. Die vent is gek. Terecht dat de VNG hem heeft gepasseerd. Wim nu wat anders. Het zal nog wel een half jaar of misschien langer duren. Er komen nieuwe meetpunten op de Coupépolder. Op verschillende plaatsen worden nieuwe pijlbuizen aangelegd. Niets aan de hand. Ze blijven ver genoeg van de containers vandaan.'

'Prima, goed dat ik het weet.'

Even valt de conversatie stil. Beiden weten ze wat de volgende vraag van Marjan zal zijn. Zwijgend drinken ze hun koffie. Na een

paar minuten vraagt Marjan: 'Hoe is het eigenlijk? Heb je nog verdachte gevallen?'

'Afgelopen jaar een stuk of drie, dat waren geen kennissen van elkaar en er zat geruime tijd tussen. Een van die gevallen was een patiënt van mij.'

'Heb je die nog onderzocht?'

'Ja, het begint steeds meer op een normale kanker te lijken. Zelfs ik twijfelde even of het geen normaal kanker geval was. Van die andere twee gevallen heb ik alleen een vermoeden. Soms denk ik.....'

'Dat begrijp ik.'

Beiden kijken ze in gedachten naar de auto's die onder het restaurant doorrijden.

'Marjan?'

'Ja'.

'Laat maar.'

Zuchtend antwoordt Marjan; 'Ik begrijp wat je voelt, ik heb dat ook.'

Dinsdag 18 december 2018

Rondom de kist met Gertruda Boekanier stond het podium vol met bloemen. Die hoeveelheid bloemen is in schril contrast met de hoeveelheid aanwezigen.

Wim Laros gaat op de derde rij zitten. Voor hem zitten de familie en vrienden van Gertruda. Aan de andere kant van het middenpad zit nog een echtpaar. Verder is de aula leeg.

Al met al nog geen dertig man. Niet veel voor iemand die maar 62 jaar oud is geworden.

Van de golfclub is niemand aanwezig.

Vinden ze het niet belangrijk genoeg? Of hebben ze geen kaart gekregen? Het zou hem niets verwonderen want hij weet dat Jaap Boekanier een pesthekel aan de golfers heeft.

Wel aanwezig is Peter de verloren zoon van de familie. Al meer dan tien jaar is die niet thuis geweest en nu zit hij met zijn vrouw op de eerste rij.

Vorige week donderdag was de kist met het stoffelijk overschot vanuit Noorwegen op Schiphol aangekomen. Een week daarvoor

had haar man haar voor de laatste keer bezocht. Door de medicijnen was ze toen al niet meer aanspreekbaar.

In de aula klinkt gepaste muziek. Van de vrienden of familie heeft niemand de behoefte om nog een laatste woord tot Gertruda te richten. Alleen de vrouw die de dienst leidt vertelt nog een paar dingetjes uit het leven van Gertruda. Niets over haar zoon en niets over de golfclub.

Wim is wel wat gewend maar de leegheid van deze plechtigheid maakt hem bitter.

'Ja, het was een dom blondje'.

Maar dat het hier zo duidelijk wordt geëtaleerd, had hij niet verwacht.

'Verdomme'.

Gelijk moet hij denken aan al die andere keren dat hij daar gezeten heeft. Bij hoeveel mensen had hij de gevolgen van het verraderlijke gas vastgesteld? Minimaal was dat wel drie of vier keer per jaar. Uit een soort plichtsgevoel was hij bij alle begrafenissen en crematies aanwezig geweest.

Een paar maal had hij er over gedacht om met het hele gedoe te stoppen. De zaak wereldkundig te maken. Maar hij kan niets bewijzen. Wie zou hem geloven. Een paar jaar geleden had hij een soort van dossier aangelegd. Op een mysterieuze wijze was dat verdwenen. Geen enkel spoor van inbraak, helemaal niets. Alleen het dossier was weg.

Na twintig minuten loopt de plechtigheid ten einde. Zoals gewoonlijk worden eerst de achterste rijen uitgenodigd om afscheid te nemen. Achter het echtpaar dat aan de andere zijde zat, sluit hij zich aan.

Even blijft hij voor de kist staan. Onder het geluid van "Time to Say Goodbye" loopt hij direct naar buiten.

Hij loopt gelijk door naar de parkeerplaats.

In de beslotenheid van zijn auto voelt hij tranen in zijn ogen opkomen en vanuit het diepst van zijn gevoel komt; 'Verdomme, verdomme, verdomme.'